

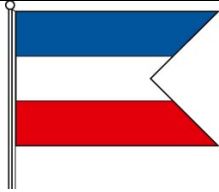
PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
MESTA **BREZNO**

PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2023 - 2032

Formulár č. Ú 1 - Hlavička dokumentu PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Brezno 2023 - 2032
Územné vymedzenie :	Banskobystrický kraj, Okres Brezno, mesto Brezno – ŠÚJ 502782
Územný plán mesta schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	
Dátum platnosti:	2023 - 2032
Verzia	2.0.
Publikovaný verejne:	

Zdroj: vlastné spracovanie

Brezno	
Erb	Vlajka
	
Základné údaje	
Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Brezno
Región:	Horehronie
Poloha:	48°48'24"S 19°38'32"V
Nadmorská výška:	504 m n. m.
Rozloha:	121,96 km ² (12 196 ha)
Počet obyvateľov:	19 866 (31. 12. 2022)
Hustota obyvateľstva:	162,89 obyv./km ²
Nacionále	
PŠČ	977 01
ŠÚJ	508497
EČV	BR
Tel. predvoľba	+421-48
Oficiálne adresy	
Adresa:	Mestský úrad, Námestie gen. M. R. Štefánika 1, 977 01 Brezno 1
Web:	www.brezno.sk
E-mail:	info@brezno.sk
Telefón:	630 62 31, 630 62 36

OBSAH

ÚVOD	6
ANALYTICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BREZNO	162023 – 2032.....16
2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA.....	17
2.1 HISTÓRIA MESTA	18
2.2 PRÍRODNÉ POMERY	20
2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	37
2.4. DOPRAVA	48
2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	54
2.6. OBYVATEESTVO	77
2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ	92
2.8. BÝVANIE	98
2.9. PODNIKATELSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE	100
2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE	106
2.11. SOCIÁLNA SFÉRA	121
2.12. ZDRAVOTNÍCTVO	135
2.13. ŠPORT.....	138
2.14. KULTÚRA.....	143
2.15. ÚBYTOVACIE ZARIADENIA	149
2.16. STRAVOVACIE A REŠTauračné SLUŽBY	150
2.17. CESTOVNÝ RUCH.....	151
2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA A FINANČNÉ ZDRAVIE MESTA BREZNO	155
2.19. SAMOSPRÁVA	162
2.20. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ.....	166
3 SWOT ANALÝZY	167
3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	170
3.2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	173
3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA.....	175
3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	177
3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	179
3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO	181
3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT	184
3.8 KULTÚRA	186
3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	188
3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	190
3.11 INFORMATIZÁCIA MESTA	192
3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIELOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU MESTA BREZNO	194
STRATEGICKÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BREZNO	1982023 – 2032.....198
4 VÍZIA A POSLANIE MESTA BREZNO.....	199
5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE.....	207
HLAVNÝ CIEĽ.....	207
STRATEGICKÝ CIEĽ.....	210
PROGRAMOVÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BREZNO220 2023 - 2032	220
5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ.....	221
5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	222
5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	223
5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	224
5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	224
5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	226
5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	229
5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	230

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	231
5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	232
5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	233

6 MERATELNÉ INDIKÁTORY..... 233

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	234
6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	235
6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	236
6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	237
6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	237
6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	238
6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	241
6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	242
6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH.....	243
6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	243

REALIZAČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BREZNO ..... 2462023 – 2032.....246

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA BREZNO	247
7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR	248
7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN	250

8 AKČNÝ PLÁN 251

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	251
8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	254
8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	255
8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	256
8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	258
8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	259
8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	265
8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	266
8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	267
8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ.....	268
8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	269

FINANČNÁ ČASŤ PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA BREZNO271 2023 – 2032.....271

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU.....	272
9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	277
9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	278
9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	280
9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	281
9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE.....	282
9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	283
9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	285
9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA	286
9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	287
9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ.....	289
9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	290
FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR.....	291
10 ZÁVER	292
11 POUŽITÁ LITERATÚRA.....	293

ÚVOD

Dokument „ Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Brezno 2023 - 2032 (PHRSR) je strednodobý strategický dokument, ktorý na základe analýzy hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta stanovuje jeho strategické ciele a priority rozvoja v zmysle klasifikácie COFOG a prenesených a originálnych kompetencií samospráv. Je prostriedkom na napĺňanie vízie ďalšieho smerovania rozvoja mesta Brezno. PHRSR sa uskutočňuje podpora rozvoja na úrovni kompaktného regiónu, s dôrazom na sociálnu, hospodársku a environmentálnu sféru. Je to program cielených opatrení, navrhnutý pre oživenie sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja mesta **Brezno**, ktorý na základe výsledkov ročného hodnotenia bude priebežne aktualizovaný a dopĺňovaný.

Formulár č. Ú 2 - Zámer spracovania PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	- PHRSR Brezno na obdobie 2023 - 2032
Forma spracovania	- členmi pracovných skupín - členmi komisií - poslancami MZ - s pomocou externých odborníkov (spolupráca).
Riadenie procesu spracovania	- pracovné skupiny boli zložené z vedenia samosprávy, zamestnancov MÚ, poslancov MZ a komisií, podnikateľských subjektov v rámci regiónu.
Obdobie spracovania	- PHRSR Brezno bol spracovaný v priebehu roka 2022 a 2023 - harmonogram spracovania je uvedený v nasledujúcej tabuľke.
Financovanie spracovania	- náklady na vlastné spracovanie boli financované z rozpočtu obce KZ 41.

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Formulár č. Ú 3 - Harmonogram spracovania – PHRSR

Harmonogram spracovania PHRSR																			
Termín	2022							2023											
	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Úvod																			
Analytická časť																			
Strategická časť																			
Programová časť																			
Realizačná časť																			
Finančná časť																			
Pripomienkové konanie																			
Okresný úrad																			
Schvaľovací proces																			

Zdroj: Weisová, Bernátová: Strategické plánovanie samosprávy, Municipalia 2012

Stratégia PHRSR bola spracovaná na základe Zákona Národnej rady SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, ktorá definuje Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja ako strednodobý programový dokument, obsahujúci analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja regiónu alebo obce, hlavné smery jej vývoja, ustanovenie cieľov, prvoradých potrieb a úloh vo všetkých oblastiach života. Súčasťou programu je aj návrh jeho administratívneho a finančného zabezpečenia. Zákon stanovuje aj úlohy, týkajúce sa vypracovania, schvaľovania, zabezpečenia plnenia a pravidelného vyhodnocovania predmetného programového dokumentu PHRSR. Pri spracovaní programu boli **integrovaným spôsobom** rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení (EÚ) č. 1303/2013, známom ako nariadenie o spoločných ustanoveniach, ktorým sa stanovujú spoločné zásady, pravidlá a normy pre fungovanie Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) na obdobie rokov 2014 – 2020.

Formulár č. Ú 7 - Použité participatívne metódy

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Verejné informačné tabule	áno		
Informačné formuláre, tabuľky údajov	áno		
Internetové stránky	áno		
Zverejňovanie informácií v miestnej tlači	áno	áno	
Stretnutia s kľúčovými ľuďmi/skupinami	áno	áno	áno
Návšteva v dotknutom území	áno	áno	áno
Verejné vypočutie	áno	áno	áno
Využitie miestnych ľudí na získavanie názorov	nie	nie	nie
Dotazník pre záujmové skupiny	áno	áno	
Dotazník pre širokú verejnosť	nie	nie	
Miestne poradné skupiny	áno	áno	áno
Rokovanie bez prítomnosti moderátora/facilitátora	áno	áno	áno

Zdroj: vlastné spracovanie

Stratégia PHRSR je **integrovanou** súčasťou sústavy základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja v Slovenskej republike. Táto sústava je členená na strategické a programové dokumenty, ktoré sú vypracovávané na úrovni štátu, sektorov, samosprávnych krajov, regiónov a obcí a programové dokumenty Európskej únie (pre využitie zdrojov predvstupových a štrukturálnych fondov).

Východiskové podklady

Podpora regionálneho rozvoja sa uskutočňuje v súlade s programovaním na základe:

Miestnej úrovne

- Viacročný rozpočet
- Odvetvové koncepcie (energetická, športu, školstva, kultúry, ...),
- Relevantné koncepčné materiály samosprávy (napr. VZN)
- Krízový plán zariadenia Nocľaháreň "Nádej"
- Územný plán mesta Brezna
- Program rozvoja mesta Brezna 2016 - 2022
- Komplexná stratégia riešenia rómskej problematiky 2016 - 2022
- Komunitný plán sociálneho rozvoja
- Stratégia cyklodopravy mesta Brezno
- Plán dopravného značenia a organizácia dopravy v meste Brezno

Národnej úrovne prostredníctvom dokumentov

- **Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027** (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“)
- **Plán obnovy** - je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Jeho hlavným cieľom je podporiť reformy a investície, ktoré Slovensku umožnia začať opäť dobiehať životnú úroveň priemeru EÚ
- **Operačný program Slovensko**
- **Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030** spracovaný podľa nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy

- **Národný program reforiem** Slovenskej republiky (2018, 2019, 2020)
- Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
- **Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja** Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
- Konceptcia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- **Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky** na roky 2018 – 2030 (2017)
- Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
- **Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030** (2016)
- Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
- **Národná stratégia cyklistickej dopravy a cykloturistiky** v Slovenskej republike (2015)
- **Stratégia rozvoja cestovného ruchu** do roku 2020 (2013)
- **Aktualizovaná národná stratégia ochrany biodiverzity** do roku 2020 (2014)
- Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy – aktualizácia (2018)
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (2001)
- **Konceptcia ochrany prírody a krajiny do roku 2030** (2019)
- **Konceptcia implementácie Agendy 2030** v medzinárodnom prostredí (2017)
- Aktualizácia Národného programu podpory zdravia v Slovenskej republike (2014)
- Konceptcia Štátnej politiky zdravia Slovenskej republiky (2008)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (2019)
- Strategický rámec v oblasti starostlivosti o zdravie pre roky 2014 až 2030 (2013)
- Dokumenty/stratégie/plány SR vzťahujúce sa k plneniu jednotlivých kritérií základných podmienok

Nadnárodnej úrovne

- K programovým dokumentom Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov patria:
- Zmluva o fungovaní Európskej únie
- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
- Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- **Agenda 2030** pre udržateľný rozvoj
- **Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027**
- Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (2003)
- **Stratégia EÚ pre Dunajský región**
- Revízia Akčného plánu Stratégie EÚ pre dunajský región (júl 2019)
- **BIELA KNIHA: Plán jednotného európskeho dopravného priestoru** – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroje (COM(2011) 144 v konečnom znení z 28. marca 2011)
- **Európska zelená dohoda** (European Green Deal) publikovaná v decembri 2019, ktorá stanovuje plán opatrení s cieľom prechodu na plne klimaticky neutrálne hospodárstvo EÚ
- **Európa 2020 Stratégia pre inteligentný a udržateľný rast podporujúci začlenenie**
- COM (2010) 2020 v konečnom znení
- Európska stratégia pre nízkoemisnú mobilitu (COM(2016) 501 z 20. 7. 2016)
- **Plán prechodu na konkurencieschopné nízkouhlíkové hospodárstvo do roku 2050**,
- COM(2011) 112 v konečnom znení
- **Energetický plán do roku 2050** COM(2011) 885 v konečnom znení
- Nástroj na prepájanie Európy v oblasti dekarbonizácie hospodárstva a podpory využívania čistej energie
- **Horizont Európa (2021 – 2027)**

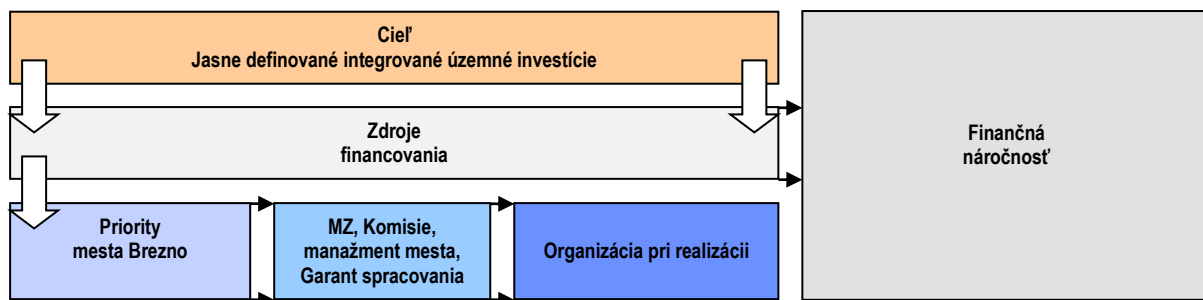

- LIFE (oblasť ochrany biodiverzity, prechodu na obehové hospodárstvo, adaptácie na zmenu klímy a podpory obnoviteľných zdrojov energie)
- Erasmus (oblasť rozvoja vzdelávania a odbornej prípravy zameraného na inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie)
- Program pre sociálnu zmenu a inovácie v oblasti zamestnanosti a sociálneho začleňovania
- Európsky pilier sociálnych práv (2017)

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia Stratégie PHRSR je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia mesta Brezno (manažment, MZ, komisie). Návrh spôsobu implementácie je potrebné dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou stanovených orgánov, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov bola použitá procesná analýza, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

Finančné zabezpečenie

V zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (v znení č. 309/2014 Z. z., 378/2016 Z. z., 58/2018 Z. z., 313/2018 Z. z., 221/2019 Z. z., 134/2020 Z. z., 258/2021 Z. z.), sa financovanie regionálneho rozvoja realizuje na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združením zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí.

V súčasnej situácii je možné rozvojové aktivity financovať buď z rozpočtu mesta v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúceho význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Banskobystrický samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii.

Hlavným zdrojom financovania projektov PHRSR, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých prioritných aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne s určením približnej výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

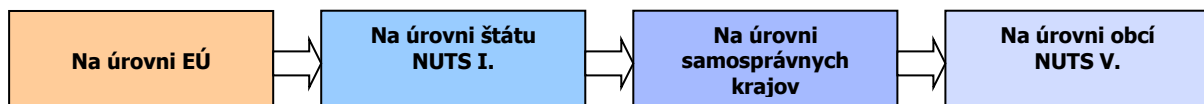
- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory sa mesto Brezno zameralo na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo

nie sú podporované vôbec. Základný princíp výberu projektov bol postavený na integrovanom prístupe.

- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov, neziskových a ziskových organizácií postupuje mesto Brezno podľa Zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle Zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich ostatných úloh majú mestá a obce okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícií nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2021 - 2027.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Brezno nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní PHRSR boli použité aj prognostické údaje. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu hospodárskeho a sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Mesto Brezno má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj a cieľov politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“) - Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 – 2027 (ďalej aj „PD SR“) je základný strategický dokument s celoštátnym dosahom, ktorý vypracuje Slovenská republika (ďalej len „SR“) za účasti partnerov a ktorým sa stanoví stratégia, priority a opatrenia pre účinné a efektívne využívanie prostriedkov z fondov politiky súdržnosti Európskej únie (ďalej len „EÚ“) na programové obdobie 2021 – 2027. PD SR uzatvorí Slovenská republika s Európskou komisiou (ďalej aj „EK“).

Európska komisia zverejnila v máji 2018 návrh viacročného finančného rámca EÚ na roky 2021 – 2027 a návrh legislatívneho balíka pre politiku súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 – 2027.

Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti

Európska územná spolupráca

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa

2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa

3. Prepojenejšia Európa

4. Sociálnejšia Európa

5. Európa bližšie k občanom.

Jednotlivé členské štáty majú podľa návrhu všeobecného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza (ďalej len „návrh všeobecného nariadenia EÚ“) povinnosť predložiť svoje partnerské dohody v súlade s princípom partnerstva.

Na úrovni SR sa uskutočnil proces identifikácie investičných priorít SR na roky 2021 – 2027 v rámci piatich cieľov politiky súdržnosti, ktoré sú súčasťou návrhu PD SR. Tento proces pozostával z niekoľkých etáp, do ktorých bolo zapojené široké spektrum odborníkov z radov ústredných orgánov štátnej správy, územnej samosprávy, akademickej obce, profesijných a záujmových združení, mimovládnych neziskových organizácií a pod. Aby sa zabezpečila čo najširšia reprezentatívnosť odborných pohľadov z celého Slovenska, bol v apríli 2019 uskutočnený online dotazníkový prieskum.

Výstupy dotazníkového prieskumu boli následne konzultované s príslušnými rezortmi – ministerstvami zodpovednými za tematické oblasti podpory v rámci jednotlivých cieľov politiky súdržnosti na programové obdobie 2021 – 2027. Súčasťou tohto procesu boli aj predbežné úvahy o tvorbe tzv. strategických projektov (projekty strategického významu). Pre príslušné ciele boli v spolupráci so sociálno-ekonomickými partnermi vypracované tzv. návrhové listy, v ktorých sa zadefinovali podrobnejšie návrhy opatrení aj s odôvodnením, prečo je potrebná ich realizácia, ďalej cieľová skupina, ktorej sa budú dotýkať, ale aj súlad s prílohou D Správy o Slovensku 2019 – pozičným dokumentom EK.

Ďalším krokom bol analytický hierarchický proces, cieľom ktorého bolo prostredníctvom nezávislých hodnotiteľov (odborníci z analytických útvarov), prideliť identifikovaným prioritám v rámci jednotlivých cieľov váhy, tzn. zoradiť ich na základe troch hlavných kritérií – závažnosti, naliehavosti a realizovateľnosti. Výsledky tohto procesu boli predstavené v materiáli „Východiskový návrh priorít SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027“, ktorý schválila Rada vlády SR pre politiku súdržnosti 2021 – 2027 dňa 3. októbra 2019. Na základe tohto procesu bola zahájená aj príprava návrhu PD SR, ako hlavného strategického dokumentu SR pre využívanie fondov politiky súdržnosti EÚ po roku 2020.

Ciele Partnerskej dohody SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
Digitálne a podnikateľské zručnosti	
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvokultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh	
3. Prepojenejšia Európa	Cestná doprava Dobudovanie diaľničných spojení TEN-T Výstavba rýchlostných ciest Modernizácia a výstavba ciest I. triedy vrátane modernizácie mostov Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti
	Železničná doprava Modernizácia železničnej infraštruktúry zaradenej do siete TEN-T a železničných uzlov Podpora regionálnej železničnej dopravy
	Vodná doprava Modernizácia infraštruktúry vodnej dopravy zaradenej do TEN-T Pomoc prevádzkovateľom plavidiel vnútrozemskej plavby pri zavádzaní technológií ekologizácie plavidiel
	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
4. Sociálnejšia Európa	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
	Sociálne inovácie a experimenty
	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
5. Európa bližšie k občanom	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

Uplatnenie integrovaného prístupu

rozmer - 1

Rôzne aspekty života obce – environmentálny, hospodársky, sociálny a kultúrny – sú vzájomne prepojené a úspech v rozvoji mesta Brezno možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce sa fyzickej obnovy sa v **PHRSR** skombinovali s opatreniami na podporu vzdelávania, kultúry, telesnej kultúry, hospodárskeho rozvoja, sociálneho začleňovania a ochrany životného prostredia. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne mesto Brezno stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych demografických zmien, cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom, až po dôsledky zmeny klímy a situácie okolo COVID - 19. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá na dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom politiky súdržnosti EÚ na programové obdobie 2021 - 2027. Politika súdržnosti EÚ má aj naďalej podporovať svoje dva hlavné ciele, ktorými sú: Investovanie do rastu a zamestnanosti a Európska územná spolupráca. Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ: 1. Inteligentnejšia Európa, 2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa, 4. Sociálnejšia Európa a 5. Európa bližšie k občanom.

rozmer – 2

PHRSR Brezno integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni, integruje opatrenia a priority IÚS Banskobystrického samosprávneho kraja, IUS/UMR ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. PHRSR Brezno 2023 - 2032 nadväzuje na predchádzajúce strategické dokumenty mesta, územný plán, komunitný plán sociálnych služieb, sektorové koncepčné materiály a viacročný rozpočet. PHRSR integruje strategické dokumenty EÚ spoločne s dokumentmi z národnej úrovne.

rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín, ako sú miestna samospráva mesta Brezno, obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie v pôsobnosti mesta, záujmové skupiny obyvateľov, mimovládne organizácie, podnikateľské subjekty. V prípravnej fáze spracovania PHRSR sa integrovaný prístup využil prostredníctvom prieskumu, v rámci schvaľovacej fázy PHRSR bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na doplnenie a odsúhlasenie.

Definovanie hlavných aktérov rozvoja v zmysle integrovaného prístupu

Mesto Brezno, podnikateľský sektor,

Definovanie dotknutej verejnosti

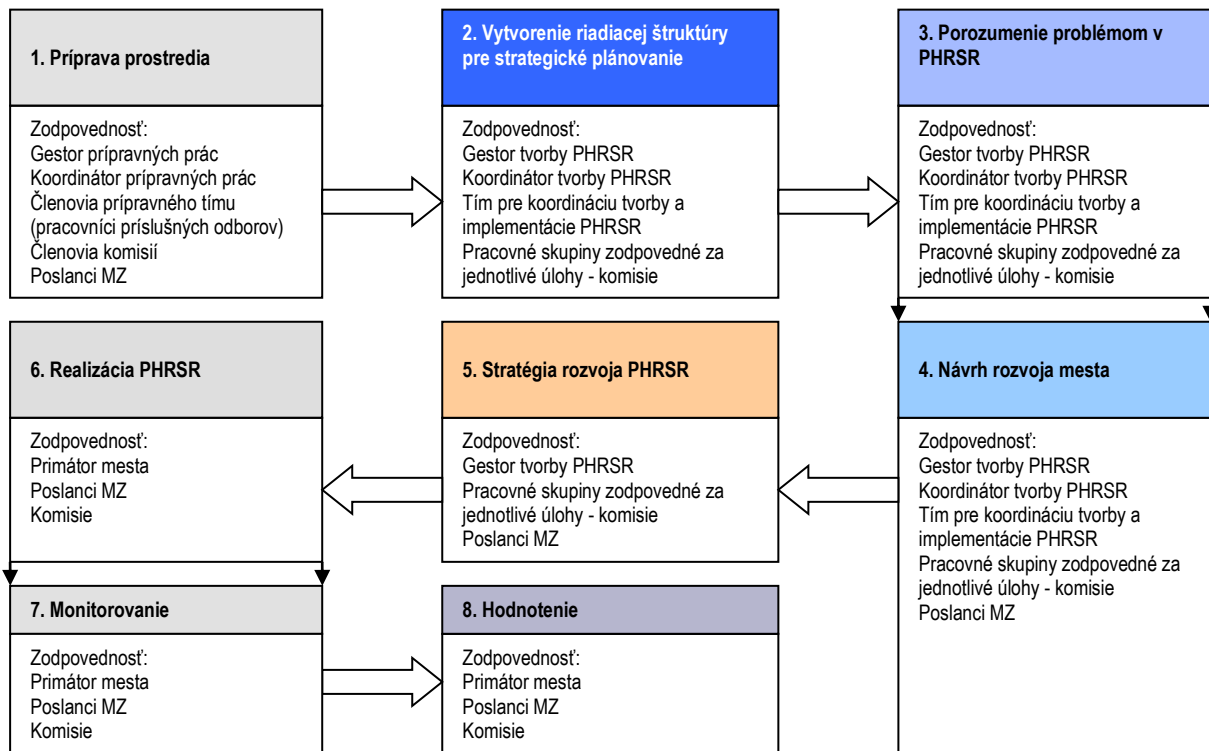
Vzhľadom na geografický rozmer predkladaného dokumentu sa pod dotknutou verejnosťou chápu všetci obyvatelia samosprávy Brezno, právnické a fyzické osoby pôsobiace na území mesta, ako aj dotknuté orgány štátnej správy a samosprávy.

rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú **integrováný prístup** z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Fondov a Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

PHRSR sa skladá z hlavného dokumentu a príloh, ktoré sú jeho neoddeliteľnou súčasťou.

Fázy strategického plánovania a definovanie zodpovednosti

1	Vyvolanie dopytu v meste Brezno. Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny pozostávajúcej z pracovníkov príslušných oddelení (Odbor riadenia projektov). Určenie, koho je treba do prípravy PHRSR zapojiť (ostatné oddelenia). Spôsob formovania ďalších štruktúr (s využitím existujúcich útvarov zodpovedných za jednotlivé politiky). Príprava informačnej stratégie (informačné kanály, obsah).
2	Zapojenie všetkých účastníkov procesu (MsÚ). Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie PHRSR (s využitím existujúcich útvarov za to zodpovedných). Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry (v zmysle zaužívaných pravidiel).
3	Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti (s využitím technických prostriedkov). Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov (spracovateľ). Zhodnotenie silných a slabých stránok mesta Brezno (spracovateľ). Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj mesta Brezno v jednotlivých oblastiach (spracovateľ, MsÚ, poslanci, komisie, RO a PO, obyvatelia).
4	Hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré určia pri spracovaní PHRSR smer, ktorým sa budú jednotlivé oblasti uberať. Cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja v zmysle integrovaných prístupov (v zmysle originálnych a prenesených kompetencií). Prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji. Regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj.
5	Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. Systém sledovania realizácie PHRSR. Spracovanie konečnej verzie PHRSR. Predloženie textu PHRSR na pripomienkovanie. Schválenie PHRSR - MZ mesta Brezno.
6	Uskutočňovanie plánu. Ročné vyhodnocovanie plánu. Informovanie verejnosti o uskutočňovaní PHRSR. Priebežné vyhľadávanie a zapájanie partnerov. Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom PHRSR.
7	Pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov.
8	Systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR. Analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít.

Zdroj: Woleková, Mežianová, 2004, s.14 – 17.

**Analytická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Brezno
2023 - 2032**

2 ZÁKLADNÁ CHARAKTERISTIKA MESTA

Mesto sa rozprestiera v strednej časti Horehronského podolia v Breznianskej kotline. Pahorkatinný povrch v južnej časti chotára prechádza v Slovenskom rudohorí do vrchoviny a na severe na svahoch Nízkych Tatier až do hornatiny (10.3.2022, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_9cd40993-5efd-47cd-b570-ed95215b98c3). Brezno (v minulosti Brezno nad Hronom, maď. Breznóbánya, nem. Bries, Briesen) je okresné mesto ležiace v Banskobystrickom kraji na strednom Slovensku. Mesto sa rozkladá v údolí horného toku rieky Hron vo východnej časti regiónu Horehronia, na juh od Nízkych Tatier a na sever od Slovenského Rudohoria. V roku 2007 tu žilo 21 997 obyvateľov, v roku 2018 už len 20 953 obyvateľov. Koncom roka 2021 žilo v meste 19 956 obyvateľov (31. 12. 2021). Rozloha mesta je približne 122 km² (1.3.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno>).

Základná charakteristika mesta Brezno (k 31.12.2021)	
Kód obce	508497
Názov okresu	Brezno
Názov kraja	Banskobystrický
Štatút obce	Mesto
PŠČ	977 01
Telefónne smerové číslo	+421-48
Prvá písomná zmienka o meste - meste - rok	1265
Nadmorská výška obce - mesta v m	504 m n. m.
Celková výmera územia mesta [ha]	12196
Hustota obyvateľstva na km ²	163.63
Súradnice:	48°48'24"S 19°38'32"V
Zdroj: ŠÚ SR	

Mesto Brezno je označované za administratívne, hospodárske, ako aj kultúrne centrum regiónu Horehronie. Spočiatku sa oblasť utvárala ako poľnohospodárska jednotka, v neskoršom období tu dominovalo i baníctvo, avšak napokon sa z Brezna stalo mesto, ktorého ďalšie smerovanie posunuli vpred remeslá a obchod (10.9.2022, <https://www.horehronie.sk/horehronie/mesto-brezno>). Po útlme strojárenskej výroby najvýraznejší pohyb zaznamenala podnikateľská sféra v oblasti obchodu a služieb. Brezno je sídlom ôsmich peňažných ústavov, rozrastá sa sieť hotelovo-reštauračných zariadení. Postupne sa stáva hodnotným nástupným centrom do okolitých stredísk cestovného ruchu Nízkych Tatier a Slovenského rudohoria.

Mesto sa člení na časti, ktoré majú vlastný názov:

- a) Brezno – Mesto,
- b) Brezno – Mazorníkovo,
- c) Brezno - Predné Halny,
- d) Brezno - Zadné Halny,
- e) Brezno – Bujakovo.

Mesto leží v Breznianskej kotline, ktorá vznikla poklesom pozdĺž zlomov. Teploty sa v Brezne pohybujú od - 5 až - 6 °C v januári, do 16 až 17 °C v júli, ročný úhrn zrážok dosahuje 800 mm. Územím preteká Hron s prítokom Rohozná. Z pôd prevažujú luvizeme. Odlesnená krajina sa využíva na lúky, pasienky, oráčinu, len v juhovýchodnom výbežku sú smrekovo-jedľové porasty. Územím vedú hlavné komunikácie Horehronia – cesta I. triedy I/66 vedúca z hraničného priechodu Šahy cez Banskú Bystricu smerom k Popradu až po hraničný priechod s Poľskom v Tatranskej Javorine, cesta I. triedy I/72 spájajúca Rimavskú Sobotu so severnými oblasťami Nízkych Tatier a cesta II. triedy II/529 z Mýta pod Ďumbierom do Hriňovej. Z Banskej Bystrice vedie železničná trať do Margecian, v Brezne sa začína železničná trať do Rimavskej Soboty (10.9.2022, <https://beliana.sav.sk/heslo/breznianska-kotlina>).

Okresná hranica Brezno je hranicou štyroch krajov a to Banskobystrický, Žilinský, Prešovský a Košický. Mesto leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom - cez sedlo Čertovica a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog. Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou. Mesto je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (pred tým oblasť cestovného ruchu Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Braväcovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty. Je súčasťou Regionálneho združenia miest a obcí Horehronia a Združenia obcí EKOLÓG (za účelom prevádzky Regionálnej skládky TKO Brezno). Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším mestom v priestore Horehronia. V Brezne žije 34 % obyvateľov okresu. Súčasťou okresu Brezno je mesto Brezno a 29 obcí s celkovým počtom 61 959 obyvateľov (ÚPN-M Brezno, 2020).

2.1 HISTÓRIA MESTA

Najstarším hmotným dokladom nájdeným v Brezne a doteraz najväčším tunajším archeologickým nálezom je 14 bronzových náramníc a dve bronzové šálky, časovo zaradené do obdobia 1250 - 700 pr. Kr. Možno ich považovať za jeden z najväčších bronzových nálezov Horehronia; boli náhodne nájdené r. 1882 pri výkopových prácach v lokalite Banisko pri Brezne. Najstarším písomným prameňom o území, na ktorom mesto neskôr vzniklo, je listina z roku 1265 určená liptovským osadníkom, ktorou panovník Belo IV. vymedzoval priestor pre ich poľovačky (15.3.2022, <https://www.brezno.sk/historia-mesta/>).

V liptovskom privilegii z r. 1265 sa spomína územie Berezun, ako hraničný bod. V r. 1380 dostalo mestské výsady podľa štiavnického práva, v r. 1488 trhové právo, od r. 1568 sa mohli listiny pečatiť červeným voskom a v r. 1650 sa stalo slobodným kráľovským mestom. Mešťania museli o svoje práva bojovať proti rozpinavosti majiteľov panstva a hradov Slovenská Ľupča a Muráň. Dňa 30. 4. 1517 ho majitelia Ľupčianskeho panstva Dóczyovci prepadli a vypálili. Aj v ďalšom období viedli spolu s obidvoma panstvami spory o hranice. Počiatková orientácia obyvateľstva na banské činnosti sa premietla do neskorších pomenovaní mesta - Bryzabanya, Breznobanya. Ťažba rúd však predpokladané očakávania nenaplnila a baníctvo ovplyvnilo len prvotný rozvoj mesta. Mešťania trpeli v 16. a 17. stor. protihabsburskými povstaniami uhorskej šľachty. V 17. stor. si postavili mestské opevnenie. Obyvateľstvo sa živilo poľnohosp., remeslami a prácou v lesných komplexoch. Brezniansky hospodársky život však naďalej profitoval z privilégií získaných v súvislosti s baníckymi činnosťami. Obyvateľom slúžili dva mlyny a pivovar, príjmy do mestskej pokladnice prinášala mýtna stanica smerom na Liptov, ako aj trhové právo. Keďže baníctvo postupne zanikalo, základným zdrojom príjmov breznianskych občanov sa v 18. a 19. storočí stalo poľnohospodárstvo a najmä remeselná výroba organizovaná v cechoch. Najstarší bol cech krajčírov, čižmárov, debnárov, tiež svoje cechy mali klobučníci, kušníeri, mäsiari, tkáči, sitári, garbiari a kolári. V r. 1770 pracovalo v meste 180 majstrov a 30 tovarišov. Od polovice 18. stor. sa Brezno stalo strediskom lesného hospodárstva. Na mestskom teritóriu vznikali drevorubačské osady tzv. biele handle (Beňuš, Bacúch) a čierne handle (osady okolo Čierneho Balogu), na V od mesta bola založená Pohronská Polhora a Michalová. V 80. a 90. r. 19. stor. sa tieto osady osamostatnili. Hospodársky dôležitou udalosťou bola pre Brezno výstavba železničnej trate z Podbrezovej do Tisovca v r. 1895 a železnica z Brezna do Červenej Skaly v r. 1903. Mesto bolo v 19. stor. jedným z centier slovenských národných

snáh. Uvažovalo sa o sídle Matice slovenskej, návrh však magistrát pod tlakom Zvolenskej župy odmietol. Za medzivojnovovej republiky bolo obchodným a finančným centrom okolia. V tomto období obyvatelia mesta trpeli chronickou nezamestnanosťou a veľkou zadlženosťou. V r. 1932 sa v Brezne zišiel I. a II. zjazd horehronského pracujúceho ľudu. Mesto sa stalo jedným z centier protifašistického odboja. V marci 1944 bol založený ilegálny národný výbor. Spolupracoval s partizánskymi skupinami Jegorovova a Bielika. V meste bolo sídlo veliteľstva 2. taktickej skupiny povstaleckej armády, miestne kasárne sa stali dôležitým vyzbrojovacím strediskom a bola tu i poľná nemocnica. Brezno obsadilo fašistické vojsko 25. 10. 1944. Na Krტიčnej v decembri 1944 zavraždili 31 osôb a 3 partizánov v meste. Po dlhotrvajúcich bojoch, ktorých sa zúčastnili vojaci II. ukrajinského frontu, partizáni zo skupiny Chruščov, rumunské jednotky a čs. partizánska brigáda oslobodili 31. 1. 1945 Brezno. Agrárno-remeselnícky charakter si Brezno zachovalo až do polovice 20. stor. Postavením Mostárne, veľkého strojárenského podniku sa zmenilo na priemyselné centrum (15.9.2022, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_9cd40993-5efd-47cd-b570-ed95215b98c3).

Vymedzenie územia

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do oblastí cestovného ruchu Nízkotatranskej 1. kat. a Poľanskej - 2. kat. Brezno je z hľadiska jeho významu pre cestovný ruch zaradené do 2. kategórie. Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno - Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron. Brezno patrí do kategórie miest strednej veľkosti, je však najväčším mestom v priestore Horehronia. V okrese Brezno sa nachádza 30 obcí. Mesto Brezno je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu. V tomto ťažisku sa kumuluje sídelná a hospodárska funkcia okresu. Vzájomné väzby medzi mestom Brezno a obcami Podbrezová a Valaská sú dané hospodárskymi aktivitami vo všetkých troch sídlach a ich vhodnou dochádzkovou vzdialenosťou. Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta Brezno južným smerom, sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog s jeho osadami v údolí Čierneho Hrona a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora. Brezno leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom cez sedlo Čertovica a cez Čierny Balog s južnými okresmi Banskobystrického kraja. Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou a navrhovaným stredoslovenským regionálnym centrom v priestore Banská Bystrica - Zvolen. Posilnenie vzájomných väzieb sídelných a výrobných centier Pohronia možno očakávať od komplexného riešenia komunikačnej kostry tohoto priestoru (ÚPN-M Brezno, 2001).

Riešeným územím je celé administratívno-správne, t. j. katastrálne územie mesta Brezno o rozlohe 12 195,6125 ha. Urbanizované územie je v návrhu platného ÚPN mesta Brezno rozdelené na pätnásť urbanistických okrskov.

- 1a Centrum
- 1b Brezenec
- 2 Kieпка
- 3 IBV Sever
- 4 Sídlisko Západ a Stred
- 5 Kasárne-Nemocnica-Banisko

- 6 Priemyselná zóna I.
- 7 IBV Chamarovo
- 8 Sídliisko Mazorníkovo
- 9 IBV Vrchdolinka
- 10 Priemyselná zóna II.
- 11 Podkoreňová-Ivančíkovo
- 12 Predné Halny
- 13 Zadné Halny
- 14 Bujakovo
- 15 Rohozná

Neurbanizované – ostatné územie katastra je v návrhu ÚPN mesta Brezno rozdelené do šiestich sektorov katastra.

- I. Lúčky
- II. Drábsko-Košíkovo-Šimunička
- III. Pred Rohoznou-Kozlovo-Za Brezinkou
- IV. Skalka
- V. Vagnár
- VI. Mlynná dolina

2.2 PRÍRODNÉ POMERY

Geomorfológia

Geomorfologická stavba širšieho okolia Brezna je charakterizovaná veľkou mnohotvárnosťou reliéfu, ktorého pomerne zložitý a rôznorodý vývoj ovplyvnila veľmi pestrá geologická stavba územia z pohľadu veku, genézy a geologického zloženia (tektonicko- petrografického).

Orograficky má kataster dve rozdielne časti: kotlinu a od nej na sever nízkotatranskú Ďumbiersku časť. Kotlinu tvorí neogénna prepadlina (panva) medzi Nízkymi Tatrami a Veporským Rudohorím so sklonom a zúžením na juhovýchode až k Pohronskej Polhore. Kotlina má pri rieke Hron rovnú širšiu aluviálnu nivu. V ostatnej časti prevláda charakter pahorkatiny s mierne modelovaným povrchovým reliéfom (Kozí chrbát 561 m.n.m, Uhliská 563 m n. m.). Zo severu klesajú do kotliny svahy Nízkych Tatier (Horné Lazy 869 m n. m., Skalka 948 m n. m., Krajčovo 863 m n. m., Studený vŕšok 803 m n m.), z ostatných strán ju lemujú okrajové plošiny a chrbty Veporského Rudohoria (Kriváň 566 m n. m., Kozlovo 648 m n. m., Čachová 648 m n. m., Hnusno 751 m n. m., na juhovýchode Hájna hora 973 m n m, na severovýchode svahy Michalovej. Kataster na severe úzky výbežok siahajúci až na najvyšší vrchol Nízkych Tatier - Ďumbier /2043 m n m.) (ÚPN-M Brezno, 2001).

Výrazná Breznianska kotlina je najmä zo severu a z juhu obklopená horskými pásmami, východným i západným smerom pokračuje údolie Hrona. Z troch strán ju obklopujú podcelky Horehronského podolia, konkrétne na západe Lopejská kotlina, na severe Bystrianske podhorie a na severovýchode Heľpianske podolie. Východným smerom vystupuje Fabova hoľa a južne Balocké vrchy, oba podcelky Veporských vrchov. Územím vedú hlavné komunikácie Horehronia; z Banskej Bystrice na Poprad vedie východným smerom cesta I/66, juhovýchodne do Tisovca smeruje cesta I/72 a severo-južným smerom kotlinu križuje cesta II/529 z Mýta pod Ďumbierom do Hriňovej. Z Banskej Bystrice vedie východným smerom železničná trať do Margecian, v Brezne začína aj trať do Rimavskej Soboty

(2.3.2022, <https://beliana.sav.sk/heslo/breznianska-kotlina>,
https://sk.wikipedia.org/wiki/Breznianska_kotlina)

Je ohraničená kryštalinikom krak'ovskej a kráľovohoľskej zóny, ktoré tvorí i jej podložie. Na juhozápade ju sčasti obmedzujú neogénne sopečné horniny. Na stavbe kotliny sa zúčastňuje aj eocén, ktorý tvorí bezprostredné podložie neogénnej výplne. Vystupuje na povrch v juhovýchodnej časti a pri Brezne. Na báze eocénu sú vyvinuté zlepenkové brekcie malých mocností, ktoré vystupujú južne od Michalovej, a hrubozrnné doskovité pieskovce s numulitmi, s vložkami ílovcov, vystupujúce južne od Brezna v potoku Uhlisko. Obsahujú zvyšky rastlín a rybie šupiny. Hlavnú časť eocénu tvorí ílovcové súvrstvie. Majú v ňom prevahu sivé a hnedasté jemnopiesčité vápnité ílovce. Obsahujú polohy sivých pieskovcov a lokálne polohy bituminóznych uholných bridlíc. Vo vyšších polohách súvrstvia sú pri Michalovej, Pohronskej Polhore a inde vyvinuté šošovkovité sloje uhličitanových mangánových rúd. Na eocéne leží nesúhlasne výplň kotliny. Jej spodná časť predstavuje piesčito-ílovitú formáciu, ktorá sa na juhu ponára pod andezitové pyroklastiká (t. j. pôvodne sypký materiál vyvrhnutý pri výbuchu sopiek). Sú to väčšinou krížovozvrstvené kremité ílované piesky s veľkým obsahom muskovitu a živcov a so zuhoľnatých zvyškami rastlín. Sú odkryté v pieskovniach južne od Brezna. Na nich nesúhlasne ležia brekcie s balvanmi, úlomkami a okruhliakmi okolitého kryštalinika, ktoré predstavujú asi pliocénnu sutinu (2.3.2022, http://www.mineraly.sk/files/lok/301-400/361_slovgeo_slov_kotliny_zvolen_brezno.htm).

Intravilán mesta sa nachádza z časti na reliéfe poriečnych nív, na ktoré však s rastúcou vzdialenosťou od tokov nadväzujú riečne terasy. Reliéf je tu značne antropogénne transformovaný. Do stavu krajiny, aký poznáme dnes, tu výrazne zasiahli v kvartéri svojou činnosťou rieky. Územie intravilánu, najmä v oblasti sútoku riek Hron a Rohozná, predstavuje zároveň najvhodnejší priestor pre rozvoj socioekonomických aktivít (najmenej členitý pahorkatinový reliéf), s ďalšími možnosťami pre rozširovanie intravilánu i smerom na juh a juhozápad od sútoku riek. Na pomedzí intravilánu mesta smerom na sever je reliéf členitejší (vrchovinový reliéf) a postupne prechádza do hornatín a na úplnom severe katastra až do veľhornatín (okolie Ďumbiera – najvyššieho vrchu Nízkych Tatier). Vrchovinový až hornatinový reliéf má tiež juh a juhovýchod katastra (svahy Veporských vrchov) (PRMB, 2016).

Ďumbierske Tatry sú geomorfologický podcelok Nízkych Tatier a vstupujú do územia v okolí Brezna zo severozápadnej strany. Zaberajú vyššiu západnú, turisticky atraktívnejšiu časť pohoria. Veľká časť územia patrí do národného parku. Kryštalinikum tatridnej časti tvoria kryštalické bridlice, ktoré budujú južné svahy masívu Ďumbiera a Chabenca, a granitoidné horniny, budujúce hrebeň a horné časti severných svahov. Kryštalinikum tu má obdobný predmetamorfný vývoj ako v iných jadrových pohoriach a počas svojho vývoja prešlo niekoľkými metamorfózami. Premeny tu však boli intenzívnejšie, nastala značná migmatitizácia až granitizácia pôvodných sedimentárnych súvrství. Všetky kryštalické bridlice sú tu premenené katazonálne, t. j. v hlbších zónach zemskej kôry. Pôvodné sedimenty proterozoickej geosynklinály sa tektonickými procesmi dostali do veľkých hĺbok, a preto sa prenikavejšie metamorfovali. Pritom vznikla z pôvodných sedimentárnych hornín celá škála premenených hornín. Sú to pararuly ktoré majú rôzny charakter podľa pôvodného materiálu, a najmä dvojsľudové a biotitické ruly, kvarcity a kvarcitické ruly, miestami s polohami amfibolitov. Ďalej vznikli horniny, ktoré okrem premenených zvyškov pôvodného sedimentárneho materiálu obsahujú aj materiál žulový (apliticko-pegmatitický). Týmto spôsobom vznikli rozličné druhy migmatitov. Najmenej migmatitizovaným členom tejto série sú horniny, v ktorých pôvodný materiál (paleosom), bohatý na tmavú sľudu, úplne prevláda

nad aplitickým materiálom (neosomom), tvoriacim len malé šošovkovité útvary alebo slabé žilky. Granitoidné horniny tvoria rozsiahle telesá, najmä v najvyššej časti hrebeňa Nízkych Tatier, v severnej časti masívu Ďumbiera, Chopku, Chabenca a v masíve Prašivej. Telesá granitoidných hornín majú väčšinou smer V-Z, približne rovnobežný so smerom pruhov kryštálických bridlíc, ako aj so smerom tektonických prvkov d'umbierskeho pásma, ktoré vznikli za alpínskeho vrásnenia. Vnikli do komplexu kryštálických bridlíc po skončení hlavnej fázy hercynského vrásnenia, t. j. v období spodného karbónu. Preto sa označujú ako neskoroorogénne granitoidné horniny. Odlišujeme v nich dva základné typy: d'umbiersky a prašivský. Ďumbiersky typ je biotitický granodiorit až kremenný diorit. Je to svetlosivá, strednozrná hornina, zložená z plagioklasu, kremeňa, biotitu, so stopami draselného živca. Často obsahuje aj druhotné minerály, drobnošupinovitú svetlú sl'udu (sericit), chlorit, epidot, albit a i. Ďumbiersky granodiorit miestami obsahuje zvyšky plášťa, ktoré sú v rôznej miere prepracované magmou. Obsahuje i množstvo žil alebo menších telies aplitov a pegmatitov (2.3.2022, http://www.minerally.sk/files/lok/301-400/302_slovgeo_n_tatry.htm)

Geologický vývoj

Horné Pohronie je podľa geologického členenia Slovenska súčasťou centrálnej časti Západných Karpát. Západné Karpaty, rovnako ako Alpy, začali vznikať už pred 65 miliónmi rokov. Dávno predtým (pred niekoľkými stovkami miliónov rokov) vznikli v hĺbinách zeme tvrdé, odolné vyvreté horniny (žula, granit, ryolit, diorit, ai.). Tieto starohorné a prvohorné horniny boli niekoľkokrát zvrásnené a premenené na ruly, svory a zriedkavejšie na fylity. Počas variského vrásnenia vznikli mohutné bloky žúl. Premenené horniny a žuly (kryštálické horniny) vystupujú na povrch v časti **Nízkych Tatier**. V druhohorách zalialo naše územie more. Na dne mora sa milióny rokov hromadili vápenaté schránky morských živočíchov. Vznikli tak vápence a dolomity tvoriace obal viacerých pohorí. Neskôr v týchto rozpustných horninách voda postupne vytvorila krasové útvary – škrapy, krasové jamy, priepasti, podivné doliny a jaskyne.

Už počas druhohôr sa začali dvíhať pohoria a medzi nimi aj Karpaty. Po ústupe mora v období kriedy došlo k alpínskemu vrásneniu. Pod silným tlakom sa obrovské masy hornín začali posúvať od juhu na sever až na vzdialenosť 50 – 100 km. Na žuly a premenené horniny sa presunuli vrstvy vápencov a dolomitov – vznikli príkrovy. Takto vznikla najstaršia stavba severne položených **Nízkych Tatier**.

V mladších treťohorách (pred 5,32 miliónmi rokov), počas ďalšej fázy alpínskeho vrásnenia, vo Vnútroňných Karpatoch došlo k vzniku rozsiahlych hlbokých zlomov. Pozdĺž nich dochádzalo k intenzívnej sopečnej činnosti. Vystupujúca magma tvorila vulkanické pohorie – **Pol'anu**. Sú budované sopečnými horninami (andezit, ryolit). Okrem sopiek sa takto formovali lávové prúdy (Ľubietovský Vepor – Hrb) a iné vulkanické formy. V poklesávajúcich častiach sa utvárali panvy a vnútrohorské kotliny, vzniklo **Horehronské podolie**. Na miestach zdvihov vznikali pohoria, začal sa utvárať súčasný povrch Západných Karpát. Výškové rozdiely medzi horskými pásmami a kotlinami spočiatku neboli veľké (do 300 m).

K výraznejšiemu rozčleneniu reliéfu došlo až koncom treťohôr (pred 5,3 – 2,6 miliónmi rokov), keď sa pohoria začali dvíhať pozdĺž zlomov. Ostré pravouhlé ohyby rieky Hron sledujú zlomy prebiehajúce v smere S – J. **Horehronské podolie** (od Telgártu cez **Brezno** až k Lučatínu) vytvára pozdĺž Hrona tektonickú zníženu v smere V – Z s nadmorskými výškami od 1 000 m n. m. (sedlo Besník) po 390 m n. m. (na nive Hrona pri Lučatíne).

Vyzdvihovanie pokračovalo aj vo štvrtohorách. Aj v súčasnej dobe sa pohoria neustále dvíhajú a nížiny poklesávajú. Vo štvrtohorách sa objavuje človek. Sopečná činnosť ustáva a pokračuje poklesávanie kotlín. Ľadové doby sa striedajú s medziľadovými. Prebiehajú erózne procesy a mrazová, ľadovcová, veterná a svahová erózia mení tvar krajiny. V ľadových dobách sa v najvyšších pohoriach hromadil sneh a ľad, z ktorého sa formovali ľadovce. Tie v Nízkych Tatrách utvárali ľadovcové kotly (kary), ľadovcové doliny (trógy) a skalnaté nánosy (kamene, balvany) uložené ľadovcom (morény). V ľadových dobách mali rieky nedostatok vody (zrážky padali prevažne v podobe snehu), preto ukladali svoje štrky a náplavy na dne dolín. V medziľadových dobách mali vodné toky väčšie prietoky a silou tečúcej vody odstraňovali nahromadené uloženiny, prehlbovali svoje korytá a vytvárali tak riečne terasy. Na niektorých z nich ležia aj jadrá historických sídel (Banská Bystrica, Slovenská Ľupča, **Brezno**). Asi pred desiatimi až jedenástimi tisíckami rokov nastáva posledné oteplenie trvajúce dodnes. Neznamená to, že tvar krajiny okolo nás sa prestal meniť. Rieky a potoky naďalej ukrajujú z dvíhajúcich sa pohorí, pomaly prehlbujú a rozširujú doliny alebo ukladajú materiál na svojich nivách. Tam, kde sú horniny mäkké, nespevnené, či porušené, podlieha materiál erózii a odnosu. Na miestach s odolnými, pevnými a neporušenými horninami odolávajú vyvýšené horské chrbty, náhorné plošiny a osamotené skaliská. Inde, ak sa rôzne odolné horniny striedajú, vznikajú vodopády a zvláštne bizarné útvary (10.9.2022, <https://www.fpv.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=20369>)

Geologické pomery

Horehronské podolie

Väčšia východná časť podolia je utváraná pararulami, svormi a migmatitizovanými rulami s polohami amfibolitov z obdobia pred starším paleozoikom. Centrálnu časť Breznianskej kotliny formujú pieskovce, siltovce a ílovce z vrchného eocénu až oligocénu. Menšiu západnú časť podolia vytvárajú najmä vápence a dolomity, miestami bridlice a pieskovce stredného až vrchného triasu (10.9.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Horehronsk%C3%A9_podolie#Geologick%C3%A9_pomery)

Slovenské rudohorie

Geologická stavba Slovenského rudohoria, ktoré vstupuje do územia z východnej a juhovýchodnej časti je veľmi zložitá a možno v ňom rozlíšiť dva základné celky. Západnú časť Slovenského rudohoria, do ktorej spadá aj oblasť v okolí Brezna (označovanú niekedy ako Veporské pohorie) buduje stredne až hlboko premenené parakryštalikum a granitoidné masívy. Mladoprvohorný a druhohorný obal kryštalinika sa zachoval len vo zvyškoch, obyčajne na okrajoch kryštalinika alebo pod presunutými druhohorami. Táto časť predstavuje i samostatnú tektonickú jednotku - veporidy, ktorá vznikla počas kriedových horotvorných procesov. Delí sa na štyri tektonické pásma, ktoré sú od seba oddelené mohutnými prešmykmi alebo zlomami. Od severu na juh je to pásmo Ľubietovské, krakľovské, pásmo Kráľovej hole a pásmo Kohúta (15.3.2022, http://www.minerality.sk/files/lok/301-400/349_slovgeo_slov_rudohorie_1.htm).

Nízke Tatry vstupujú do územia v okolí Brezna zo severu. Geologicky zasahujú svojou západnou časťou do tatransko-fatranského pásma jadrových pohorí a na východe do veporského pásma. Veporské pásmo (s hlavnou jednotkou veporika) tu je tvorené kráľovoohľskou zónou, na východe ohraničenou muránskym zlomom. Kráľovoohľská zóna je v oblasti Nízkych Tatier tvorená premenenými horninami, hlavne pararulami a predovšetkým

vyvretými horninami granitoidného charakteru – hlavne granodioritmi a tonalitmi, ktoré tvoria tzv. veporský plutón. Severne od pohorelskej línie, ktorá ju oddeľuje od kráľovohoľskej zóny, sa nachádza kraklovska zóna, tvoriaca podstatnú časť hrebeňa Kráľovohoľských Tatier. Budovaná je komplexmi premenených hornín hlavne rúl, svorov a amfibolitov. Podiel magmatických hornín je menší (napr. teleso A-typových granitov pri Hrončoku). Druhohorné usadené horniny zastupujú hlavne vápence, dolomity, slieky a pieskovce, ktoré sú tiež miestami rôzne premenené. Najvýznamnejšími štruktúrami sú tu jednotka Veľkého Boku a zvyšky heľpianskej sukcesie:

(10.9.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/N%C3%ADzke_Tatry#Geol%C3%B3gia).

Nerastné suroviny

Každá ťažba nerastných surovín zasahuje do životného prostredia. Vplyv na životné prostredie nemá len samotná ťažobná činnosť, ale aj následný rekultivačný a revitalizačný proces. **Priamo v katastrálnom území mesta Brezno** sa nachádzajú chránené ložiskové územia a dobývacie priestory. Celý okres je ale relatívne bohatý na nerastné suroviny.

V katastrálnom území mesta Brezno sa nachádza:

ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Brezno – Prievarý – tehliarske suroviny (4121), ktoré eviduje ŠGÚDS Bratislava

ložisko nevyhradeného nerastu (LNN) „Brezenec – štrkopiesky a piesky (4186); ložisko nevyhradeného nerastu je podľa § 7 banského zákona súčasťou pozemku

V k. ú. mesta sa v súčasnosti nachádzajú bezvýznamné ložiská železnej rudy /Ďumbierske Nízke Tatry/ a hnedého uhlia. Prevádzky ťažby:

Štrkopiesky - ložisko Brezenec, prevádzka Pieskovňa patrí poľnohospodárskemu družstvu Ďumbier, ťažba 16 tis. m³/rok,

Piesky - Mazorník, pieskovňa, ťažba 87 tis.m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia (1989),

Tehliarska hlinka - v časti Prievarý je ložisko tehliarkej hliny, s predpokladaným využitím do 10 rokov,

Stavebný kameň - ložisko Pred Rohozná, v správe RD Brezno s ťažbou 10 tis. m³/rok, plán ťažby - do vyťaženia (ÚPN-M Brezno, 2020).

Nerastné suroviny možno rozdeliť na **rudné** (suroviny, z ktorých sa získavajú čisté kovy – rudy železa, meď, zlata, ortuti a i.), **energetické** (slúžiace na výrobu tepelnej, resp. elektrickej energie – uhlie, ropa, uránové rudy a i.), **nerudné** (dôležité pre potravinárstvo, elektrotechnický a chemický priemysel, hrnčiarstvo, výrobu kozmetiky, liekov, šperkárstvo – vápenec, íly, mastenec, živce, barit, sludy a i.) a **stavebné** (štrkopiesky, piesky, stavebný kameň, tehliarske suroviny).

Rudné suroviny

Železné rudy sú na Hornom Pohroní značne rozšírené. Je možné, že tunajšie ložiská železných rúd boli v menšom využívané už v dobe železnej, avšak hlavný rozmach ich ťažby nastal po útlme ťažby bohatých medených rúd v 18. a 19. storočí. Vyskytujú sa v granitoch,

premenených i usadených horninách. Významnými minerálmi železa sú siderit a ankerit, ktoré zvetrávajú na limonit (goethit). Kvalitnú rudu predstavuje aj hematit a magnetit. Sideritové a ankeritové ložiská sú vo veľkom množstve vyvinuté v **Nízkych Tatrách** (Bacúch, Jarabá, **Mýto pod Ďumbierom**, Trangoška, **Jasenie**, Hiadeľ...). V minulosti sa nachádzalo významné ložisko pri **Čiernom Balogu (Jergov)**. Ložiská limonitu a goethitu, sa koncentrujú do okolia Poník, Povrazníka, Ľubietovej a **Osrbliá**. V tunajších železných rudách sa miestami vyskytujú zaujímavé ukážky opálu a chalcedónu (obr. 6). Hematitovo-magnetitové rudy vystupujú napr. pri Bacúchu. Pre **južné svahy Nízkych Tatier** sú typické akumulácie antimónových rúd. Najvýznamnejšie ložiská boli Medzibrod, Lom, Lomnista, Dve vody a **Mýto pod Ďumbierom**. Kvôli obsahu zlata boli tieto výskyty dobývané už v 16 – 17. storočí. Zlato a striebro boli objektom záujmu ľudí od nepamäti. Najstarším spôsobom získavania zlata bolo ryžovanie z riečnych sedimentov. Po ryžovaní ostáva zmenený reliéf – sústava kopčiekov preryžovaného materiálu (ryžoviská). Pekné ryžoviská, na ktorých sa pracovalo už v 13. storočí, sa nachádzajú napr. **pri Jasení**. Kremenné žily v migmatitoch a rulách (zlato, arzenopyrit, tetradrit a i.) boli dobývané počas prvej polovice 20. storočia v Harmanci. V druhej polovici 20. storočia bolo objavené a skúmané ložisko pri Pohronskej Polhore (Krátke), kde je zlato viazané na zvetrané horniny. Polymetalické rudy boli v minulosti (16. storočie) hlavným zdrojom olova a menšieho množstva striebra. Významnými historickými ložiskami olovených rúd (galenit, ceruzit) v druhohorných vápencoch a dolomitoch sú Drienok pri Ponikách a Stráža v chotári Slovenskej Ľupče. Ďalším významným ložiskom týchto rúd je Soviansko pri Jasení, kde boli ťažené žily s galenitom a inými minerálmi. Menší výskyt polymetalických rúd sa nachádza južne od Novej Maše. Niklovo-kobaltové rudy sa nachádzajú na ložisku Kolba pri Ľubietovej. Rudy mangánu boli ťažené v polovici 20. storočia pri **Michalovej**. Ruda tvorí vrstvy v bridliciach, ktoré sú charakteristické tmavým až čiernym sfarbením (10.9.2022, <https://www.fpv.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=i&ID=20369>).

Energetické suroviny

Na rozdiel od rúd, Horné Pohronie neoplýva bohatstvom energetických surovín. Známy je aj výskyt uhlia pri Medzibrode a v **Breznianskej kotline**. Uránová mineralizácia bez ekonomického významu je vyvinutá v pieskovochoch a zlepenchoch v závere Selčianskej doliny, v doline **Lopejské čelno**, pri Brusne a Harmanci. Z rádioaktívnych minerálov zrudnenie tvoria hlavne uraninit a torbernit.

Nerudné a stavebné suroviny

Spomedzi nerastných surovín majú nerudy najširšiu škálu použitia v praktickom živote. Vďaka zložitej geologickej stavbe sa v oblasti Horného Pohronia vyskytuje pomerne široká paleta týchto surovín, no len niektoré sa v súčasnosti ťažia. Paleogénne bridlice využívané ako tehliarska surovina, tvoria významnú akumuláciu na ložisku **Brezno – Prievary** (10.9.2022, <https://www.fpv.umb.sk/app/cmsFile.php?%20disposition=i&ID=20369>). Ďalšie ložiská sa nachádzajú v „Brezeneč – štrkopiesky a piesky č. 4186“, a „Brezno – Prievary – tehliarske suroviny č.4121“ (ÚPN-M Brezno, 2020),

Pôdne pomery

Na území mesta Brezno možno identifikovať na základe morfogenetickej klasifikácie päť hlavných skupín pôd: iniciálne, hydromorfné, hnedé (sialitické), podzolové a rendzinové. Iniciálne pôdy sú tu zastúpené fluvizemou glejovou na riečnej nive Hrona. Ďalšou azonálnou

skupinou pôd na skúmanom území sú hydromorfné pôdy, konkrétne pseudoglej modálny, kultizemný a luvizemný (nasýtený až kyslý), ktorý sa vyskytuje najmä na prolúviach v okolí riek Hron a Rohožná a juhozápadne od ich sútoku. Väčšinu južnej a centrálnej kotlinovej časti územia pokrývajú hnedé pôdy, najmä kambizem modálna kyslá až podzolová. V severnej tretine katastra v pohorí Nízke Tatry prevažujú v zalesnenom území prevažuje podzol kambizemný a na severozápad od intravilánu je oblasť s výskytom rendziny kambizemnej. Plošne najvýznamnejším pôdnym druhom na území mesta sú hlinité pôdy (neskeletnaté), ktoré sa vyskytujú najmä v centrálnej a južnej časti katastra. V okrajovej južnej a juhovýchodnej časti územia na ne nadväzujú štrkovité piesčito-hlinité pôdy (taktiež na úplnom severe územia – tam silno až veľmi silno kamenité) a na severozápad od intravilánu sú lokalizované stredne kamenité ilovito-hlinité pôdy. Z hľadiska kultúrnej úrodnosti sú z pôdných typov najkvalitnejšie fluvizeme a z pôdných druhov hlinité pôdy. Vzhľadom na nízku až strednú produkčnú bonitu identifikovaných pôd pri priestorovom raste mesta nedochádza ku konfliktnému záberu najbonitnejších poľnohospodárskych pôd. V území prevládajú pôdy vhodné pre lesohospodárske využitie (PRMB, 2016).

Podľa percentuálneho obsahu jednotlivých zrnitostných frakcií sa pôdy triedia na tzv. pôdne druhy. Pre tento účel je zostavených viacero národných i medzinárodných klasifikácií. Pre vyjadrenie zrnitosti pôd sa u nás najviac používa Nováková klasifikácia. Táto triedi pôdy na 7 druhov podľa obsahu hrubého ílu (frakcie pod 0,01 mm). Pozitívom takejto klasifikácie je dobrá zrozumiteľnosť pre užívateľov v praxi. Dovoľuje pomerne presne klasifikovať pôdne druhy už v teréne. Kategorizácia pôdných druhov podľa obsahu častíc <0,01 mm a zastúpenie pôdných druhov na poľnohospodárskych pôdach Slovenska je nasledovné:

Kategorizácia pôdných druhov		
Kategória zrnitosti	Obsah častíc < 0,01 mm	Zastúpenie v %
pôdy ľahké	- piesočnaté (0 - 10%)	6,4
	- hlinitopiesočnaté (10 - 20%)	
pôdy stredne ťažké	- piesočnatohlinité (20 - 30%)	73,2
	- hlinité (30 - 45%)	
pôdy ťažké	- ilovitohlinité (45 - 60%)	17,1
pôdy veľmi ťažké	- ilovité (60 - 75%)	3,3
	- íly (> 75%)	

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Zastúpenie pôdných druhov v okresoch v %					
	Kategória erózneho ohrozenia				
	ľahké	stredne ťažké		ťažké	veľmi ťažké
	piesočnaté, hlinitopiesočnaté	piesočnatohlinité	hlinité	ilovitohlinité	ilovité, íly
Brezno	35,50	30,37	32,80	1,32	-
Banskobystrický kraj	10,02	56,75	16,91	15,79	0,52

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Pôdne typy

Pôdny typ je základnou identifikačnou jednotkou morfo genetickej i agronomickej kategorizácie pôd. Zahŕňa v sebe skupinu pôd charakterizovanú rovnakou stratigrafiou pôdneho profilu, t.j. určitou kombináciou diagnostických horizontov, ako výsledok kvalitatívne špecifického typu pôdotvorného procesu, ktorý sa vyvíjal a vyvíja v rovnakých hydrotermických podmienkach pod približne rovnakou vegetáciou. Pôdne typy sú definované súborom diagnostických horizontov a ich najdôležitejších vlastností získaných dlhodobým vývojom v prírodných podmienkach i kultiváciou. Nižšími kategóriami klasifikačného systému pôd sú subtyp, varieta, forma. Na Slovensku je nasledujúca štruktúra pôdných typov

poľnohospodárskych pôd: (20.4.2021, [portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx](http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx)):

<http://www.podnemapy.sk/>

Kategorizácia pôdných typov	
Pôdny typ	Zastúpenie v %
FM - fluvizem	14,4
ČA - čiernica	7,2
ČM - černoziem	10,8
RM - regozem	5,5
HM - hnedozem	11,4
LM - livizem	2,7
KM - kambizem	33,4
PZ - podzol	0,1
PG - pseudoglej	7,5
RA - rendzina	3,3
OM - organozem	0,2
SK - slanisko, SC - slanec	0,1
LI - litozem, RN - ranker	0,3
GL - slej	1,7
KT - kultizem	0,1
INÉ - litozeme, rankre, rendziny resp. kambiz. a ich komplexy na zrázoch	1,3

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie pôdných typov v okresoch a krajoch SR (% z poľnohospodárskej pôdy)																
Okres	FM	ČA	ČM	RM	HM	LM	KM	PZ	PG	RA	OM	SK, SC	LI, RN	GL	KT	zrázy
Brezno	3,83	-	-	0,18	-	0,13	67,41	2,52	5,49	8,65	0,01	-	0,22	2,10	-	9,46
BB kraj	11,02	1,64	0,29	4,22	12,73	4,98	47,07	0,27	10,31	2,97	-	-	0,23	1,65	0,14	2,46

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pt/pt.aspx

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd

Pre účely praktickej realizácie poznatkov o produkčnej schopnosti pôd bolo potrebné vykonať integrované hodnotenia vzťahov medzi vlastnosťami pôdno-ekologických jednotiek (BPEJ), faktormi prostredia a dostupnými údajmi o úrodách plodín a tak vytvoriť relevantnú sústavu hodnotenia produkčného potenciálu poľnohospodárskych pôd, ktorá je vyjadrená v 100-bodovej stupnici, (od 100 do 1 BH BPEJ), resp. v príslušných kategóriách. Vyššie bodové hodnoty vyjadrujú vyšší produkčný potenciál pôdy a nižšie naopak nižší produkčný potenciál pôdy (20.4.2021, http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/bh/bh.aspx).

Zastúpenie kategórií bodových hodnôt pôd (% z poľnohospodárskej pôdy)											
Okres	Zastúpenie kategórií bodových hodnôt (%)										Bodová hodnota (body)
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	
Brezno	9,70	39,79	12,54	22,82	13,71	1,41	0,02	-	-	-	24,35
Banskobystrický kraj	2,57	13,83	18,06	10,86	13,39	16,42	15,23	8,27	1,15	0,21	43,17

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/pd/pd.aspx

Najkvalitnejšie pôdy s kódom BPEJ – 0805041/5,080604/5,0811022/6, 0811042/6, 0811045/6, 0860212/7, 0865212/5, 0865215/5, 9011022/7, 0957202/6, 0957402/6, 0965212/6, 0965215/6, 0965235/6, 0965242/6, 0965435/7, 0989002/7, 0989202/7, 1011002/7, 1057202/6, 1060211/7, 1060211/7, 1060212/7, 1061445/7, 1065215/6, 1065245/6, 1065315/6, 1065515/7, 1068245/7, 1071212/7, 1071215/7, 1071412/7 (ÚPN-M Brezno, 2020).

Využitie pôdy v meste Brezno

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry pôdneho fondu v meste Brezno od roku 2011.

Výmera územia v ha.											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celk. výmera úz. mesta	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196
Poľnohosp. pôda - spolu	5 730	5 728	5 721	5 720	5 719	5 717	5 691	5 625	5 623	5 621	5 618
- orná pôda	977	976	976	975	975	973	973	973	973	972	972
- záhrada	105	105	104	104	103	104	104	103	103	103	103
- ovocný sad	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
- trvalý trávny porast	4 644	4 643	4 638	4 637	4 637	4 635	4 610	4 545	4 543	4 541	4 539
Nepoľnoh. pôda - spolu	6 466	6 468	6 474	6 476	6 476	6 479	6 505	6 570	6 572	6 575	6 578
- lesný pozemok	5 717	5 717	5 719	5 719	5 719	5 718	5 743	5 801	5 801	5 800	5 800
- vodná plocha	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64
- zast. plocha a nádv.	438	439	440	441	443	444	446	450	451	456	459
- ostatná plocha	246	248	251	251	250	252	252	255	256	255	255

Zdroj: 20.7.2022, DataCube ŠÚ, 2022

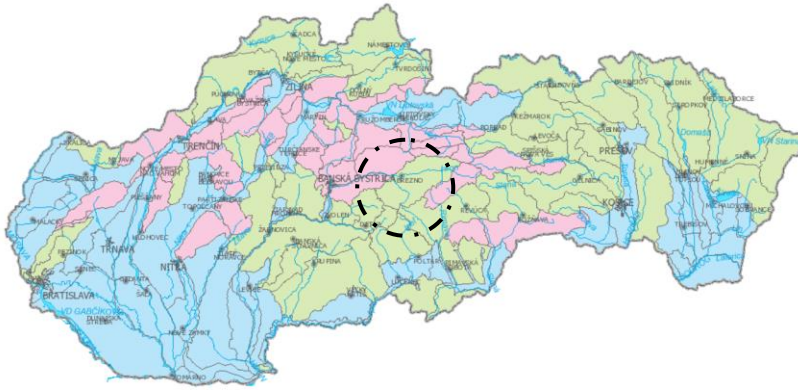
Štruktúra výmer územia sa v priebehu sledovaného obdobia zmenila relatívne výrazne. K negatívnym zmenám došlo v sledovanom období v prípade trvalých trávnatých porastov. K výraznému nárastu došlo v prípade zastavaných plôch a ostatných plôch a zastavaných plôch, ktorých výmera vzrástla do roku 2021 na 459 a 255 ha. Z poľnohospodárskej pôdy došlo k poklesu aj v prípade ornej pôdy. Výmera nepoľnohospodárskej pôdy stúpila na 6578 ha. Zmeny v štruktúre boli významné.

Hydrologické pomery

V zmysle hydrogeologickej rajonizácie SR sa riešené katastrálne územie mesta Brezno nachádza v dvoch hydrogeologických rajónoch (ÚPN-M Brezno, 2001):

Rajón Q - G 075 Paleozoikum a mladšie útvary časti povodia horného Hrona po Piesok. Predstavuje vodohospodársky málo nádejné územie budované horninami s veľmi malou priepustnosťou. Pramene s výdatnosťou 2-5 l.s-1 sa vyskytujú len zriedkavo. Rajón zaberá podstatnú časť rozlohy katastrálneho územia.

Rajón MG 076 Kryštalínikum a mezozoikum JZ svahov Nízkych Tatier. Rajón je vymedzený na pohronskej strane hlavného hrebeňa Nízkych Tatier v úseku Čertova svadba - Prašivá a v príľahlom úseku Horehronského podolia. Na juhu rajón siaha po riekou Hron. V severnej horskej časti rajónu tvorenej kryštalinickými horninami sa väčšie množstvá podzemných vôd sústreďujú len v zvrásnenom mezozoiku Trangošky. Rajón zaberá severnú a severozápadnú časť katastrálneho územia. Na okraji rajónu sa nachádza pramenisko Vagnár.

Obrázok: Hydrologický región mesta Brezno

Zdroj: 20.6.2022, <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Hydrogeograficky patrí záujmové územie do úmoria Čierneho mora, k základnému povodiu Hrona, ktorý zároveň najvýznamnejším vodným tokom v predmetnom území, pričom tvorí os intravilánu pretekajúcu mestom v smere východzápad v dĺžke takmer 12 km. Medzi prítoky rieky Hron v území patrí rieka **Rohozná** a potoky **Breznec**, **Drábsko**, **Lúčky**, **Kuľbova**, **Vagnár** a **Bresná**. Podľa hydrologických charakteristík patrí územie Brezno do stredohorskej oblasti, pričom rieky tu majú snehovo-dažďový typ odtoku, s maximálnymi prietokmi v apríli až máji (s menej výrazným podružným zvýšením vodnosti na prelome jesene a zimy) a minimálnymi v januári až februári. Rieka Hron však prešla v území značnou antropogénnou úpravou a reguláciou. V katastrálnom území mesta Brezno nie je vybudovaná žiadna vodná nádrž. Zásoby podzemných vôd na nive Hrona sú nevýrazné a závisia od podzemných vôd zo susedných pohorí. Brezno leží pod úpäťím Nízkych Tatier, ktoré sú významnou oblasťou prirodzenej akumulácie vôd. Z hydrogeologického hľadiska územie Brezno predstavuje vodohospodársky málo nádejné územie budované horninami s veľmi malou priepustnosťou (pramene s výdatnosťou 2-5 l/s sa vyskytujú len zriedkavo, výnimkou je pramenisko Vagnár a zdroj Kameňolom). V katastrálnom území mesta Brezno sú evidované dva zdroje minerálnych vôd: 1. prameň Horná Kyslá sa nachádza neďaleko autobusovej zastávky Kyslá, vľavo pri hlavnej ceste z Mýta pod Ďumbierom na Čertovicu; 2. prameň Dolná Kyslá sa nachádza asi 10 m nižšie ako Horná Kyslá, vedľa hlavnej cesty Mýto pod Ďumbierom - Čertovica. Voda z prameňov je prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, uhličitá so zvýšeným obsahom kyseliny boritej a lítia, hypotonická, studená (PRMB, 2016).

Povrchové vody

Rohozná

Pramení vo Veporských vrchoch v masíve Fabovej hole (1 438,8 m) v nadmorskej výške cca 1 260 m n. m. Tečie juhozápadným smerom, vytvára dolinu Kopačno, na konci ktorej sa stáča na západ. Zľava priberá Svetlú a mení smer toku na severozápad. Preteká obcou Pohronská Polhora, tu priberá potok Lipianka sprava a vstupuje do Horehronského podolia, do podcelku Breznianska kotlina. Ďalej tečie cez Michalovú, v obci priberá z pravej strany Lieskový potok, následne Michalkovský potok sprava, Chmeľúsku a Zubákovú zľava a Zadný Hliník sprava. Preteká osadou Rohozná (súčasť mesta Brezno) a pri Zadných Halnách sa v nadmorskej výške cca 501,5 m n. m. vlieva do Hrona (12.3.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Rohozn%C3%A1_\(pr%C3%ADtok_Hrona\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Rohozn%C3%A1_(pr%C3%ADtok_Hrona)))

Vagnár

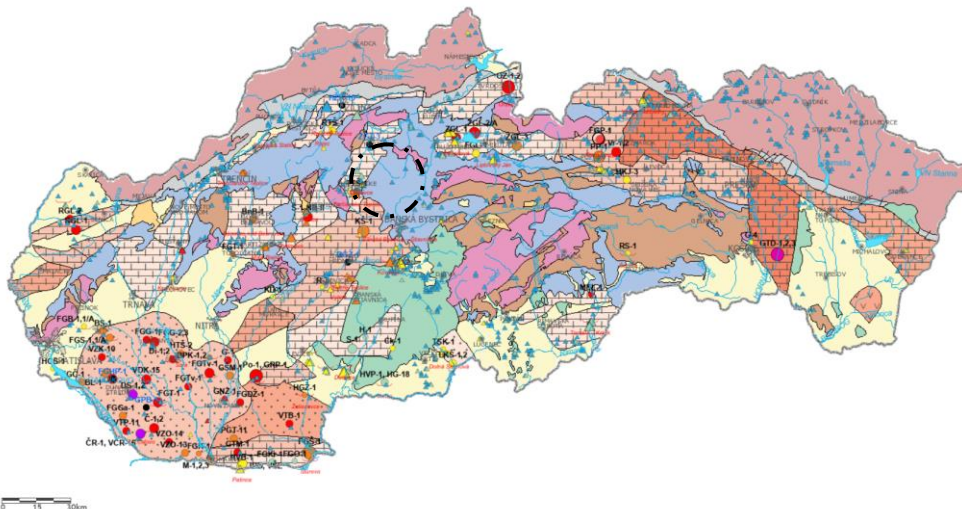
Vagnár je potok na Horehroní, na území okresu Brezno. Je to pravostranný prítok Hrona, meria 6 km a je to tok III. rádu. Pramení v Nízkych Tatrách, v podcelku Kráľovoľské Tatry, na severozápadnom svahu Priehybky (1 110,9 m n. m.), v nadmorskej výške okolo 890 m n. m. Od prameňa tečie na krátkom úseku juhozápadným smerom, sprava priberá tri krátke prítoky a pokračuje severojužným smerom. Z pravej strany priberá prítok z juhovýchodného svahu Šánskeho (847,2 m n. m.) a následne 1,9 km dlhý pravostranný prítok z oblasti Dolnej Vartovky. Potom pokračuje rovnomennou dolinou smerom na juhovýchod a sprava priberá prítok spod Krajčova (859,6 m n. m.). Napokon sa opätovne stáča na juh a na území mesta **Brezno**, v časti Zadné Halny, ústi v nadmorskej výške okolo 501 m n. m. do Hrona (12.3.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Vagn%C3%A1r>).

Podzemné vody minerálne

V katastrálnom území mesta Brezno sú evidované nasledujúce zdroje minerálnych vôd: Prameň Horná Kyslá (BB 57) sa nachádza neďaleko autobusovej zastávky Kyslá, vľavo pri hlavnej ceste z Mýta pod Ďumbierom na Čertovicu. Je zachytený v drevenom kadlube. Proti znečisťovaniu nie je chránený. Voda sa naberá načretím, využíva sa na pitie. Prameň Dolná Kyslá (BB 58) sa nachádza asi 10m nižšie ako Horná Kyslá, vedľa hlavnej cesty Mýto pod Ďumbierom - Čertovica. Je zachytený v betónovej šachte, voda z nej vyteká dvoma rúrkami a odteká do potoka Štiavnička. Nad prameňom je drevený prístrešok. Voda sa využíva na pitie tak miestnym obyvateľstvom ako aj mototuristami. Voda z prameňov je prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, uhličitá so zvýšeným obsahom kyseliny boritej a lítia, hypotonická, studená. Pramene po odbornom zachytení sú vhodné na pitie s upozornením na zdravotné účinky (ÚPN-M Brezno, 2001).

Geotermálne vody

Nasledujúci obrázok prezentuje geotermálny potenciál územia v okolí mesta Brezno. Geotermálny potenciál v blízkom, ani vo vzdialenejšom okolí mesta nebol identifikovaný (20.6.2022, <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>).

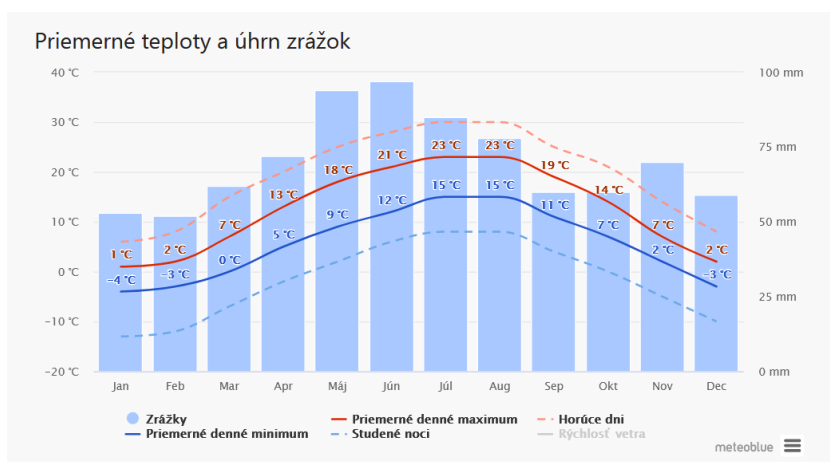
Obrázok: Zdroje geotermálnych a minerálnych vôd v meste Brezno.

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Klimatické pomery

Ide o územie, ktoré je silne zaťažované prízemnými inverziami, pričom ide o oblasť s pomerne častým výskytom hmiel. Popri teplote vzduchu sú rozhodujúcim ukazovateľom klímy zrážky. Z globálneho hľadiska sa územie nachádza na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho typu klímy v rámci mierneho podnebného pásma. Podľa klimatickej klasifikácie katastrálnym územím Brezna prechádza hranica medzi mierne teplou a chladnou klimatickou oblasťou. "Priemerné denné maximum" (plná červená čiara) zobrazuje maximálnu teplotu priemerného dňa v každom mesiaci pre Brezno. Podobne "priemerné denné minimum" (plná modrá čiara) ukazuje priemernú minimálnu teplotu. Horúce dni a studené noci (prerušovaná červená a modrá čiara) ukazujú priemer najteplejšieho dňa a najchladnejšej noci každého mesiaca za posledných 30 rokov (10.3.2022,

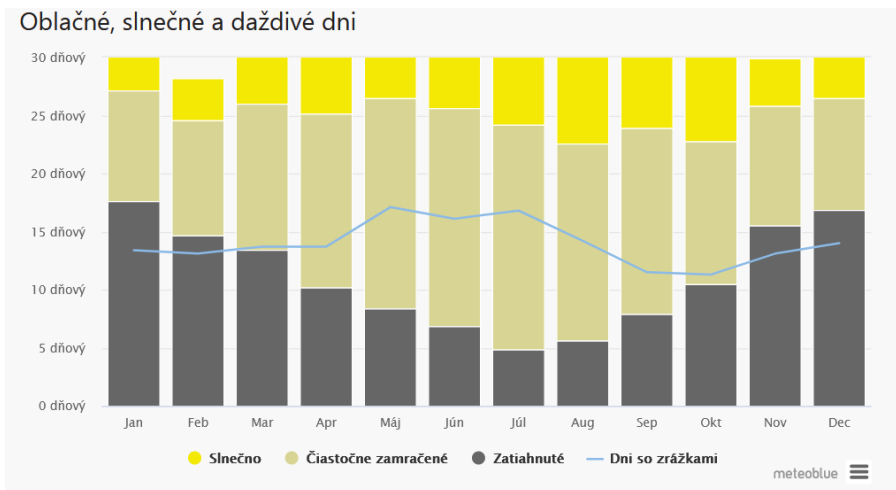
https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Obrázok: Priemerné mesačné teploty (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.3.2022, https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

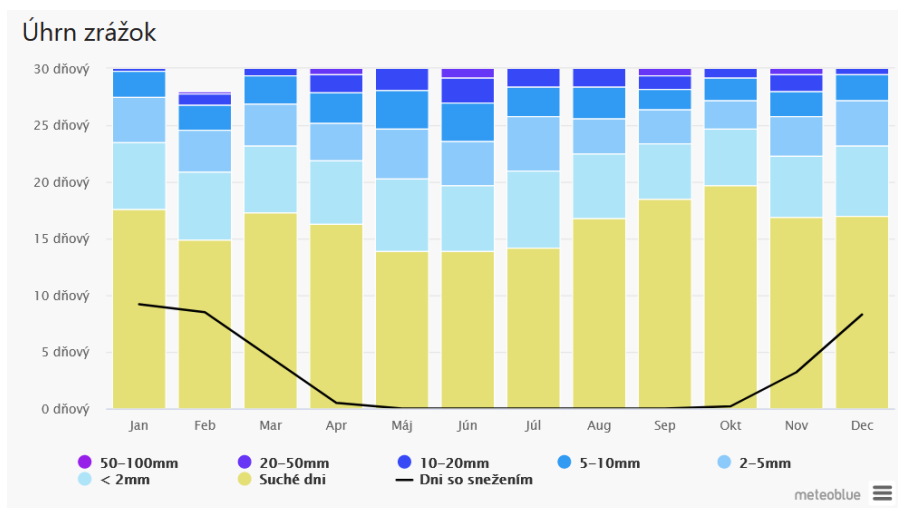
Intravilán mesta patrí do mierne teplej oblasti, konkrétne do jej kotlinového mierne teplého, vlhkého okrsku s chladnou až studenou zimou. Severné svahy Veporských vrchov na južných hraniciach katastra však už patria do chladnej oblasti, konkrétne do mierne chladného okrsku. Podobne južné svahy Nízkyh Tatier na severe katastra mesta patria do chladnej oblasti, presnejšie do mierne chladného okrsku, ktorý v najvyšších polohách masívu Ďumbiera prechádza postupne do okrsku chladného horského až okrsku studeného horského v okolí samotného vrchu. Výrazné rozdiely v nadmorskej výške medzi intravilánom (cca 500 m) a extravilánom (až vyše 2000 m) vplývajú i na odlišné výsledné klimatické pomery medzi mestom (intravilánom) a jeho okrajovými časťami (extravilán), kde je nižšia priemerná ročná teplota, vyšší výskyt zrážok či nižší výskyt hmiel (PRMB, 2016).

Obrázok: Počet slnečných a oblačných dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.3.2022, https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Predchádzajúci graf prezentuje priemerný počet slnečných, polooblačných a oblačných dní v jednotlivých mesiacoch roka. K najviac oblačným dňom patria mesiace január, november a december.

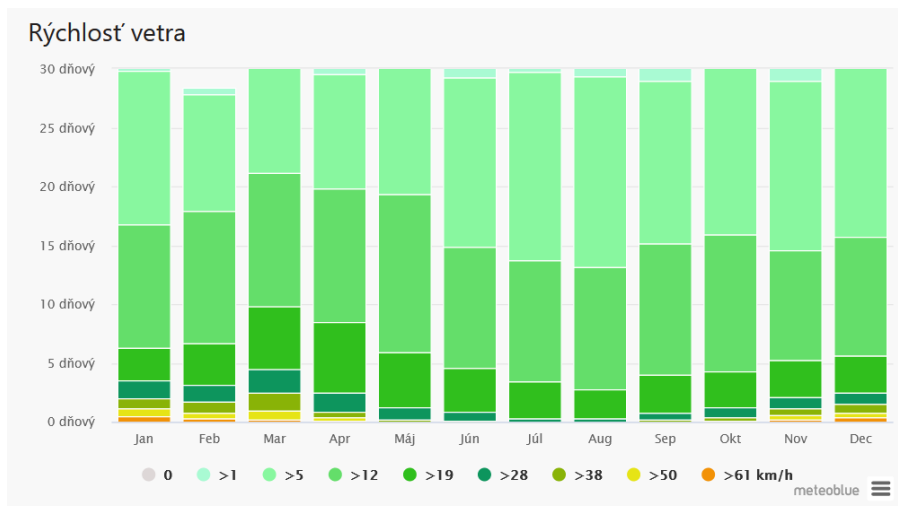

Obrázok: Priemerný objem zrážok a suchých dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.3.2022, https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Najviac zrážok spadne v rámci územia v mesiacoch máj, jún, júl, august a február. Priemerný počet suchých dní v priebehu roka je cca. 15 (dni, kedy sa nevyskytnú v oblasti žiadne zrážky).

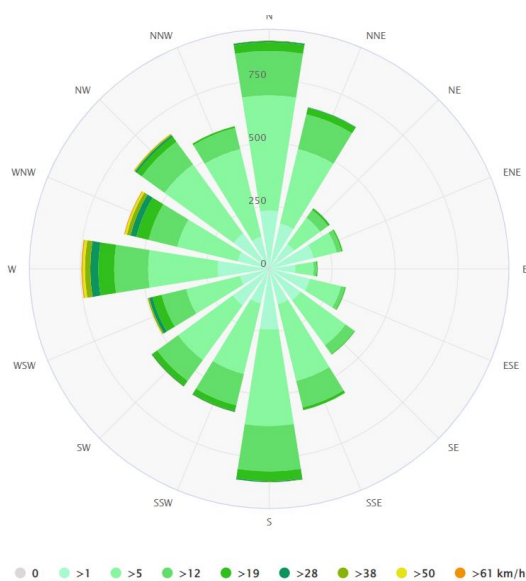

Obrázok: Počet veterných dní v jednotlivých mesiacoch roka (30 ročný priemer)

Zdroj: 10.3.2022, https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Ako prezentuje predchádzajúci graf, najviac veterných dní sa vyskytuje v mesiacoch december, január, február, marec a október.

Obrázok: Veterná ružica

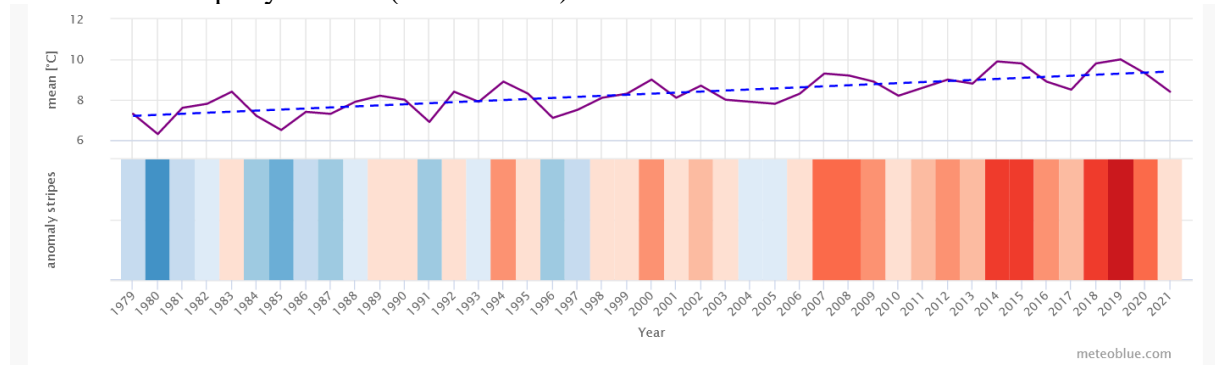
Zdroj: 16.9.2022, https://www.meteoblue.com/sk/po%C4%8Dasie/historyclimate/climatemodelled/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Veterná ružica pre Brezno zobrazuje počet hodín v roku, kedy vietor fúka z určitého smeru. V meste prevláda severné a južné prúdenie.

Zmena klímy v meste Brezno

Spodný graf zobrazuje odhad priemernej ročnej teploty pre oblasť Brezna. Prerušovaná modrá čiara predstavuje lineárny trend klimatických zmien. Trendová čiara smeruje zľava doprava nahor, trend teploty je pozitívny a to znamená v Brezno sa otepľuje v dôsledku zmeny klímy.

Ročná zmena teploty Brezno (1979 – 2023)

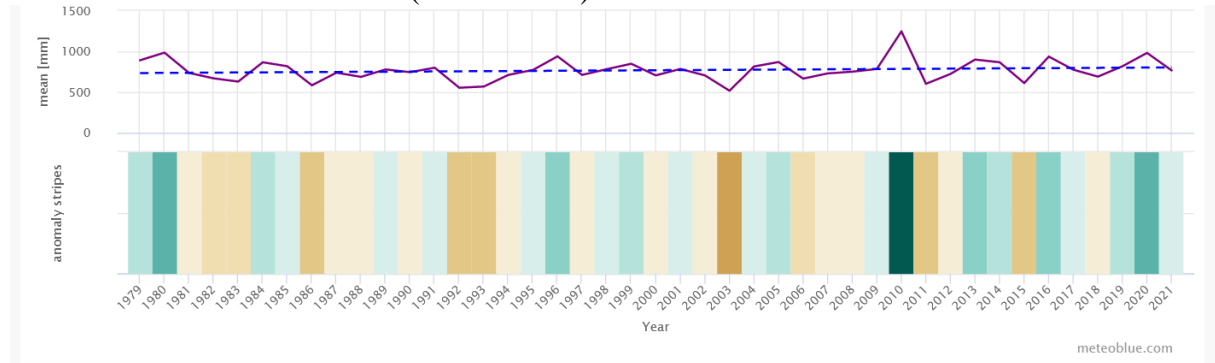

Obrázok: Zmeny teploty od roku 1979 - 2022 v okolí mesta Brezno

Zdroj: 5.7.2022, https://www.meteoblue.com/sk/climate-change/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

V dolnej časti grafu sú znázornené tzv. otepľovacie pruhy. Každý farebný pruh predstavuje priemernú teplotu v danom roku - modrá farba znamená chladnejšie a červená teplejšie roky. Priemerná teplota v regióne dosiahla v roku 2021 hodnotu 6,5 °C, v roku 1979 to bolo 5,6 °C.

Ročná zmena zrážok – Brezno (1979 – 2023)

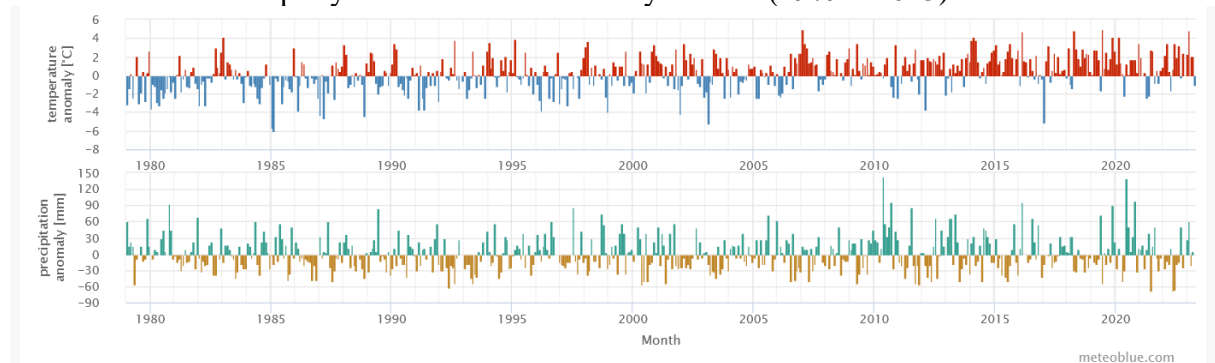

Obrázok: Zmeny zrážkových pomerov od roku 1979 - 2022 v okolí mesta Brezno

Zdroj: 5.7.2022, https://www.meteoblue.com/sk/climate-change/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Horný graf zobrazuje odhad priemerného celkového úhrnu zrážok pre väčšiu oblasť Brezna. Prerušovaná modrá čiara predstavuje lineárny trend klimatických zmien. Trendová čiara smeruje zľava doprava nahor, trend zrážok je pozitívny a v Brezno je v dôsledku zmeny klímy stále vlhkejšie. V dolnej časti grafu sú znázornené tzv. zrážkové pruhy. Každý farebný pruh predstavuje celkový úhrn zrážok v danom roku - zelený pre vlhšie a hnedý pre suchšie roky. Priemerný úhrn zrážok v Brezne dosiahol v roku 2021 hodnotu 912,5 mm. V roku 1979 to bolo 1028,1 mm/rok.

Mesačné anomálie teploty a zrážok - Zmena klímy Brezno (1979 – 2023)

Obrázok: Mesačné anomálie teploty a zrážok - Zmena klímy Brezno

Zdroj: 5.7.2022, https://www.meteoblue.com/sk/climate-change/brezno_slovensk%C3%A1-republika_3060950

Horný graf zobrazuje teplotnú anomáliu pre každý mesiac od roku 1979 až po súčasnosť. Anomália hovorí o tom, o koľko bolo teplejšie alebo chladnejšie ako 30-ročný klimatický priemer v rokoch 1980 - 2010. Červené mesiace boli teplejšie a modré mesiace boli chladnejšie ako normál. Na väčšine prípadov nastal v priebehu rokov nárast teplejších mesiacov, čo odráža globálne otepľovanie spojené so zmenou klímy.

Dolný graf zobrazuje anomálie zrážok za každý mesiac od roku 1979 až po súčasnosť. Anomália hovorí o tom, či v danom mesiaci spadlo viac alebo menej zrážok ako v 30-ročnom klimatickom priemere rokov 1980 - 2010. Zelené mesiace boli teda vlhšie a hnedé mesiace boli suchšie ako normál (5.7.2022, https://www.meteoblue.com/sk/climate-change/brezno_slovensk%c3%a1-republika_3060950)

Rastlinstvo a živočíšstvo

Rastlinstvo

Pôvodná vegetácia sa v záujmovom území v kotlinovej časti intravilánu a jeho okolia zväčša nezachovala a bola nahradená inými spoločenstvami alebo úplne odstránená (premenou zástavbu či pasienky). Prirodzený vegetačný kryt v nižších polohách v oblasti vlastného mesta tvorili najmä dubové až dubovo-hrabové lesy na nivách riek Hron a Rohozná. V území extravilánu by však prirodzene dominovali bukové lesy, vo vyšších polohách zmiešané so smrečninami a bukovo-jedľovými lesmi. Lesná hranica je vo výške 1400 m nadmorskej výšky a nad ňou je pásmo kosodreviny a rozsiahle hôľne pásmo na najvyšších vrchoch katastra. Na Ďumbieri sa striedajú trávnaté hole s rozsiahlym kamenným morom. V rámci fyto geograficko-vegetačného členenia patrí územie mesta do Bukovej zóny (PRMB, 2016). Vo vyšších polohách rastú smrekové lesy. Na nevápenatých horninách v severnej a východnej časti Nízkyh Tatier dominujú smrečiny už od úpätia horstva. Z drevín okrem smreka obyčajného (*Picea abies*) je v nenarušených prirodzených porastoch zastúpená ešte jarabina vtáčia (*Sorbus aucuparia*), zemolez čierny (*Lonicera nigra*), baza červená (*Sambucus racemosa*). Bylinná vrstva týchto lesov je pomerne chudobná na počet druhov, vidieť v nej napríklad chľpaňu lesnú (*Luzula sylvatica*), soldanelku uhorskú (*Soldanella hungarica*), starček nemecký (*Senecio germanicus*), mačuchu cesnačkovitú (*Adenostyles alliariae*), margarétu okrúhlohlístú (*Leucanthemum vulgare*). Veľmi obmedzene, ostrovčekovite, sú v juhozápadnej časti územia prítomné aj teplomilné lesy s hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), dubom zimným (*Quercus petraea*), či dokonca aj s dubom cerovým (*Quercus cerris*). Iba na týchto miestach v ich podraсте možno vidieť hviezdňatec čemerícový (*Hacquetia epipactis*) a na okrajoch lesa kameňku modropurpurovú (*Lithospermum purpureocaeruleum*). Najvyššie polohy Nízkyh Tatier zasahujú do alpínskeho pásma, kde na vhodných miestach nachádzame bylinné spoločenstvá sitiny trojklanej (*Juncus trifidus*) odolávajúcej silným vetrom, vrby bylinnej (*Salix herbacea*) vyhľadávajúcej dlhodobo zasnežené stanovišťa i kríčkované spoločenstvá brusnice drobnolistej (*Vaccinium gaultherioides*). Spolu s nimi v lete kvitnú hôľnička dvojradohá (*Oreochloa disticha*), kostrava nízka (*Festuca supina*), psinček pyrenejský (*Agrostis pyrenaica*), zvonček alpínsky (*Campanula alpina*), starček abrotanolistý karpatský (*Senecio abrotanifolius* subsp. *carpathicus*), jastrabník alpínsky (*Hieracium alpinum*), chľpaň gaštanová (*Luzula alpinopilosa*). Bohatou a vzácnou vysokohorskou flórou vynikajú najmä ľadovcové kotly – glaciálne kary. Na skalných bralách a v žľaboch pomedzi ne rastú napríklad prvosenka najmenšia (*Primula minima*), silenka bezbyľová (*Silene acaulis*), všivec praslenatý (*Pedicularis verticillata*), kamzičník chľpatý (*Doronicum styriacum*), lomikameň karpatský (*Saxifraga carpatica*), pochybok nízky (*Androsace chamaejasme*). Pestré rastlinstvo stretne aj tam, kde bol les vyrúbaný a nahradený

pasienkami, alebo lúkami. Charakter vegetácie na týchto stanovištiach závisí od mnohých faktorov, ale k najdôležitejším patrí spôsob ich využívania (pasenie, kosenie), typ podložia, množstvo vody v pôde a klimatické pomery. Na strmých a suchých miestach s vápnitým podložím sa vyvinuli napríklad trávnaté spoločenstvá stoklasu vzpriameného (*Bromus erectus*) a mrvice peristej (*Brachypodium pinnatum*), v ktorých majú vhodné podmienky aj druhy jagavka konáristá (*Anthericum ramosum*), horčinka väčšia (*Polygala major*), guľôčka bodkovaná (*Globularia punctata*), ďatelinovec bylinný (*Dorycnium herbaceum*), hmyzovník muchovitý (*Ophrys insectifera*), kavyl Ivanov (*Stipa joannis*) (12.3.2022, <http://napant.sopsr.sk/priroda/flora/rastlinne-spolocenstva/>).

Živočíšstvo

Zoogeograficky územie patrí do západokarpatského úseku podprovincie karpatských pohorí. Žijú tu takmer všetky západokarpatské horské a vysokohorské druhy, z ktorých viaceré sú endemické a reliktné. Domov tu nachádzajú vzácne druhy hmyzu a iného drobného živočíšstva, ale i veľké cicavce, vzácne šelmy a početné vtáctvo. Rôznorodé typy biotopov, členitý reliéf, rozľahlosť a neprístupnosť niektorých častí územia podmieňuje aj druhovú pestrosť živočíšstva (12.3.2022, <https://www.napant.sk/priroda/fauna/>). Osud pôvodných živočíšnych spoločenstiev je spätý s pôvodnou vegetáciou, odstránením ktorej sa rozpadli, ich jedince sa odsťahovali, vyhynuli alebo prispôsobili novým podmienkam. V súčasnosti sa v danom území vyskytujú živočíšne spoločenstvá lesov; polí a lúk; vôd, močiarov a brehov; ako i ľudských sídlisk. Zoogeograficky patrí predmetné územie do podkarpatského úseku Provincie listnatých lesov (kotlinová časť a juh katastra) a západokarpatského úseku Podprovincie karpatských pohorí v rámci Provincie stredoeurópskych pohorí. Vo vyšších polohách Nízkych Tatier žijú i chránené druhy (PRMB, 2016). Rozsiahle a pomerne zachovalé okolité lesné spoločenstvá poskytujú prostredie pre život všetkých veľkých šeliem – vlk dravý (*Canis lupus*), medveď hnedý (*Ursus arctos*) i rys ostrovid (*Lynx lynx*). Medveď hnedý v Nízkych Tatrách dosahuje najväčšiu populačnú hustotu na Slovensku s odhadovanou početnosťou 100 – 150 jedincov. Z malých šeliem v podhorí prežíva čoraz vzácnejšia mačka divá (*Felis silvestris*). Zachovalé vodné toky sú domovom vydry riečnej (*Lutra lutra*). V minulosti sa na prítokoch horného Hrona vyskytoval i norok európsky (*Mustela lutreola*), o ktorého výskyte na Slovensku v súčasnosti nemáme žiadne údaje. Typickým obyvateľom alpínskeho pásma je svišť vrchovský (*Marmota marmota*). Centrálnu časť pohoria obýva pôvodný druh svišť vrchovský tatranský. Do oblasti Kráľovej hole bol koncom 19. storočia umelo vypustený svišť alpského pôvodu. Doliny Nízkych Tatier poskytujú domov i poľovnej zveri, predovšetkým jelenej, srnčej a diviacej. Veľmi vzácne sa do územia zatúla los mokrad'ový (*Alces alces*). Z drobných cicavcov alpínskeho pásma Nízkych Tatier je vzácny endemický hraboš snežný tatranský (*Microtus nivalis mirhanreini*), hrabáč tatranský (*Pitymys taticus*) i piskor vrchovský (*Sorex alpinus*). V pásme lesa žije reliktná myšovka horská (*Sicista betulina*). Množstvo jaskýň a skalných štrbín v pohorí Nízke Tatry podmieňuje hojný výskyt netopierov. Mnohé ďalšie druhy našli svoj domov v dutinách stromov či v štrbinách stavieb a v ľudských obydlíach. Z Nízkych Tatier je známych 15 druhov, no ani toto číslo zrejme nie je konečné (12.3.2022, <https://napant.sopsr.sk/priroda/fauna/>).

2.3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Zásobovanie pitnou vodou

Z hľadiska zásobovania pitnou vodou mesto Brezno nie je sebestačné kryť potrebu pitnej vody zo zdrojov nachádzajúcich sa vo vlastnom katastrálnom území. Potrebného množstva pitnej vody pre verejný vodovod mesta je riešené odberom vody z SKV Bystrá Brezno a VZ Trangoška. Verejný vodovod pozostáva z nasledujúcich objektov:

Vodné zdroje: Trangoška, Vagnár 1- 12, Bystrá - Tále, Hlboká, Vrchdolinka, Vrt Kameňolom.

Prerušovacie komory: Usadzovací VDJ Trangoška 2x1000 m³, Prerušovacia komora č.1, Prerušovacia komora č.2, Prerušovací VDJ Diel 400 m³, Prerušovacia komora č.3, Prerušovacia komora č.4.

Privádzacie potrubia: privádzacie potrubie z prameňa Trangoška cez prerušovacie komory na VDJ Dúbravka, privádzacie potrubie z VDJ Dúbravka na VDJ Mazorník - Uhliská, privádzacie potrubie z VDJ Mazorník - Uhliská na VDJ Mazorník - Lúčky, privádzacie potrubie z prameňa Bystrá - Tále do VDJ Brezno - Križmanovo, privádzacie potrubie z prameňov Vagnár do rozvodnej šachty č 2, privádzacie potrubie z VRT Kameňolom do VDJ Križmanovo.

Akumulácia vody: vodojem Dúbravka 2x1000 m³, vodojem Uhliská 2x1000 m³ (Mazorníkovo), vodojem Lúčky 1x1000 m³, vodojem Križmanovo 1x650 m³, vodojem Križmanovo 2 x 400 m³, vodojem Rúry 1x20 m³, vodojem Vagnár 2 x 100 m³, vodojem Hlboká 2 x 20 m³, vodojem Vrchdolinka 1x20 m³.

Výtlačné potrubie: výtlačné potrubie z čerpacej stanice Valaská do vodojemu Križmanovo. Rozvodné potrubie - v meste sa delí na tlakové pásma 1 – 5: **1. tlak. pásmo** – mesto Brezno: sem patrí Vodojem Dúbravka, Križmanovo 650 a 2 x 400 m³, **2. tlak pásmo** – Mazorník: VDJ Uhliská a VDJ Lúčky, **3. tlak pásmo** – Rovne: VDJ, Hlboká, **4. tlak. pásmo** – Vrchdolinka: VDJ Vrchdolinka, **5. tlak. pásmo** – Bujakovo, Halny: VDJ Vagnár, VDJ Rúry (ÚPN-M Brezno, 2020).

Mesto Brezno je zásobované vodou z verejných vodovodov z verejnej siete s pokrytím domácností 72,62 %

Zásobovanie vodou z vodovodov v dome – vlastný s pokrytím domácností v Brezne -. 11.48 %.

Vodovod bez prípojky v meste Brezno – 0,60 %

Obrázok: Podiel obyvateľov

Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Vodovody v správe StVPS, a.s. OZ 01 Banská Bystrica: voda z prameňov Vagnár je potrubím s profilom DN300 privádzaná do VDJ Vagnár s objemom 2x100 m³ (Max. hl. 534,85 m n. m./Min. hl. 530,85 m n. m.). Z VDJ je voda privádzaná potrubím DN125 do prerušovacej komory s objemom 20 m³ (VDJ Rozdeľovací) s kótami hladín 545,70/543,10 m n. m. umiestnenej v blízkosti VDJ Rúry (Starý) v Brezne. Po trase sú na zásobné potrubie napojené m. č. Bujakovo, Zadné Halny a Predné Halny. - Zo zdroja Kameňolom je voda prečerpávaná a potrubím DN200 privádzaná do VDJ Križmanovo s objemom 2x400 + 650 m³, kótami hladín 559,50/554,50 m n. m. Zásobným potrubím DN250 je voda z VDJ privádzaná do rozvodnej siete I. tlakového pásma verejného vodovodu. Samostatným zásobným potrubím je zásobovaná Nemocnica s poliklinikou. Vodovod Podkoreňová – dolná časť zástavby, po hornú hranicu I. tlakového pásma je zásobovaná z VDJ Mazorníkovo potrubím DN110.

Vodovody v správe MsÚ Brezno: vodovod Rohozná, voda z prameňov Kopčová 1-3 je potrubím DN100 privádzaná do VDJ Rohozná s objemom 100 m³, kótou maximálnej hladiny 650,00 m n. m. Z VDJ je voda potrubím DN150 privádzaná do rozvodnej siete verejného vodovodu v m. č.. Vodovod Podkoreňová – horná časť zástavby, prepojovacím potrubím DN110 z Mazorníkova je voda privádzaná do VDJ Podkoreňová s objemom 100 m³ s kótou maximálnej hladiny 621,00 m n. m. Z VDJ je do spotrebiska voda privádzaná potrubím DN110.

Vodovody Vrchdolinka (dva samostatné vodovody): 1. vodovod, zdrojom pitnej vody je miestny prameň s výdatnosťou 0,5 l.s-1. Voda z prameňa je privádzaná do VDJ Medveďová s objemom 20 m³ s kótou max. hladiny 625,00 m n. m., z ktorého je voda privádzaná do spotrebiska (Cesta osloboditeľov). Zástavba nad kótou 600,00 m n. m je zásobovaná cez AT stanicu. 2. vodovod, zdrojom pitnej vody je miestny prameň Hlboká nezistenej výdatnosti. Voda z prameňa je privádzaná do VDJ Hlboká s objemom 20 m³ s kótou max. hladiny 595,00 m n. m., z ktorého je voda privádzaná do spotrebiska (IBV Rovne, Cesta osloboditeľov) (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vodovodov a kanalizácií v zmysle §19 zákona č. 442/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov: do priemeru DN 500 **1,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia, priemeru DN500 a viac **2,5 m** na obidve strany od pôdorysného okraja potrubia (navrhované potrubia)

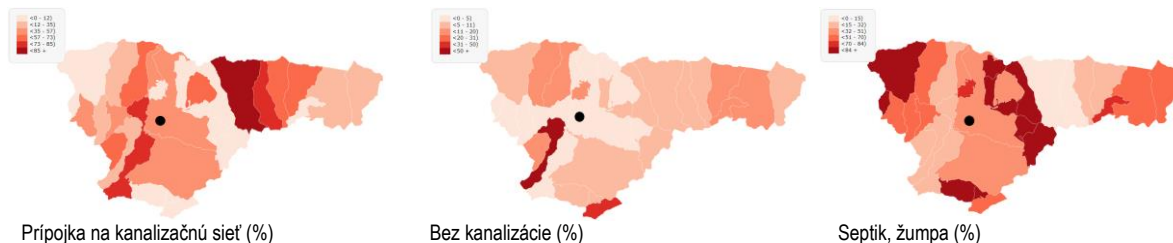
Odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd

V súčasnosti sú na území mesta v prevádzke 2 kanalizačné komplexy s ČOV : jednotná verejná kanalizácia mesta Brezno s M BIO ČOV Brezno v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica, a splašková kanalizácia Podkoreňová s ČOV Podkoreňová v správe MsÚ Brezno.

Verejnou jednotnou kanalizačnou sieťou mesta Brezno sú odvádzané odpadové vody z domácností, občianskej vybavenosti a čiastočne priemyslových závodov ako aj zrážkové vody zo spevnených plôch a balastné vody na M BIO ČOV Brezno. Recipientom vyčistených odpadových vôd je rieka Hron. Na stokovej sieti je vybudovaných 7 odľahčovacích komôr a 2 čerpacie stanice (Predné Halny a Potočná). Na pravom brehu Hrona, z centrálnej časti mesta odvádzajú odpad. vody sústavy zberačov A, D, E, F. Na ľavom brehu Hrona je odkanalizovaná: zberačom B časť Mazorníkova (Vfbová ulica, športový areál) a areál Mostárne Brezno, kanalizácia nie je v správe StVPS, a. s. 01 Banská Bystrica., zberačom C zostávajúca časť Mazorníkova, zberačom H zástavba v lokalite Brezenec a Kieпка,

kanalizácia na ulici Kieпка nie je v správe StVPS, a. s. OZ 01 Banská Bystrica (ÚPN-M Brezno, 2020).

Mesto Brezno patrí spomedzi ostatných samospráv v okrese Brezno k najviac odkanalizovaným s percentom napojenosti od 35 do 57 % (56,29 %).

Obrázok: Podiel obyvateľov napojených na verejnú kanalizačnú sieť v okrese Brezno

Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Rozhodnutím Okresného úradu Brezno, odbor starostlivosti o životné prostredie, úsek štátnej vodnej správy č.OU-BR-OSZP-ŠVS-2015/007474-004 zo dňa 11.12.2015 bolo povolené osobitné užívanie vôd, t. j.: kontinuálne vypúšťanie komunálnych OV z jednotnej verejnej kanalizácie mesta Brezno prečistených v ČOV pre mesto Brezno – M BIO ČOV s nitrifikáciou, denitrifikáciou, s chemickým odstraňovaním fosforu a s anaeróbnou stabilizáciou kalu jedným ľavobrežným výústnym objektom (vyúst' č.1) v r.km 218,380, detto jedným ľavobrežným výústnym objektom (vyúst' č.2) v r.km 218,530, povolené vypúšťanie len v čase mimoriadnej situácie, diskontné vypúšťanie komunálnych odpadových vôd zo 7 odľahčovacích objektov na jednotnej verejnej kanalizácii vyústenej na ČOV pre mesto Brezno,. Určuje kvantitatívne ukazovatele pre kontinuálne vypúšťanie komunálnych odpadových vôd prečistených v M BIO ČOV mesta Brezno : $Q_{hmax} = 275,0 \text{ l.s-1}$, $Q_{priem} = 155,0 \text{ l.s-1}$, $13 \text{ 392,0 m}^3\text{.deň-1}$, $4 \text{ 901 472,0 m}^3\text{.rok-1}$, určuje parametre odľahčovacích objektov a určuje platnosť rozhodnutia na obdobie 10 rokov, t.j. do 31.10.2025 (ÚPN-M Brezno, 2020).

Elektrická rozvodná sieť

Riešené územie je zásobované elektrickou energiou z prevodových transformátorových staníc 110/22 kV Mostáreň Brezno a rozvodne a transformovne Rz 22/6 kV pri cintoríne. Riešeným územím prechádzajú nasledovné vzdušné VVN a VN linky:

- 110 kV vzdušné vedenie	č. 7711 – Podbrezová – Dobšiná
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka	č. 7907, 7910 (7907 Podbrezová – Brezno, 7910 Medzibrod – Hnúšť'a)
- 110 kV vzdušné vedenie, dvojlinka	č. 7908, 7910 (7908 Brezno – Rimavská Sobota, 7910 Medzibrod – Hnúšť'a)
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 309
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 313
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 334
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 380
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 400
- 22 kV vzdušné vedenie, dvojlinka	č. 401, 402
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 417
- 22 kV vzdušné vedenie	č. 418.

Bytový fond (RD a BD) a objekty občianskej a technickej vybavenosti v meste Brezno sú zásobované elektrickou energiou z murovaných a stožiarových transformátorových staníc. V centre, Brezenci – sídlisko Západ a Stred slúžia pre zásobovanie elektrickou energiou murované transformátorové stanice 6/0,4 kV, ktoré sú napájané slučkovaním 10 kV káblovým napájačmi č.609, 610, 611 a 612 z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,6 kV. Sídlisko Mazorníkovo je elektrickou energiou zásobované z murovaných transformátorových staníc 22/0,4 kV slučkovaním zo spínacej stanice 22 kV, ktorá je napájaná 22 kV vzdušnými linkami č. 401, 402 z prevodovej transformátorovej stanice 110/22 kV Mostáreň Brezno. Ostatné okrsky sú elektrickou energiou zásobované v prevažnej miere zo stožiarových transformátorových staníc 22/0,4 kV, ktoré sú napájané 22 kV vzdušnými prípojkami z 22 kV vzdušných liniek, vyúsťujúcich z prevodovej transformátorovej stanice 22/0,4 kV Mostáreň Brezno (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia v zmysle Zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí:
- od 1 kV do 35 kV vrátane: 1. pre vodiče bez izolácie 10 m, v súvislých lesných priesekoch 7 m,
- pre vodiče so základnou izoláciou 4 m, v súvislých lesných priesekoch 2 m, 3. pre zavesené káblové vedenie 1 m
- od 35 kV do 110 kV vrátane 15 m
- od 220 kV do 400 kV vrátane 25 m
- v ochrannom pásme vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia a pod elektrickým vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie a skládky
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti 2 m od krajného vodiča vzdušného vedenia s jednoduchou izoláciou
  - uskladňovať ľahko horľavé alebo výbušné látky
  - vykonávať činnosti ohrozujúce bezpečnosť osôb a majetku
  - vykonávať činnosti ohrozujúce elektrické vedenie a bezpečnosť a spoľahlivosť prevádzky sústavy
  - vysádzať a pestovať trvalé porasty s výškou presahujúcou 3 m vo vzdialenosti presahujúcej 5 m od krajného vodiča vzdušného vedenia možno len vtedy, ak je zabezpečené, že tieto porasty pri páde nemôžu poškodiť vodiče vzdušného vedenia
- vlastník pozemku je povinný umožniť prevádzkovateľovi vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia prístup a príjazd k vedeniu a na tento účel umožniť prevádzkovateľovi udržiavať voľný pruh pozemkov (bezlesie) v šírke 4 m po oboch stranách vonkajšieho nadzemného elektrického vedenia (táto vzdialenosť sa vymedzuje od dotyku kolmice spustenej z vonkajšej strany nadzemného elektrického vedenia na vodorovnú rovinu ukotvenia podporného bodu)
- ochranné pásmo zaveseného káblového vedenia v zmysle Zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na vedenie od krajného vodiča pri napätí od 35 kV do 110 kV vrátane je 2 m
- ochranné pásmo vonkajšieho podzemného elektrického vedenia v zmysle Zákona č. 656/2004 Z. z., § 36 vymedzené zvislými rovinami po oboch stranách krajných káblův vedenia vo vodorovnej vzdialenosti meranej kolmo na toto vedenie od krajného kábla:

- 1 m pri napätí do 110 kV vrátane vedenia riadiacej regulačnej a zabezpečovacej techniky
- 3 m pri napätí nad 110 kV
- v ochrannom pásme vonkajšieho podzemného elektrického vedenia a nad týmto vedením je zakázané:
  - zriaďovať stavby, konštrukcie, skládky, vysádzať trvalé porasty a používať osobitne ťažné mechanizmy
  - vykonávať bez predchádzajúceho súhlasu prevádzkovateľa elektrického vedenia zemné práce a iné činnosti, ktoré by mohli ohroziť elektrické vedenie, spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky, prípadne sťažiť prístup k elektrickému vedeniu
- ochranné pásmo elektrickej stanice vonkajšieho vyhotovenia v zmysle Zákona č. 656/2004 Z. z., § 36:
  - s napätím 110 kV a viac je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 30 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s napätím do 110 kV je vymedzené zvislými rovinami, ktoré sú vedené vo vodorovnej vzdialenosti 10 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
  - s vnútorným vyhotovením je vymedzené oplotením alebo obostavanou hranicou objektu elektrickej stanice, pričom musí byť zabezpečený prístup do elektrickej stanice na výmenu technologických zariadení
- v ochrannom pásme elektrickej stanice je zakázané vykonávať činnosti, pri ktorých je ohrozená bezpečnosť osôb, majetku a spoľahlivosť a bezpečnosť prevádzky elektrickej stanice (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie plynom

Na území okresu Brezno je v prevádzke sústava diaľkových vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia na tranzitnú dopravu plynu ako aj na plynifikáciu mesta Brezna a ďalších obcí v okrese. Územím okresu (mimo katastrálneho územia Brezna) vedú vysokotlakové plynovody Valaská - Banská Bystrica a Bacúch - Pohorelá.

Cez kataster mesta Brezno vedú tieto plynovody:

Diaľkový prepojovací plynovod VTL DN 500 PN / 6,4 MPa s ochranným pásmom 2x8 m a bezpečnostným pásmom 2x150 m, slúži na nadregionálnu distribúciu ZPN (trasa Rimavská Sobota - Liptovský Hrádok), vedený prebieha severo - južným smerom cez sektory II. a III. na východe katastrálneho územia,

Plynovod VTL DN 500 PN 4,0/2,5 MPa, s ochranným pásmom 2x8 m a bezpečnostným pásmom 2x50 m má prepojovací charakter (trasa Michalová - Valaská). Tento je vedený cez sektory I. a II. kat. územia a križuje urbanistické okrsky č. 9 a 11,

Plynovod VTL DN 200 PN 2,5 MPa s ochranným pásmom 2x4 m a bezpečnostným pásmom 2x20 m má zásobovací charakter (trasa Valaská - Brezno) vchádza do katastrálneho územia cez sektor IV. do urb. okrsku č. 5, kde je zaústený do RS,

VTL prípojky určené na plošnú resp. bodovú plynifikáciu v rámci okrskov č. 5, 8, 10 a 11 majú ochranné pásmo 2 x 4 m a bezpečnostné pásmo 2x20 m. Regulačné stanice plynu majú ochranné pásmo 8 m.

Distribúovaným energetickým médiom je zemný plyn s výhrevnosťou cca 9,7 kWh . m-3 (ÚPN-M Brezno, 2020).

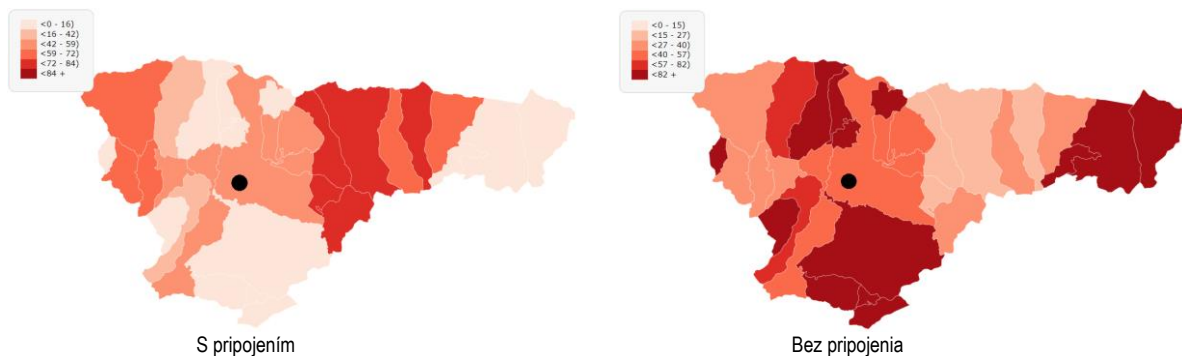

Obrázok: Hlavné distribučné vetvy plynovodov v Brezne

Zdroj: 4.11.2021, <https://www.spp-distribucia.sk/o-spolocnosti/co-robime/mapa-distribucnej-siete/>

Plynofikácia mesta Brezno

V meste Brezno sú v prevádzke dve zásobovacie územia na úrovni STL napájané z úrovne VTL cez RS bez fyzického prepojenia. Zásobovacie územie č. I. zahrňuje Centrum, Bzenec, Kieпку, Sever, Sídliisko Západ a Stred - mesto, Nové centrum a Podkoreňovú a je zásobované ZPN z dvoch protíľahlo umiestnených regulačných staníc (RS). Prvá RS VTL/STL(4 MPa/90kPa) Q 5000 je umiestnená na západnom okraji mesta (ul. ČSA) v okrsku č.5, druhá RS VTL/STL (4 MPa/90kPa) Q 3000 (Podkoreňová) je umiestnená v Podkoreňovej na juhovýchode mesta. Obidve RS sú prepojené hlavným STL plynovodom a vytvárajú jednotnú distribučnú STL sieť. Podľa posledných údajov z SPP - distribúcia, a.s. je v posledných rokoch činnosť RS Q 3000 na Podkoreňovej potláčaná nakoľko pre zásobovanie celého územia postačuje RS Q 5000 na ČSA. Prepočítané maximálne odberné výkony z ročných množstiev ZPN pretečených týmito RS na vstupe do tohto zásobovaného územia sa pohybovali v rokoch 2017 až 2019 na úrovni 3800 až 4300 m³/h. a to znamená, že toto zásobované územie má výraznú rezervu na vstupe ZPN zo sústavy VTL. V rámci tohto zásobovacieho územia je prevádzkovaná taktiež obmedzená lokálna NTL sieť napájaná z doregulačnej stanice (DRS) Clementisova s výkonom 150 m³/h, ktorá slúži na saturáciu malých odberov napr. na plynové šporáky v BD a pod.

Obrázok: Podiel obyvateľov napojených na rozvodnú sieť plynu v okrese Brezno

Zdroj: 5.6.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Zásobovacie územie č. II. zahrňuje Chamarovo - Mazorníkovo, Sídliisko - Mazorníkovo, Vrchdolinku - Mazorníkovo a priemyselnú zónu II - Mazorníkovo a je zásobované ZPN z RS

VTL/STL (4 MPa/90 kPa) Q 5000 umiestnenej v južnej sídliska Mazorníkovo na ul. 9. mája. Z údajov prevádzkovateľa plynárenskej distribučnej siete vyplýva, že v posledných troch rokoch sa pohybovali prepočítané odberné maximá na úrovni cca 900 až 1100 m³/h. znamená to využitie nominálneho výkonu RS Q 5000 na 20 %, čiže je tu taktiež výrazná rezerva. V priemyselnom areáli bývalej Mostárne je samostatná RS VTL/STL Q 2000 (4 MPa/280kPa), ktorá z dôvodu utlmenia pôvodnej výrobnjej činnosti a neprevádzkovania veľkého centrálného zdroja tepla je využívaná iba minimálne na úrovni prepočítaných odberných maxim cca 200 m³/h. V súčasnosti je využívanie ZPN v areáli riešené samostatnými zariadeniami na výrobu tepla pre tú ktorú prevádzku ako napríklad plynové infražiarice alebo malé plynové kotolne (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ochranné pásma

- ochranné pásmo plynovodu v zmysle Zákona č. 656/2004 Z. z., § 56 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 4 m pre plynovod s menovitou svetlosťou do 200 mm
  - 8 m pre plynovod s menovitou svetlosťou od 201 mm do 500 mm
  - 1 m pre plynovod, ktorým sa rozvádza plyn na zastavanom území mesta s prevádzkovaným tlakom nižším ako 0,4 MPa
  - 8 m pre technologické objekty
- bezpečnostné pásmo plynovodu v zmysle zákona č. 656/2004 Z. z., § 57 vymedzené vodorovnou vzdialenosťou od osi priameho plynovodu alebo od pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia merané kolmo na os plynovodu alebo na hranu pôdorysu technologickej časti plynárenského zariadenia:
  - 10 m pri plynovodoch s tlakom nižším ako 0,4 MPa prevádzkovaných na voľnom priestranstve a na nezastavanom území
  - 20 m pri plynovodoch s tlakom od 0,4 MPa do 4 MPa a s menovitou svetlosťou do 350 mm
  - 50 m pri regulačných staniaciach, filtračných staniaciach, armatúrnych uzloch určí v súlade s technickými požiadavkami prevádzkovateľ distribučnej siete pri plynovodoch
  - s tlakom nižším ako 0,4 MPa, ak sa nimi rozvádza plyn v súvislej zástavbe (ÚPD M.,2008).

Zásobovanie teplom

Teplo je jedna z energetických komodít, ktorá je potrebná pre zabezpečenie spokojnosti obyvateľov s podmienkami bývania. Dodávka tepla ako energetickej komodity je upravená Zákonom č. 674/2004 Z. z. a Zákonom č.250/2012 Z.z.. V rámci mesta je rozhodujúca časť bytov situovaná v bytových domoch napojená na systémy centralizovaného zásobovania teplom (SCZT). Celkom sa v meste nachádza 9 okrskových zdrojov tepla s príslušnými rozvodmi tepla. Na základe zmluvy s mestom tieto SCZT prevádzkuje spoločnosť Veolia Energia Brezno, a.s.. Všetky zdroje ako primárny energetický zdroj používajú zemný plyn spaľovaný v plynových kotloch. V súčasnosti je celý systém dodávky tepla stabilizovaný na veľmi dobrej úrovni energetickej účinnosti s dostatočnou výkonovou rezervou aj na pripojenie prípadných odberateľov v predmetnom záujmovom území. Teplo pre BD nepripojené do SCZT a iné prevádzkové objekty mesta, prevádzok služieb a podnikateľské subjekty je zabezpečované v autonómnych zdrojoch v rozhodujúcej miere taktiež využívaním zemného plynu ako paliva. V rámci mesta sú v danom segmente spotrebiteľov tepla iba 4 zdroje tepla využívajúce ako palivo biomasu. Mesto Brezno leží v oblasti výpočtových teplôt

vonkajšieho vzduchu - 18 °C bez intenzívnych vetrov. Podľa dlhodobých meraní vykurovacie obdobie trvá 240 dní, priemerná vonkajšia teplota vzduchu vo vykurovacom období je + 3,5 °C. V hromadnej bytovej výstavbe má dominantné postavenie zásobovanie teplom prostredníctvom plynových kotolní (na sídliskách Západ, Stred a Mazorníkovo) s inštalovaným výkonom v rozpätí 2 - 8,4 MW. Takto je teplom a teplá voda zásobovaných 101 odberných miest pre cca 4 400 bytov v bytových domoch a 32 odberných miest pre komunálnu sféru. Z hľadiska Zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov ich môžeme charakterizovať ako jednotlivé centralizované systémy zásobovania teplom (CZT).

Teplo z okrskových kotolní je rozvádzané k jednotlivým 133 odberným miestam podzemnými rozvodmi tepla. V princípe sú používané dva typy distribúcie:

- štvorrúrovým rozvodom, čo znamená že sú v teplovodných kanáloch uložené dve rúry (prívod, spiatočka) o rovnakej dimenzii na prívod tepla na ÚK a dve rúry na cirkuláciu TV (prívod vyššia dimenzia a spiatočka nižšia dimenzia). Jedna sa tzv. klasické vyhotovenie s oceľovými rúrami zaizolovanými minerálnou vlnou s ochranným obalom podľa veku rozvodov. V rámci niektorých opráv a rekonštrukcií boli na opravu štvorrúrového rozvodu použité predizolované potrubia,
- dvoj Rúrovým rozvodom v bezkanálovom uložení z predizolovaného potrubia, ktoré je zaústené do kompaktných domových odovzdávacích staníc (DOST). V rámci okruhov ŠDC, TP 1 JUH a Mazorník II je nainštalovaných celkom 31 DOST.

Decentralizované zásobovanie teplom z objektových kotolní s výkonom 0,1 – 2,685 MW sa uplatňuje ako v jednotlivých bytových domoch tak aj v rozmanitých viacpodlažných objektoch hlavne mimo dosahu zásobovania teplom z okrskových zdrojov, najmä v centrálnej a východnej časti mesta. Spolu približne do 100 objektových kotolní vykuruje rôzne objekty, ktoré slúžia výrobe, administratíve, školám, ale aj na bývanie v objeme cca 400 bytov. Najväčším z takýchto tepelných zdrojov je centrálna kotolňa v NsP Brezno s výkonom 2,685 MW. V troch prípadoch výrobných prevádzok je na produkciu tepla používaná biomasa či už vo forme drevnej štiepky, štiepaného dreva alebo vo forme peliet. V marginálnej časti prevádzkových objektov sa na vykurovanie a ohrev teplej vody používaná elektrina. Individuálne vykurovanie z malých domových plynových kotolní (výkon do 50 kW) sa týka všetkých priestorov nízkopodlažnej zástavby rodinných domov a prevádzok v celom meste (asi 1000 bytov). Niekoľko sto bytov má lokálne kúrenie kotlami a pecami na tuhé palivo pod ktoré patrí uhlie, štiepané drevo a drevné pelety. Cca 240 bytov v RD je vykurovaných elektrinou (ÚPN-M Brezno, 2020).

Verejné osvetlenie

Rozvody verejného osvetlenia sú realizované dvojako, a to v súbehu so sekundárnym rozvodom nízkonapäťového káblového vedenia alebo spolu s vonkajšími sekundárnymi rozvodmi. Verejné osvetlenie v častiach, ktoré boli zrekonštruované, predstavuje jednotne koncipovanú svetelnú sústavu s jednotným druhom stožiarov a svietidiel. Celková sústava verejného osvetlenia v meste je však v súčasnosti ešte nejednotná a rôznorodá. Je predpoklad, že postupnou realizáciou obnovy jednotlivých mestských častí sa celková koncepcia verejného osvetlenia zosúladí a bude predstavovať ucelený a rovnorodý celok.

Telekomunikácie

V meste sa nachádza hlavná telekomunikačná ústredňa HOST Brezno (operátor Slovak Telekom, a.s.), ktorá spadá do primárnej oblasti Banská Bystrica. Mesto Brezno tvorí samostatný uzlový telefónny obvod (UTO), ktorý spadá do tranzitného telefónneho obvodu (TTO) Banská Bystrica. Do UTO Brezno spadajú miestne telefónne obvody (MTO): LD-BREZ, RU-Čiern, RU-Lom N, RU-Micha, RU-Pohro, RU-Mýto, RU-POHOR, RUPODBR, RU-Valas, RU-ŠUMIA, RU-Telga. Riešeným územím prechádzajú káble pre DOK, DON a OOK prostredníctvom koncentrátorov, ktoré sú v správe Slovak Telecom a.s., Bratislava a miestne telekomunikačné káble, správcami ktorých sú okrem ST a.s. aj ďalší mobilný operátori.

Prechod k štruktúre digitálnej telekomunikačnej siete znamená zníženie počtu hierarchických úrovní spojovacích prvkov na dve úrovne (úroveň tranzitných ústrední, úroveň riadiacich ústrední). Riadiace ústredne (HOST) sa len výnimočne budujú mimo sídlo PC. Vzdialené účastnícke stupne, ktoré sú nasadzované v súčasnosti v sieti, nemajú samostatnú funkciu spojovania, čo vyvoláva zvýšenú potrebu prenosových kapacít v 3. vrstve transportnej siete (HOST – RSU/DLU). Snaha eliminovať možné dopady na prevádzku pri výpadkoch prenosových prostriedkov má za následok podstatné zvýšenie nárokov na spoľahlivosť a zabezpečenie sieťového napojenia vyššie uvedených spojovacích prvkov. To viedlo k rozhodnutiu využívať optické káble a SDH technológiu aj v tejto najnižšej úrovni siete. Tým sa okrem iného vytvorili predpoklady pre splnenie strategických cieľov ST (optika bližšie k zákazníkovi, vyššia kvalita a sortiment služieb, vytvorenie predpokladov pre poskytovanie multimediálnych služieb) (ÚPN-M Brezno, 2020).

Telekomunikačné služby v Banskobystrickom samosprávnom kraji poskytuje niekoľko telekomunikačných operátorov, čo umožňuje možnosť výberu a nižších cien pre zákazníkov. Operátori na pevnej telekomunikačnej sieti: Slovak Telekom, a. s., Orange, a. s., Slovanet, a. s., SWAN, a. s., UPC, s. r. o.. Operátori na mobilnej telekomunikačnej sieti: Slovak Telekom, a. s., Orange, a. s., O2 Slovakia, s. r. o., SWAN, a. s.. Slovak Telekom je najväčší slovenský multimediálny operátor. Svoje produkty a služby ponúka pod značkou Telekom jednotlivcom, domácnostiam i firemným zákazníkom prostredníctvom pevnej i mobilnej telekomunikačnej siete.

Súčasná sieť mobilných operátorov Orange, a. s. (2G/3G/4G/5G vlastná sieť), Slovak Telekom, a. s. (2G/3G/4G vlastná sieť), Telefónica O2, a. s. (2G/3G/4G vlastná sieť), a SWAN, a. s. (2G/4G/5G vlastná sieť) poskytuje v mobilnej sieti GSM prenos hlasu a dát v rozsahu 2G (900 + 1 800 MHz), 3G (2 100 MHz), 4G (800 MHz, 1 800 MHz a 2 600 MHz) a 5G (30–300 GHz). Jestvujúci operátori v rámci zaistenia vysokej rýchlosti prenosu dát pripájajú jednotlivé základňové stanice pomocou optických káblov na vybudovanú podzemnú transportnú optickú sieť. Dôvody rozširovania a skvalitnenia služieb je potrebné rešpektovať zahustením základňových vysielacích staníc a budovaním nových v navrhovaných rozvojových lokalitách. Z hľadiska výhľadu služieb v rozsahu hlasových a dátových sú sprístupňované aj služby mobilnej siete štvrtej generácie – UMTS s vysokorýchlostnou dátovou sieťou pre pozemný aj satelitný prístup. Nasadenie novej multimódovej technológie umožní vyššiu flexibilitu riadenia siete a plynulú migráciu z GSM na nové technológie.

V katastrálnom území mesta sú vybudované základňové stanice (vysielače a vykryvače) mobilných operátorov T - Mobile Slovensko (Slovak Telekom) a.s., Orange Slovensko a.s. a O2 Slovakia, s.r.o., a podobne. V Mýte pod Ďumbierom - Skalka je vybudovaná Retranslačná

rádioreléová stanica – priehradový stožiar vo výške 933 m n. m.. V meste je vysoké percento obyvateľov a firiem využívajúcich služby mobilných operátorov s dobrým pokrytím, z čoho vyplýva relatívna spokojnosť so súčasným stavom pokrytia prenosovým signálom mobilných operátorov. Z hľadiska trendu prebiehajúcej premeny Slovenskej republiky z industriálnej na informačnú spoločnosť je predpoklad zvyšovania požiadaviek obyvateľov aj firiem na vyššie kapacity a vyššiu kvalitu mobilných telekomunikačných a informačných sietí v budúcich rokoch do roku 2035 (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ochranné pásma

- ochranné pásma telekomunikačných vedení, zariadení a objektov verejnej telekomunikačnej siete v zmysle Zákona o elektronických komunikáciách č. 610/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov (ÚPD M.,2008).

Ochrana pred povodňami a správa povodí

Z dôvodu ochrany intravilánu mesta a poľnohospodárskej pôdy boli na tokoch v k. ú. mesta Brezno realizované úpravy :

Hron - po r.km 222,090, kapacita koryta $Q = 200 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$. Upravené koryto má tvar jednoduchého lichobežníka so šírkou dna 16 - 20 m, sklonom brehov 1:2 s opevnením brehov pätkou a dlažbou z lomového kameňa, r.km 222,090 - 223,320, kapacita koryta $Q = 200 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$, pravobrežný oporný múr výšky 2,3 m v sklone 10 : 1. Na túto úpravu nadväzujú sporadické opevnenia brehov a úpravy pravého brehu nad Breznom v rámci výstavby cesty, r.km 225,200 – r.km 226,000.

Realizované úpravy rieky Hron v meste nezabezpečujú ochranu priľahlého územia pred zaplavovaním. V „Pláne manažmentu povodňového rizika v čiastkovom povodí Hron“ je Brezno, vodný tok Hron v úseku od r.km 220,300 po r.km 227,750 je zaradený medzi geografické oblasti hodnotenia povodňového rizika. pri prietoku 100 ročnej vody Hron vybrežuje na obidve strany. Po ľavej strane vybrežuje: v m. č. Bujakovo zaplavuje poľnohospod. pôdu a prirodzenú hrádzu tvorí teleso železničnej trate, v m. č. Predné Halny zaplavuje časť územia medzi Hronom a železničnou traťou, v Brezne zaplavuje plochy výroby za železničnou stanicou (v smere toku Hrona) ohraničené telesom železnice a časť areálu Mostárne Brezno.

Po pravej strane vybrežuje: v mestskej časti Bujakovo zaplavuje poľnohospodársku pôdu pri železničnej zastávke, prirodzenú hrádzu tvorí teleso železničnej trate, medzi Bujakovom a Zadnými Halnami zaplavuje poľnohospodársku pôdu po cestu I/66, v m. č. Zadné Halny zaplavuje časť areálu Smrečiny, v m. č. Predné Halny zaplavuje časť územia výrobných prevádzok, v Brezne zaplavuje Nábřežie Duklianskych hrdinov, časť ulice Rázusova, Bottova, Pionierska, E. Maróthy-Šoltésovej, park, Technické služby, ulice Hronská, Jilemnického, ihriská a verejné priestranstvo v štvrti Ladislava Novomestského.

Povodňové riziko ohrozuje m. č. Mazorníkovo odtokom zrážkových vôd z povrchového odtoku. Protipovodňová ochrana formou zadržania extrémnych prietokov v poldroch bola riešená na tokoch Drábsko a Chamarová (ÚPN-M Brezno, 2020).

Rohozná - r.km 1,570 – 2,605 , kapacita koryta Q100 = 54,0 m³.s⁻¹, 9 prahov, r.km 2,610 – 3,410, kapacita koryta Q100 = 54,0 m³.s⁻¹, 7 prahov a 2 prepášky.

Ostatné toky v území: **Brezenec** – koryto potoka je upravené v dĺžke 2,3 km od ústia do Hrona. Profil upraveného koryta je jednoduchý lichobežník. Dôvodom úpravy je ochrana intravilánu pred veľkými vodami a odvodnenie územia. **Drábsko** – (Kabátovský potok), ľavostranný prítok Hrona. Je upravený v úseku rkm 0,00 – 0,315 a v úseku 1,583 – 1,760. V r.km 1,910 je vybudovaný polder Drábsko, **Chamarová** – ľavostranný prítok Drábska. Potok je upravený od r.km 0,000 – po r.km 0,166. V r.km 1,370 je vybudovaný polder Lúčky, **Lúčky** – ľavostranný prítok Drábska je v úseku rkm 0,446 - 0,873 upravený. Panelová úprava bola realizovaná z dôvodu ochrany priľahlého osídlenia proti zatápaniu, **Pytlová** – ľavostranný prítok Hrona, úprava v úseku r.km 0,000 – r.km 0,340. Úprava je ukončená prehrádzkou, **Kul'bová a Besná** – pravostranné prítoky Hrona sú v zastavanej časti mesta regulované do krytého rúrového profilu, **Osikový potok** a bezmenné prítoky Rohoznej – úprava od železničnej trate proti toku, bližšie nešpecifikovaná (ÚPN-M Brezno, 2020).

Protipovodňové opatrenie intravilánu mesta Brezno – odvádzanie vôd z povrchového odtoku Poľná ulica (vypracovaná PD pre DSP r. 2016)

Vybudovanie protipovodňovej ochrany mimo vodného toku - líniové odvodňovacie zariadenie v časti územia mesta s výskytom prudkých lokálnych povodní. Odstránenie príčiny lokálnych povodní v intraviláne Mesta Brezno, spôsobovaných odtokom povrchovej vody v dôsledku intenzívnych zrážok. Miestna komunikácia ul. Poľná je z hľadiska prevádzky v nevyhovujúcom stave a to z dôvodu podmáčania s následným vytváraním erózných rýh. konštatujeme, že miestna komunikácia ul. Poľná je z hľadiska prevádzky v nevyhovujúcom stave. Na cca 2/3 dĺžky komunikácie povrchová voda tečie po telese miestnej komunikácie. – vytvorilo sa „divoké“, nepriaznivé koryto. Dôvodom je skutočnosť, komunikácia je v podstatnej miere podmáčaná cudzími vodami, pritekajúcimi od štátnej cesty II-529 - Cesta Osloboditeľov a z povodia za štátnou cestou, od priepustov štátnej cesty - Cesta Osloboditeľov, z povodí „Vrchdolinka“ a „Hlboká“. Odvodňovací systém miestnej komunikácie je v nevyhovujúcom stave, nedobudovaný, poddimenzovaný, stavebnotechnicky nevyhovujúci pre odvádzanie vôd z vlastného prislúchajúceho povodia a z povodí cudzích „Vrchdolinka“ a „Hlboká“ (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ochranné pásma

- obojstranné ochranné pásmo pobrežných pozemkov v zmysle ustanovení §49 Zákona č. 364/2004 o vodách: 10 m od vzdušnej päty, respektíve brehovej čiary miestnych tokov z dôvodov vykonávania činnosti správcu toku. Do tohto územia nie je možné umiestňovať technickú infraštruktúru, žiadame pevné stavby ani súvislú vzrastlú zeleň. Toto územie nie je možné poľnohospodársky obhospodarovať. Musí byť zachovaný prístup mechanizácie správcu vodného toku a povodia k pobrežným pozemkom z dôvodu údržby a kontroly. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodným tokom musia byť riešené podľa STN 73 6822 – Križovanie a súběhy vedení s vodnými tokmi a akékoľvek stavebné aktivity v ochrannom pásme tokov musia byť prerokované so správcom toku a povodia.

Pri návrhu investícií je potrebné rešpektovať ustanovenia § 49 Zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a Vyhlášky č. 211/2005 Z. z.. Všetky prípadné križovania inžinierskych sietí s vodnými tokmi musia byť riešené podľa STN 73 6822 „Križovania a súběhy vedení s vodnými tokmi“.

Civilná ochrana obyvateľstva

V meste v súčasnosti nie sú vybudované väčšie špeciálne zariadenia v súvislosti s civilnou ochranou. Ukrytie obyvateľov je riešené formou jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne. Väčšia časť objektov v meste je podpivničená, pivničné priestory slúžia pre ukrytie obyvateľstva. V rámci navrhovaných rozvojových plôch určených pre obytnú výstavbu sa ukrytie obyvateľstva bude riešiť v pivničných priestoroch obytných objektov, príp. zariadení občianskej vybavenosti.

Požiarina ochrana

Mesto má vybudovanú verejnú vodovodnú sieť. Na hlavné potrubia sú napojené uličné rozvody. Priestorová štruktúra a dimenzie komunikácií zabezpečujú dobrú dostupnosť pre zásahové vozidlá požiarnej ochrany. Zásobovanie nových rozvojových plôch požiarou vodou sa navrhuje riešiť z miestnej verejnej vodovodnej siete. Príjazd pre požiarne vozidlá v rozvojových zámeroch bude zabezpečený po spevnených komunikáciách šírky minimálne 3,5 m (čím sa dosiahne požadovaná minimálna šírka 3 m v zmysle § 82 Vyhl. MV SR č. 94/2004 Z.z.).

Protipožiarna ochrana spadá pod OHaZZ Brezno. Požiarna stanica III. typu s dobrým technickým vybavením je v centre mesta. V meste je aj dobrovoľný hasičský zbor s hasičskou zbrojnicou v centre a m. č. Predné Halny. Požiarny vodovod v obci musí spĺňať požiadavky Vyhláška MV SR č. 699/2004 Z. z. o zabezpečení stavieb vodou na hasenie požiarov (ÚPN-M Brezno, 2020).

Dobrovoľný hasičský zbor Brezno vznikol už v roku 1876, prijal názov Brezniansky dobrovoľný hasičský zbor, stanovky dobrovoľného hasičského zboru slobodného kráľovského mesta Brezna boli schválené v septembri Maďarským ministerstvom vnútra v Budíne-Pešti dňa 9. septembra 1876 pod číslom 41 818. V dnešnej dobe pôsobia na území mesta dva občianske združenia a to Dobrovoľný hasičský zbor Brezno – mesto (ktorý sa v roku 2017 zlúčil s dobrovoľným hasičským zborom Mazorník) a Dobrovoľný hasičský zbor Bujakovo. Úlohou občianskych združení je najmä plnenie úloh na úseku prevencie, výchovy mládeže a pôsobenie v oblasti kultúrno – spoločenského života. Okrem občianskych je na území mesta zriadený Dobrovoľný hasičský zbor mesta Brezno (DHZM). DHZM vykonáva najmä záchranné práce pri požiaroch, povodniach a iných mimoriadnych udalostiach. Členovia DHZM sú spravidla vyberaní z členov občianskych združení – pre zaradenie do hasičskej jednotky však musia úspešne absolvovať základnú prípravu hasičských jednotiek (10.9.2022, <https://dhzbrezno.sk/o-nas/>).

2.4. DOPRAVA

Modernizáciou a rozvojom dopravnej infraštruktúry v meste a jeho okolí dochádza k vytváraniu vhodných podmienok na kvalitný život jej obyvateľov. Rovnako vzrastajú možnosti na príliv investícií, ktoré si nevyhnutne vyžadujú kvalitnú cestnú sieť. Z hľadiska environmentálneho dochádza prvotne k negatívnym účinkom (napr. záber pôdy), druhotne však, po jej uvedení do prevádzky, prispieva k znižovaniu negatívnych vplyvov dopravy na životné prostredie. Kvalitnejšie technické parametre ciest prispievajú k plynulosti dopravy, tie isté úseky sú prekonávané za kratší čas, čím sa skracuje jazdná doba.

Cestný a železničný dopravný systém sprostredkúva dopravné vzťahy, ktoré svojou úrovňou a dopravným významom presahujú sídelnú úroveň. Priemet týchto dopravných vzťahov do územia možno hodnotiť z pohľadu väzieb širšieho územia k sídlu.

Mestom prechádza železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica - Brezno - Červená Skala, ktorá má regionálny charakter. Trať 173 - Brezno - Tisovec - Rimavská Sobota - Jesenské je navrhovaná: variant č.1 - ukončenie pri Rohoznej so zriadením novej stanice a variant č. 2 - pokračovanie preložkou mimo VN - Podkoreňovou do mesta. Najdôležitejšou cestnou komunikáciou prechádzajúcou mestom v západo-východnom smere je cesta I/66, ktorá sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko – Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Pri Rohoznej je neevidované letisko pre práce v poľnohospodárstve bez schválených OP, ktoré je navrhované na prestavbu a predĺženie vzletovej a pristávacej plochy na 1 200 m, vybudovanie technického zázemia a odbavovacích priestorov. Súčasťou je návrh ochranné pásma letiska. Najbližšie letisko medzinárodného významu s civilnou prepravou je v Poprade (dostupnosť 80 km) a najbližší verejný prístav vnútrozemskej vodnej dopravy v Štúrove / Komárne je vzdialený 190, resp. 220 km. V k. ú. je sústava lesných a poľných účelových ciest, turistické a cykloturistické pásy a trasy, ktoré sú navrhované na rozšírenie (ÚPN-M Brezno, 2020).

Cesty I. triedy, regionálne komunikácie II a III triedy

Mesto Brezno leží v Banskobystrickom kraji, v hornej časti regiónu Horehronie. Predstavuje regionálne významnú cestnú dopravnú križovatku ciest I/66, I/72 a II/529. Na úrovni ÚPN-M VÚC BBK bude aj v budúcnosti rozvoj mesta Brezno výrazne ovplyvňovať na západe kontaktná poloha rýchlostnej cesty R1 (Zvolen/Banská Bystrica), zo severu diaľnica D1 (Liptovský Hrádok, I/72), ale priamo hlavná komunikačná os Horehronia - cesta I/66:

Cesta I/66, ako ťažisková dopravná os Z-V Stredoslovenskej oblasti, nadväzujúca na ťah R1 z Bratislavy cez Trnavu – Nitru – Zvolen – Banskú Bystricu a cez Brezno ako stredný cestný ťah Horehroním na Červenú Skalu, výhľadovo po ceste I/67 smer sever Telgárt-Vernár-Poprad a východ – po ceste II/535-546 cez Gelnicu – Margecany - Košice. Aj v ďalších návrhových obdobiach bude plniť funkciu nadregionálnej cestnej dopravnej tepny s priamou obsluhou obcí, ležiacich po oboch stranách koridoru (sever/juh) príľahlých urbanizovaných priestorov regiónu (ÚPN-M Brezno, 2020).

V **breznianskom** okrese I/66 križuje III/2370 a III/2379, v Podbrezovej cesty III/2374 a I/72, mimo obce potom III/2375 a III/2391, vo Valaskej s III/2380, v **Brezne s II/529 a II/530, III/2378**, v obci Beňuš s III/2382. Ďalej pokračuje I/66 križovatkami s III/2383 a III/2392 do Polomky, kde sa križuje s III/2384 a III/2385. Ďalej sa mimo obce križuje s III/2386, III/2387, v obci Šumiac III/2388 a II/531. I/66 pokračuje križovatkami mimo obcí s III/2389, III/2390 a prechádza do prešovského kraja (10.9.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_\(Slovensko\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_(Slovensko))).

Do 2017 cesta I/66 plnila v meste Brezno hlavnú kompozičnú os v západo-východnom smere a tvorila priet'ah centrom mesta a pritom sa jedná o významnú tranzitnú komunikáciu využívanú smerom na Horehronie a tiež cez Mýto nad Ďumbierom smerom na Liptov. V septembri 2017 bola motoristom daná do užívania I.etapa, 1. úsek južného obchvatu novej cesty I/66. Ide o úsek cesty medzi pôvodným vstupom do mesta a cestou II/529. V mieste, kde obchvat opúšťa pôvodnú hlavnú cestu je vybudovaná mimoúrovňová križovatka Brezno - mesto, následne trasa mostným objektom prechádza ponad vetvu tejto križovatky, riekou Hron a železničnú trať Banská Bystrica - Červená Skala. Ďalej pokračuje v súbehu so železničnou

traťou popri areáli mostárne, ďalším mostným objektom preklenuje prístupovú cestu a železničnú vlečku a na jestvujúcu cestnú sieť sa napája vo veľkej okružnej križovatke Mazorníkovo. Obchvat cesty I/66 týmto úsekom odbremeno mesto o cca 30% tranzitnej dopravy. Cesta je vybudovaná kategórie C 11,5/80, pozdĺž komunikácie je čiastočne vybudovaná protihluková clona. Spreádzkovaním úseku obchvatu cesty I/66 došlo ku čiastočnému presmerovaniu tranzitnej dopravy z centrálnej časti mesta Brezna, no nedošlo ku vylúčeniu nežiadúcej dopravnej záťaže zo silne dopravne zaťaženého dopravného uzla na Nám. gen. M.R. Štefánika, kde je svetelne riadená križovatka ciest pôvodnej I/66 s I/72 a II/529. Prvá etapa obchvatu od križovatky, ktorá prepája Ulicu Československej armády s cestou I/66 a končí na okružnej križovatke Mazorníkovo, však reguluje len premávku smerom na Hriňovú, takže vodiči jazdiaci na Horehronie stále prechádzajú historickým námestím (ÚPN-M Brezno, 2020).

Cesta I/72 má z regionálneho hľadiska dôležitú funkciu spojnice medzi cestou I/66 a diaľnicou D1 s prevládajúcim rekreačno-hospodárskym významom. V zmysle ÚPN-M VÚC BBSK dôležitou zmenou v komunikačnej sieti je návrh presmerovať cestu I/72 do úseku **I/66 Brezno – Zadné Halny** s vyústením nad Mýtom pod Ďumbierom s napojením na terajšiu trasu a súčasne ju rekonštruovať na kategóriu C 9,5/80. Južná vetva cesty I/72 (pôvodná cesta II/530) – **Brezno – Tisovec – Hnúšťa – 531 – Rimavská Sobota** výhľadovo splní komunikačné väzby na R1 do Košíc.

I/72 sa začína v Rimavskej Sobote na križovatke s cestou I/16 a smeruje na sever cez Hnúšťa, kde sa križuje s cestou II/526 a Tisovec, kde odbočuje pôvodná cesta II/531, do Brezna. Odtiaľ pokračuje v peáži po ceste I/66 do Podbrezovej, kde sa začína pôvodný úsek – horský prechod Čertovica. Ten smeruje cez obec Bystrá, kde je odbočka na Tále (II/584) a cez Mýto pod Ďumbierom, kde sa od Brezna pripája III/2378, do sedla Čertovica v hrebeni Nízkyh Tatier. Po prechode do okresu Liptovský Mikuláš sa I/72 križuje s III/2356 a končí sa na križovatke s I/18 pri Liptovskom Hrádku (10.9.2022, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_72_\(Slovensko\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_72_(Slovensko))).

Cesta II/529 má zámer prepojenia Horehronia od Brezna – Čierny Balog – Hriňová – Kriváň – I/50 – na rýchlostný „južný cestný ťah“ R1 – Lučenec – Maďarsko (ÚPN-M Brezno, 2020).

Dopravný systém mesta

Základný komunikačný systém mesta Brezno (ďalej ZAKOS) je tvorený cestami I., II. a III. triedy ktoré sa križujú v meste takmer pravouhlo, na ktorý sa pripájajú odľahlé miestne časti predĺženými cestami III. triedy. Uvedené priedahy ciest ZAKOS v meste, spolu s doplnkovou zberno-obslužnou sieťou vytvárajú DOKOS ako základ roštového systému zberných komunikácií, ktorý potrebné dobudovať, aby sa záťaž automobilovej dopravy (ďalej AD) rozdelila na viac kratších úsekov v priečnom a pozdĺžnom smere komunikačného systému. ZAKOS je tvorený týmito úsekmi ciest **funkčná trieda B1** – hlavná pozdĺžna zberná dopravná a kompozičná os Z - V mesta Brezno, bývalý priedah cesty I/66 Kategória úseku cesty, od Podbrezovej do intravilánu mesta – lokalita Strigovo/Banisko C 9,5/90, úsek od OC TESCO po križ. s MK Krčulova MZ 11/50, úsek od MK Hradby po MK B. Nemcovej MZ 9/50, úsek Námestie gen. M.R. Štefánika: ako priedah námestím MZ 8,5/40, úsek Chalúpkova/Rázusova MZ 12/40, úsek priedahu I/66 - Predné Halny MZ 9/60, úsek priedahu I/66 - Zadné Halny – C 9,5/80.

Funkčná trieda B1 – hlavná pozdĺžna dopravná os pokračuje smerom východným ako priet'ah cesty I/72 Tisovská cesta: MK Kuzmányho MZ 8,5/40, úsek Tisovská cesta MZ 9/50, úsek Tisovskej cesty mimo zastavaných častí C7,5/70.

Funkčná trieda B2 – hlavná priečna dopravná os mesta Brezno S-J je priet'ah cesty II/529 mestom, úsekmi: úsek od Nám. gen. M.R. Štefánika – Rázusova ulica: v pôvodnej historickej zástavbe mesta tvorí mestskú tepnu MZ 12/40, úsek Rázusova po nábrežie Hrona MZ 9/40, úsek konca Rázusovej ulice a začiatku Cesty osloboditeľov MZ 9/60, úsek Cesty osloboditeľov extravilánového typu po koniec zástavby MČ Mazorníkovo C 7,5/70.

Funkčná trieda B3 vedľajšia pozdĺžna kompozičná os Z-V, priet'ah cesty III/2396 – Švermova ulica s úsekmi usporiadania dopravného priestoru: úsek od križovatky Fraňa Kráľa po Rázusovu MZ 9/50, MK L. Novomestského MZ 9/50. Funkčná trieda B3 sekundárna priečna hlavná os mesta J-S tvorená MK Fraňa Kráľa s úsekmi: úsek od železničnej stanice mostom cez rieku Hron MZ 8,5/50, úsek na hranici sídlisk Západ a Stred po ul. Švermova MZK 9/50, úsek sídlisko Stred, vyústenie MK Fraňa Kráľa na ul. Čsl. Armády, MZK 9/50. B3 terciálna priečna os mesta J-S tvorená „starou cestou“ Staničná ulica MZK 7,5/50. B3 obvodová zberno-obslužná Mazorníkovo, ulica Májového povstania MZ 8,5/50.

DOKOS - hlavné obslužné MK funkcie C1 a C2 dopravného významu: MK obslužnej siete C1 a C2 dopĺňajú nosnú komunikačnú kostru mesta Brezno a sú nimi ulice dopravného významu. MK funkcie C1 hlavné obchodné obslužné ulice sú rezervované pre návrh zmien využitia komunikačnej kostry mesta, s cieľom zvýšenia kvality verejných dopravných priestorov (ulice, námestia) znížením dopravnej funkcie B - zbernej.

Do funkcie C1 zaraďujeme ulice v ťažiskových koridoroch nižších mestských útvarov – mestské štvrte a sú na nich lokalizované objekty základnej aj vyššej OV: Ul. B. Nemcovej, od Nám. Gen. M.R. Štefánika na Švermovu C1 MO 10,5/40 – jednosmer s P, Ul. Sládkovičova, sídlisko Centrum na Švermovu ul. C1 MO 8/40, Ul. Malinovského, (križ. Krčulova/Malinovského) s centrálnym námestím Brezno C1 MO 8/40, Ul. Banisko k Nemocnici s poliklinikou a OD Kaufland C1 MO 8,5/40 bulvár 9.mája v MČ Mazorníkovo C1 MO 6/40.

Doplňkovú obslužnú sieť mesta dotvárajú hlavné obslužné ulice C2 dopravného významu: Pionierska – Laskomerského – Hradby MO 7,5/50, Krčulova ulica MO 8/40, MK Štúrova, medzi ulicami Kuzmányho a Čermákovou MO11,5/40, MK L. Novomestského, vstupná brána do mesta s I/66 MO 8/50, MK Sekurisova MO 7,5/30, MK Školská, IBV nad mestom MO7,5/30 – MO6,5/30, Železničná ŽS/AS, od žel. st. Brezno na ľavom brehu rieky Hron MOK 9/50, ul. Kieпка za Hronom s priamou väzbou na I/72, MO 7,5/30, MK Brezenská – Pod Hôrkou, pre zástavbu IBV MO 8/40, MK Mostárenská, prípojnou MK areálov výroby MO 8,5/50, Mládežnícka – Dolná, osou lokality bývania nad mostárňami MK 8/40, Budovateľská – Mazorníkovo MO 9,5/40, MK Mliekarenská, prípojná funkcia od cesty II/529 (ÚPN-M Brezno, 2020).

Hromadná doprava

Mestská hromadná doprava

Mesto je obsluhované 4 linkami mestskej hromadnej dopravy. MHD prevádzkuje podnik SAD a.s. Zvolen s trasami obsluhy územia mesta: Linka č.1 – Mazorníkovo – Rázusova –

Čsl. Armády – TESCO/Lidl – Nemocnica – Železničná stanica Brezno, Linka č.2 – železničná stanica Brezno - za štadiónom SL Novomestského-TESCO-Rázusova - Mazorníkovo, Linka č.3 – Mazorníkovo – Rázusova - železničná stanica -štvrť LN TESCO - železničná stanica Brezno, Linka č.4 – Bujakovo – Zadné Halny – Predné Halny – Čsl. Armády – Švermova – žel. stanica. Spoje MHD premávajú na komunikačnej sieti v meste, kde je lokalizovaných celkom 8 zastávok: Žel. stanica Brezno, Fraňa Kráľa, Švermova, Rázusova, Čsl. Armády, TESCO/ŠLN, Nemocnica. Na linke Bujakovo je spolu 7 zastávok: Bujakovo železničná zastávka, Lepenkáreň, Zadné Halny Tehelňa, Píla, Predné Halny Jarmočísko, Lesná. V odlúčenom sídlisku Mazorníkovo je 7 zastávok MHD: MPČL, Sídlisko, Otočka, Zdroj, Zák. Škola, Jednota, Plaváreň. Monofunkčnosť a nedostatočná funkčná a stavebná previazanosť obytného súboru Mazorníkovo je s organizmom mesta čiastočne zabezpečovaná obsluhou tromi linkami MHD verejnej hromadnej dopravy. Tieto linky spájajú Mazorníkovo s integrovanou autobusovou a železničnou stanicou, centrom mesta a s veľkými obchodnými centrami, Nemocnicou a športovo-rekreačným centrom situovanou v sveru-východnej polohe mesta. Počty spojov a zastávok medzi hlavnými zdrojmi a cieľmi: Mazorníkovo – Brezno bolo vyhodnotené v PaR za postačujúce, jednotlivé spoje sa na trasách cez mesto dopĺňajú v čase a dostupnosti cieľov. Pri priemernej obsadenosti v špičkách ráno 35 ciest/Bus je možná rezerva cca 25 % cestujúcich, v sedlových hodinách ciest za OV (lekár, úrady, služby, obchody), pri obsadenosti do 30 ciest/Bus sa javí rezerva a zároveň ponuka 30 % cestujúcich nad priemernú obsadenosť (ÚPN-M Brezno, 2020).

Medzimestská hromadná doprava

Mesto je obsluhované 13 - timi regionálnymi linkami SAD: linka **RD č. 603420** – s trasou obsluhy: Podbrezová, Valaská, Brezno, železničná stanica, Podkoreňová, Rohozná, Pohronská Polhora, linka **RD č. 603421** – s trasou obsluhy: Hronec, Brezno, Čierny Balog, Lom nad Rimavicou, linka **RD č. 603422** – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno, Braváčovo, linka **RD č. 603526** – s trasou obsluhy: Jasenie, Podbrezová - Valaská Brezno, rázcestie Nemocnica, linka **RD č. 603427** – s trasou obsluhy: Brezno- rázcestie, Valaská - Hronec - Osrblie, linka **RD č. 603428** – s trasou obsluhy: Podbrezová Brezno- rázcestie, nemocnica, Mazorníkovo - MHD, linka **RD č. 603429** – s trasou obsluhy: Brezno Žel. stanica, Jarabá-Srdiečko, Podbrezová-Brezno, linka **RD č. 603433** – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno - Telgárt, linka **RD č. 603434** – s trasou obsluhy: Telgárt - Brezno/Predné Halny, Podbrezová, linka **RD č. 603435** – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno - Mazorníkovo SAD, Čierny Balog, Medveďov linka **RD č. 603436** – s trasou obsluhy: Podbrezová, Brezno, Mazorníkovo, Čierny Balog, Fajtov, linka **RD č.603437** – s trasou obsluhy: Čierny Balog, Dobroč, Brezno, Mazorníkovo SAD Valaská, Podbrezová AS linka **RD č. 603438** – s trasou obsluhy: Brezno žel. stanica, Liptovský Mikuláš (ÚPN-M Brezno, 2020).

Autobusová stanica

Predstaničný priestor ŽS/AS má charakter terminálu integrovanej dopravy, kde je plocha autobusovej stanice AS so stojiskami pre 15 autobusov na ploche pred západnou časťou priečelia železničná stanica Brezno: nástupištia kryté pre 4 autobusy verejnej regionálnej dopravy, priamo pred rozptylovou plochou železničná stanica Brezno je situované kryté MHD nástupište so 4-mi zvýšenými krytými ostrovčekmi. V západnej časti budovy železničná stanica je pôvodná pešia lávka/most z predstaničného priestoru nad koľajiskom stanice, smerujúca do areálov mostární, ako hlavný bezbariérový nástup chodcov a cyklistov z mesta a od staníc AS/ŽS. Rádus pešej dostupnosti zastávok BUS R=350 m zabezpečuje optimálnu

väzbu na centrum mesta Brezno, pričom vzdialenosť zo stanice AS/ŽS do centra je 1,3 km = 15-16 minút pešej chödze (ÚPN-M Brezno, 2020).

Železničná doprava

Potenciálom rozvoja priestoru – regiónu Brezno/Horehronie sú železničné trate: trať č. 170 Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany, kde sa napája na I. železničný ťah Žilina – Košice č.120 a s priamymi väzbami na trať č. 150 Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen; trať č. 173 – Brezno – Tisovec – Rimavská Sobota – Jesenské, pripája región Brezno na južný železničný ťah č.160 do Košíc. Železničná trať č. 170 je z hľadiska výhľadu navrhnutá na rekonštrukciu pre návrhovú rýchlosť 140 km/h so zdvojkolažením a elektrifikáciou v I. etape po Brezno, výhľadovo až po Margecany. Trať č.170 Zvolen – Brezno – Červená Skala – Margecany, kde sa napája na I. železničný ťah Žilina – Košice č.120 a s priamymi väzbami na trať č. 150 Nové Zámky – Šurany – Levice – Kozárovce – Zvolen. Táto trať je tzv. Stredný železničný ťah ŽSR, v súčasnosti je ešte stále poznačený úpadkom po rozpade integrovaného dopravného komplexu služieb OD+ND na slabo prosperujúce ŽSS a odčlenené CARGO.

V zmysle ÚPN-M VÚC Banskobystrický región sa navrhuje v hromadnej preprave osôb rozvoj rýchleho železničného prepojenia Zvolen - Banská Bystrica - Brezno. Podľa vyjadrení ŽSR sú zariadenia v správe ŽSR dlhodobo stabilizované, výhľadovo sa uvažuje postupná elektrifikácia, všetky kríženia sa požadujú riešiť mimoúrovňové, nové zámery riešiť bezkolízne bez nárokov na dodatočné odhlučnenie zo strany ŽSR (ÚPN-M Brezno, 2020).

Doprava pešia a cyklistická

V súčasnosti na území mesta nenachádzajú žiadne **cyklistické pásy**. ÚPN-M mesta navrhuje systém mestských a rekreačných cyklistických trás. Kľúčovým je pritom vybudovanie cyklistických pásov spájajúcich obytné časti mesta (Mazorníkovo Sídliisko) s centrom mesta a s priemyselným areálom býv. mostární. Sieť cyklo pásov na území mesta bude potrebné zosúladiť s vedením regionálnych cyklistických trás. Značené regionálne turistické cyklotrasy sa nachádzajú len v okolí Brezna, v súčasnosti žiadna z nich cez mesto priamo neprechádza. Keďže značnú časť rozlohy katastrálneho územia mesta pokrývajú lesy potenciálne zaujímavé pre rozvoj cykloturistiky, je potrebné upozorniť na fakt, že zosúladenie potrieb cykloturistiky po lesných cestách a lesohospodárskych aktivít je značne problematické. Stret cyklistu a ťažkých mechanizmov, veľkých bremien, cesty neudržiavané pre pohyb cyklistov môžu viesť k úrazom a nie je vyriešený spôsob zodpovednosti. Preto bude potrebné (v prípade návrhu rozvoja cykloturistických trás v tomto území) so správcom lesov na území mesta a cykloklubmi dohodnúť režim prevádzky na niektorých cestách v záujme rozvoja cykloturistiky.

Hlavné **pešie ťahy** ciest za každodennými cieľmi do práce, škôl, za nákupmi a kultúrou, sú v meste Brezno vedené v dopravnom priestore miestnych komunikácií, ktoré nadväzujú na regionálne cesty (prieťahy) I/66, I/72, II/529, III/2396-Švermova. Podľa analýzy zrealizovanej siete peších chodníkov absentuje v meste vzájomné prepojenia medzi sieťami peších trás jednotlivých zón mesta. Charakteristika peších ťahov: Hlavné pešie ťahy: V pozdĺžnom smere Z-V je pre peší pohyb vymedzený priestor zelenými oddeľovacími pruhmi od 1,50 m – 4 m v PD cesty I/66 Čsl. Armády, cesty III/2396 Švermova, v priečnom smere J-S peší ťah v koridore MK Fraňa Kráľ'a s v DP cesty II/529 Rázusova, ktorý pokračuje smerom južným mimo HDP II/529 Cesty osloboditeľov. Pre prepojenie MČ Mazorník s centrom

mesta bola v rámci výstavby južného obchvatu mesta zrealizovaná bezbariérová mostná pešia lávka ponad cestu I/66. Lokálne ťahy v MK obytných štvrtí IBV a HBV ponúkajú primerané priestorové a bezpečnostné podmienky chodcom: oddelenie od cestnej dopravy zeleným pásom, alebo aspoň prúžkom, parkovacím pruhom, chránené priechody v križovatkách, väzby na parky a pešiu zónu a nábrežia rieky Hron, vzhľadom na nízke zaťaženie miestnou cestnou dopravou.

Parkovanie

S ohľadom na celospoločenský trend rastu intenzity cestnej dopravy, a osobitne individuálneho automobilizmu rastú možno očakávať v meste Brezno rastúce nároky na statickú dopravu. Tento trend môže byť zosilnený rastom ekonomickej výkonnosti a významu subjektov činných na území mesta a v jeho okolí. Významný podiel individuálnej automobilovej dopravy na území mesta vyvoláva zvýšené nároky najmä na odstavné plochy využiteľné v priebehu dňa v blízkosti koncentrácie cieľov dopravy (úrady, služby, obchodná sieť, atď.) a v obytných častiach mesta v nočných hodinách. S stav parkovacích a odstavných stojísk v meste Brezno:

MK B. Nemcovej, Okr. Úrad - počet parkovacích miest	44
OC Billa, MK Švermova, - počet parkovacích miest	90
Námestie gen. M.R. Štefánika - počet parkovacích miest	32
MK Boženy Nemcovej, pozdĺžne - počet parkovacích miest	35
TESCO, štadióny - počet parkovacích miest	270
Nemocnica - počet parkovacích miest	240
OC KAUF LAND - počet parkovacích miest	200
Žel. stanica Brezno ŽS/AS - počet parkovacích miest	20 + 16
MK Hradby, centrum - počet parkovacích miest	60
OC Lidl Čsl. armády - počet parkovacích miest	100
Mazorníkovo, bulvár 9.mája - počet parkovacích miest	50 + 100
Mostárenská, - počet parkovacích miest	100
HG - rad. garáže L. Novomestského I - počet parkovacích miest	200
HG – radové, ul. Jilemnického - počet parkovacích miest	120
Vnútrobloky sídlisk v centre mesta - počet parkovacích miest	260
HG Vnútri blokov sídlisk, centrum - počet parkovacích miest	200

V centrálnej mestskej zóne v urbanistickom okrsku 01 je na uliciach: Nám. gen. M. R. Štefánika - sever a východ, ulica B. Němcovej, časť ulice Malinovského, časť ulice ČSA - juh, ktoré sú čiastočne pozjednosmerňované, aby bolo možné v komunikačnom priestore navrhnuť platené parkovacie stojiská je spolu 461 stojísk + G 200. Od augusta 2020 je v prevádzke centrálna parkovacia plocha postavená na mieste bývalého breznianskeho tankodromu – ul. Hradby o kapacite 84 stojísk. Na parkovisku je osadený kamerový systém a digitálny panel. Celkom je centrálnej mestskej zóne 545 stojísk (ÚPN-M Brezno, 2020).

2.5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Priemysel, energetika, doprava (E77) mali a majú okrem hospodárskeho významu značne negatívny vplyv na krajinnno-prírodné prostredie na území mesta Brezno a jeho blízke okolie. Oblasť charakterizuje značná pestrosť prírodných hodnôt, ale aj rôznorodé spôsoby jeho hospodárskeho využitia. Prítomnosť NATURA 2000 a potreba zvýšenej ochrany územia ovplyvňuje zákonite aj spoločensko-hospodársku činnosť v meste, ktorá sa prejavuje hlavne v

možnosti zakladania len ekologicky nezávadných prevádzok a obmedzených možnostiach hospodárskeho využívania okolitých lesných porastov, vodných tokov a okolitej pôdy. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (v znení neskorších predpisov) legislatívnou formou zabezpečuje zachovanie rozmanitosti podmienok a foriem života na Zemi, vytvorenie podmienok na trvalé udržanie, obnovovanie a racionálne využívanie prírodných zdrojov, záchranu prírodného dedičstva, charakteristického vzhľadu krajiny a udržanie ekologickej stability. Vymedzuje územnú a druhovú ochranu a ochranu drevín.

Ochrana prírody a krajiny

Do katastrálneho územia mesta zasahuje lokalita NATURA 2000

Jedným z najdôležitejších objektov ochrany sú územia zahrnuté pod sústavu NATURA 2000. Okrem toho, že definujú predmet ochrany životného prostredia zároveň **STANOVUJÚ AJ LIMITY ROZVOJA PREDMETNÉHO ÚZEMIA**. Zákon 543/2020 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, definuje **dve** úrovne územnej ochrany prírody, ktoré sa **vzájomne prekrývajú**.

1. Národná sieť chránených území so svojou historickou súvislosťou.
2. NATURA 2000, ktorá vyplynula z nášho vstupu do Európskej únie.

Cieľ vytvorenia sústavy:

- zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné pre celú EÚ
- zabezpečenie ochrany najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov
- zabezpečenie zachovania biologickej diverzity (rozmanitosti)
- zabezpečenie priaznivého stavu populácií vybraných druhov živočíchov a rastlín a priaznivý stav biotopov (čo nevylučuje hospodárske aktivity v územiach, pokiaľ tento priaznivý stav nenarušujú)

Základom pre vytvorenie sústavy sú **dve právne normy EÚ**, ktoré predstavujú doposiaľ najkomplexnejšiu právnu normu na ochranu prírody vo svete.

1. smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 79/409/EHS o ochrane voľne žijúcich vtákov (známa tiež ako **smernica o vtákoch** – Birds Directive)
2. smernica Rady Európskych spoločenstiev č. 92/43/EHS o ochrane biotopov, voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín (známa tiež ako **smernica o biotopoch** – Habitats Directive).

Zoznamy vybraných druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov, ktoré sú významné pre Európsku úniu, tvoria prílohy uvedených smerníc. Na základe týchto smerníc, tvoria sústavu NATURA 2000 **dva typy území, z ktorých na území mesta Brezno sa nachádza:**

 Územia európskeho významu (ÚEV) – osobitné územia ochrany (Special Areas of Conservation, SAC) – vyhlasované na základe smernice o biotopoch (v národnej legislatíve je po vyhlásení územie zaradené v príslušnej národnej kategórii chránených území).

Chránené vtáčie územie osobitne chránené územia (Special Protection Areas, SPA) - vyhlasované na základe smernice o vtákoch - v národnej legislatíve: chránené vtáčie územia;

Výber území NATURA 2000 je vykonávaný na základe vedeckých podkladov (komplexných údajov o rozšírení a stave populácií jednotlivých rastlinných a živočíšnych druhov, údajov o rozlohe a zachovalosti biotopov). Výsledná sústava potom zahŕňa najhodnotnejšie územia bez ohľadu na vlastnícke vzťahy či súčasné hospodárske využívanie. **Na území mesta Brezno** je alokované jedno územie európskeho významu zaradeného do NATURA 2000.

Názov	Nízke Tatry
Kód územia	SKCHVU018
Kraj	Banskobystrický
Správca územia	NP Nízke Tatry
Platnosť k	1.4.2012

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Hotely a motely, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Výrub drevín brehových porastov (žiadateľ nie je správcom vodného toku), nad 50 m dĺžky, Výrub krov, nad 500 m², Výrub stromov, nad 80 stromov, Zvýšenie prepravnej kapacity dopravných zariadení (vleky, lanovky) o minimálne 20 %, Zvýšenie ubytovacích kapacít v rekreačných zariadeniach, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na poľnohospodárske, Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom (oprávnenie správcu toku), nad 100 m dĺžky, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Výrub stromov na pasienkoch s plochou väčšou ako 5 ha (okrem náletu do 20 rokov veku, alebo obvodu do 20 cm), nad 1000 stromov, Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny rekreačných objektov na obytné, Oplocovanie pozemkov okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypanie, odvodňovanie, ťažba trstia, rašeliny, bahna a riečneho materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.).

Krematóriá, Kaplnky a kostoly, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Rodinné domy, Zmeny , poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Údržba brehových porastov (oprávnenie správcu toku), nad 1000 m dĺžky, Hangáre a depá, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Zriadiť poľovnícke zariadenie - zvernica, Zriadiť poľovnícke zariadenie - posed, soľník, krmelec, senník, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu, Likvidácia drevín z dôvodu revitalizácie pasienkov, nad 1 ha, Stanice (autobusové, železničné),

Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Skokanské mostíky, Lyžiarske zjazdové trate, Zasnežovanie lyžiarskych tratí, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche do 2 ha, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Výkon poľovného práva - zber vajec pernatej zveri, Zriadiť rybochovné zariadenie, Oplotenie pozemku za hranicami zastavaného územia obce okrem oplotenia lesnej škôlky, ovocného sadu a vinice, Let lietadlom alebo lietajúcim športovým zariadením, najmä klzákom, ktorých výška letu je menšia ako 300 m nad najvyššou prekážkou v okruhu 600 m od lietadla alebo lietajúceho športového zariadenia, Pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka), Pohyb mimo vyznačených chodníkov v alpínskom vegetačnom stupni, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky), Melioračné sústavy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Malé vodné elektrárne, Lyžiarske vleky, Umiestnenie informačného, reklamného alebo propagačného zariadenia, Cesty I. až III. triedy, Účelové komunikácie, Nekryté športové ihriská, Železničné, lanové a iné dráhy, Televízne káblové rozvody, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Miestne telekomunikačné siete a vedenia (okrem domových prípojok), Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Diaľkové rozvody elektriny, Miestne rozvody elektriny (okrem domových prípojok), Golfové ihriská, Nekryté parkoviská a odstavňé plochy, Použitie zariadení spôsobujúcich svetelné a hlukové efekty, najmä ohňostroj, laserové zariadenie, reprodukováaná hudba mimo uzavretých stavieb, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Používanie chemických látok spojených s úpravou vlastností snehu na ploche 2 ha a viac, Umiestnenie, výsadba a zloženie pôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmelnice a záhrady, nad 0,5 ha, Bytové domy, Zábavné parky, Budovanie a vyznačenie mototrás, Osvetlenie bežeckých tratí, lyžiarskych tratí a športových areálov mimo uzavretých stavieb, Skládky odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárského, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Stavby na spracovanie a ukládanie jadrového odpadu, Spaľovne odpadu, Hospodársky odber vody, Jazda na snežných skútroch, Zoologické a botanické záhrady, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Výstavba vodných nádrží pre zasnežovanie, Vypaľovanie stariny, Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd, poškodzujúce ukazovatele vody vhodnej pre život a reprodukciu pôvodných druhov rýb, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Diaľnice, Úpravy tokov, priehrad, rybníkov a ochranných hrádzí, Umiestnenie zariadenia na vodnom toku alebo inej vodnej ploche nesúžiacej plavbe alebo správe vodného toku alebo vodného diela, **Umiestnenie vodného diela.**

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Zmeny rekreačných objektov na priemyselné - do 50 m, Skládky odpadu - do 500 m, Ťažba a úprava rudných surovín - do 500 m, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č.2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych - bez limitu, Zmeny obytných objektov na priemyselné - do 50 m, Terénne

úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery - do 100 m, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske - do 50 m, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskoho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu - do 1 000 m, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu - do 1 000 m, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom - do 50 m, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie - do 200 m, Melioračné sústavy - do 100 m, Diaľnice - do 200 m, Automobilové a motocyklové dráhy - do 200 m, Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky - bez limitu.

Rozširovanie invázných druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2 vyhlášky - bez limitu, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia - do 1 000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2) - Rastliny ostatných kategórií - do 2000 m, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky) - do 1000 m, Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov - do 2000 m.

	
Názov:	Horné lazy
Kód územia:	SKUEV0153
Kraj:	Banskobystrický kraj
Rozloha:	38,079 ha
Správcovia :	Správa NAPANT (na ploche 38,08 ha)
Katastrálne územia :	Brezno, Valaská
Vyhlasovací predpis:	Výnos Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 3/2004-5.1 zo 14. júla 2004

Biotoxy, ktoré sú predmetom ochrany

6210 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (*dôležité stanovišťa Orchideaceae)

8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

Rhinolophus hipposideros

Navrhované manažmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch, Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín na nelesných pozemkoch, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy, Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek, Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Zachovanie alebo cieľené obnovenie pôvodného druhového zloženia lesných porastov, Eliminácia zastúpenia nepôvodných druhov drevín, Optimalizácia

ekologických podmienok v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom, Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Usmerňovanie návštevnosti územia.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Diaľkové rozvody elektriny, Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 2 a 3 vyhlášky), Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Zriadenie poľovníckeho zariadenia - zvernica, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Geologické práce s použitím technických geologických prác a geologických povrchových a podzemných diel (šachty, lomové steny...), Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Umiestnenie vodného diela, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarne odpadových vôd, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Skládky odpadu, Farmy v ktorých sa chová viac ako 10 jedincov zvierat na komerčné účely (s výnimkou hospodárskych zvierat), Diaľnice, Nekryté parkoviská a odstavné plochy, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary.

Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Nekryté športové ihriská, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Skokanské mostíky, Golfové ihriská, Lyžiarske vleky, Lyžiarske zjazdové trate, Zábavné parky, Parky (prímestské, rekreačné a pod.), Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Rodinné domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Hotely a motely, Všetky penzióny a chaty, Kempingy, Administratívne, správne budovy, súvisiace s obhospodarovaním pozemkov (napr. lesnícke a pod.), Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre maloobchod a drobné služby, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Všetky poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Kaplnky a kostoly, Kríže, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Zmeny rekreačných objektov na obytné, Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny rekreačných objektov na poľnohospodárske, Zmeny poľnohospodárskych objektov na obytné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny poľnohospodárskych objektov na priemyselné, Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným

spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkovým zariadením na osvetlenie a údržbu zelene, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Rozširovanie nepôvodných druhov rastlín (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky a druhov rastlín uvedených v prílohe č. 2) - Rastliny I. a II. kategórii Zoznamu nepôvodných, invázných a expanzívnych, Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminózných hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba pieskov, Ťažba ostatných nerastov, Diaľnice, Vzletové dráhy, prístavacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho alebo iného priemyslu, Sklárky odpadu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery.

Názov: Ďumbierske Tatry
Kód územia: SKUEV0302
Kraj: Banskobystrický kraj
Rozloha: 44028,465 ha
Správcovia : Správa NAPANT (na ploche 44028,46 ha)

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

4060 Vresoviská a spoločenstvá kríčkov v subalpínskom a alpínskom stupni

6170 Alpínske a subalpínske vápnomilné travinnobylinné porasty

9180 Lipovo-javorové sutinové lesy

6230 Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte

9130 Bukové a jedľové kvetnaté lesy

91E0 Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

8160 Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa

6150 Alpínske travinnobylinné porasty na silikátovom substráte

6520 Horské kosné lúky

7230 Slatiny s vysokým obsahom báz

91D0 Brezové, borovicové a smrekové lesy na rašeliniskách

9150 Vápnomilné bukové lesy

8210 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

8220 Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou

9110 Kyslomilné bukové lesy

9140 Javorovo-bukové horské lesy

4070 Kosodrevina

91Q0 Reliktné vápnomilné borovicové a smrekovcové lesy

6510 Nížinné a podhorské kosné lúky

9410 Horské smrekové lesy

7140 Prechodné rašeliniská a trasoviská

6430 Vlhkomilné vysokobylinné lemové
spoločenstvá na poriečnych nivách
od nížin do alpínskeho stupňa
8110 Silikátové skalné sutiny v
montánnom až alpínskom stupni

8310 Nesprístupnené jaskynné útvary
6210 Suchomilné travinnobylinné a
krovinové porasty na vápnitom podloží
(*dôležité stanovištia Orchideaceae)

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

Barbastella	Cucujus	Marmota	Pulsatilla slavica
barbastellus	cinnaberinus	marmota	Pulsatilla
Bombina	Cyclamen	latirostris	subslavica
variegata	fatrense	Microtus tatricus	Rhinolophus
Callimorpha	Cypripedium	Myotis	hipposideros
quadripunctaria	calceolus	bechsteinii	Rosalia alpina
Campanula	Dianthus nitidus	Myotis	Rupicapra
serrata	Lucanus cervus	dasycneme	rupicapra tatrica
Canis lupus	Lutra lutra	Myotis myotis	Scapania
Carabus	Lycaena dispar	Ochyraea	massolongi
variolosus	Lynx lynx	tatrensis	Triturus
Cottus gobio	Mannia triandra	Pseudogaurotina	montandoni
		excellens	Ursus arctos

Navrhované manažmentové opatrenia

Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch, Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka), Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch, Odstraňovanie zámerne vysadených drevín na nelesných pozemkoch, Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín, Usmerňovanie návštevnosti územia, Eliminácia vplyvu nepôvodných druhov na pôvodnú faunu, Zvyšovanie rubnej doby, Predlžovanie obnovnej doby, Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu, Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy, Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty, Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek, Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy, Zachovanie alebo cielené obnovenie pôvodného druhového zloženia lesných porastov, Optimalizácia ekologických podmienok v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom, Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Stráženie (napríklad. hniezd dravcov), Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdných biotopov vtáctva, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality), Umiestnenie a výstavba lavičiek, mostíkov, chodníkov, povalových chodníkov a pod. po dohode s obhospodarovateľom.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany v chránenom území

Cesty I. až III. triedy, Vykonávanie činnosti meniacej stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravu, zasypávanie, odvodňovanie, ťažba tŕstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činnosti v koryte vodného toku jeho správcom, Železničné, lanové a iné dráhy, Mosty, nadjazdy, tunely, nadchody a podchody na cestách I. až III. triedy, Diaľkové ropovody a plynovody, rozvody vody alebo pary, Diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, Diaľkové rozvody elektriny, Nekryté športové ihriská, Športové areály, Kryté budovy pre šport, Automobilové, motocyklové a cyklistické dráhy, Skokanské mostíky, Golfové ihriská, Lyžiarske zjazdové trate, Lyžiarske vleky, Ťažba a úprava rudných surovín, Povrchové lomy vápencové, dolomitové, Lomy a ťažba ostatného stavebného kameňa a nerudných surovín (vrátane pieskov), Ťažba ostatných nerastov, Umiestnenie vodného diela, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Veterné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho a iného priemyslu, Skládky odpadu, Hotely a motely, Penzióny a chaty s kapacitou nad 20 lôžok, Kempingy, Garáže a kryté parkoviská nad 10 parkovacích miest, Priemyselné budovy a sklady, Priemyselné nádrže a silá, Skladovacie plochy všetky, Len veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Rozširovanie všetkých nepôvodných druhov živočíchov, Telekomunikačné stožiare a transformačné stanice, Stožiare elektrických vedení, transformačné stanice, Zábavné parky, Zoologické a botanické záhrady, Bytové domy, Ostatné budovy na bývanie (detské domovy, študentské domovy, domovy dôchodcov a útulky pre bezdomovcov a pod.), Ostatné administratívne, správne budovy nesúvisiace s obhospodarovaním pozemkov, Budovy pre veľkoobchod, Autoservisy, Čerpacie stanice, Dopravné a telekomunikačné budovy, Stanice (autobusové, železničné), Hangáre a depá, Skladovacie plochy len nad 100 m², Amfiteátre, Ostatné budovy pre kultúru a verejnú zábavu, Budovy pre školstvo a na vzdelávanie, Budovy pre výskum, Nemocnice, zdravotnícke a sociálne zariadenia, Kaplnky a kostoly, Kríže, Cintoríny, Krematóriá, Ostatné nebytové budovy (nápravné zariadenia, kasárne a pod.), Zmeny rekreačných objektov na priemyselné, Zmeny poľnohospodárskych objektov na rekreačné (napr. senníky na chaty a pod.), Zmeny obytných objektov na rekreačné, Zmeny obytných objektov na priemyselné, Zriadenie alebo zrušenie verejných sadov, parkov, okrasných záhrad a inej zelene, ak sú spojené s terénnymi prácami, s odstraňovaním zelene, s vybavením chodníkmi a iným spevnenými plochami, s umiestnením drobnej záhradnej architektúry a technickým prevádzkovým zariadením na osvetlenie a údržbu zelene,, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Prístavy, plavebné kanály a komory, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti minimálne o 20 %, ktoré by mohli ohroziť životné prostredie, Zriadiť poľovnícke zariadenie - zvernica, Zriadiť rybochovné zariadenie, Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov, Ťažobné a geotermálne vrty, Výsypky, odvaly a odkaliská (haldy), Rekonštrukcie všetkých typov parkov, parčíkov a historických záhrad, bez limitu, Umiestnenie, výsadba a zloženie nepôvodných druhov drevín mimo ovocného sadu, vinice, chmeľnice a záhrady, bez limitu.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové

veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárkeho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Skládky odpadu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie, Automobilové a motocyklové dráhy, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím.

	
Názov:	Alúvium Hrona
Kód územia:	SKUEV1303
Kraj:	Banskobystrický kraj
Rozloha:	245,850 ha
Správca územia:	Správa NAPANT
Vyhlasovací predpis:	Opatrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017.

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0 Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

Druhy, ktoré sú predmetom ochrany

Cottus gobio	Lutra lutra
Cucujus cinnaberinus	Myotis myotis
Eudontomyzon mariae	Rhinolophus hipposideros
Hucho hucho	

Navrhované manažmentové opatrenia

Uplatňovanie pôvodných druhov drevín pri obnove brehových porastov, Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch, Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom, Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky, Obnova zdroja potravy (zarybňovanie), Eliminovať zastúpenie nepôvodných druhov drevín, Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce), Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka) na nelesných pozemkoch, Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)

Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch, Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysokiej hladiny podzemnej vody), Opatrenia na zlepšenie kvality vôd.

Činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na ciele ochrany mimo chráneného územia

Ťažba a úprava uhlia, lignitu a bituminóznych hornín, Ťažba a úprava rudných surovín, Ťažba a úprava rudných surovín na kontakte s tokom pretekajúcim územím, Povrchové veľkokapacitné vápencové a dolomitové lomy, Povrchové malé vápencové a dolomitové lomy ak ide o ťažbu odstrelom, Ťažba keramických a žiaruvzdorných ílov ak ide o vyhradené ložisko, Ťažba ostatných nerastov, Ťažobné vrty na geotermálne vody v prípade ich vypúšťania do toku nad územím, Ostatné ťažobné vrty s používaním výplachu ak sú vypúšťané do toku nad územím, Rozširovanie nepôvodných druhov živočíchov (s výnimkou druhov uvedených v prílohe č. 3 vyhlášky), Automobilové a motocyklové dráhy, Veľkokapacitné poľnohospodárske budovy a sklady, stajne a maštale, Terénne úpravy, ktorými sa podstatne mení vzhľad prostredia alebo odtokové pomery, Diaľnice, Vzletové dráhy, pristávacie dráhy a rolovacie dráhy letísk, Úpravne vody, miestna kanalizačná sieť a čistiarene odpadných vôd, Banské stavby a ťažobné zariadenia, Malé vodné elektrárne, Tepelné, vodné, jadrové alebo iné elektrárne a energetické zariadenia, Spaľovne odpadu, Stavby na spracovanie a ukladanie jadrového odpadu, Stavby hutníckeho, chemického, farmaceutického, petrochemického, strojárskoho, stavebného, papierenského, drevospracujúceho al. iného priemyslu, Skládky odpadu, Zmena v užívaní stavby, ktorá spočíva v podstatnom zvýšení alebo rozšírení výroby alebo činnosti, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie ľudí alebo životné prostredie (10.9.2022, <http://www.sopsr.sk/natura/index1.php?p=4&sec=5&kod=SKUEV1303>).

Názov: Rohoznianska jelšina

Kód územia: SKUEV0695

Kraj: Banskobystrický kraj

Rozloha: 4,500 ha

Správcovia : Správa CHKO Poľana (na ploche 4,5 ha)

Katastrálne územia : Brezno

Vyhlasovací predpis: Opatrenie Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky z 29. novembra 2018 č. 1/2018, ktorým sa mení a dopĺňa výnos MŽP SR zo 14. júla 2004 č. 3/2004-5.1, ktorým sa vydáva národný zoznam území európskeho významu v znení opatrenia č. 1/2017

Biotopy, ktoré sú predmetom ochrany

91E0 Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy

Starostlivosť o územie

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

Územné plánovanie je v súčasnosti upravené Zákonom č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Územnoplánovacia dokumentácia je základným nástrojom územného rozvoja a starostlivosti o životné prostredie v meste. Základným nástrojom územného plánovania je územný plán mesta. Územný plán mesta je výsledok formálneho plánovania a je územnoplánovacím dokumentom v zmysle Zákona č. 50/1976 Zb. (zákon o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov) a v zmysle Vyhlášky č. 84/1976 Zb. (o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii) v znení neskorších predpisov. Základným pre mesto je územný plán sídelného útvaru (ÚPN-M SÚ), ktorého záväzná časť sa po schválení mestským zastupiteľstvom stáva všeobecne záväzným nariadením mesta. Obstarávateľom ÚPN-M mesta (alebo zóny) je mestská samospráva. Mesto má spracovaný územný plán schválený v roku 2001, ku ktorému bolo prijatých 15 zmien a doplnkov. Posledná zmena bola schválená v septembri v roku 2022 (<https://www.brezno.sk/uzemny-plan-mesta-brezna/>)

Ochrana ovzdušia

Na ochranu ovzdušia v UMR pred potenciálnymi a reálnymi zdrojmi znečistenia slúži Zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia v znení neskorších predpisov. Upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. V zákone sú definované znečisťujúce látky, zdroje znečisťovania, povinnosti právnických a fyzických osôb, ako aj prevádzkovateľov zdrojov znečistenia ovzdušia, poplatky a pokuty za znečisťovanie ovzdušia. Definované sú veľké zdroje znečistenia ovzdušia ako technologické celky so súhrnným tepelným výkonom 50 MW alebo vyšším.

Z hľadiska ochrany životného prostredia so zvláštnym zreteľom na čistotu ovzdušia má osobitný význam plošná plynofikácia Brezna. Komplexnou plynofikáciou všetkých tepelných potrieb sa výrazne znižuje ekologická záťaž prostredia. Ročne sa spotrebuje v rámci mesta Brezno okolo 9 mil. m³ zemného plynu. Potreba tepla v nemocnici, v niektorých výrobných prevádzkach, v školách a v administratíve sa pokrýva hlavne na báze spaľovania zemného plynu v hromadnej zástavbe (cca 6 500 bytov) je vykurovaných teplom získaným spaľovaním zemného plynu. Obdobne prakticky všetky plynu v rámci systémov centralizovaného zásobovania teplom alebo v domových plynových kotolniciach. V niektorých miestnych urbanizovaných častiach a v mestských častiach spaľujú čiastočne v RD pevné palivá (biomasa, uhlie a koks), taktiež rozhodujúca časť však používa ako palivo zemný plyn. Celkom je na území mesta **39 stredných zdrojov** znečistenia ovzdušia, z ktorých 4 používajú ako palivo biomasu vo forme štiepaného dreva, drevnej štiepky a drevných paliet. Ďalej je na území mesta celkom **43 malých zdrojov** znečistenia ovzdušia všetky na báze spaľovania zemného plynu. Mestský úrad eviduje taktiež 2 manipulačné plochy ako zdroje znečistenia ovzdušia. Pre zlepšenie emisnej a imisnej situácie v meste Brezno je potrebné pokračovať v lepšom energetickom využívaní zemného plynu pri plošnej plynofikácii všetkých typov zdrojov, realizovať elektrifikáciu trate Banská Bystrica - Brezno - Margecany a dokončiť cestný obchvat mesta.

Nasledujúca tabuľka prezentuje emisie základných znečisťujúcich látok v tonách na 1 km v dotknutých okrese Brezno.

Produkcija v t na km ² podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	58,9	63,3	66	71	54	37,1	35,1	34,8	31,1	27,1	456,7
Oxid siričitý	58,7	35,7	33,9	45,3	37,4	26,4	26,1	27	28,9	26,7	56,7

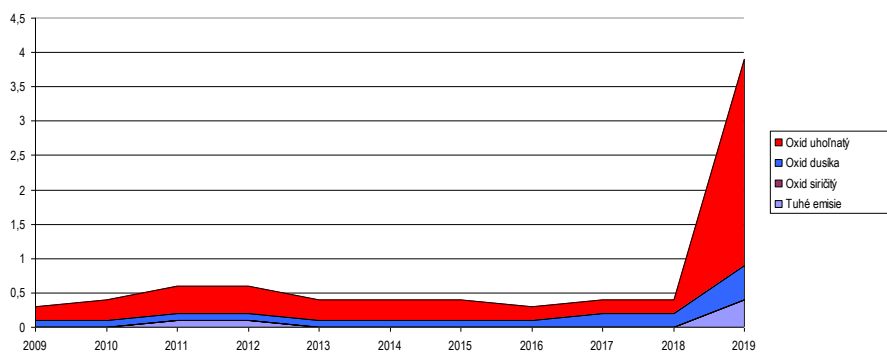
Oxid dusíka	112,6	129,4	133,4	140,1	128,2	143,7	187,3	185,2	218	227,2	584,2
Oxid uhľohnatý	274	412,6	450,7	449,6	426,5	421,9	334,6	294,8	282,4	271,5	3 742,50

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj emisií základných znečisťujúcich látok na území od roku 2009 do roku 2019.

Produkcia v t podľa územie, chemická zlúčenina a rok											
Okres Brezno	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tuhé emisie	0	0	0,1	0,1	0	0	0	0	0	0	0,4
Oxid siričitý	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oxid dusíka	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,5
Oxid uhľohnatý	0,2	0,3	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	3
Slovenská republika											
Tuhé emisie	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6
Oxid siričitý	1,2	1,3	1,3	1,1	1	0,9	1,3	0,5	0,5	0,4	0,3
Oxid dusíka	0,7	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,5	0,5	1,2
Oxid uhľohnatý	2,3	2,6	2,9	2,8	2,8	3,1	3,1	3,1	3,1	2,9	5,7

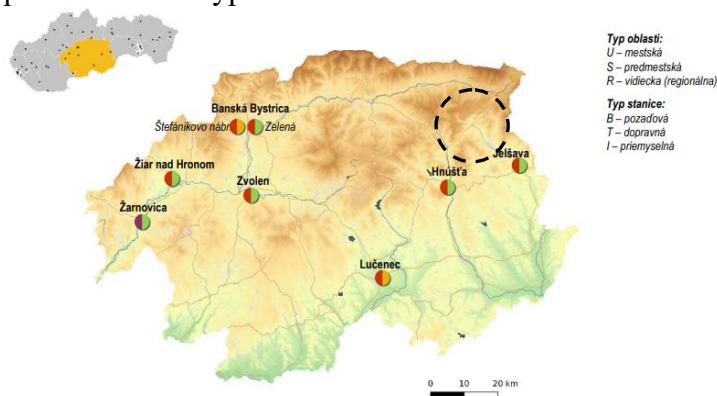
Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Obrázok: Vývoj základných znečisťujúcich látok v okrese Brezno od 2009 do roku 2019

Zdroj: DataCubes, 2022

Kvalitu ovzdušia pre mesto Brezno sleduje monitorovacia stanica Banská Bystrica - Zelená a monitorovacia stanica Chopok. Stanica monitoruje pozaďové hodnoty znečistenia v oblasti predmestského typu.

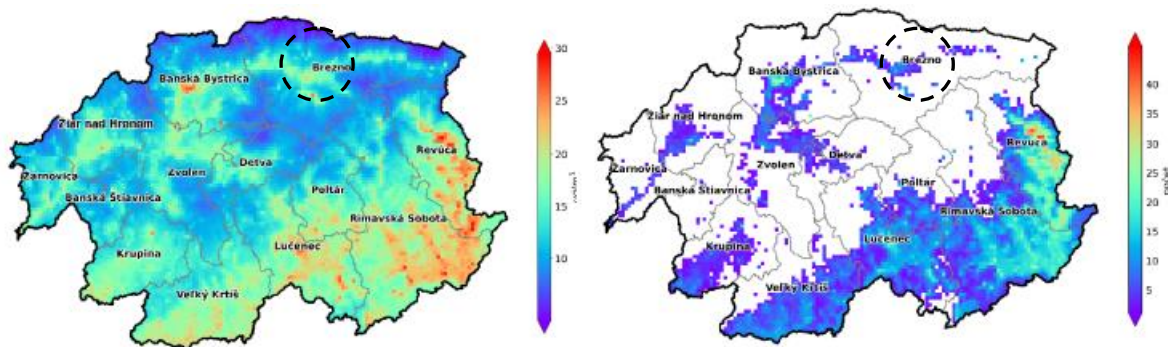
Obrázok: Monitorovacie stanice BB kraj

Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocnky/2021_Priloha_BB.pdf

Automatické prístroje kontinuálneho monitoringu poskytujú priemerné hodinové koncentrácie PM10, PM2,5, oxidov dusíka, oxidu siričitého, ozónu, oxidu uhľohnatého, benzénu a ortuti. Skúšobné laboratórium SHMÚ v rámci manuálneho monitoringu analyzuje ťažké kovy a polycyklické aromatické uhľovodíky, výsledkom sú priemerné 24-hodinové hodnoty.

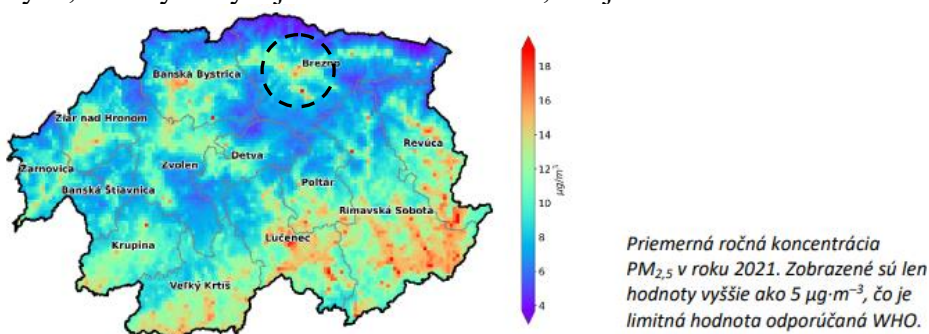
Tuhé častice

Na nasledujúcich obrázkoch sú výsledky modelovania pre PM₁₀ a PM_{2,5}, vypočítané pre rok 2021 pomocou modelu RIO upraveného následne pomocou regresnej IDW-R metódy (podrobnejšie v Kapitole 4 Správy o kvalite ovzdušia v SR za rok 2021). Pre lepšiu názornosť sú zobrazené iba oblasti, pre ktoré vyšli priemerné ročné hodnoty koncentrácií vyššie ako prísnejšie ročné limity odporúčané WHO (15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_NR.pdf).

Obrázok: Priemerná ročná koncentrácia PM₁₀ (vľavo) a počet prekročení limitnej dennej hodnoty PM₁₀ (vpravo) v roku 2021. Zobrazené sú len hodnoty nad 15 µg·m⁻³ a nenulový počet prekročení
Zdroj: 15.9.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_BB.pdf

Zvýšené koncentrácie jemných častíc PM_{2,5} v ovzduší sú rizikové najmä pre ich nepriaznivý vplyv na ľudské zdravie. Vysoké koncentrácie týchto častíc sa zaznamenali v chladných mesiacoch roka. Dôvodom je pravdepodobne vykurovanie domácností tuhým palivom. Na všetkých staniciach bola priemerná ročná koncentrácia vyššia ako odporúčania WHO (do 5 µg·m⁻³), pričom toto odporúčanie nebolo splnené ani v žiadnom mesiaci roka, vrátane letných, v ktorých bývajú koncentrácie PM_{2,5} najnižšie.

Obrázok: Priemerné ročné koncentrácie PM_{2,5}.
Zdroj: 15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_BB.pdf

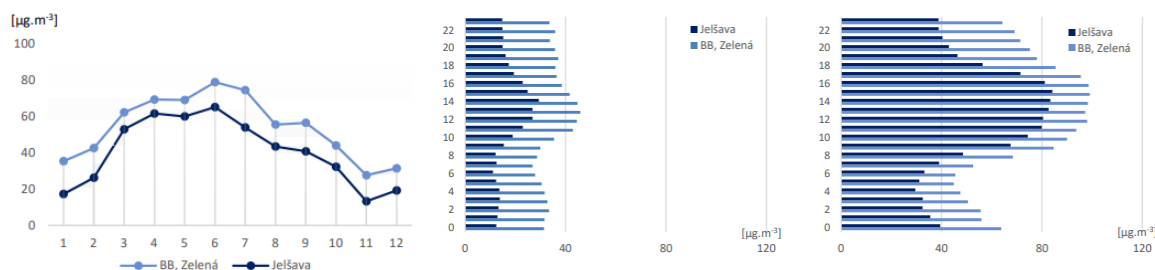
Oxid dusičitý

Najvyššie koncentrácie sa vyskytujú na dopravnej stanici Banská Bystrica, Štefánikovo nábrežie, hoci i tu je priemerná ročná úroveň (25 µg·m⁻³) významne pod limitnou hodnotou pre priemernú ročnú koncentráciu (40 µg·m⁻³). Monitorovacia stanica v Lučenci začala merať NO₂ v druhej polovici decembra 2021. Koncentrácie na tejto dopravnej stanici sa v decembri pohybovali na úrovni mestských pozad'ových staníc v Banskobystrickom kraji. NO₂ na mestských pozad'ových staniciach v Banskobystrickom kraji dosahovali priemernú ročnú koncentráciu 10 µg·m⁻³ a menej. Táto úroveň NO₂ (10 µg·m⁻³) predstavuje odporúčanú limitnú hodnotu podľa WHO (odporúčanie z r. 2021). Vo všeobecnosti platí, že

odporúčania WHO sú výrazne prísnejšie než limity EÚ. Celkovo možno preto povedať, že priemerné koncentrácie NO₂ v Banskobystrickom kraji nedosahujú vysoké hodnoty (15.7.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_NR.pdf).

Ozón

Najvyššie koncentrácie prízemného ozónu sa vyskytujú spravidla v teplých mesiacoch s vysokou intenzitou slnečného svitu. Nasledujúci obrázok zachytáva tzv. denný chod koncentrácie O₃, z ktorého môžeme dedukovať, že koncentrácie stúpajú s východom slnka, vrchol dosahujú okolo poludnia a vo večerných hodinách postupne klesajú na minimum, ktoré sa vyskytuje nadržanom. Veľké rozdiely v koncentráciách zaznamenávame tiež v teplom a chladnom období.

Priemerné mesačné koncentrácie O₃.

Zdroj: 10.9.2022, https://www.shmu.sk/File/oko/rocenky/2021_Priloha_BB.pdf

Denný chod koncentrácie O₃ v januári 2021.

Denný chod koncentrácie O₃ v júli 2021.

Hlukové pomery z dopravy

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami najvyššie prípustné hodnoty hluku z dopravy vo vonkajších priestoroch v obytnom území ciest I. a II. triedy, zberných mestských komunikácií a hlavných železničných ťahov sú povolené pre deň LA eq,p = 60 dB a v noci LA eq,p = 50 dB.

Najväčším zdrojom hluku na území mesta Brezno je cestná doprava. Železničná doprava s ohľadom na jej trasovanie a intenzitu sa podieľa na zlej hlukovej situácii menšou mierou. Intenzita hluku podľa výpočtov na území mesta sa pohybuje v rozmedzí od 63,0 - 71,0 dB (A). Z 10 meracích stanovišť na deviatich boli prekročené limity hluku – 64 % obyvateľov mesta žije na území s nadmernou hladinou hluku. K nadmernej záťaži dochádza v centrálnej zóne mesta, nakoľko sa tu sústreďuje stret všetkých dôležitých cestných ťahov.

Dopravno-inžinierske podklady a výpočet dopadu hluku na životné prostredie podľa výsledkov Štúdie realizovateľnosti dokladujú, že súčasný stav aj predpokladané budúce intenzity dopravy v koridore cesty I/66 vyvolávajú opodstatnenosť pre realizáciu a prípravu investícií na preložke cesty I/66 ako v celom úseku koridoru cesty I/66 od Banskej Bystrice na východ tak hlavne na ceste I/66 južný obchvat mesta Brezno. Na sčítacích profiloch v meste dôjde realizáciou infraštruktúrnych investícií ku výraznému percentuálnemu odľahčeniu nadradenej komunikačnej siete od tranzitnej a predovšetkým nákladnej dopravy a ku výraznému zníženiu negatívneho dopadu hluku na zástavbu obytného územia mesta Brezno (ÚPN-M Brezno, 2020).

Odpadové hospodárstvo

Základným právnym predpisom pri predchádzaní vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi je Zákon NR SR č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2016 a Vyhláška 371/2015 z 13. novembra 2015, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch. Jedným zo základných nástrojov stratégie hospodárenia s odpadmi je vypracovanie „Programov odpadového hospodárstva“. Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky vypracováva Ministerstvo životného prostredia a následne samosprávny kraj, obec a pôvodca odpadu. Obsah Programu odpadového hospodárstva mesta na roky 2016 - 2020 je zostavený podľa požiadaviek § 2 až § 5 Vyhlášky MŽP SR č. 310/2013 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o odpadoch a zároveň zohľadňuje POH SR a POH Banskobystrického kraja. Ciele a opatrenia POH SR a POH Banskobystrického kraja 2016 - 2020, ktoré sa budú realizovať mestom, právnickými a fyzickými osobami sú preto rozpracované v záväznej časti POH mesta Brezno na roky 2016 – 2020. Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania.

Odpadové hospodárstvo zahŕňa všetky činnosti zamerané na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov, znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie, ako aj na nakladanie s odpadmi v súlade s platnými zákonmi. Nakladanie s odpadmi je definované ako zber odpadov, preprava odpadov, zhodnocovanie odpadov a zneškodňovanie odpadov vrátane starostlivosti o miesto zneškodňovania. Štatistické relatívne ukazovatele v oblasti nakladania s komunálnym odpadom prezentuje nasledujúca tabuľka.

Relatívne ukazovatele z oblasti nakladania s komunálnym odpadom v regióne											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Mn. komun. odpadu (kg/obyv.)	270,8	267,7	274,9	260,8	282,6	282,8	311,7	346,0	383,4	381,4	407,7
Mn. zhodn. kom. odp. (kg/obyv.)	37,7	36,1	51,1	40,7	58,6	57,5	88,9	122,3	156,7	157,3	181,8
Mn. znešk. kom. odp. (kg/obyv.)	232,5	224,3	223,8	192,2	217,1	224,5	222,4	223,8	226,8	224,1	222,2
% zhodnoc. kom. odpadu	13,9	13,5	18,6	15,6	20,8	20,3	28,5	35,3	40,9	41,2	44,6
% zhodn. kom. odp. kompost. (%)	14,3	11,5	18,3	11,7	12,6	16,6	28,1	35,2	40,9	41,2	44,6
% miera skládkovania	88,1	81,8	81,4	68,5	68,8	79,3	71,3	64,7	59,1	58,8	54,5

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V súčasnosti nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi na území mesta Brezna vykonáva príspevková organizácia mesta Technické služby mesta Brezna. Hlavnou činnosťou organizácie sú verejnoprospešné služby: nakladanie s komunálnym odpadom v zmysle zákona o odpadoch, udržiavanie čistoty v meste, správa a údržba verejnej zelene, správa a údržba verejného osvetlenia, správa a údržba mestských verejných WC, správa a údržba trhoviska, správa a údržba kanalizačných cestných výpustí, zabezpečovanie údržby miestnych komunikácií, správa verejných priestranstiev pomníkov a pamätníkov, mestských cintorínov vrátane kopania hrobov pre uloženie rakvy so zosnulým vrátane následného zasypania, prvotné úpravy, odvoz prebytočnej zeminy, prevádzkovanie domu smútku. Mesto vyváža komunálny odpad na regionálnu skládku TKO Ekológ. Správcom je spoločnosť Sekológ, s. r. o., ktorej jediným spoločníkom je združenie obcí EKOLÓG, ktorého členom je aj mesto Brezno. Združenie obcí EKOLÓG založilo za účelom prevádzkovania regionálnej skládky komunálneho odpadu a súvisiacich činností spoločnosť SEKOLÓG, s. r. o. so sídlom v Brezne. Skládku je vybudovaná na ploche 4,5 ha. Komunálny odpad je likvidovaný pre obce s celkovým počtom cca 75 000 obyvateľov (25 obcí regiónu Brezno + obcí východného regiónu Brezno + 8 obcí východného regiónu Banskej Bystrice) (ÚPN-M Brezno, 2020).

Produkcia odpadov v okrese Brezno v 2020			
	p.č.	Okres Brezno	kg/obyvateľa PP
Spolu	1	22 239,72	1024,730
Papier a lepenka	2	1 152,59	53,107
Sklo	3	1 110,21	51,155
Viacvrstvé kombinované materiály na báze lepenky	4	40,76	1,878
Obaly z kovu	5	25,8	1,189
Obaly obsahujúce zvyšky nebezpečných látok alebo kontaminované nebezpečnými látkami vrátane prázdnych tlakových nádob	6	0,04	0,002
Biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad	7	27,22	1,254
Textílie	8	7,21	0,332
Rozpúšťadlá	9	0,15	0,007
Kyseliny	10	0,01	0,000
Žiarivky a iný odpad obsahujúci ortuť	11	0,66	0,030
Vyradené zariadenia chlórfluórované uhľovodíky	12	55,9	2,576
Jedlé oleje a tuky	13	5,79	0,267
Oleje a tuky iné ako uvedené v 20 01 25	14	1,05	0,048
Farby, tlačiarenské farby, lepidlá a živice obsahujúce nebezpečné látky	15	5,56	0,256
Cytotoxické a cytostatické liečivá	16	0,07	0,003
Batérie a akumulátory uvedené v 16 06 01, 16 06 02, alebo 16 06 03 a netriedené batérie a akumulátory obsahujúce tieto batérie	17	0,82	0,038
Batérie a akumulátory iné ako uvedené v 20 01 33	18	0,28	0,013
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21 a 20 01 23, obsahujúce nebezpečné časti	19	45,02	2,074
Vyradené elektrické a elektronické zariadenia iné ako uvedené v 20 01 21, 20 01 23 a 20 01 35	20	96,75	4,458
Drevo obsahujúce nebezpečné látky	21	4,98	0,229
Drevo iné ako uvedené v 20 01 37	22	1 096,81	50,537
Plasty	23	880,93	40,590
Kovy	24	2 456,83	113,202
Biologicky rozložiteľný odpad	25	2 361,83	108,825
Zemina a kamenivo	26	789,2	36,364
Zmesový komunálny odpad	27	12 339,63	568,568
Objemný odpad	28	522,83	24,090
Drobný stavebný odpad (1)	29	760,9	35,060

Zdroj: prepočítané podľa ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Zber, separácia, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov

V súčasnosti je zavedený separovaný zber v meste Brezno, ktorý realizujú Technické služby mesta Brezna, pričom od roku 2003 triedi 100 percent obyvateľov. V roku 2007 realizovalo mesto Brezno rozšírenie separovaného zberu tuhého komunálneho odpadu, jeho dotriedňovanie a skladovanie, celkovou investíciou vo výške 4,43 mil. Sk. Mesto má zavedený separovaný zber odpadov: papier, sklo, plasty, kovy, drevo s dotriedňovaním v areáli TS, zber biologického odpadu s následným využitím na kompost. (poľná kompostáreň). Náklady na činnosti nakladania s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi hradí mesto z miestneho poplatku podľa osobitného predpisu, okrem výnimiek, ktoré ustanovuje zákon o odpadoch a z príjmov za zhodnotený objem komodít separácie. Výnos miestneho poplatku sa používa výlučne na úhradu nákladov spojených s nakladaním s komunálnymi odpadmi a s drobnými stavebnými odpadmi, najmä na ich zber, prepravu, zhodnocovanie a zneškodňovanie. V meste Brezno vznikajú i nebezpečné a ostatné odpady, ktoré sú zbierané a priamo odvázané oprávnenou organizáciou. Nebezpečné odpady sú po prevzatí oprávnenou

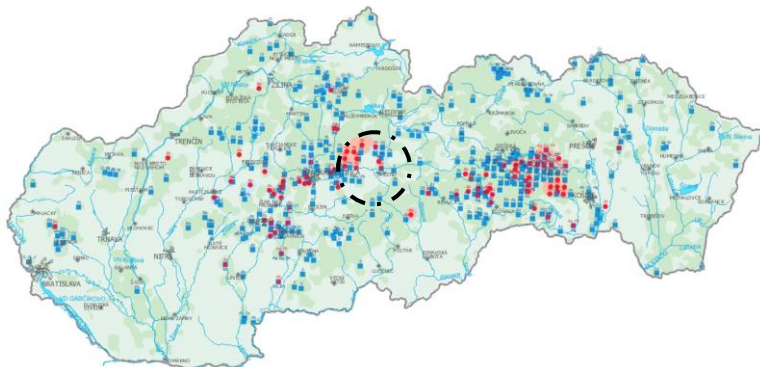
osobou, zabezpečené proti úniku do prostredia a opatrené identifikačným listom nebezpečného odpadu. Pre účel nakladania s odpadom stanoveného zákonom sa v území mesta eviduje zoznam oprávnených osôb – prevádzkové zariadenia, s uvedením príslušného katalógového čísla odpadu. Podľa štatistických ukazovateľov preukazujú dominanciu zneškodňovania komunálneho odpadu skládkovaním v neprospech využívania odpadu materiálovým zhodnotením, resp. jeho iným využitím. Preto vo svojej koncepcii pripravovaných aktivít plánuje mesto Brezno zdokonalenie systému odpadového hospodárstva, t. j.: výmena a obnova kontajnerov a zlepšenie úrovne stojísk na kontajnery, zvýšenie informovanosti občanov a spôsobe nakladania s odpadmi, motivácia obyvateľov a inštitúcií k separácii, zvýšenie množstva vyseparovaných komodít, vybudovanie uzamykateľných stojísk kontajnerov, vybudovanie nového zberného dvora so separačnými linkami a modernizácia vozového a strojového parku (ÚPN-M Brezno, 2020).

Pôda

Hodnotené územie v okolí mesta Brezno tvoria prevažne plochy lesov, lúk a plôch s poľnohospodárskou činnosťou, ako aj so zastavanou plochou a tak sa predpokladá, že pôvodné horninové prostredie môže byť miestami znečistené priesakmi z poľnohospodárskej výroby a intenzívnou dopravou (I/66, I/72). Medzi hlavné negatívne faktory, ktoré ovplyvňujú pôdnu produkciu a jej environmentálne funkcie patria najmä zhutňovanie a acidifikácia pôd, neuvážené rekultivácie pôd, neúmerne meliorácie, nadmerná chemizácia, stále sa zvyšujúca erózia, zosuvy, divoké skládky a emisno – imisná kontaminácia pôd. Legislatívna ochrana pôd na území je zabezpečená Zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode, ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, postup pri zmene druhu pozemku a postup pri odňatí poľnohospodárskej pôdy na nepoľnohospodársky účel a sankcie za porušenie povinností ustanovených týmto zákonom.

Kontaminácia pôd

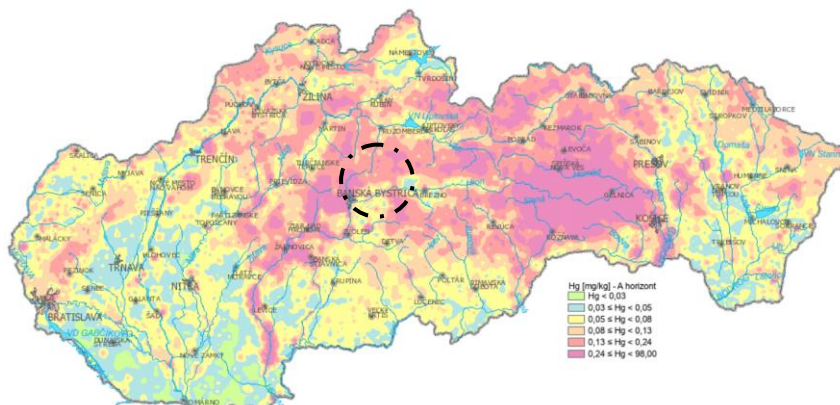
Región v okolí mesta Brezno **nepatrí** spomedzi ostatných regiónov SR ku kontaminovaným regiónom (s výnimkou oblasti západne od mesta - Predajná, Nemecká, atď.). Nasledujúci obrázok prezentuje región v porovnaní s ostatnými regiónmi Slovenska.

Obrázok: Kontaminácia pôd v regióne Horehronia

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>

Svetová zdravotnícka organizácia identifikovala 10 chemických látok, ktoré vyvolávajú zásadné obavy z hľadiska verejného zdravia, a štyri z nich sú ťažké kovy: kadmium, ortuť, olovo a arzén. Ortuť sa v životnom prostredí vyskytuje prirodzene, vo všeobecnosti však býva bezpečne uchovaná v mineráloch a nepredstavuje žiadne významné riziko. Problém vzniká vplyvom ľudských činností, ktorých výsledkom je veľké množstvo ortuti uvoľnenej do životného prostredia a táto ortuť môže potom voľne cirkulovať tisícky rokov. Obavy vyvoláva hlavne ortuť vo vode a sedimentoch, pretože sa vyskytuje vo vysoko toxicknej forme a môže sa ľahko dostať do zvierat, a takto prejsť do ľudského potravinového reťazca. (15.10.2021, <https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne>).

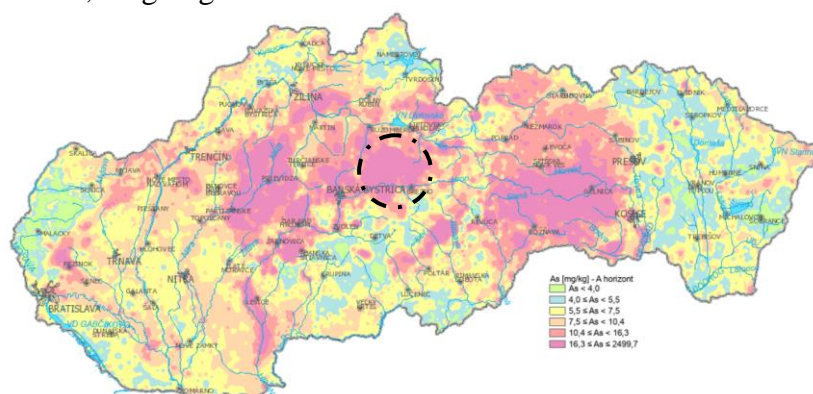

Obrázok: Výskyt Ortuť v pôde - A horizont v regióne Horehronia

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

Z hľadiska zaťaženia a horizontu je región stredne až silne zaťažený. Okolie **mesta Brezno** patrí medzi mierne až stredne zaťažené oblasti s obsahom 0,03 až 0,13 mg / kg pôdy.

Nasledujúci obrázok prezentuje prítomnosť Arzénu v pôde - A - horizont v regióne Horehronia. Väčšina územia spadá do oblasti s obsahom Arzénu do veľmi zaťažených pôd od 10,4 a viac mg / kg. Západná časť územia spadá do najviac zaťažených oblastí s obsahom viac ako 16,3 mg / kg.

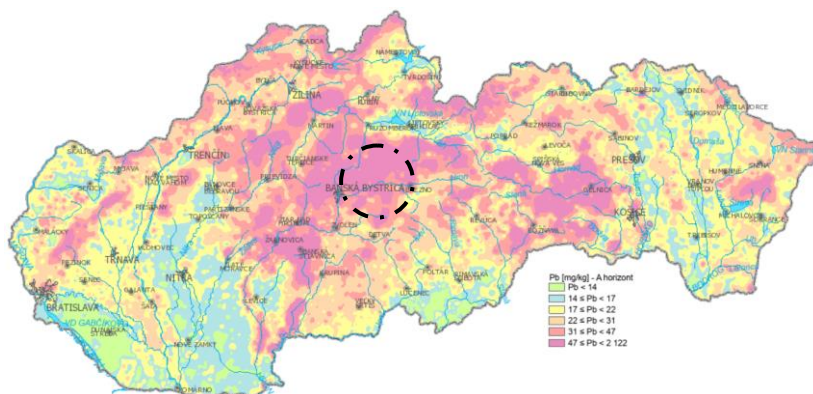

Obrázok: Výskyt Arzénu v pôde - A horizont v regióne Horehronia

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

Ďalším dôležitým prvkom, ktorý môže mať negatívny vplyv na zdravie obyvateľstva je ortuť a olovo. Hlavne západné oblasti spadajú do skupiny s vyšším až vysokým obsahom olova a do od 14 až nad 47 mg / kg pôdy (západná časť územia).

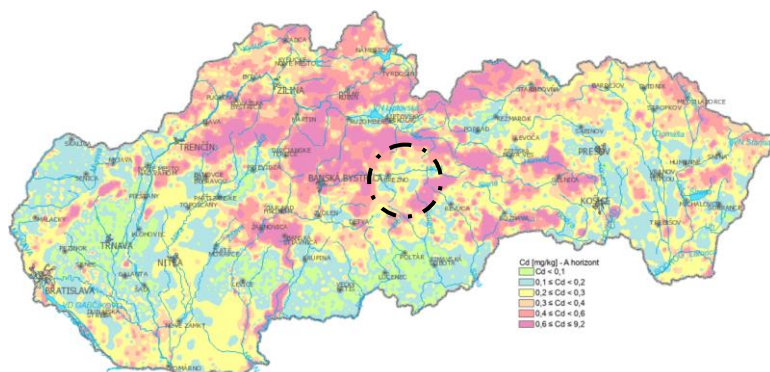

Obrázok: Výskyt Olova v pôde - A horizont v regióne Horehronia

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

Podľa monitoringu pôd na území SR možno zhodnotiť, že z hľadiska priestorovej diferenciácie obsahu Pb na území SR a v Brezne zreteľne vidieť **prirodzené endogénne geochemické anomálie**, ktoré sa vyskytujú na mnohých miestach. Naproti tomu v severnej a severozápadnej časti SR, kde sa geochemické anomálie nevyskytujú môžeme konštatovať výraznú imisnú záťaž zo susedných krajín (LINKEŠ, et al., 1997). Značne zaťaženou oblasťou je **územie mesta Brezno** a jeho okolia smerom na západ.

Obrázok: Výskyt Kadmia v pôde - A horizont v regióne Horehronia

Zdroj: <http://apl.geology.sk/atlaspody/>

V prípade Kadmia sú viac zaťažené oblasti alokované západne od mesta Brezno (mimo intravilán mesta). Výskyt Kadmia priamo v meste Brezno je na nízkej úrovni 0,1 až 0,3 mg / kg.

Erózia pôdy

Erózia pôdy je rozrušovanie (lat. erode = hrýzť) povrchu pevnín vodou, ľadom a vetrom. V závislosti od podmienok sa prejavuje jednotlivito alebo v určitej kombinácii. Znamená odnos pôdnej hmoty (denudácia), jej premiestňovanie do iných polôh (transport) a ukladanie (akumulácia) vo forme nánosov alebo prekryvu (Bedrna, 2002).

Všetky formy urýchlenej vodnej erózie sa vyvíjajú v svahovitých oblastiach počas silných a najmä privalových dažďov na pôdach málo krytých prirodzeným a kultúrnym rastlinstvom. Veternou eróziou sú ohrozené najmä pozemky na rovinách a pahorkatinách s ľahkými až stredne ťažkými piesočnatými až hliníťmi pôdami na sprašiach a sprašových hlinách. Vodná erózia sa negatívne prejavuje nielen odnosom vrchného humusového horizontu pôdy, ale aj

možnosťou tvorby nánosov bahna v nižšie položených okrajových častiach sídla. Veterná erózia spôsobuje počas suchých veterných období na nezakrytých oráčinách defláciu a sekundárnu prašnosť v prostredí mesta a jeho miestnych častí.

Zastúpenie kategórií ohrozenosti vodnou eróziou v okrese Brezno (% z poľnohospodárskej pôdy)				
Okres	Kategória eróznej ohrozenosti			
	žiadna až slabá erózia	stredná erózia	silná erózia	extrémna erózia
Brezno	7,20	23,74	19,50	49,57
Banskobystrický kraj	24,43	23,69	23,52	28,36

Zdroj: http://www.podnemapy.sk/portal/reg_pod_infoservis/vod/vod.aspx

Správa povodí

Právna starostlivosť o vodu je vymedzená v Zákone 364/2004 o vodách s účinnosťou od 09.04.2020 na základe 74/2020 Z.z. a doplnení Zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení Zákona 146/2021 Z. z.. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových vôd a podzemných vôd vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie.

Znečistenie povrchových a podzemných vôd

SK200280FK Puklinové a krasovo - puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria (28)

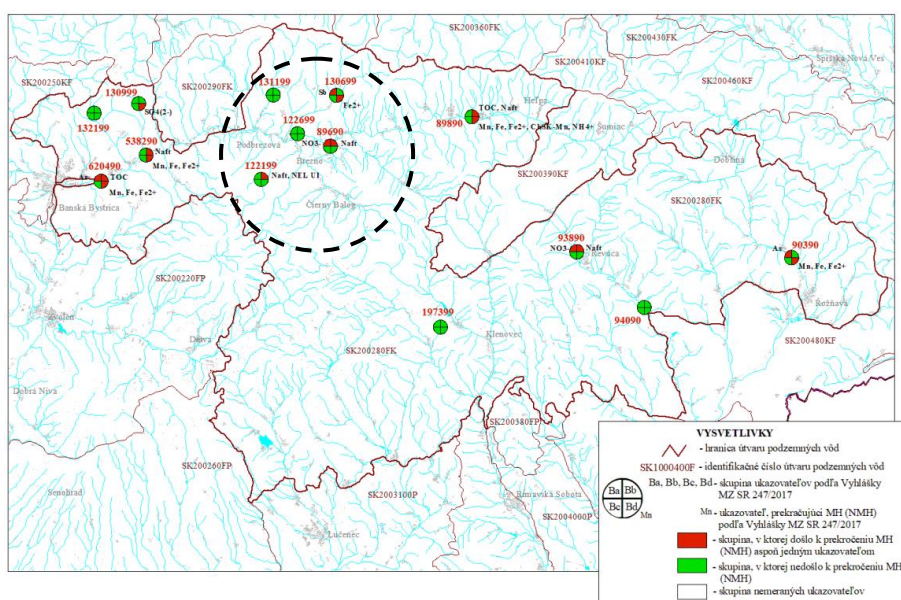
Hydrogeochemické zhodnotenie oblasti

V útvare podzemnej vody SK200280FK sú ako kolektorské horniny zastúpené najmä ruly, bazalty, svory, fility a ryolity, amfibolity, granity, dolomity a vápence, kremence, slieňovce, bridlice stratigrafického zaradenia mezozoikum, paleozoikum, proterozoikum. V hydrogeologických kolektoroch útvaru prevažuje krasovo-puklinová a puklinová priepustnosť. Priemerný rozsah hrúbky zvodnencov je 30 m. Dominantné krasovo-puklinové hydrogeologické štruktúry sú odvodňované prevažne prameňmi na obvode štruktúr, prípadne na okraji pohoria, v menej priepustných súvrstviach a horninách kryštalinika je smer prúdenia konformný so sklonom terénu. V roku 2019 bola pozorovacia sieť tohto útvaru reprezentovaná 7 prameňmi a 9 vrtmi zabudovanými v hĺbke 4 m až 151 m, pričom v tomto roku monitorovanie prebiehalo v 14 objektoch. V pozorovacích objektoch v kationovej časti dominujú Ca^{2+} , vyskytujú sa aj ióny Mg^{2+} (najmä v objekte 94090 Jelšava) a v aniónovej časti dominuje HCO_3^- - výnimkou je prameň 130999 Moštenica - Kyslá, kde dominujú ióny SO_4^{2-} . Podľa Palmer-Gazdovej klasifikácie sú puklinové a krasovo - puklinové podzemné vody Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria zaradené prevažne medzi základný výrazný až nevýrazný Ca-HCO_3 typ, lokálne menený na základný výrazný Mg-HCO_3 typ (94090 Jelšava). Mineralizácia sa v rámci celého útvaru pohybovala v rozsahu od 74,75 mg.l-1 (131199 Dolná Lehota - Uhlište) do 906,07 mg.l-1 (94090 Jelšava).

Zhodnotenie podzemných vôd podľa Vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z.z.

V pozorovacích objektoch monitorovaných v útvare puklinových a krasovo – puklinových podzemných vôd Nízkych Tatier a Slovenského Rudohoria v skupine terénnych Monitoring Typ objektu Číslo objektu Lokality Začiatok sledovania Frekvencia prevádzkový vrt **89690 Brezno** 1.1.1989 2x, 89890 Polomka-Hámor 1.1.1998 2x 90390 Betliar 1.1.1990 2x, 93890

Revúca 1.1.2019 2x, 94090 Jelšava 1.1.1990 2x, ukazovateľov bola v skupine základných fyzikálno – chemických ukazovateľov prekročená limitná hodnota pri ukazovateľoch celkového Fe (9-krát z 38 stanovení, s hodnotami od 3,50 mg.l-1 do 8,85 mg.l-1), Mn (9-krát z 38 stanovení, od 0,08 mg.l-1 do 6,24 mg.l-1), CHSKMn (v objekte 89890 Polomka - Hámor s hodnotami 9,10 mg.l-1 a 7,60 mg.l-1), NH₄ + (v objekte 89890 Polomka – Hámor s hodnotami 0,74 mg.l-1 a 0,77 mg.l-1), NO₃ - (2-krát v objekte **89690 Brezno - 52,80 mg.l-1** a 93890 Revúca - 96,50 mg.l-1) a SO₄ 2- (vo všetkých odberoch v objekte 130999 Moštenica – Kyslá v rozmedzí 283,00 mg.l-1 - 327,00 mg.l-1). V hornej časti povodia Hron sú toky znečisťované drevospracujúcimi podnikmi, strojárskou a železiarskou výrobou (**Brezno**, Podbrezová, Dubová), čo sa odráža aj v podzemných vodách tejto časti. V skupine stopových prvkov boli zaznamenané zvýšené koncentrácie Sb (vo všetkých odberoch v objekte 130699 Mýto pod Ďumbierom s hodnotami od 10,10 µg.l-1 do 15,50 µg.l-1) a As (2-krát v objekte 90390 Betliar – 54,30 µg.l-1 a 51,30 µg.l-1 a 620490 Banská Bystrica – Šalková – 11,60 µg.l-1). V prípade naftalénu nadlimitná koncentrácia bola zaznamenaná v piatich objektoch s max. hodnotou 0,25 µg.l-1 v objekte 122199 Osrblie - Teplica. Okrem toho bola v rámci celého útvaru zaznamenaná prítomnosť širšej škály špecifických organických látok.

Obrázok: Kvalita podzemných vôd v útvaru SK200280FK Puklinové a krasovo - puklinové podzemné vody Nízkyh Tatier a Slovenského Rudohoria (28)

Zdroj: 18.9.2021, https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2019_kvalita_rocenka_SR.pdf

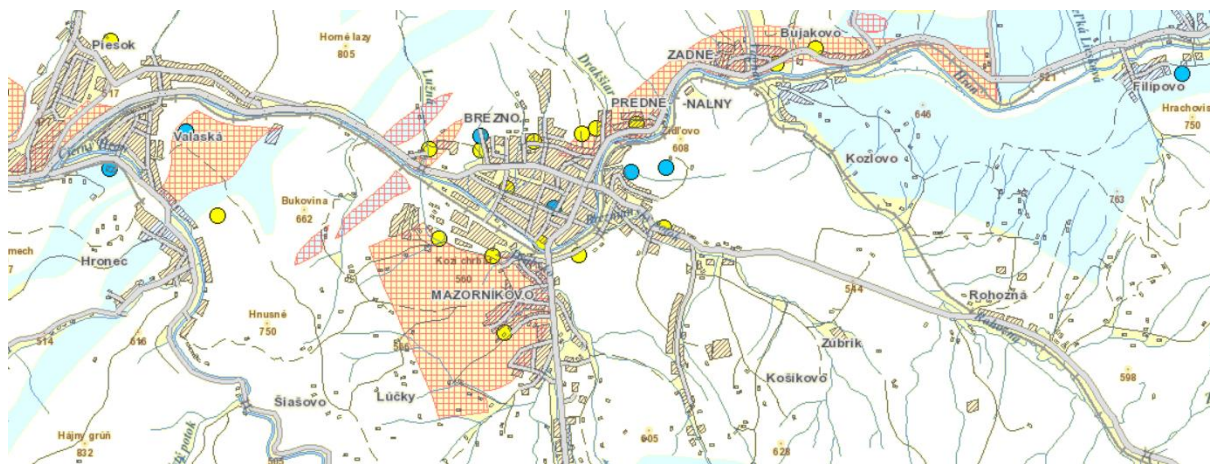
Kvalita podzemných vôd priamo v meste Brezno je ovplyvňovaná prevažne poľnohospodárskou činnosťou v HD, pastvou oviec a hovädzieho dobytku a stavom odstraňovania a čistenia splaškov – sú vybudované dva komplexy kanalizácie s ČOV. Úroveň znečistenia podzemných vôd je prevažne nízka (0,1 – 1,0 Cd) - severne od mesta je súvislý pruh a južne od mesta lokálny výskyt podzemných vôd bez znečistenia. Na severnom okraji je lokálny výskyt podzemných vôd stredne znečistených, na južnom okraji s úrovňou znečistenia strednou, vysokou a veľmi vysokou. Stupeň znečistenia riečnych sedimentov je v strednej a južnej časti územia 0,0 Cd, na JV okraji 0,0 – 0,5 Cd až 0,5 – 1,0 Cd, od rieky Hron smerom na sever sa postupne zvyšuje na 0,5 – 1,0 Cd, 1,0 – 1,5 Cd, 1,5 – 2,0 Cd, 2,0 – 2,5 Cd až po úroveň 3,0 – 3,5 Cd. Ochrana podzemných vôd je zabezpečená Chránenou vodohospodárskou oblasťou Nízke Tatry (východná časť) - západná časť k. ú. a zdroje pitnej vody – Trangoška, Mlynná, Kopčová, Hlboká, Vrchdolinka, Pramene č. 5 – 7, Paseky pod Zrazmipramene č.1 – 4, Podkoreňová sú chránené OP 2° a 3° (ÚPN-M Brezno, 2020).

Svahové deformácie

V území sú zaznamenané aktívne, potenciálne a stabilizované svahové deformácie (zosuvné územia), ktoré zasahujú aj do zastavaného územia mesta. Evidované zosuvné územia sú vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 55/2001 Z.z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii sú vyznačené v územnoplánovacej dokumentácii. Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z.z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov ministerstvo vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia výskyt aktívnych, potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových deformácií je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodne pre stavebné účely (ÚPN-M Brezno, 2020).

Radónové riziko

Zastavané územie spadá prevažne do stredného radónového rizika, v niektorých častiach zastavaného územia s prognózou zvýšeného radónového rizika. Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia. Podľa § 20 ods. 3 zákona č. 569/2007 Z. z. o geologických prácach (geologický zákon) v znení neskorších predpisov sa vymedzuje ako riziko stavebného využitia územia stredné radónové riziko. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia. Podrobnejšie posúdenie tohoto rizika je možné len meraním na jednotlivých parcelách s predpokladom využitia na stavebné účely.

Obrázok: Radónové riziko v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <https://apl.geology.sk/radio/>

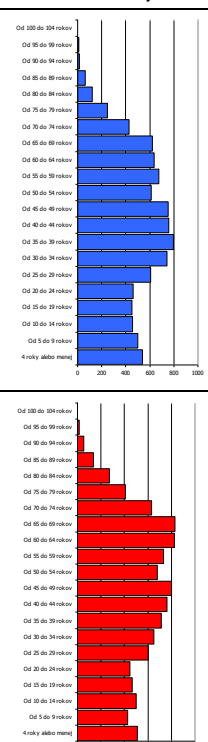

Obrázok: Celkov prírodná rádioaktivita v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <https://apl.geology.sk/radio>

2.6. OBYVATEĽSTVO

V meste žije 86 % obyvateľov so slovenskou národnosťou. Celkovo viac ako 49,86 % obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckemu vierovyznaniu. Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru obyvateľov mesta podľa pohlavia v roku 2021. Najviac obyvateľov je vo vekovej skupine od 45 do 49 rokov.

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva k 31.12. (Osoba)					
	2021			rozdiel	Muži / ženy
	Muži	Ženy	Spolu		
Spolu	9496	10460	19956	-964	
4 roky alebo menej	541	510	1051	31	
Od 5 do 9 rokov	499	428	927	71	
Od 10 do 14 rokov	458	499	957	-41	
Od 15 do 19 rokov	450	468	918	-18	
Od 20 do 24 rokov	461	445	906	16	
Od 25 do 29 rokov	607	604	1211	3	
Od 30 do 34 rokov	744	650	1394	94	
Od 35 do 39 rokov	795	712	1507	83	
Od 40 do 44 rokov	758	761	1519	-3	
Od 45 do 49 rokov	752	800	1552	-48	
Od 50 do 54 rokov	613	681	1294	-68	
Od 55 do 59 rokov	675	732	1407	-57	
Od 60 do 64 rokov	635	823	1458	-188	
Od 65 do 69 rokov	620	830	1450	-210	
Od 70 do 74 rokov	428	630	1058	-202	
Od 75 do 79 rokov	247	406	653	-159	
Od 80 do 84 rokov	122	273	395	-151	
Od 85 do 89 rokov	61	134	195	-73	
Od 90 do 94 rokov	15	54	69	-39	
Od 95 do 99 rokov	10	15	25	-5	
Od 100 do 104 rokov	5	5	10	0	

Zdroj: ŠÚSR, 2022, DataCubes

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v meste Brezno v roku 2021.

Bývajúce obyvateľstvo v meste Brezno (rok 2021)					
	spolu	ženy	0-14	15-65	66+
mesto Brezno	19956	10460	2935	13166	3855

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

V roku 2021 žilo v meste celkovo 19956 obyvateľov. V tomto roku žilo v meste 10460 žien. Najväčšiu skupinu tvorili obyvatelia od 15 do 65 rokov - 13166. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Brezno podľa vierovyznania v roku 2021. Mesto je podľa kritéria vierovyznania homogénne s 1 dominantným vierovyznaním. Najväčšia časť obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckej cirkvi (49,86 %). Pri 9,50 % nebolo zistené vierovyznanie. Bez vyznania bolo 31,28 % obyvateľov. K evanjelickej cirkvi sa hlási 5,64 % obyvateľov.

Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania 2021		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Rímskokatolícka cirkev	10002	49,86
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1132	5,64
Gréckokatolícka cirkev	241	1,20
Reformovaná kresťanská cirkev	20	0,10
Pravoslávna cirkev	26	0,13
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	66	0,33
iné	393	1,96
bez vyznania	6275	31,28
nezistené	1906	9,50

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie_2021.php?kod_obce=508497

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 92,52 %.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti 2021		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	18560	92,52
Maďarská	32	0,16
Rómska	88	0,44
Rusínska	6	0,03
Ukrajinská	8	0,04
Česká	101	0,50
Nemecká	7	0,03
Moravská	11	0,05
Poľská	10	0,05
Ruská	5	0,02
Ostatné	58	0,29
Nezistené	1175	5,86

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=508497

V meste Brezno žije podľa oficiálnej štatistiky cca. 0,44 % rómskej národnosti (ostatní obyvatelia sa hlásia k slovenskej národnosti) a 0,16 % obyvateľov maďarskej národnosti. Pri 5,86 % obyvateľov nebola zistená národnosť. V rámci okresu mierne klesá počet obyvateľov slovenskej národnosti.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská	55823	55428	55507	55271	54989	54755	54474	54244	53969	53647	55050
Maďarská	78	79	83	87	90	94	100	104	111	113	85
Rómska	2148	2148	2113	2108	2105	2102	2096	2090	2087	2078	533
Rusínska	35	35	34	34	33	33	32	32	30	28	27
Ukrajinská	43	43	50	52	52	60	65	65	67	65	48
Česká	230	234	244	246	249	247	247	254	249	271	230
Nemecká	17	18	32	34	38	41	40	41	42	42	26
Poľská	28	31	44	47	47	48	49	50	52	54	23
Chorvátska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3

Srbská	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Ruská	13	12	16	15	14	15	18	18	18	20	12
Židovská	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	9
Moravská	28	28	28	26	25	24	24	23	23	22	16
Bulharská	3	3	4	5	6	6	6	6	6	6	1
Grécka	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0
Rumunská	1	1	7	7	7	7	7	7	7	9	3
Rakúska	1	1	3	3	4	4	4	5	5	6	4
Vietnamská	4	4	7	7	8	10	10	11	11	11	21
Albánska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Iná a nezistená	5619	5626	5148	5023	4943	4846	4781	4674	4586	4527	2845

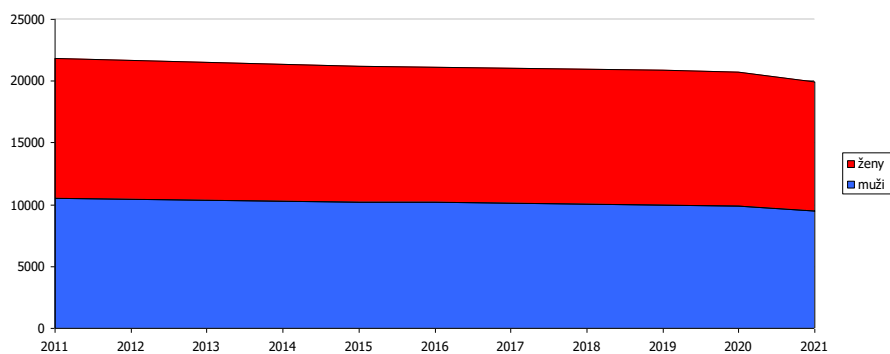
Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

Demografia

Problémom a zároveň bariérou rozvoja prevažnej časti obcí je postupné znižovanie počtu obyvateľov. V prípade mesta Brezno bol zaznamenaný rovnako pokles počtu obyvateľov. Mierny pokles obyvateľov je spôsobený problematickým pracovným trhom, ktorý nie je schopný pokryť dopyt, ako aj komplikovanou sociálnou situáciou určitých skupín obyvateľstva.

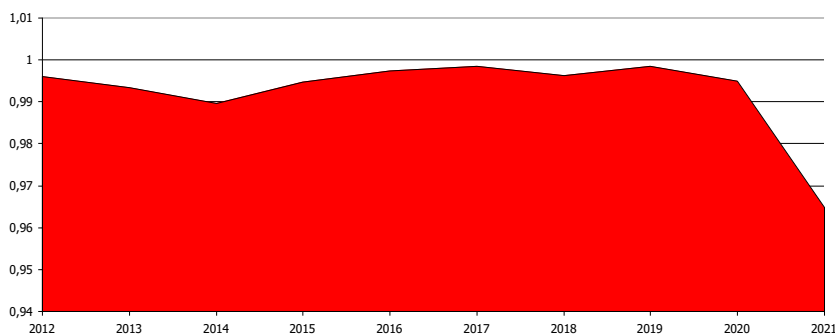
Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)											
Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
k 1.1.	21930	21827	21703	21534	21331	21215	21148	21082	20953	20889	20061
k 30.6.	21879	21765	21619	21433	21273	21182	21115	21018	20921	20813	20009
k 31.12.	21827	21703	21534	21331	21215	21148	21082	20953	20889	20736	19956
muži	10534	10456	10362	10276	10218	10179	10129	10041	9993	9894	9496
ženy	11293	11247	11172	11055	10997	10969	10953	10912	10896	10842	10460
Index	-	0,996	0,993	0,990	0,995	0,997	0,999	0,996	0,999	0,995	0,965
Priemer Ix											0,992

Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

Obrázok: Vývoj počtu mužov a žien

Zdroj: ŠÚSR, 2011-2021, DataCubes

Obrázok: Vývoj rastového indexu v meste

Zdroj: ŠÚSR, 2012-2021, DataCubes

Počas sledovaného obdobia v priemere počet obyvateľov klesol o 18698 (- 8,52 %). Priemerný index dosiahol hodnotu 0,992, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,77 %. K najvyššiemu poklesu došlo v roku 2021, kedy klesol počet obyvateľov o 780 osôb. K rokom s najvyšším poklesom obyvateľstva patril aj rok 2014, kedy klesol počet obyvateľov o - 203. V sledovanom období nedošlo k nárastu počtu obyvateľov.

Prirodzený prírastok obyvateľstva

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v celom okrese, ako aj prirodzený prírastok v samotnom meste Brezno.

Prirodzený prírastok											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okres Brezno HMPP	-0,31	-2,97	-1,67	-1,95	-2,48	-2,24	-2,49	-2,44	-2,91	-3,98	-6,11
prirodzený prírastok	54	-8	-1	-21	4	-27	9	-12	16	-58	-69
hrubá miera prirodzeného prír.	2,47	-0,37	-0,05	-0,98	0,19	-1,27	0,43	-0,57	0,76	-2,79	-3,45

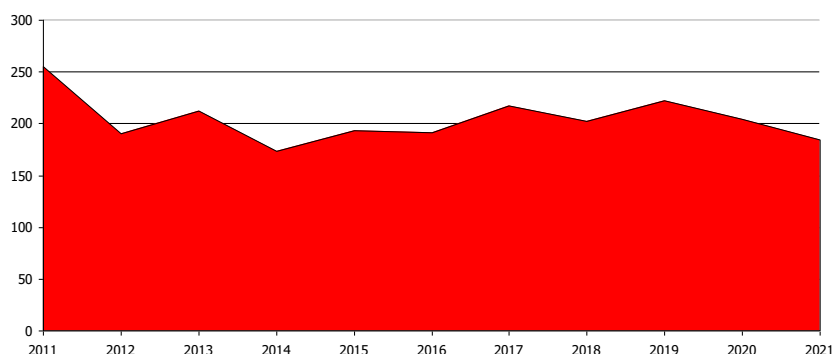
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vývoj ukazovateľa hrubej miery prirodzeného prírastku obyvateľstva v okrese Brezno v sledovanom období vykazuje v každom roku negatívny trend. Pozitívna hodnota v meste Brezno bola zaznamenaná len v prípade roku 2011, 2015, 2017 a 2019, kedy prirodzený prírastok dosiahol hodnotu - 54, 4, 9 a 16. Najvyšší prirodzený úbytok bol zaznamenaný v roku 2020 a 2021 a to 58 a 69 osôb.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených (hrubá miera) v okrese a vývoj počtu narodených za mesto Brezno. Rastový trend v okrese bol evidovaný do roku 2017, kedy hrubá miera dosiahla 9,51. Do roku 2019 klesol počet na 8,98. Najvyšší počet živonarodených v meste Brezno bol evidovaný v roku 2011 a 2019 a to 255 a 222 osôb.

Počet živonarodených											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	10,32	8,75	9,53	8,79	8,55	9,06	9,51	9,31	8,98	9,35	9,36
Narodení	255	190	212	173	193	191	217	202	222	204	184
Živonarodení	253	188	212	169	191	190	217	201	222	203	184
hrubá miera živorod.	11,56	8,64	9,81	7,89	8,98	8,97	10,28	9,56	10,61	9,75	9,2

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu narodených

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Štatistika počtu potratov v okrese vykazuje podobné tendencie, ako v prípade mestskej štatistiky. Aj keď z hľadiska trendu počet potratov v meste stúpa aj klesá. Najviac potratov

bolo zaznamenaných v období rokov 2011, 2012 a 2013. Celkovo sa hodnoty nachádzajú väčšinou pod okresnými štatistikami. Do roku 2020 dochádzalo zväčša k znižovaniu počtu potratov, čo súviselo so zlepšovaním ekonomickej situácie v regióne.

Počet potratov											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	3,62	3,6	3,39	2,82	3,26	3,71	3,14	3,14	3,24	2,37	2,58
Potratovosť	79	85	78	62	68	66	64	56	60	48	51
hrubá miera potratovosti	3,61	3,91	3,61	2,89	3,2	3,12	3,03	2,66	2,87	2,31	2,55
index potratovosti	30,98	44,74	36,79	35,84	35,23	34,55	29,49	27,72	27,03	23,53	27,72
ukončené tehotenstvá	334	275	290	235	261	257	281	258	282	252	235
hrubá miera uk. tehot.	15,27	12,63	13,41	10,96	12,27	12,13	13,31	12,28	13,48	12,11	11,75

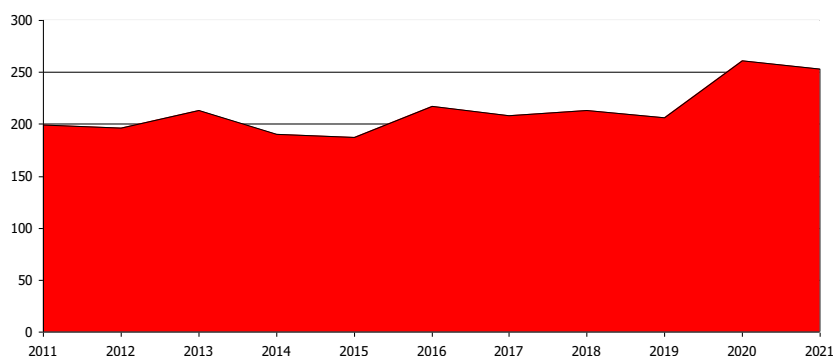
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Počet zomretých v okrese vykazuje stabilný trend s miernym trendom nárastu v posledných rokoch sledovaného obdobia. Počet kolíše okolo 11,916 osôb na 1000 obyvateľov. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2021.

V meste Brezno možno sledovať rastúci aj klesajúci trend. V roku 2011 bolo evidovaných 9,1 zomretých na 1000 obyvateľov, v roku 2021 to bolo 12,64. V roku 2019 to ale bolo len 9,85 zomretých na 1000 obyvateľov. V roku 2020 a 2021 boli vyššie hodnoty ovplyvnené aj zhoršením dostupnosti zdravotníckych služieb z dôvodu COVID - 19 opatrení.

Počet zomretých											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	10,63	11,72	11,19	10,74	11,04	11,3	12,01	11,75	11,9	13,33	15,47
Zomretí	199	196	213	190	187	217	208	213	206	261	253
hrubá miera úmrtnosti	9,1	9,01	9,85	8,87	8,79	10,24	9,85	10,13	9,85	12,54	12,64

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu zomretých

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

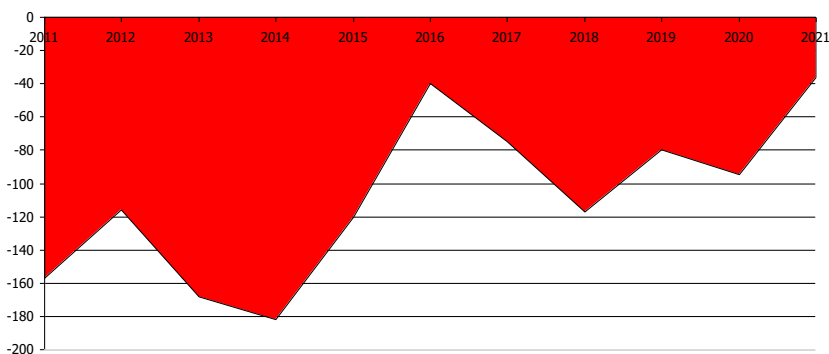
Migrácia obyvateľstva

Migrácia obyvateľstva t. j. rozdiel medzi prisťahovanými a vysťahovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny aj negatívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v meste pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend. V každom roku sledovaného obdobia presahoval počet vysťahovaných počet prisťahovaných. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2014 - 182 a v roku 2013 - 168.

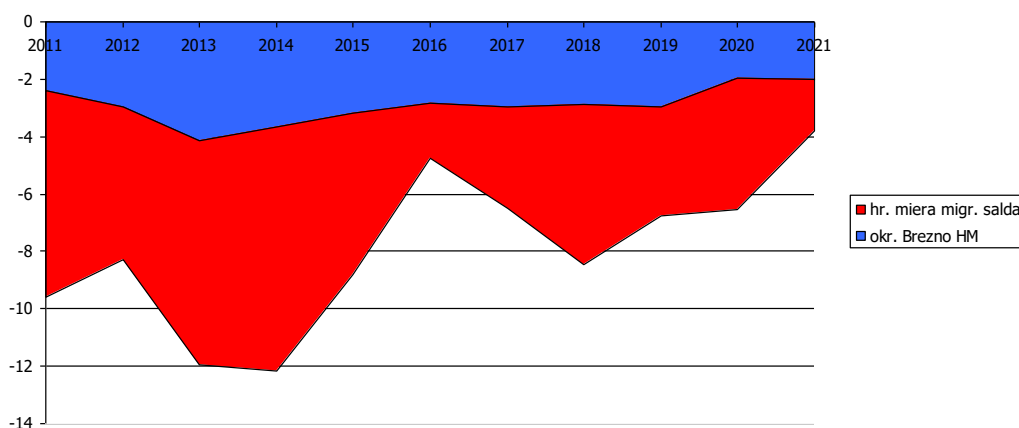
Saldo sťahovania											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	-2,4	-2,97	-4,16	-3,67	-3,17	-2,85	-2,96	-2,88	-2,96	-1,98	-2,01
migračné saldo	-157	-116	-168	-182	-120	-40	-75	-117	-80	-95	-36
hr. miera migr. salda	-7,18	-5,33	-7,77	-8,49	-5,64	-1,89	-3,55	-5,57	-3,82	-4,56	-1,8

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj migračného salda

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

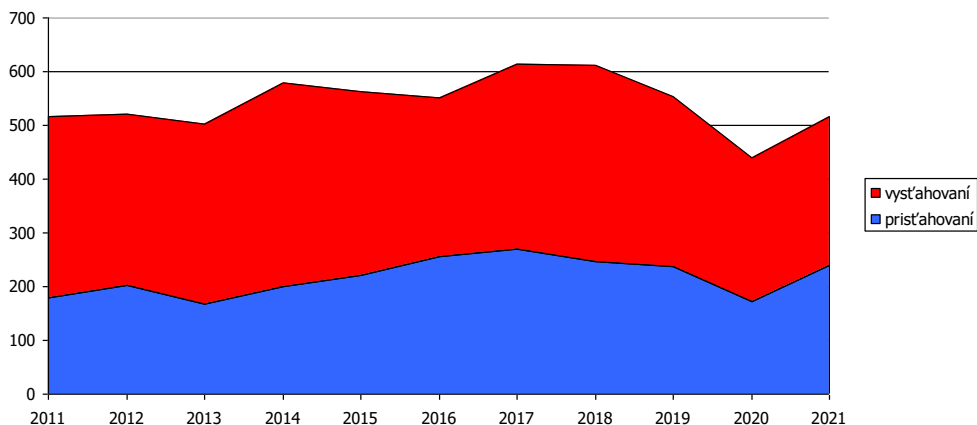
Obrázok: Vývoj hrubej miery migračného salda mesto a okres

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Najnižší migračný úbytok obyvateľstva bol zaznamenaný v roku 2016 a 2021 a to 40 a 36 osôb. Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za mesto Brezno. Najvyšší počet obyvateľov migruje do Bratislavy, Banskej Bystrice a mimo územia SR.

Migrácia obyvateľstva											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
pristáhovaní	180	202	167	199	221	256	269	247	237	172	240
vystáhovaní	337	318	335	381	341	296	344	364	317	267	276

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu prist'ahovaných a odst'ahovaných v meste
 Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V sledovanom období počet vyst'ahovaných kolíše. Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne v roku 2014 a 2018 - celkovo až 381 a 364 vyst'ahovaných. V roku 2021 počet vyst'ahovaných dosiahol hodnotu 276. Najväčší počet prist'ahovaných bol zaznamenaný v roku 2017 kedy sa do mesta prist'ahovalo celkovo 269 obyvateľov. Od roku 2016 do roku 2019 možno badať vyrovnaný trend.

Celkový prírastok

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku na 1000 obyvateľov v okrese, ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za mesto. Celkový prírastok vykázal v okrese v sledovanom období vždy zápornú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	-2,71	-5,83	-5,62	-5,65	-5,09	-5,46	-5,32	-5,87	-5,96	-8,12	
celkový prírastok	-103	-124	-169	-203	-116	-67	-66	-129	-64	-153	-105
hrubá miera celk. pr.	-4,71	-5,7	-7,82	-9,47	-5,45	-3,16	-3,13	-6,14	-3,06	-7,35	-5,25

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Celkový prírastok v meste vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2014, kedy úbytok obyvateľov dosiahol hodnotu 203. Najnižší úbytok bol zaznamenaný v roku 2019 a to 64 obyvateľov.

Počet sobášov a rozvodov

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v okrese a sobášnosť a rozvodovosť v meste Brezno. Na 1000 obyvateľov v okrese roku 2011 pripadalo 4,01. Do roku 2021 bol ich počet na hodnote 4,56.

Počet sobášov											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	4,01	4,29	4,08	4,23	4,41	4,58	4,97	5,21	4,93	3,7	4,56
sobášnosť	97	102	110	106	102	107	122	118	104	92	97
hrubá miera sobášnosti	4,43	4,69	5,09	4,95	4,79	5,05	5,78	5,61	4,97	4,42	4,85

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v meste podobná (v priemere o niečo vyššia), ako v prípade okresu. Najvyšší počet sobášov sa uskutočnil v rokoch 2017 a 2018.

V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad aj pod úrovňou okresu. K vyšším počtom došlo v roku 2012 a 2015.

Počet rozvodov											
M. Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
okr. Brezno HM	1,71	2,1	1,51	1,77	2,05	1,33	1,35	1,36	1,56	1,16	1,27
rozvodovosť	43	59	40	29	61	32	29	28	33	24	25
hrubá miera roz.	1,97	2,71	1,85	1,35	2,87	1,51	1,37	1,33	1,58	1,15	1,25
index rozvodovosti	44,33	57,84	36,36	27,36	59,8	29,91	23,77	23,73	31,73	26,09	25,77

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

V Slovenskej republike sú základnými skupinami obyvateľstva podľa rodinného stavu: slobodní, ženatí/vydaté, rozvedení a ovdovení. V medzicenzovom období nastali určité zmeny v štruktúre obyvateľstva podľa rodinného stavu, ktoré sú odrazom vývoja sobášnosti, rozvodovosti a fertility v sledovanom období. Najpočetnejšou skupinou obyvateľstva nad 20 rokov naďalej zostávajú ženatí/vydaté, napriek poklesu zo 61,4 % na 52,3 %. Vzrástol podiel slobodných z hodnoty 21,2 % v roku 2001 na 26,4 % v roku 2011 a podiel rozvedených sa zvýšil zo 6 % na takmer 10 %. Podiel ovdovených zostal na relatívne stabilnej úrovni (12.9.2022)

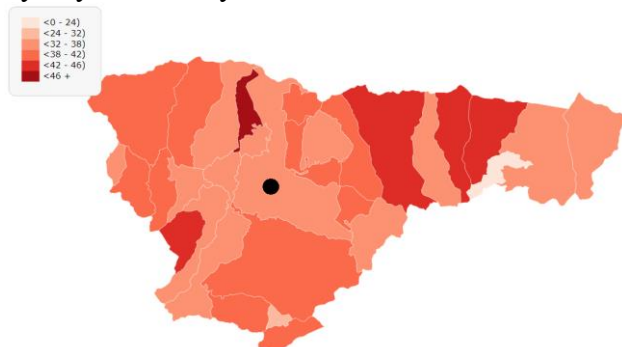
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Marriages_and_births_in_Slovakia/sk&oldid=272899

Podiel obyvateľov žijúcich vo formalizovanom zväzku, čo predstavuje jeden z najzákladnejších predpokladov vzniku rodiny s deťmi je v meste Brezno na úrovni 37,44 %. Podiel rozvedených je na úrovni 10,24 %.

Obyvateľstvo podľa rodinného stavu		
Rodinný stav	počet	podiel (%)
slobodný / slobodná	8880	44,26
ženatý / vydatá	7511	37,44
rozvedený / rozvedená	2054	10,24
vdovec / vdova	1576	7,86
nezistené	40	0,2
Spolu	20061	

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

V porovnaní s ostatnými samosprávami okresu dosahuje mesto stredné hodnoty v podieloch vydatých a ženatých.

Obrázok: podiel ženatých a vydatých v % s okrese Brezno

Zdroj: 14.9.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/vysledky_mapy_2021.php

Najvyššie podiely dosahovali obce Bystrá, Polomka, Osrblie, Heľpa a Pohorelá. Nasledujúca tabuľka prezentuje vplyv sobášov na pôrodnosť v meste Brezno.

Hustota obyvateľov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v meste je vysoko nad úrovňou Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v meste k poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2011 dosiahla hustota hodnotu 178,38 a do roku 2021 klesla na hodnotu 168,83.

Hustota obyvateľov na km ² k 31.12. podľa územie a rok											
Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	110,09	110,28	110,4	110,51	110,61	110,75	110,93	111,08	111,23	111,33	110,98
Okres Brezno	50,71	50,49	50,2	49,91	49,63	49,36	49,11	48,84	48,57	48,28	46,79
Brezno	179,4	178,47	177,26	175,74	174,43	173,68	173,14	172,34	171,55	170,66	164,06

Zdroj: 15.5.2022, DataCube ŠÚ, 2022

Veková štruktúra obyvateľstva mesta

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	19956	20736	20889	20953	21082	21148	21215	21331	21534	21703	21827
0	184	213	222	203	219	195	191	170	208	191	250
1-4	867	835	817	794	767	741	781	819	831	884	848
5-9	927	976	963	978	1017	1055	1007	1012	1036	1003	1012
10-14	957	985	995	1007	984	990	982	972	974	995	1002
15-19	918	966	959	957	976	984	1041	1087	1154	1238	1321
20-24	906	1026	1066	1130	1209	1296	1351	1474	1547	1588	1650
25-29	1211	1313	1428	1486	1509	1559	1628	1640	1711	1754	1813
30-34	1394	1503	1533	1585	1635	1651	1626	1684	1705	1780	1774
35-39	1507	1540	1572	1585	1653	1671	1695	1667	1687	1686	1684
40-44	1519	1638	1613	1625	1627	1612	1579	1578	1548	1472	1427
45-49	1552	1533	1520	1492	1417	1381	1416	1440	1492	1549	1586
50-54	1294	1360	1388	1414	1482	1513	1558	1564	1542	1615	1672
55-59	1407	1475	1482	1466	1528	1585	1628	1678	1710	1707	1739
60-64	1458	1530	1575	1609	1586	1609	1561	1555	1516	1460	1382
65-69	1450	1408	1410	1369	1319	1251	1168	1071	1006	962	930
70-74	1058	1021	951	897	863	837	846	823	803	773	702
75-79	653	691	694	673	648	587	551	517	510	504	509
80-84	395	388	385	384	368	371	366	351	330	314	304
85-89	195	217	205	197	180	170	150	145	154	169	176
90-94	69	80	77	80	72	75	81	78	63	51	42
95-99	25	31	30	18	19	12	7	4	4	6	4
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105-109	10	5	2	2	2	3	2	2	3	2	0

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

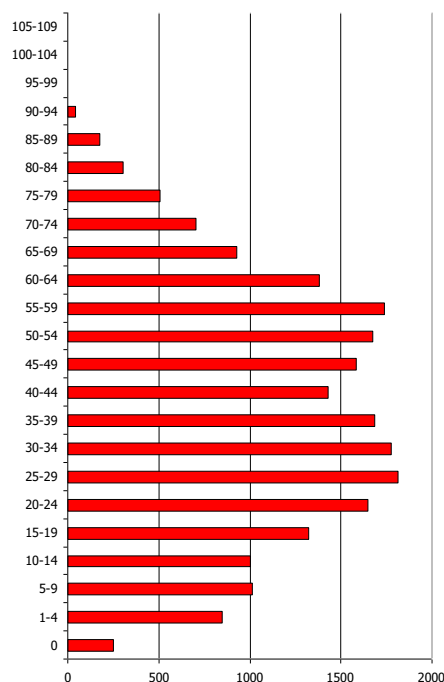
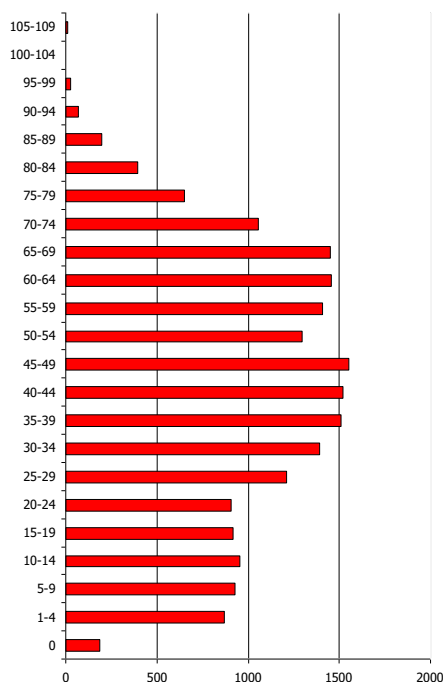
K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 24 - 29. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v meste Brezno.

Veková štruktúra obyvateľstva

2011

2021

Prognózy

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v nasledujúcich 11 rokoch by malo dôjsť k nárastu počtu obyvateľov hlavne v poproduktívnom veku. Do roku 2032 by mal celkový počet obyvateľov mierne stúpnuť na 22302 obyvateľov. Bude sa meniť hlavne veková štruktúra obyvateľov. K najvyššiemu nárastu by malo dôjsť vo vekovej skupine 20 až 29. Vo vyšších vekových štruktúrach od 60 do 94 bol zaznamenaný pokles. Ostatné vekové skupiny by mali mať rovnomerný a miernejší vývoj.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Spolu	21660	21724	21789	21854	21917	21982	22047	22110	22174	22238	22302
0	198	196	194	192	190	188	186	184	182	180	178
1-4	831	834	837	840	842	845	848	851	853	856	859
5-9	1027	1031	1034	1038	1041	1045	1048	1052	1055	1059	1062
10-14	985	984	983	982	981	980	979	979	978	977	976
15-19	1200	1218	1237	1255	1273	1291	1309	1327	1346	1364	1382
20-24	1609	1650	1691	1732	1773	1815	1856	1897	1938	1979	2020
25-29	1771	1798	1826	1854	1881	1909	1937	1964	1992	2019	2047
30-34	1758	1774	1791	1807	1824	1840	1857	1873	1890	1906	1923
35-39	1710	1720	1730	1741	1751	1761	1771	1782	1792	1802	1813
40-44	1504	1495	1486	1477	1468	1459	1450	1440	1431	1422	1413
45-49	1485	1484	1483	1482	1481	1480	1478	1477	1476	1475	1474
50-54	1627	1644	1661	1677	1694	1711	1728	1745	1762	1779	1796
55-59	1729	1748	1768	1787	1807	1826	1845	1865	1884	1904	1923
60-64	1492	1487	1481	1476	1470	1465	1460	1454	1449	1444	1438
65-69	962	928	894	860	826	792	757	723	689	655	621
70-74	751	736	722	707	692	678	663	649	634	620	605
75-79	488	472	457	441	426	410	395	379	364	348	333

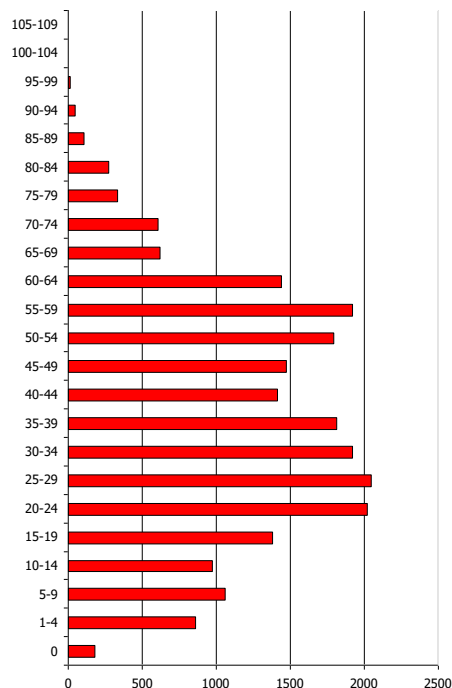
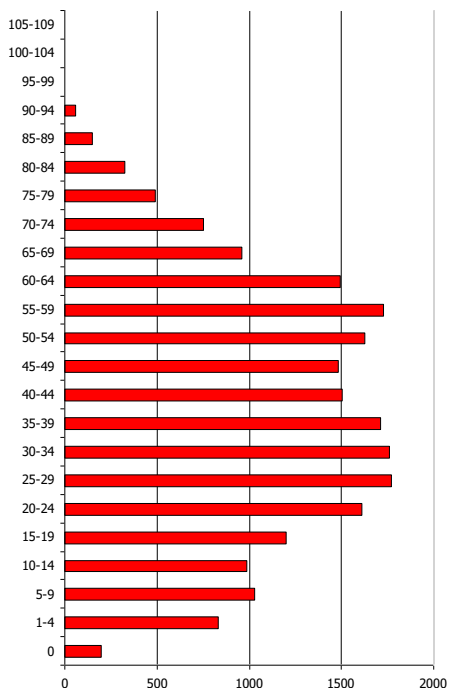

80-84	323	318	313	308	303	298	294	289	284	279	274
85-89	150	146	141	137	133	128	124	120	115	111	107
90-94	59	58	56	55	53	52	51	49	48	47	45
95-99	1	1	3	5	5	7	9	9	10	11	12
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105-109	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Prognózaná veková štruktúra obyvateľstva

2022

2032

Deti predškolského veku

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4												
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
0	198	196	194	192	190	188	186	184	182	180	178	
1 - 4	831	834	837	840	842	845	848	851	853	856	859	
0 priem. Index						0,989	% nárast 0					-10,10
1 - 4 priem. Index						1,003	% nárast 1 - 4					3,37
Abs. nárast											8	
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,751	
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											4,650	

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 4 roka až o 10,10 % v skupine do 1 roka a vzrásť počet detí od 1 do 4 roka o 3,37 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 4,751 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 4,650 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k nárastu v celkovej skupine o cca. 8. Nárast by nemal byť významný a teda pravdepodobne nebude vytvárať tlak na zvyšovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 5 – 14

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	1027	1031	1034	1038	1041	1045	1048	1052	1055	1059	1062
10-14	985	984	983	982	981	980	979	979	978	977	976
5-9 – pr. Index				1,003	% nárast 5 - 9						3,41
10-14 pr. Index				0,999	% nárast 10 - 14						-0,91
Abs. nárast											26
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,289
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											9,138

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá mierny pokles detí od 10 do 14 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku vzrásť o 26. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 27,620 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí stúpnuť o 3,41 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 9,138 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania vo viacerých zariadeniach a je aj zriaďovateľom základných škôl.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	1200	1218	1237	1255	1273	1291	1309	1327	1346	1364	1382
15-19 – pr. Index				1,014	% nárast 15-19						15,17
Abs. nárast											182
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											5,540
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											6,197

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa nárast počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 stúpnuť o 15,17 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov stúpnuť o 182.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	1609	1650	1691	1732	1773	1815	1856	1897	1938	1979	2020
25-29	1771	1798	1826	1854	1881	1909	1937	1964	1992	2019	2047
20-24 - pr. Index				1,023	% nárast – 20-24						25,54
25-29 - pr. Index				1,015	% nárast 25 – 29						15,58
Abs. nárast											687
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											15,605
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											18,236

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový nárast o 687 obyvateľov. Celkovo 25,54 % nárast sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % nárast o 15,58 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	1758	1774	1791	1807	1824	1840	1857	1873	1890	1906	1923
35-39	1710	1720	1730	1741	1751	1761	1771	1782	1792	1802	1813
40-44	1504	1495	1486	1477	1468	1459	1450	1440	1431	1422	1413
30-34 - pr. Index				1,009	% nárast – 30-34						9,39
35-39 - pr. Index				1,006	% nárast – 35-39						6,02
40-44 - pr. Index				0,994	% nárast – 40-44						-6,05
Abs. nárast											177
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											22,955
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,088

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá nárast o 9,39 %. Pokles sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine stúpnuť o 177. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 22,955 %, do roku 2032 by tento podiel mal stúpnuť na 23,088 %.

Veková skupina 45 – 59

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
45-49	1485	1484	1483	1482	1481	1480	1478	1477	1476	1475	1474
50-54	1627	1644	1661	1677	1694	1711	1728	1745	1762	1779	1796
55-59	1729	1748	1768	1787	1807	1826	1845	1865	1884	1904	1923
45-49 – pr. Index				0,999	% nárast - 45-49						-0,74
50-54 - pr. Index				1,010	% nárast - 50-54						10,39
55-59 - pr. Index				1,011	% nárast - 55-59						11,22
Abs. nárast											362
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											22,350
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,285

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá nárast v skupine. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá nárast o 11,22 %. K poklesu by malo dôjsť v prípade skupiny od 45 do 49 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal stúpnuť počet obyvateľov o 362. Celkový podiel na počte obyvateľov by mal činiť 23,285 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb, ako aj zdravotníckych služieb, kultúry a športu.

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	1492	1487	1481	1476	1470	1465	1460	1454	1449	1444	1438
65-69	962	928	894	860	826	792	757	723	689	655	621
70-74	751	736	722	707	692	678	663	649	634	620	605
75-79	488	472	457	441	426	410	395	379	364	348	333
80-84	323	318	313	308	303	298	294	289	284	279	274
85-89	150	146	141	137	133	128	124	120	115	111	107
90-94	59	58	56	55	53	52	51	49	48	47	45
95-99	1	1	3	5	5	7	9	9	10	11	12

100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105-109	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60+ – pr. Index	0,950						% nárast – 60+			-18,73	
Abs. nárast										- 792	
% z celkového počtu obyvateľov - 2021										19,520	
% z celkového počtu obyvateľov - 2031										15,407	

Celkový pokles v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 18,73 % (vývoj je neštandardný oproti väčšine samospráv). Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal klesnúť na 15,407 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o - 792 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov mesto už v súčasnosti zabezpečuje dobrú ponuku sociálnych služieb.

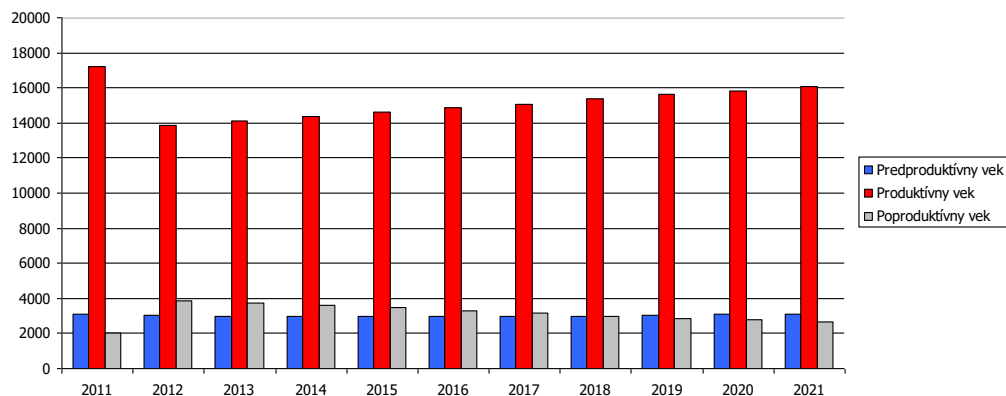
Ďalšie demografické charakteristiky

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu obyvateľov a predpokladaný vývoj podľa hlavných vekových skupín. Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v poproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov poproduktívneho veku o 33,5 %. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný nárast o 37 obyvateľov. Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal výrazný pokles o 1181.

Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Predproduktívny vek	3075	3009	2997	2982	2987	2981	2961	2973	3049	3073	3112
Produktívny vek	17229	13884	14136	14349	14622	14861	15083	15367	15612	15849	16048
Poproduktívny vek	1998	3841	3754	3620	3471	3306	3171	2991	2873	2781	2667

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

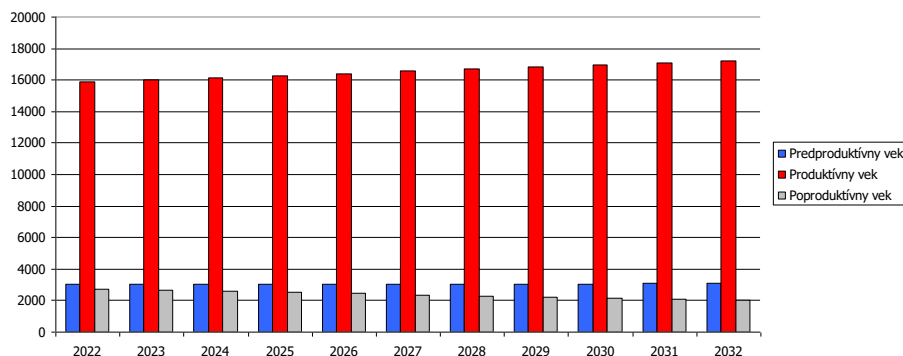
Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekových skupinách predproduktívneho a poproduktívneho veku. Nasledujúca tabuľka prezentuje predpokladaný vývoj v hlavných vekových skupinách do roku 2032.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032

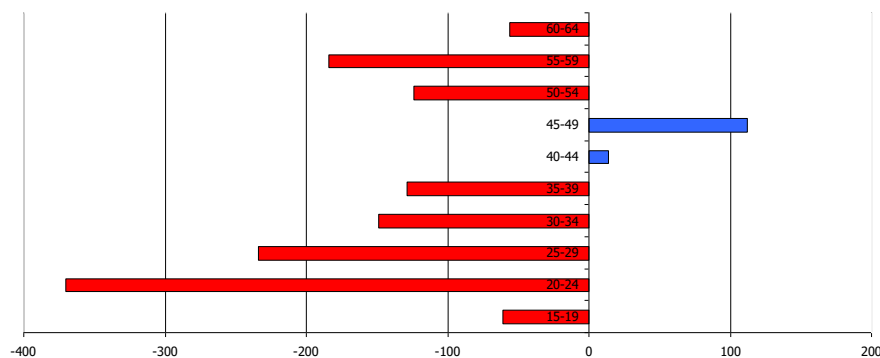
Do roku 2032 sa predpokladá nárast obyvateľov vo vekovej skupine produktívneho a predproduktívneho veku. Vo vekovej skupine poproduktívneho veku sa predpokladá pokles o 736 obyvateľov.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2032											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Predproduktívny vek	3042	3045	3048	3052	3055	3058	3062	3065	3068	3072	3075
Produktívny vek	15885	16019	16153	16288	16422	16557	16691	16825	16960	17094	17229
Poproduktívny vek	2734	2660	2587	2514	2440	2367	2294	2219	2146	2072	1998

Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 25 do 29 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medzioročnom porovnaní 2011 až 2021 bol zaznamenaný v skupine 15 až 39 rokov a od 50 do 64 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2011 a 2021			
Vek	2011	2021	rozdiel 2021 -2011
15-19	1382	1321	-61
20-24	2020	1650	-370
25-29	2047	1813	-234
30-34	1923	1774	-149
35-39	1813	1684	-129
40-44	1413	1427	14
45-49	1474	1586	112
50-54	1796	1672	-124
55-59	1923	1739	-184
60-64	1438	1382	-56

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca.

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa väčšina obyvateľov hlási k slovenskej národnosti – 92,52 %.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti 2021		
Ukazovateľ	SODB 2021	%
Slovenská	18560	92,52
Maďarská	32	0,16
Rómska	88	0,44
Rusínska	6	0,03
Ukrajinská	8	0,04
Česká	101	0,50
Nemecká	7	0,03
Moravská	11	0,05
Polská	10	0,05
Ruská	5	0,02
Ostatné	58	0,29
Nezistené	1175	5,86

Zdroj: 2.3.2022, http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=508497

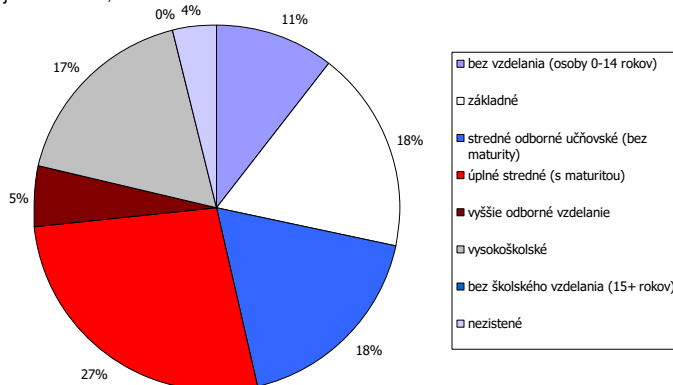
V meste Brezno žije podľa oficiálnej štatistiky cca. 0,44 % rómskej národnosti (ostatní obyvatelia sa hlásia k slovenskej národnosti) a 0,16 % obyvateľov maďarskej národnosti. Pri 5,86 % obyvateľoch nebola zistená národnosť.

2.7. VZDELANIE A ZAMESTNANOSŤ

V meste majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným vzdelaním - 27,5 %, so stredným odborným vzdelaním bez maturity 17,95 %, so základným vzdelaním - 17,81 % a vysokoškolským vzdelaním - 17,41 %. Obyvatelia bez vzdelania boli zastúpení 0,17 %.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta v roku 2012		
dosiahnuté vzdelanie	počet	%
bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	2117	10,55
základné	3572	17,81
stredné odborné učňovské (bez maturity)	3600	17,95
úplné stredné (s maturitou)	5427	27,5
vyššie odborné vzdelanie	1057	5,27
vysokoškolské	3493	17,41
bez školského vzdelania (15+ rokov)	34	0,17
nezistené	761	3,79

Zdroj: statistics.sk, 10.4.2022

Zdroj: statistics.sk, 10.4.2022

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra vyhovujúci pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

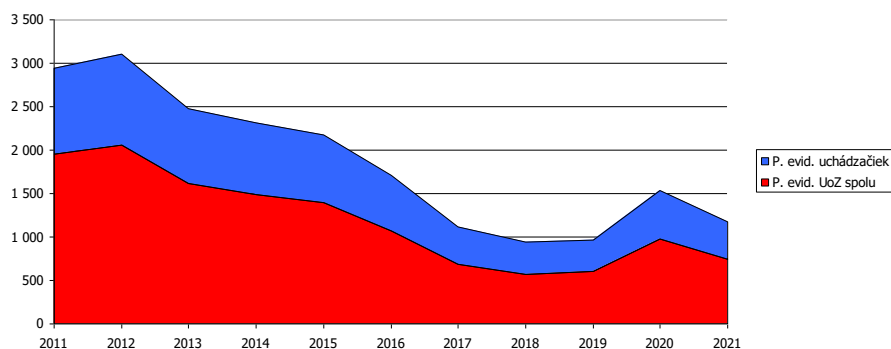
Vývoj nezamestnanosti

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2019 klesajúci trend. V roku 2020 a 2021 ovplyvnila nezamestnanosť pandemická situácia, opatrenia vlády SR.

Nezamestnanosť aj v meste mala za posledných 5 rokov (do roku 2018) klesajúcu tendenciu.

Miera evidovanej nezamestnanosti v meste Brezno, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
P. evid. UoZ spolu	1 956	2 059	1 616	1 494	1 398	1 075	683	570	608	977	743
P. evid. uchádzačiek	989	1 043	859	818	779	635	429	374	362	561	428
Mierna nezm. v %	11,4	14,8	11,4	10,4	9,6	7,2	4,5	3,7	3,9	6,2	4,6

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu nezamestnaných v rokoch 2011 až 2021

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v regióne prezentuje nasledujúca tabuľka. Z hľadiska pohlavia bola evidovaná vyššia miera nezamestnanosti v prípade ženskej populácie. V roku 2021 dosiahla úroveň 8,19 %. V prípade mužskej populácie to bolo len 5,43 %. Najvyššia miera bola v sledovanom období v rokoch 2011 a 2012.

Miera evidovanej nezamestnanosti podľa územie, pohlavie a rok v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Slovenská republika	13,6	14,44	13,5	12,3	10,63	8,76	5,94	5,04	4,92	7,57	6,76
Banskobystrický kraj	19,8	20,81	18,3	17,2	14,94	12,8	8,67	7,03	6,69	9,83	9,01
Okres Brezno	18,4	19,15	16	13,4	12,52	9,84	5,96	4,42	4,42	8,68	6,7
Muži	17,1	17,73	14,6	11,9	11,17	7,85	3,98	3,21	3,58	7,32	5,43
Ženy	20,1	20,87	17,6	15,1	14,1	12,15	8,31	5,83	5,4	10,25	8,19

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti znevýhodnených skupín. V prípade absolventov dochádza k výraznému poklesu počtu. Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov klesol počet z 3382 na 1240 osôb.

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	148	119	130	122	138	114	79	59	62	98	73
B	356	377	300	331	210	156	108	83	84	143	98
C	107	98	72	78	49	28	18	9	21	24	22

D	3 382	3 528	3 137	2 678	2 619	2 096	1 136	840	761	1 228	1 240
A - Počet uchádzačov o zamestnanie so ZP											
B - Počet uchádzačov o zamestnanie – absolventi											
C - Počet uchádzačov o zamestnanie – mladiství											
D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie											

Zdroj: DataCubes ŠÚ, 2011-2021

Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35 - 49 a riziková skupinu nad 50 rokov. V tejto skupine podiel postupne klesá. Pokles bol evidovaný aj v skupine od 15 do 24 rokov.

Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku												
Okr. Brezno		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	15-24	1 069	1 240	992	1 008	723	555	291	235	292	436	286
	25-34	1 469	1 562	1 238	1 145	1 154	872	530	452	460	707	556
	35-49	2 184	2 349	1 932	1 802	1 782	1 411	967	781	833	1 141	886
	50 a viac	1 700	1 579	1 485	1 415	1 336	1 124	826	762	684	950	783
	Spolu	6 422	6 730	5 647	5 370	4 995	3 962	2 614	2 230	2 269	3 234	2 511
Muži	15-24	587	646	532	546	416	285	140	129	149	242	149
	25-34	798	821	623	569	575	403	224	184	204	331	256
	35-49	1 012	1 098	881	782	767	536	332	286	321	484	376
	50 a viac	870	821	724	689	616	492	343	271	271	386	301
	Spolu	3 267	3 386	2 760	2 586	2 374	1 716	1 039	870	945	1 443	1 082
Ženy	15-24	482	594	460	462	307	270	151	106	143	194	137
	25-34	671	741	615	576	579	469	306	268	256	376	300
	35-49	1 172	1 251	1 051	1 020	1 015	875	635	495	512	657	510
	50 a viac	830	758	761	726	720	632	483	491	413	564	482
	spolu	3 155	3 344	2 887	2 784	2 621	2 246	1 575	1 360	1 324	1 791	1 429

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Vychádzajúc z ponuky VPM (voľných pracovných miest) na trhu práce regiónu sú najrizikovejšou skupinou občania s nízkym stupňom vzdelania v kombinácii s dlhodobou evidenciou. Záujem nie je ani o vytváranie pracovných príležitostí pre občanov so zdravotným postihnutím, ponuky VPM pre túto kategóriu sa v evidencii takmer nevyskytujú (Šeďová, M., s.23-24, 2010).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj nezamestnanosti podľa vzdelanostnej štruktúry uchádzačov. Najväčšou skupinou je skupina obyvateľov so základným a úplným stredným odborným vzdelaním. Počet obyvateľov so základným vzdelaním, prípadne bez vzdelania výrazne vzrástol v rokoch na 27,2 %. Ide hlavne o rizikové skupiny obyvateľstva.

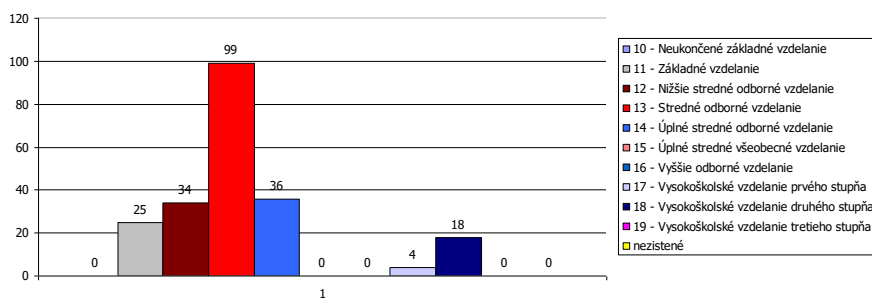
Nezamestnaní podľa vzdelania v %											
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spolu											
Základné a bez vzdelania	17,9	18,0	22,5	28,9	19,4	25,3	23,3	33,3	45,1	34,4	27,2
Nižšie stredné	41,1	45,3	41,0	37,2	35,7	37,9	29,6	26,1	21,5	23,8	24,4
Úplné stredné	32,8	34,0	30,8	28,7	37,0	30,2	32,5	35,8	25,4	30,3	36,2
Vysokoškolské	8,2	2,6	5,7	5,2	7,9	6,8	14,4	4,7	8,1	11,5	12,2
Muži											
Základné a bez vzdelania	21,7	19,0	19,4	28,6	21,6	20,8	24,5	42,6	43,4	37,1	31,2
Nižšie stredné	38,6	49,2	45,4	40,4	43,2	40,4	32,3	28,9	27,6	25,8	28,4
Úplné stredné	34,9	30,4	29,9	27,8	29,6	30,9	31,9	28,4	22,4	25,8	30,6
Vysokoškolské	4,5	1,4	5,2	3,4	5,6	7,9	11,3	10,5	6,6	11,3	14,9
Ženy											
Základné a bez vzdelania	12,7	16,1	26,9	29,4	17,2	31,7	21,9	22,9	47,0	30,1	21,8

Nižšie stredné	44,3	38,9	35,1	32,1	27,3	34,4	26,2	22,9	14,4	20,4	18,9
Úplné stredné	29,9	40,3	32,1	30,6	45,3	28,6	33,2	44,7	28,8	36,6	43,9
Vysokoškolské	13,1	5,2	6,3	7,9	10,5	5,3	18,7	10,0	9,8	11,8	15,3

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obyvatelia so základným vzdelaním sa podieľali na nezamestnanosti 27,2,2 %. Nasledujúce grafy porovnávajú štruktúru nezamestnaných podľa vzdelania v okrese Brezno a v Banskobystrickom kraji v marci roku 2022. Najvyšší počet obyvateľov disponovalo stredným odborným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

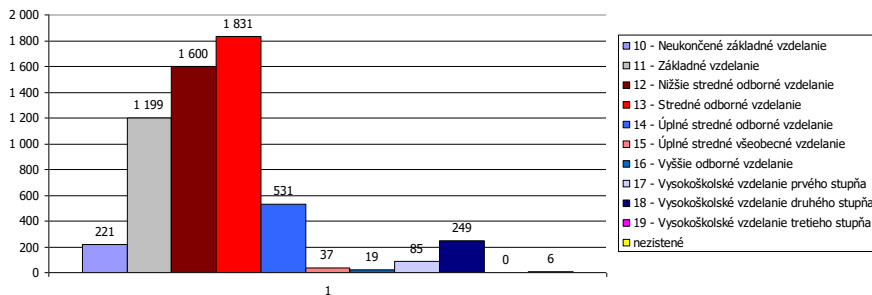
Štruktúra nezamestnaných v okrese Brezno v roku 2022 marec (vzdelanie)

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Štruktúra nezamestnaných v kraji bola odlišná. Najviac nezamestnaných bolo evidovaných rovnako v skupine uchádzačov so stredným odborným vzdelaním, druhú najväčšiu skupinu ale tvorili obyvatelia s nižším stredným odborným vzdelaním a základným vzdelaním.

Štruktúra nezamestnaných v Banskobystrickom kraji v roku 2022 marec (vzdelanie)

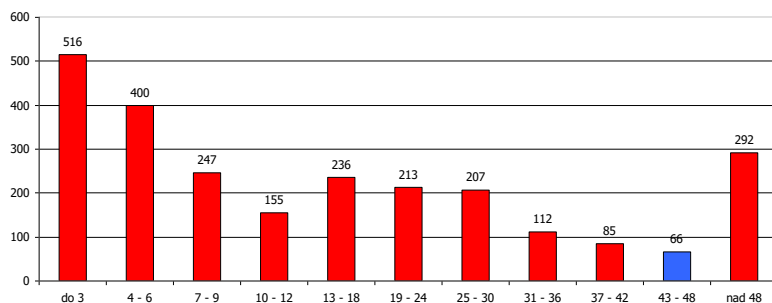

Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Pri súčasnej situácii na trhu práce regiónu je problematické vytvoriť pracovné miesta pre túto kategóriu (so základným vzdelaním, resp. bez vzdelania), nakoľko zamestnávateľia zväčša požadujú kvalifikovanejšiu a vzdelanejšiu pracovnú silu. Medzi nižším vzdelaním, chýbajúcou kvalifikáciou a vylúčením z trhu práce je jednoznačná súvislosť, nakoľko vyššia úroveň vzdelania rozširuje možnosti na trhu práce (Šed'ová, M., s.30, 2010). Za rizikóvu skupinu UoZ (uchádzačov o zamestnanie) najťažšie umiestniteľnú na trhu práce regiónu možno označiť dlhodobo evidovaných UoZ s nízkym stupňom vzdelania, pričom v rámci tejto skupiny sú zvlášť ohrozené ženy so základným resp. neukončeným základným vzdelaním.

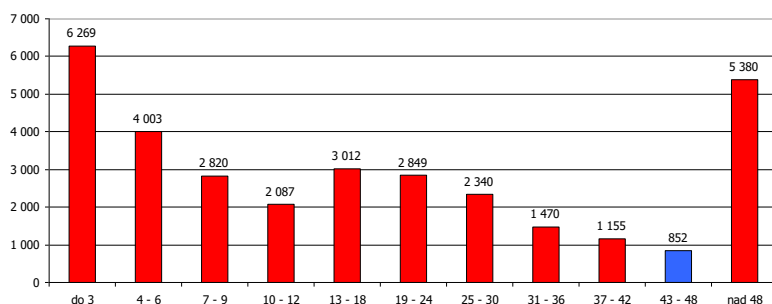
Pre mesto Brezno i okres Brezno ako celok najpočetnejšiu skupinu tvoria krátkodobo nezamestnaní evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu od 0 do 3 mesiacov. Ďalšou početnou skupinou je skupina od 4 do 6 mesiacov. V týchto skupinách v sledovanom období trend značne kolíše. Dlhodobá nezamestnanosť v meste a okrese je

problémom vzhľadom na obmedzený trh práce a sociálne zloženie obyvateľstva bez intenzívnejšej motivácie.

Obrázok: Štruktúra nezamestnaných v okrese Brezno v roku 2022 marec (dĺžka evidencie)
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

V okrese Brezno tvorí skupina dlhodobo nezamestnaných menší podiel na celkovej nezamestnanosti ako je to v prípade Banskobystrického kraja.

Obrázok: Štruktúra nezamestnaných v Banskobystrickom kraji v roku 2022 marec (dĺžka evidencie)
 Zdroj: ÚPSVaR, 2022

Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR v okresnom meste Brezno. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Štruktúra zamestnanosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v regióne priemysel, verejná správa, vzdelávanie a zdravotníctvo či sociálne služby. Silne zastúpený je obchod. Od roku 2010 sa podiel

priemyslu na zamestnaní znížil (37,7 %). Najvýraznejší nárast nastal v prípade zdravotníctva a sociálnych služieb.

Štruktúra zamestnanosti podľa NACE											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Poľnohosp., lesníctvo	6,5	4,3	4,8	7,6	7,8	7,9	5,6	5,4	8,6	5,4	4,1
Priemysel spolu	44,1	40,3	36,8	37,3	36,9	36,0	38,4	39,6	38,5	40,3	37,7
Priemyselná výroba	41,5	38,0	35,2	36,1	35,6	34,6	36,7	37,7	36,9	38,5	36,0
Dodávka elek., plynu	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Dod. vody; čistenie a odvádzanie	2,4	2,2	2,2	2,2	1,2	1,2	1,5	1,7	1,5	1,7	1,7
Stavebníctvo	2,6	2,2	2,1	1,9	1,7	1,7	1,3	1,3	1,9	2,4	4,4
Veľkoobchod a malo., ...	5,6	9,1	10,5	12,9	12,2	12,2	11,7	12,3	12,6	11,2	8,1
Doprava a skladovanie	4,7	3,1	3,1	3,0	3,1	3,1	3,2	3,2	2,7	2,9	2,9
Ubytovacie a stra. služby	1,2	2,4	2,4	2,4	2,4	2,3	2,5	0,7	0,5	0,7	1,3
Informácie a komunikácia	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	0,9	0,9	1,0
Finančné a poisťovacie čin.	0,8	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	0,5
Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,3	0,9	0,4
Odborné, vedecké a technické	1,8	1,4	1,0	1,0	0,3	1,4	1,6	0,6	0,1	0,1	0,1
Admi. a podporné služby	1,1	1,2	2,0	1,6	1,2	1,0	1,5	1,5	1,4	1,2	1,6
Verejná správa a obrana; ...	10,2	10,8	14,2	9,0	9,3	10,0	8,5	8,7	9,9	9,4	11,3
Vzdelávanie	11,7	15,4	12,5	12,6	13,9	13,1	13,8	14,1	11,2	11,7	11,8
Zdravot. a sociálna pomoc	5,2	4,9	5,0	5,1	6,2	6,4	6,4	6,3	7,4	8,9	10,9
Umenie, zábava a rekreácia	0,2	0,2	0,9	0,9	1,2	1,2	1,3	1,6	1,7	1,3	1,5
Ostatné činnosti	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obyvatelia sú prevažne zamestnaní v meste Bratislava, Banská Bystrica, resp. v zahraničí (Anglicko, Nemecko). Pracovné príležitosti priamo v meste ponúkajú výrobné a manipulačné prevádzky, verejný sektor - školstvo, administratíva, komerčné služby a obchodné prevádzky.

Pomerne veľká časť obyvateľov každodenne odchádzala za prácou mimo mesta Brezno.

Poľnohospodárstvo dnes živí len 4 % obyvateľov mesta. V minulosti to bolo oveľa viac, aj keď kvôli zlým prírodným podmienkami bolo viac rozšírené lesníctvo a baníctvo. V Brezne je lúk a pasienkov viac ako polí. Príčinou je vlhké a chladné podnebie, neúrodné pôdy aj strmé svahy, ktoré by pri orbe ohrozila erózia. Najviac sa pestuje kukurica a lucerna ako krmivo pre zvieratá. Na výrobu potravín sa pestuje pšenica a kukurica, menej raž a jačmeň a už len veľmi málo zemiakov. V živočíšnej výrobe prevláda chov dobytka, oviec, kôz, ošípaných a hydiny. Pracuje tu aj niekoľko ekofariem, ktoré nepoužívajú umelé hnojivá a preto by mali vyrábať zdravšie potraviny.

Priemysel nadväzoval v začiatkoch na baníctvo a hutníctvo. Veľa tovární po roku 1989 zaniklo. Dnes je v Brezne rozšírený najmä strojársky, drevársky a papierenský priemysel. V budúcnosti by tu mali vyrásť moderné priemyselné parky. S priemyslom súvisí energetika, ktorá využíva vodnú a slnečnú energiu. V roku 2010 bolo v meste postavených niekoľko solárnych elektrární.

Služby tvoria dôležité odvetvie tunajšieho hospodárstva. Patria k nim bankovníctvo, finančníctvo, obchod, zdravotníctvo a školstvo. V Brezne boli zriadené 3 základné školy, 5 stredných škôl a dve pobočky vysokých škôl. Celý systém škôl dopĺňajú mnohé materské

školy, umelecké školy a centrá voľného času. Zdravotnícku starostlivosť pre obyvateľov poskytuje Nemocnica s poliklinikou Brezno. Sieť obchodov zastupujú predajne potravín so zmiešaným tovarom (napr. Coop Jednota), špecializované obchody a veľkoobchodné reťazce ako Tesco, Lidl, Kaufland, Billa a pod. Menšie postavenie má cestovný ruch (Čižmárová K a kol, 2013, 20.3.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno>).

2.8. BÝVANIE

Dôležitú úlohu pri vzniku a rozvoji osídlenia mesta mala konfigurácia riečnej siete, najmä hlavného toku – Hrona a jeho prítokov, pričom v centrálnej časti územia na brehoch Hrona sa začali historicky usadzovať prví obyvatelia. Význam a pôsobenie polohy na rozvoj mesta sa počas historického vývoja menili. Archeologický nález z doby bronzovej nájdený na území mesta potvrdil existenciu obchodných ciest vedúcich pozdĺž rieky Hron a priesmykmi v príľahlých horských masívoch Horehronia už v dobe prehistorickej. Územie však zostalo do konca 12. storočia mimo hospodárskeho i politického záujmu uhorských panovníkov. Bývanie je koncentrované v meste, v mestských častiach a v rozptyle – lazovnicke osídlenie vo voľnej krajine. Dominuje bývanie v bytových domoch. Rozvoj bývania je navrhovaný prevažne v m. č. Mazorníkovo, Rohozná a novom Centre - býv. kasárne (ÚPN-M Brezno, 2020).

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru bytového fondu podľa obdobia výstavby. Najviac bytov bolo vybudovaných v období 1961 - 1980 a 1946 až 1960. Najmenej bytov bolo vybudovaných v rokoch 2011 až 2015.

Domový fond podľa obdobia výstavby		
obdobie výstavby	počet	podiel (%)
do roku 1919	74	3,15
1919 - 1945	231	9,82
1946 - 1960	496	21,09
1961 - 1980	818	34,78
1981 - 2000	386	16,41
2001 - 2010	119	5,06
2011 - 2015	68	2,89
2016 a neskôr	111	4,72
nezistené	49	2,08
Domy spolu	2352	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Najexponovanejší rast sa zaznamenal v rokoch 1980 až 1982. Začala výstavba viacpodlažných panelových domov s odpovedajúcou technickou a občianskou vybavenosťou na okrajovom sídlisku Mazorníkovo. Kým pri cenzu v roku 1970 bolo štatisticky evidovaných takmer 3,4 tis. trvale obývaných bytov, v roku 1991 to bolo až 7 tis. bytových jednotiek (ÚPN-M Brezno, 2020).

Najväčší podiel domového fondu tvorili rodinné domy - 1835 (78,02 %) a bytové domy - 408 v roku 2021. Ostatné budovy na bývanie boli zastúpené v počte 51. Celkový počet domov bol v tomto roku 2352.

Domový fond podľa typu budovy		
typ budovy	počet	podiel (%)
rodinný dom	1835	78,02
bytový dom	408	17,35
polyfunkčná budova	16	0,68
ostatné budovy na bývanie	51	2,17
neskolaudovaný rodinný dom	2	0,09
núdzový objekt neurčený na bývanie	3	0,13
inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	11	0,47
ostatné	26	1,11
nezistený	0	0,00
Domy spolu	2352	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska počtu obytných miestností boli v meste Brezno najviac zastúpené byty s počtom obytných miestností 3 a následne s 2 obytnými miestnosťami. Okolo 10 % tvorili byty s 1 a 4 obytnými miestnosťami. Byty s 6 a viac miestnosťami boli zastúpené 3,2 %.

Štruktúra bytového fondu		
počet miestností	počet	podiel (%)
1 obytná miestnosť	828	10,47
2 obytné miestnosti	2169	27,42
3 obytné miestnosti	3367	42,56
4 obytné miestnosti	889	11,24
5 obytných miestností	339	4,29
6 a viac obytných miestností	253	3,20
Nezistené	66	0,83
Byty spolu	7911	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Vybavenosť bytov a iné charakteristiky

Nasledujúca tabuľka prezentuje vybavenosť bytov a domácností. Z hľadiska zásobovania pitnou vodou bolo 1708 bytov zásobovaných z verejnej vodovodnej siete. Vlastný zdroj pitnej vody malo 270 domov. Z verejnej siete mimo byt bolo zásobovaných 274 domov. Bez pripojenia na vodovod bolo len 14 bytov.

Domový fond - vodovod		
typ vodovodu	počet	podiel (%)
v dome - z verejnej siete	1708	72,62
v dome - vlastná	270	11,48
mimo domu - z verejnej siete	274	11,65
mimo domu - vlastná	37	1,57
bez prípojky	14	0,60
nezistený	49	2,08
Domy spolu	2352	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z dôvodu veľkej členitosti územia a pomerne riedkeho laznickeho osídlenia v okrajových častiach bolo zásobovanie zemným plynom len na úrovni 55 %. V budúcnosti sa nepredpokladá výrazný posun v tejto oblasti.

Domový fond - plyn		
plynofikácia	počet	podiel (%)
áno	1317	55,99
nie	987	41,96
nezistené	48	2,04
Domy spolu	2352	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Z hľadiska napojenia na kanalizačnú sieť bolo 56,29 % domov napojených na verejnú kanalizačnú sieť. Len 1,79 % domov bolo bez vhodného riešenia odvádzania odpadových vôd. Vybudovaný septik, prípadne žumpu malo 38,01 % domov.

Domový fond - kanalizácia		
typ kanalizácie	počet	podiel (%)
septik, žumpa	894	38,01
prípojka na kanalizačnú sieť	1324	56,29
domáca čistička odpadových vôd	44	1,87
bez kanalizácie	42	1,79
nezistený	48	2,04
Domy spolu	2352	100,00

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2021

Základným zámerom mesta v oblasti bývania je zabezpečiť rozvoj bývania vo všetkých jeho zložkách. Stratégiu rozvoja bývania je potrebné založiť na usmerňovaní a zosúladení verejných a súkromných aktivít, finančných, územných a ľudských zdrojov. Vychádzať je nutné pri tom zo schváleného Programu rozvoja bývania, Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR vydaných Smerníc na poskytovanie dotácií na obstaranie nájomných bytov, na odstraňovanie systémových porúch bytových domov, zo schváleného zákona NR SR č. 607/2003 o Štátnom fonde rozvoja bývania, v znení neskorších úprav a k nemu schválených predpisov. Súčasťou obytných štruktúr je aj občianska vybavenosť, väčšinou jestvujúca. V návrhu sa predpokladá budovanie nových zariadení občianskej vybavenosti. V súvislosti s návrhom novej zástavby sa nepredpokladajú žiadne veľkoplošné asanácie. Strategickým cieľom bytovej výstavby by malo byť - dosiahnuť bežný európsky štandard. Bývanie pre mladé rodiny, obyvateľov žijúcich pod hranicou sociálneho minima a prestárlych občanov by malo byť porovnateľné so sociálnou výstavbou v krajinách EÚ.

2.9. PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY A INŠTITÚCIE

V meste sa odporúča rozvíjať výroba a služby hlavne v týchto smeroch:

- rozvoj malých a stredných podnikov
- rozvoj cestovného ruchu a turizmu
- rozvoj terciárnej sféry (služby, obchod)

Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru podnikateľských osôb – fyzické osoby podľa právnej formy. Najväčší počet je zastúpený živnostenskými podnikaniami. Do roku 2021 klesol ich počet na 1323 osôb.

Fyzické osoby - podnikatelia											
Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Fyzické osoby – podnik.	1 623	1 609	1 621	1 554	1 470	1 500	1496	1 445	1 442	1 357	1 426
Živnostníci	1 520	1 492	1 500	1 425	1 378	1 395	1384	1 319	1 333	1 241	1 323

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Celkovo je v meste činných 423 činných prevádzok. Väčšie prevádzky zamestnávajú aj viac ako 250 občanov z územia mesta aj regiónu (celkovo 3 subjekty). Prispievajú tak k zvýšeniu ekonomicky aktívneho obyvateľstva a celkovému rozvoju mesta a to najmä svojim zameraním v priemysle, v službách, prevádzky administratívneho charakteru (pošta, banky, úrady), zdravotnícke zariadenia, školy.

Právnické osoby v meste											
Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Právnické osoby spolu	849	867	752	731	702	627	566	747	706	665	645
Právnické osoby ziskové	704	724	653	596	569	557	504	515	478	437	423
Práv. osoby neziskové	145	143	99	135	133	70	62	232	228	228	222

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

V oboch skupinách došlo v sledovanom období k rozdielnemu vývoju subjektov. K nárastu prišlo hlavne v prípade neziskových právnických osôb. Uvedené súvisí so samotným rozvojom mesta a skvalitňovaním pokrytia občianskej vybavenosti v prvom rade vo verejnom sektore. K výraznejšiemu poklesu došlo v prípade právnických ziskových osôb (na 423 subjektov v roku 2021).

Rozdelenie subjektov podľa hlavnej ekonomickej činnosti

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry živnostníkov podľa zamerania ekonomickej činnosti. Najviac subjektov je činných v oblasti priemyslu (952) a stavebníctva (nárast na 876). Pomerne vysoké % je orientovaných na veľkoobchod a maloobchod (439). V priebehu sledovaného obdobia narastá počet živnostníkov zameraných na administratívne a podporné služby.

Živnostníci podľa vybraných ekonomických činností SK NACE											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	4237	4096	4225	4033	3861	3851	3795	3693	3820	3620	3872
Poľnohospodárstvo, lesnic...	778	725	865	833	785	690	618	561	617	540	554
Priemysel spolu	843	865	875	884	903	951	938	942	928	873	952
Priemyselná výroba	841	861	873	882	899	948	935	938	924	869	947
Dodávka elektriny, plynu,...	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dodávka vody; čistenie a ...	2	2	2	2	4	3	3	4	4	4	5
Stavebníctvo	709	721	700	691	644	643	677	697	789	787	876
Veľkoobchod a maloobch...	768	723	667	614	537	549	527	469	465	432	439
Doprava a skladovanie	187	189	187	123	115	127	125	115	76	70	79
Ubytovacie a stravovacie služby	202	183	190	173	164	158	143	147	141	129	128
Informácie a komunikácia	65	58	66	63	69	74	76	79	78	75	88
Finančné a poisťovacie činnosti	47	44	43	41	42	44	54	40	38	33	32
Činnosti v oblasti nehnuteľností	17	14	16	14	13	15	13	13	10	14	17
Odborné, vedecké a tec...	317	291	299	275	260	256	262	255	268	267	283
Administratívne a podpo...	73	70	92	103	112	106	121	132	149	150	165
Vzdelávanie	26	23	31	29	31	34	33	30	34	27	28
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	13	14	14	14	20	17	11	11	10	7	7
Umenie, zábava a rekreácia	24	27	23	21	17	22	28	27	32	28	29
Ostatné činnosti	168	149	157	155	149	165	169	175	185	188	195

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Z pohľadu právnických osôb je najviac subjektov v okrese činných v priemysle (výrazný nárast od roku 2011), odborných a vedeckých činnostiach (176) a obchode (221). Postupne narastá podiel podnikov v poľnohospodárstve a lesníctve (dobré predpoklady na rozvoj). K výraznému nárastu došlo aj v oblasti stavebníctva (nárast na 150 subjektov).

Podniky podľa ekonomických činností podľa SK NACE Rev.2											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Spolu	853	905	994	1 103	1 103	1 192	1 232	1 323	1 497	1 521	1 473
Poľnohospodárstvo, les...	95	99	109	119	112	121	126	127	128	138	137
Priemysel spolu	110	111	118	124	139	156	189	208	253	287	256
Ťažba a dobývanie	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2	2
Priemyselná výroba	105	106	112	117	131	148	181	200	244	277	245
Dodávka elektriny, ply...	2	2	2	3	3	3	2	2	2	3	3
Dodávka vody; čistení...	2	2	3	3	4	4	4	4	4	5	6
Stavebníctvo	84	91	96	107	112	116	121	127	154	155	150
Veľkoobchod a maloob...	223	238	258	287	258	286	254	242	242	232	221
Doprava a skladovanie	32	38	44	65	74	77	75	78	79	85	63
Ubytovacie a stravov...	55	50	59	60	57	63	60	61	69	75	87
Informácie a komunikácia	29	36	46	47	45	44	46	52	59	51	57
Finančné a poisťovacie činnosti	3	3	5	4	3	2	3	3	2	2	7
Činnosti v oblasti nehnuteľností	36	36	38	41	35	37	38	38	38	48	48
Odborné, vedecké a t...	78	85	98	110	116	121	131	170	220	159	176
Administratívne a podporné služby	40	46	45	54	70	87	97	114	140	176	155
Vzdelávanie	8	7	7	8	8	8	8	11	14	15	15
Zdravotníctvo a sociálna pomoc	35	37	40	43	44	44	43	43	45	43	43
Umenie, zábava a rekreácia	21	21	21	20	16	16	23	31	32	31	32
Ostatné činnosti	4	7	10	14	14	14	18	18	22	24	26

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Podnikateľské subjekty podľa počtu zamestnancov

Najviac podnikateľských subjektov podľa veľkostnej skupiny je od 0 - 49 zamestnancov. Od roku 2011 stúpol počet týchto subjektov na 856. Stredne veľkých subjektov bolo v okrese Brezno evidovaných 14. Len 3 podniky boli vo veľkostnej skupine nad 250.

Podniky podľa počtu zamestnancov v %											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
nezistené	45	68	84	131	366	469	468	510	625	664	600
0 - 49	788	817	892	955	717	703	746	793	851	840	856
50 - 249	17	17	15	14	17	17	16	17	18	14	14
250 a viac	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Poľnohospodárska výroba

Medzi najdôležitejšie fyzicko-geografické faktory, ktoré ovplyvňujú poľnohospodársku výrobu patria pôda, klíma, reliéf a hydrologické pomery. Z tohto hľadiska prírodné podmienky v Brezne patria medzi horšie, čo má dopad na nízku konkurencieschopnosť poľnohospodárskych podnikov a samostatne hospodáriacich roľníkov. Táto oblasť má však výborné podmienky na intenzívny rozvoj živočíšnej výroby. Ukazovatele: stupeň zornenia - 27,65 % (nízky, IV. stupeň v 5-stupňovej stupnici) - ukazovateľ rastlinnej výroby, trvalé

trávne porasty - 38,01 % (veľmi vysoké, I. stupeň) - ukazovateľ pre živočíšnu výrobu, výroba: chov hovädzieho dobytku, oviec, ošípaných, hydina, rastlinná výroba poľnohospodárske využitie - 46,87 % (II. stupeň - stredné využitie), lesnatosť – 46,87 % (stredná, III. Stupeň zo 7-stupňovej stupnice) (ÚPN-M Brezno, 2020).

Z hľadiska poľnohospodárskeho pôdneho fondu a poľnohospodárskej výroby patrí riešené územie do administratívnej jednotky Brezno, ktorá je začlenená do okresu Brezno, kraj Banskobystrický. Celková výmera poľnohospodárskej pôdy je 5618 ha, z čoho orná pôda zaberá len 972 ha. Najväčšie zastúpenie majú trvalé trávnaté porasty – 4539 ha. Celkový podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere mierne klesá.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v meste Brezno											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
% z celkovej výmery	46,98	46,97	46,91	46,90	46,89	46,88	46,66	46,12	46,11	46,09	46,06
Poln. pôda - spolu	5 730	5 728	5 721	5 720	5 719	5 717	5 691	5 625	5 623	5 621	5 618
- orná pôda	977	976	976	975	975	973	973	973	973	972	972
- záhrada	105	105	104	104	103	104	104	103	103	103	103
- ovocný sad	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
- trvalý trávny porast	4 644	4 643	4 638	4 637	4 637	4 635	4 610	4 545	4 543	4 541	4 539

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Subjekty: Poľnohospodárske družstvo Ďumbier, Podkoreňová - živočíšna výroba a rastlinná výroba: obilniny, objemové krmoviny, technické plodiny, zemiaky. Výmera: 5 525 ha, z toho: pasienky – 3 447 ha, orná pôda – 1 278 ha, lúky - 800 ha a počet pracovníkov: 50. Súkromne hospodáriaci roľníci: - výmera pôdy: 228,41 ha, z toho 43,71 ha ornej pôdy, počet pracovníkov: 60. Prevláda chov hovädzieho dobytku a oviec (ÚMP Brezno, 2020).

Rastlinná výroba

Rastlinná výroba je zameraná na produkciu obilnín, viacročných krmovín a zemiakov. Produkcia zemiakov v priebehu časového obdobia ostáva prakticky nezmenená. V roku 2021 činila produkcia 15,21 t / ha.

Hektárová úroda											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Zminy spolu	3,06	3,49	3,1	4,06	3,63	4,15	4,19	3,79	4,02	4,45	4,51
Obilniny	3,06	3,49	3,1	4,06	3,63	4,15	4,21	3,79	4,02	4,5	4,54
Olejníny	0,64	0,45	1,58	3,85	1,53	1,85	2,08	2,00	1,98	1,95	1,93
Zemiaky	12,99	12,16	6,43	11,75	8,49	12,33	8,76	9,18	7,22	9,06	15,21
Viacročné krmoviny	4,19	5,17	4,26	4,59	4,71	5,86	5,41	5,87	5,39	5,64	5,04

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

V sledovanom období prišlo k nárastu produkcie obilnín a olejní. Do roku 2021 vzrástla produkcia na 4,54 a 1,93 ton na hektár.

Živočíšna výroba

Nasledujúca tabuľka prezentuje intenzitu chovu hospodárskych zvierat v okrese Brezno. Z hľadiska živočíšnej výroby sa okres zameriava hlavne na chov hydiny a oviec.

Intenzita chovu hospodárskych zvierat											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	32,8	34,9	32,9	34,7	31,3	32,7	32,7	34,7	34,4	35,7	37,4
B	14,1	15,7	15,0	16,0	15,2	15,1	14,6	15,0	16,0	17,7	19,6
C	96,7	95,9	98,2	98,4	82,2	85,1	87,0	88,3	81,6	86,0	78,2
D	39,5	40,0	36,4	37,5	34,9	35,0	34,5	36,2	31,1	4,9	6,6

E	2644,4	2561,3	2891,7	2632,1	658,7	2781,7	2577,3	714,8	734,0	753,2	772,4
F	598,6	646,1	599,8	622,3	588,3	613,6	611,1	638,4	655,6	672,8	690,0
Hovädzí dobytok (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)											
Kravy (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)											
Ovce (na 100 ha poľnohospodárskej pôdy)											
Ošipané (na 100 ha ornej pôdy)											
Hydina (na 100 ha ornej pôdy)											
Sliepky (na 100 ha ornej pôdy)											

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Od roku 2011 došlo v regióne k výraznému poklesu počtu kusov ošipaných (6,6 /ha). Chov oviec ostáva nezmenený (s miernym trendom poklesu). Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj stavu hospodárskych zvierat v okrese Brezno.

Vývoj stavu hospodárskych zvierat											
Okres Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Hovädzí dobytok spolu	6 892	6 915	6 655	7 416	7 161	7 265	7 211	7 535	7 350	7 298	7 442
Kravy	3 034	3 108	3 027	3 415	3 476	3 357	3 219	3 263	3 410	3 606	3 890
Ošipané spolu	1 622	1 281	1 255	1 245	1 224	1 180	1 170	1 176	982	143	184
Prasnice	13	23	9	6	8	11	11	11	14	6	8
Ovce spolu	20 764	19 001	19 842	21 016	18 806	18 887	19 201	19 188	17 440	17 561	15 549
Bahnice	13 720	12 550	12 728	14 372	13 027	12 254	11 794	11 555	11 170	11 724	10 463
Hydina spolu*	102 978	81 930	99 644	87 470	23 122	93 813	87 284	23 214	23 214	23 214	23 214
Sliepky*	20 648	20 668	20 668	20 682	20 653	20 695	20 695	20 733	20 733	20 733	20 733

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Počet kusov hovädzieho dobytku ostáva relatívne stabilný. V roku 2021 bolo v okrese 7442 kusov hovädzieho dobytku. Výrazný nárast nastal v prípade kráv. Stav oviec sa do roku 2021 znížil na 15549 kusov. Do roku 2021 boli výrazne redukované stavy hydiny.

Lesné hospodárstvo

V k. ú. Brezna majú lesy v správe Lesy mesta Brezna (LMB s.r.o.) a súkromní majitelia. Lesy mesta Brezna, s.r.o. (LMB): rozloha: 7 500 ha, 50 pracovníkov, 2 poľovné revíry, z toho 1 je prenajatý poľovníckemu združeniu. Lesy obhospodarované spoločnosťou sa nachádzajú v dvoch geomorfologických oblastiach: Fatransko – tatranská, kde patria celky Nízke Tatry a Horehronské Podolie, Slovenské Rudohorie, kde patrí celok Veporské vrchy, Fatransko – tatranská oblasť (lesný celok Čertovica) je územie s veľkým výškovým rozpätím, kde najnižším bodom je hladina rieky Hron 500 m.n.m. a najvyšším vrchol Ďumbiera 2 043 m.n.m.. V Slovenskom Rudohorí (lesný celok Rohozná) sa vyskytujú porasty v 3. – 6. les. vegetačnom stupni. V nižších polohách sú predovšetkým smrekové monokultúry, ktoré postupne prechádzajú do zmiešaných porastov smreka, jedle a buka, resp. až do čistých bukových porastov. Zastúpenie drevín ihličnatých je 65 %, listnatých 35 % (ÚPN-M Brezno, 2020).

Ako prezentuje nasledujúca tabuľka, lesné pozemky predstavujú v meste cca. 88,2 % plochy nepoľnohospodárskych pozemkov a 47,6 % celkovej plochy katastra. Výmera ostáva relatívne stabilná.

Výmera územia v ha.											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Celk. výmera úz. mesta	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196	12 196
Nepoľnoh. pôda - spolu	6 466	6 468	6 474	6 476	6 476	6 479	6 505	6 570	6 572	6 575	6 578
- lesný pozemok	5 717	5 717	5 719	5 719	5 719	5 718	5 743	5 801	5 801	5 800	5 800

% z celkovej výmery	46,9	46,9	46,9	46,9	46,9	46,9	47,1	47,6	47,6	47,6	47,6
% z nepoľnoh. pôdy	88,4	88,4	88,3	88,3	88,3	88,3	88,3	88,3	88,3	88,2	88,2

Zdroj: DataCube ŠÚ, 2022

Zameranie spoločnosti: pestovanie a ochrana lesa, ťažba a doprava dreva, odbyt dreva a iných produktov z lesa, drobná lesná výroba, škôlkarská činnosť, poradenská činnosť v oblasti lesníctva a poľovníctva. Celková výmera škôlkarských plôch je cca 9 ha, z toho produkčná plocha 8,25 ha, kryté plochy 200 m². Hospodárske dreviny spoločnosť pestuje ako voľnokorenné. Výrazne rozvíja pestovanie krytokorenných sadeníc spôsobom Jiffy-7 Forestry. Z okrasných drevín pestujeme rôzne druhy opadavých a stálezelených drevín. Spolu je v lesnom hospodárstve vytvorených cca 70 pracovných miest (ÚPN-M Brezno, 2020).

Priemyselná výroba, stavebníctvo a skladové hospodárstvo

Priemyselná výroba a skladové hospodárstvo je sústredené do dvoch priemyselných zón - Mostáreň a Mazorníkovo, ale aj v rozptyle v častiach Brezenec, Predné Halny a Bujakovo. Nad Rohoznou je FVE, ktorú ÚPN-M navrhuje po ukončení povolenia zrušiť. Priemyselná výroba je orientovaná na strojárstvo, zámočníctvo, nábytkárstvo, spracovanie dreva, papiernícky priemysel, potravinárstvo, obrábanie kovov, technické služby a pod. Pre tento účel slúžia bývalé areály Mostárne, Mliekarne, Mäsopriemyslu, Slovenky, Smrečiny, HP, VZOR a pod. Celkovo je evidovaných 47 subjektov, ktoré vytvárajú cca 770 prac. miest. Zoznam najdôležitejších subjektov:

Harmanec – Kuvert – papierové potreby; 150 zam., **Brezno industry** – dvíhacie a manipul zariadenia; 100 zam., **TS Brezno** – zber iného a netriedeného odpadu; 100 zam., **K-Supra** – kovové konštrukcie; 100 zam., **Papiernik** – papier; 50 + 10 zam., **Pipeco Slovakia** – predizolované potrubia na rozvod tepla; 50 zam. Mesto Brezno využívalo v súčasnosti zrekultivovanú skládka odpadov s ukončenou prevádzkou, miestneho názvu „Mrchapotok“ v lokalite Rohozná. Za Brezencom sa nachádza rozsiahla Regionálna skládka tuhého komunálneho odpadu „Sekológ“ Brezno (ÚPN-M Brezno, 2020).

Obchody a služby

Ponuka služieb v Brezne je rozložená nerovnomerne, na sídliskách je počet a skladba služieb menšia ako v centrálnej mestskej zóne. Základnú vybavenosť mesta tvoria predovšetkým obchody s potravinami a malé zariadenia pohostinstva, ktoré sa nachádzajú vo všetkých obytných územiach mesta, v kapacitách väčšinou zodpovedajúcich kumulácii bývajúceho obyvateľstva. Nedostatok pestrejšej ponuky vybavenosti je predovšetkým mimo centrálnej mestskej zóny. Vyššia občianska vybavenosť, zameraná na administratívu, obchod, služby, ubytovanie a stravovanie je sústredená predovšetkým v priestoroch centrálnej mestskej zóny, odtiaľ sa ďalej kumuluje k centram jednotlivých obytných súborov. Sortiment a kapacity zariadení v centre mesta sú dostatočné potrebám obyvateľov mesta a jeho záujmového územia. V meste sú pre občanov k dispozícii nasledujúce služby:

- COOP Jednota Brezno, SD,
- nákupné strediská a supermarkety (Point, Kaufland, Lidl, Tesco, Billa, CBA), množstvo predajní s potravinárskym, nepotravinárskym a zmiešaným sortimentom, viacero stravovacích a ubytovacích zariadení, čerpacích staníc, predajní a servisov vozidiel,
- 2 mestské tržnice (mesto, sídlisko Mazorníkovo) (ÚPN-M Brezno, 2020).

2.10. ŠKOLSTVO A VZDELANIE

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na mesta a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. Na území mesta sa nachádzajú všetky stupne škôl.

Materské školy

Na základe zákona č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky s účinnosťou od 1. 7. 2002 prešli materské školy, základné školy a základné umelecké školy do zriaďovateľskej pôsobnosti obcí a miest. V súčasnosti sa spoločenské a sociálne zmeny odzrkadlili aj v potrebách kapacít, ako aj racionalizačných opatreniach vzhľadom k ekonomike prevádzkovania týchto zariadení. Boli zredukované počty zariadení i v centre regiónu a záujmovom území. V meste sa nachádzajú materské školy. Ako vyplýva z predpokladov demografického vývoja, v priebehu nasledujúcich 10 rokov pravdepodobne dôjde k miernemu poklesu počtu detí predškolského veku hlavne do 1 roka, a teda nebude vytvárať tlak na udržanie, prípadne rozšírenie zariadenia.

Ponuku škôl v meste Brezno prezentuje sieť škôl:

materské: MŠ Základnej školy Pionierska 2- elokované pracoviská Hradby 9 a MŠ B. Němcovej 17, MŠ Základnej školy K. Rapoša- elokované pracoviská Dr. Clementisa 3 a MŠ Nálepková 50, MŠ Základnej školy MPČĽ 35 a elokované pracovisko MŠ 9. mája 55, súkromná materská škola EBG

základné: ZŠ s MŠ Pionierska 2, ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4, ZŠ s MŠ MPČĽ 35, Špeciálna základná škola Mládežnícka 3,

základné umelecké školy: ZUŠ Brezno Krčulova 21

stredné školy: Gymnázium Jána Chalupku, Hotelová akadémia, Obchodná akadémia a SOŠ techniky a služieb (predtým SPŠ Brezno) vznikla zlúčením Strednej priemyselnej školy a Dievčenskej odbornej školy Valaská – Piesok v roku 2006. V roku 2008 sa k nej pripojilo aj Stredné odborné učilište Brezno – Mazorníkovo. V meste sa nachádza Súkromná pedagogická a sociálna akadémia EBG. Vysoké školstvo je zastúpené pobočkou Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Vysokej školy ekonómie a manažmentu v Bratislave (12.4.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno>).

Materská škola

Výchovno-vzdelávací proces je v materských školách realizovaný na základe školských vzdelávacích programov, vypracovaných v súlade so štátnym vzdelávacím programom ISCED – 0 a na základe podmienok konkrétnej materskej školy. Ciele a obsah predškolskej edukácie sú napĺňané na základe zámerného, nezámerného učenia sa a riadeného učenia detí. Na rozvoj kognitívnych, sociálno-emocionálnych a perceptuálno-motorických kompetencií

detí sa využívajú spontánne príležitosti, hry, zážitkové učenie, ale aj riadené, plánované a pedagógom regulované učebné situácie. Sociálno-emocionálna stránka osobnosti je formovaná v úzkej spolupráci s rodinou pod vplyvom širšieho spoločenského prostredia, stimulovaná rôznymi aktivitami a zámernými podnetmi. Psychomotorický rozvoj je denne podporovaný aktívnym pohybom, pohybom v prírodnom prostredí počas rôznych sezónnych činností (lyžovanie, sánkovanie, plávanie, otužovanie). Veľká pozornosť sa venuje rozvíjaniu grafomotorických zručností, vizuomotorických zručností ako predpokladu na budúce písanie. Intelektuálny rozvoj sa zmeriava na zmyslové vnímanie dieťaťa, pamäťové predstavy, reč a myslenie. V rámci výchovno-vzdelávacieho procesu sa v materských školách uskutočňujú rôzne sezónne aktivity a podujatia, ako napríklad: tematické vychádzky do prírody, ktoré sú zamerané na jej spoznávanie, exkurzie (so zameraním na dopravu, spoznávanie rodného mesta, svojho bydliska atď.), pre rodičovskú verejnosť sa celoročne uskutočňujú besiedky spojené s tvorivými dielňami a výstavkami, fašiangové karnevaly, školy v prírode (KRŠ 2020, 2015).

Materské školy aktívne spolupracujú so ZUŠ v Brezne a Domovom sociálnych služieb v Brezne. Pre bezproblémový prechod detí do základnej školy sa venuje veľká pozornosť spolupráci so základnou školou – najmä s učiteľkami prvých ročníkov a s CPPPP pri posúdení školskej zrelosti. V spolupráci so zriaďovateľom, SPV a OMEP materské školy mesta Brezna každoročne organizujú pre materské školy okresu Brezno podujatia: Brezniansky slávik, Detské Chalupkovo Brezno a Detskú športovú olympiádu. MŠ vo svojej výchovno – vzdelávacej činnosti uplatňujú prvky alternatívnych pedagogík: MŠ pri ZŠ Pionierska 2 používa prvky Montessori, zdravého životného štýlu, prosociálnej výchovy, MŠ pri ZŠ Karola Rapoša, Pionierska 4 uplatňuje prvky Lego dacta, zážitkového učenia, Krok za krokom a MŠ pri ZŠ MPČL 35 uplatňuje prvky Lego dacta, Montessori, metamorfózne didaktiky (KRŠ 2020, 2015).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu detí v materských školách od roku 2011 do roku 2021.

Materská škola											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Materské školy spolu	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
spolu – deti	516	496	521	517	521	530	522	527	500	505	523
Štátne	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
štátne – deti	491	469	496	492	491	500	492	497	484	478	496
štátne – triedy	25	25	25	25	25	25	25	25	26	26	26
štátne - učitelia	50	50	50	50	50	50	50	51	49	49	50
Súkromné	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Súkromné - deti	25	27	25	25	30	30	30	30	16	27	28
Súkromné - triedy	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2
Súkromné - učitelia	3	3	4	4	4	4	4	3	2	4	4

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Materské školy v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Brezno– MŠ Boženy Němcovej 17 a MŠ Hradby 9, ktoré sú súčasťou ZŠ s MŠ Pionierska 2, sú situované blízko námestia, svojou polohou vyhovujú rodičom, ktorí pracujú v meste. Materská škola Hradby je typizovaná budova pre materskú školu. Materská škola Boženy Němcovej je rodinného typu, má menšie útulné triedy. Exteriér materských škôl tvoria školské dvory a školské záhrady. Súčasťou školských záhrad sú preliezačky, kolotoče, lavičky, hojdačky. Vhodné by bolo obohatiť vybavenie školských záhrad prenosnými domčekmi, šmýkačkami, drevenými preliezkami, certifikovaným estetickým a účelným náradím, novým oplatením školskej záhrady a novým

altánkom, hlavne na MŠ Boženy Němcovej. V tomto školskom roku boli zakúpené na obidve materské školy školské záhrady „Domčeky so šmýkačkou a preliezačkou“. V roku 2020 prebehla na obidvoch materských školách kontrola ihrísk. V materských školách je dostatok hračiek, didaktických pomôcok vďaka rodičom a sponzorom, z 2 % daní, z projektov NP PRIM, Múdre hranie. Vybavenie výpočtovou a rozmnožovacou kancelárskou technikou je na dobrej úrovni, každá materská škola využíva počítače, multifunkčné zariadenie (4.4.2022, <https://www.zsbrezno.sk/vyrocná-správa.html>). MŠ Hradby 9 je 5-triedna a jej kapacita je 101 detí. Panelovú budovu MŠ tvoria 2 pavilóny – A a B. Súčasťou je aj THP pavilón so školskou výdajňou stravy. V pavilóne A sú 2 triedy s príslušnými priestormi. Na prízemí na nachádza I. trieda pre 3-4 ročné deti, na poschodí II. trieda pre 4-5 ročné deti a kancelária zástupkyne riaditeľa pre MŠ. V pavilóne B sú 3 triedy s príslušnými priestormi. Na prízemí sa nachádza III. trieda pre deti 4-5 ročné, IV. trieda pre 4-6 ročné deti a na poschodí V. trieda pre deti 5-6 ročné a spálňa pre III. a V. triedu. Pri každej triede sú spálne, kabinety, umyvárne, malé výdajne stravy, šatne. V priestoroch THP a v kočikárni sídli Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, nachádzajú sa tam aj sklady, pracovňa a školská jedáleň pre zamestnancov školy. Areál dotvára školský dvor a školská záhrada plná zelene. Tradíciou sa stala nadštandardná spolupráca s Centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, ktoré sídli v budove MŠ, spolupracou so základnou školou cez spoločné akcie aj nad rámec plánu spolupráce (ZŠ s MŠ Pionierska, 2022).

Materská škola Boženy Němcovej 17 je dvojtriedne predškolské zariadenie s rodinným prostredím, poskytuje predprimárne vzdelávanie pre deti od troch do šesť rokov. Kapacita materskej školy je 40 detí.

Materská škola MPČĽ 35 Brezno je súčasťou areálu základnej školy v časti Mazorníkovo, nachádza sa v samostatnom pavilóne s vlastným vstupom a školským dvorom. Aktuálne je sedemtriedna s celkovou kapacitou 137 miest - 5 tried s kapacitou 21 detí, 2 triedy s kapacitou 16 detí. 5 tried má samostatné spálne, dve majú spálňu vyčlenenú v priestore triedy. Každá z tried má samostatnú šatňu a sociálne zariadenie (4.4.2022, <https://msdrobcek.edupage.org/a/profil-skoly>). K 15.09.2022 vzniklo nové elokované pracovisko pri ZŠ s MŠ MPČĽ 35 pre predprimárne vzdelávanie. Ide o dve triedy pre deti vo veku od 3-6 rokov, ktoré Mesto Brezno zriadilo v zrekonštruovaných priestoroch pôvodnej materskej školy na 9. mája 55.

Materská škola, ktorá je súčasťou ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4, má dve pracoviská – 6- triednu materskú škola Dr. Clementisa 3 a 6 -triednu materskú školu Nálepškova 50.

Poskytuje predprimárnu výchovu a vzdelávanie deťom predškolského veku, nadaným deťom, deťom so ŠVVP, deťom so sociálne znevýhodneného prostredia. Kapacita MŠ Dr. Clementisa je 144 a MŠ Nálepškova 136 detí. Budovy sú pavilónového typu spojené s hospodárskym pavilónom. Súčasťou každej triedy je herňa, spálňová časť, samostatná umyvárka, WC, šatňa, sklady hračiek a pomôcok. Obe škôlky prešli kompletnou rekonštrukciou. Súčasťou materských škôl sú aj školské záhrady s dostatkom zelene a po rekonštrukcii aj novými hracími prvkami.

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0	198	196	194	192	190	188	186	184	182	180	178

1 - 4	831	834	837	840	842	845	848	851	853	856	859
0 priem. Index	0,989							% nárast 0		-10,10	
1 - 4 priem. Index	1,003							% nárast 1 - 4		3,37	
Absolútny nárast											8
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,751
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											4,650

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 4 roka až o 10,10 % v skupine do 1 roka a vzrásť počet detí od 1 do 4 roka o 3,37 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2022 by mal podiel na celkovom počte činiť 4,751 %, do roku 2032 by mal tento podiel klesnúť na 4,650 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k nárastu v celkovej skupine o cca. 8. Nárast by nemal byť významný a teda pravdepodobne nebude vytvárať tlak na zvyšovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Základné školy

V samotnom meste sa nachádzajú 3 základné školy (ZŠ). V zriaďovateľskej pôsobnosti mesta sú všetky 3 ZŠ. Nenachádza sa tu žiadna súkromná ani cirkevná škola. Základné školy sú ZŠ s MŠ Pionierska 2, ZŠ s MŠ Karola Rapoša Pionierska 4 a ZŠ s MŠ MPČL 35. Každá zo škôl podporuje rozvoj osobnosti žiaka vychádzajúc zo zásad humanizmu, rovnakého zaobchádzania, tolerancie, demokracie a vlastenectva, a to po stránke rozumovej, mravnej, etickej, estetickej, pracovnej a telesnej. Sú tu začleňovaní aj žiaci so špeciálno- výchovno- vzdelávacími potrebami.

V školách sa nachádza 81 tried, v ktorých sa vyučuje cca. 1640 detí. V školách vyučuje 117 pedagogických zamestnancov, súčasťou sú aj asistenti učiteľov, špeciálny či sociálny pedagógovia.

Základná škola											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ZŠ štátne	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
ZŠ - štátne - deti	1600	1613	1 614	1 642	1 609	1 588	1 602	1612	1627	1625	1 638
ZŠ - štátne - triedy	80	80	78	83	84	81	81	82	80	81	81
ZŠ - štátne - učitelia	114	114	113	115	126	114	111	121	118	117	117

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

ZŠ s MŠ Pionierska 2

Základnú školu tvorí komplex 4 budov- hlavná budova, 2 prístavby a telocvična. Školu navštevuje cca 800 žiakov v 39 triedach 1. a 2. stupňa. Súčasťou prístavby budovy je aj kuchyňa s veľkou jedálňou. Škola disponuje rôznymi odbornými učebňami (geografia, chémia, fyzika, cudzie jazyky) učebňami IKT, učebňami pre technickú výchovu, školskou knižnicou na 1. aj 2. stupni, telocvičnou so šatňami. Všetky priestory školy sú plne využívané. Súčasťou je aj zmodernizovaný športový areál školy (4.4.2022, <https://www.zsbrezno.sk/vyrocná-sprava.html>).

Zameranie školy:

- na vyučovanie cudzích jazykov – od 1. ročníka žiaci sa učia jeden cudzí jazyk -anglický v rámci povinného predmetu. V 3. ročníku vytvárame triedu so zvýšenou časovou dotáciou cudzieho jazyka - anglického .

- na športovú prípravu – od 1. ročníka vytvárame športové krúžky. V 3. – 4. ročníku zavádzame nepovinný predmet Pohybové hry. V 5. ročníku vytvárame triedu so športovou prípravou so zameraním na atletiku a futbal, kde žiaci majú možnosť rozvíjať svoj talent.
- na prácu s výpočtovou technikou. Žiaci v rámci krúžkov a nepovinných predmetov od 1. ročníka majú možnosť pracovať s výpočtovou technikou.

Škola sa zapája do rôznych projektov:

Planéta vedomostí – Vzdelávací systém pre základné a stredné školy s profesionálne spracovaným digitálnym obsahom a jednoduchými ovládacími nástrojmi pre učiteľov a žiakov. Jedinečná interaktívna učebná pomôcka pre moderné školy na Slovensku. Elektronizácia vzdelávacieho systému regionálneho školstva – úlohou projektu je akcelerácia procesu zavádzania elektronizovaných služieb a digitálnych interaktívnych technológií do škôl, aktívne používanie a lepšia dostupnosť digitálnych technológií, rozšírenie ponuky digitálnych vzdelávacích obsahov vytváraných na báze a v súlade so štátnym vzdelávacím programom. Základné školy odborne – úlohou je podpora profesijnej orientácie žiakov základnej školy na odborné vzdelávanie a prípravu prostredníctvom rozvoja polytechnickej výchovy zameranej na rozvoj pracovných zručností a práca s talentami. Digitálne vzdelávanie pre všeobecno-vzdelávacie predmety – Strategickým cieľom je obsahová prestavba vzdelávania na základných a stredných školách s využitím inovatívnych foriem a metód výučby. Tá prispeje k zvýšeniu pripravenosti budúcich absolventov na súčasné a budúce potreby trhu práce, čím sa zvýši tvorba pridanej hodnoty pracovnej sily v SR a dlhodobej konkurencieschopnosti SR. Špecifickým cieľom je inovácia obsahu a metód výučby, skvalitnenie výstupov vzdelávania pre potreby trhu práce vo vedomostnej spoločnosti. Zvyšovanie kvality vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania – Strategickým cieľom národného projektu je inovovať a realizovať systém meraní na úrovni školy a na národnej úrovni v rámci nižšieho sekundárneho (ISCED 2) a vyššieho sekundárneho vzdelávania (ISCED 3), ktorý umožní hodnotiť kvalitu vzdelávania, monitorovať vývoj vzdelávania na základných a stredných školách a ovplyvňovať strategické rozhodnutia v oblasti vzdelávacej politiky. Súčasne má národný projekt za cieľ analyzovať stav a potreby vzdelávania na Slovensku v oblasti kľúčových kompetencií a budovať potenciál pedagógov realizovať monitorovanie vzdelávacích výsledkov vlastnej školy s ohľadom na školský vzdelávací program. Škola je zaradená do národného projektu Nové trendy vzdelávania učiteľov anglického jazyka na základných školách. Súčasťou projektu je poskytnutie nových didaktických prostriedkov pre výučbu anglického jazyka. Taktiež sme zapojení v projekte „Baterky na správnom mieste“, ktorý je podporený a bola mu udelená záštita Ministerstva životného prostredia SR. Cieľom je organizovanie rôznych súťaží v zbere malých prenosných batérií a tým podporiť environmentálnu výchovu žiakov. Zároveň sme zapojení do súťaže „Recyklohry“. Je to súťaž o recyklácii a o triedení odpadu. Zbierame staré elektrospotrebiče a elektrozariadenia. Organizátorom je firma ASECOL. Projekt: Vieme, že... bol realizovaný pod garanciou Oddelenia prevencie kancelárie prezídia Policajného zboru SR a na odporúčenie Ministerstva školstva SR. Projekt: Kým nie je neskoro – predchádzanie patologických a javov v živote školskej mládeže (všetci vyučujúci EV, NV, OV na II. stupni). Projekt Človek v ohrození – aktuálne témy uvádzané spolu s dokumentárnymi autentickými filmami, následne realizované cvičenia a besedy. Škola je taktiež zapojená do projektu Sledovanie škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska. ŠKD je zapojené do projektu Aktivizujúce metódy vo výchove. S Výskumným ústavom detskej psychológie a patopsychológie realizujeme národný projekt Komplexný poradenský systém prevencie a ovplyvňovania sociálno-patologických javov v školskom prostredí. Projekt Zvýšenie kvality

vzdelávania vo vzdelávacej oblasti Matematika – využívaním vzdelávania Hejného metódou a v oblasti Slovenský jazyk využiť rôzne nové formy a metódy práce zamerané na čitateľskú gramotnosť. Vo vyučovacom procese veľkú pozornosť venujeme problematike diskriminácie, rasizmu a všetkým prejavom intolerancie. V našej škole je vybudovaný systém pomoci žiakom so zdravotným znevýhodnením na veľmi dobrej úrovni a s myšlienkou integrovaného vzdelávania sa stotožnili všetci pedagógovia. Edukačné výsledky, ktoré dosiahli žiaci s pomocou asistentiek sú pozitívne. Pri hodnotení učebných výsledkov pedagógovia rešpektujú psychický, fyzický a zdravotný stav žiakov, druh a stupeň postihnutia, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete. Vyučujúci rešpektujú i závery a odporúčania špeciálno - pedagogických a odborných vyšetrení a v celom vyučovacom procese uplatňujú ich špeciálno - pedagogické potreby.

Mimoškolská záujmová činnosť

Pokračuje sa v projekte Literárna škôlka, ktorý sa zameriava na literárnu tvorbu žiakov. Žiaci sa venujú žánru rozprávky a povesti. Práce boli zaslané aj do literárnych súťaží. V spolupráci s Mestskou knižnicou v Brezne sa škola snaží u žiakov prehĺbiť čítanie, stať sa aktívnymi čitateľmi knižnice a aj takouto formou zvýšiť čitateľskú gramotnosť. Školy za demokraciu – prostredníctvom tohto projektu sa v spolupráci s Centrom komunitného organizovania sa žiaci deviateho ročníka zapájajú do aktivít, ktoré sú zamerané na rozvoj kritického myslenia. Online formou prostredníctvom programu ZOOM boli uskutočnené štyri stretnutia s aktivistami CKO a Amnesty International Slovensko. Detský čin roka sa tento rok uskutočnil pre COVID 19 dištančnou formou a žiaci hlasovali za príbeh, ktorý ich najviac zaujal. Žiaci I. a II. stupňa vydávajú pod vedením svoj vlastný časopis – Dvojka. Školská internetová stránka www.zsbrezno.edu.sk – od svojho vzniku roku 2004 informuje žiakov, rodičov a širokú verejnosť o činnosti v základnej škole a jej materských školách. Návštevníci nájdu na nej rôzne aktuality, výsledky súťaží, práce a projekty žiakov, školský časopis, fotoalbum a videogalériu. V tomto školskom roku pribudla aj možnosť elektronického vzdelávania pomocou systému Socrative a prevádzka amatérskej meteorologickej stanice.

Svoju činnosť uskutočňuje 8 oddelení ŠKD. Výchovno-vzdelávacia činnosť ŠKD prebieha v triedach, ktoré zodpovedajú priestorovým normám, sú vhodné na oddych a relaxáciu detí. Zariadenie tried je vybavené kobercami na oddych, interaktívnymi tabuľami, magnetofónmi, spoločenskými hrami, športovými potrebami, loptami. Využívajú sa: herňa, školské ihrisko, počítačové miestnosti, knižnica. K zariadeniu patrí aj 1 kabinet vychovávateľiek vybavený metodickými pomôckami a literatúrou (10.4.2022, <https://www.zsbrezno.sk/vyrocnasprava.html>).

ZŠ s MŠ MPČE 35

Pôvodne 24 - triedna budova ploorganizovanej školy plne vyhovuje pre výchovno-vyučovacie proces. V súčasnosti má 17 tried a školu navštevuje cca 300 žiakov. K dispozícii má dve učebne IKT, jazykové laboratórium, novú učebňu geografie vybavenú počítačovou technikou, odbornú učebňu prírodopisu, fyziky a chémie, všetky s pripojením na internet a od 01.09.2022 aj novovybudované dve triedy pre deti s autizmom- jednu pre materskú školu a jednu pre žiakov základnej školy. V odborných učebniach a na I. stupni sú interaktívne tabule, alebo projektory. V objekte školy sa nachádza dielňa pre technické práce, veľká a malá telocvičňa s nárad'ovňou, zrkadlová gymnastická sála. Školský klub detí má okrem tried k dispozícii tri nové miestnosti s vlastnou kuchynkou a samostatným vchodom, ktoré boli zriadené pre oddychovú, relaxačnú a krúžkovú činnosť detí. Súčasťou areálu školy je aj ihrisko s atletickou

dráhou, viacúčelové ihrisko s umelou trávou a tiež tri asfaltové ihriská pre jednotlivé športy a hry detí. Škola má aj pekné priestory multifunkčnej knižnice so študovňou a počítačovým vybavením. Žiaci sa stravujú v modernej školskej jedálni. Každoročne prostredníctvom projektov a vzdelávaní získava novú výpočtovú techniku a učebné pomôcky, čím stále obnovuje a modernizuje učebne. Zrekonštruovaná bola odborná učebňa chémie, veľká telocvičňa, chlapčenské hygienické zariadenia, bol obnovený školský rozhlas a elektronický školník. V zlom technickom stave je zatekajúca strecha na pavilóne „D“ a pavilóne „E“ (KRŠ 2020, 2015, 4.4.2022, <https://cloud61.edupage.org>).

Rozvoj a smerovanie školy

Od svojho začiatku sa škola zameriava na rozšírené vyučovanie cudzích jazykov, informačných a komunikačných technológií. Po dobudovaní športového areálu sa činnosť rozšírila aj na športy ako je futbal, ľahká atletika, stolný tenis, v súčasnosti športová a moderná gymnastika. Výchova a vzdelávanie v ZŠ s MŠ MPČL 35 Brezno smeruje k príprave žiakov pre úspešné zvládnutie strednej školy a budúceho povolania. Naším Cieľom je viesť žiakov k tomu, aby sa vedeli vyrovnat' s nárokmi, ktoré na nich kladie spoločnosť, podnecovať v nich zvedavosť a tvorivé myslenie, pretože od dosiahnutej kvality vzdelania závisia šance každého jednotlivca na dobré uplatnenie sa v spoločnosti a kvalitný život.

Mimoškolská záujmová činnosť

V rámci mimoškolskej činnosti bude škola pokračovať v realizácii podujatí, ktoré efektívne a zmysluplne vyplňajú a obohacujú voľný čas žiakov. Sú to škola v prírode, lyžiarsky kurz, plavecký výcvik, Deň školy a rodiny, tvorivé dielne pre žiakov, športové podujatia a súťaže a krúžková činnosť.

Nové prístupy a metódy vzdelávania

Žiakov prostredníctvom aktivizujúcich metód podnecuje, aby učenie vnímali ako činnosť, ktorú realizujú oni sami. Aplikáciou inovatívnych prístupov sa snažíme pozitívne vplývať na zvyšovanie vnútornej motivácie žiakov k učeniu a rozvoju tvorivosti u žiakov. Našou prioritou je využívať metódy kritického myslenia, kooperatívneho učenia, simulačné metódy, metódy objavovania a sebahodnotenia. Na I. stupni naďalej realizovať Montessori školu, pokračovať v projekte Erasmus, kde si žiaci a pedagógovia vymieňajú skúsenosti a zdokonaľujú si znalosti a komunikáciu v cudzom jazyku. Naďalej podporovať duálne vzdelávanie prostredníctvom projektov a v spolupráci so strednými školami.

ZŠ s MS Karola Rapoša , Pionierska 4

Základná škola s materskou školou Karola Rapoša bola zriadená 1.9.2007. Je to plnoorganizovaná základná škola so všetkými ročníkmi prvého i druhého stupňa. V súčasnosti má 29 tried. V každom ročníku má dve – štyri triedy. Školu navštevuje asi 600 žiakov. V škole pracuje 6 oddelení školského klubu. Spravidla sú v nich zaradení žiaci príslušných tried 1. stupňa a 5. ročníka. Školský klub navštevuje 150 detí. V školskej jedálni pri ZŠ s MŠ Karola Rapoša, Pionierska 4, Brezno sa stravujú žiaci a zamestnanci základnej i materskej školy. Strava sa poskytuje aj cudzím stravníkom – dôchodcom a žiakom Špeciálnej základnej školy v Brezne. Škola i materské školy sú postavené v tichom prostredí, jednoducho prístupné z autobusovej aj železničnej stanice. (12.4.2022, <https://zsp4.edupage.org/a/profil-skoly>).

Zameranie školy

Škola rozvíja matematickú, jazykovú a čitateľskú gramotnosť, prírodovedné predmety a pohybové schopnosti žiakov. Posilňujeme vzdelávacie oblasti Matematika a práca s informáciami, Jazyk a komunikácia, Zdravie a pohyb. V siedmom ročníku 2. stupňa ZŠ pokračovala v školskom roku športová trieda so zameraním na hokej a gymnastiku, čím podporujeme nádejné mladé gymnastické a hokejové talenty v ich rozvoji.

Nasledujúca tabuľka prezentuje kapacity školského stravovania.

Školské jedálne											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6
Kapacita	677	671	671	671	725	745	775	775	745	745	745
Stravníci	2 141	2 054	2 125	2 084	2 548	2 589	2 657	2 650	2 610	2 600	2 600

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Školské jedálne majú kapacitu 745 osôb. V roku 2021 bolo v 6 školských jedálňach 2600 stravníkov.

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	1027	1031	1034	1038	1041	1045	1048	1052	1055	1059	1062
10-14	985	984	983	982	981	980	979	979	978	977	976
5-9 – pr. Index				1,003	% nárast 5 - 9						3,41
10-14 pr. Index				0,999	% nárast 10 - 14						-0,91
Abs. nárast											26
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											9,289
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											9,138

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá mierny pokles detí od 10 do 14 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku vzrásť o 26. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí klesnúť o 27,620 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí stúpnuť o 3,41 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 9,138 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania vo viacerých zariadeniach a je aj zriaďovateľom základných škôl.

Záujmová činnosť

Na území mesta Brezno mimoškolskú činnosť vykonávajú:

- Školské kluby detí - zriadené pri každej ZŠ
- Základná umelecká škola (organizácia s právnou subjektivitou zriadená Mestom)
- Centrum voľného času

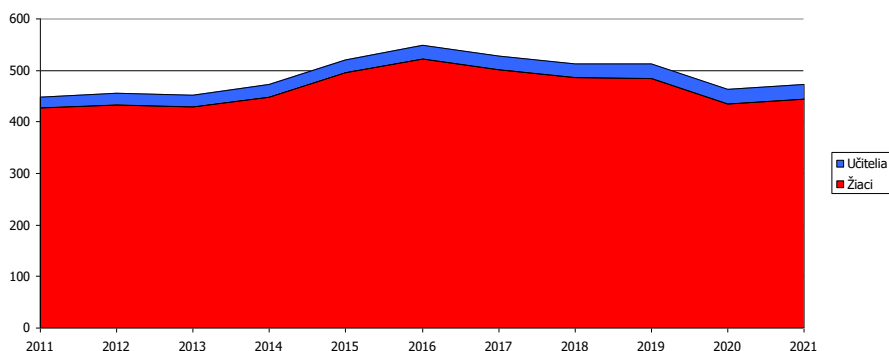
Základná umelecká škola v Brezne

ZUŠ vznikla v roku 1959, 1.1.2002 získala štatút školy s právnou subjektivitou, je rozpočtovou organizáciou, zriaďovateľom je mesto Brezno. ZUŠ riadi riaditeľ – štatutárny orgán, ktorého vymenúva a odvoláva na návrh Rady školy – zriaďovateľ. ZUŠ má svoje špecifické vzdelávacie a kultúrno-výchovné ciele, ktorými poukazuje, ale aj učí mladého človeka, ako využiť svoj voľný čas a tým nepriamo pôsobí na rozvoj a formovanie osobnosti. Mladej generácii, ale i dospelým dáva možnosť rozvíjať svoj prirodzený talent a osobitú pozornosť venuje podchyteniu nadaných detí. Každý rok vytvára kvalitné podmienky na získanie základného umeleckého vzdelania a absolventi ZUŠ majú možnosť sa uchádzať o vyššie odborné, až profesijné vzdelanie na stredných školách, konzervatóriách a vysokých školách umeleckého zamerania. Absolventi ZUŠ v Brezne sa uplatňujú v mnohých oblastiach kultúrneho života, pokračujú v štúdiu na konzervatóriách, stredných umeleckých školách, VŠMU, VŠVU. ZUŠ sídli v súčasných priestoroch na Krčulovej ulici od roku 1996. Sú to priestory bývalej materskej školy, ktoré boli upravené pre potreby školy. Škola disponuje 18 vyhovujúcimi učebňami pre individuálne vyučovanie a jednou miestnosťou pre skupinové vyučovanie hudobného odboru. Okrem toho dve miestnosti s predsieňou má vyčlenený výtvarný odbor. Škola má vlastnú koncertnú sálu s kapacitou 85 miest na sedenie. Súčasťou je malá zborovňa i niekoľko menších skladovacích priestorov, dve miestnosti pre nepedagogických zamestnancov a registratúrne stredisko. Koncertná sála je využívaná predovšetkým na školské verejné a triedne koncerty, na koncerty rôznych umelcov, vystúpenia účastníkov Chalupkovho Brezna a pod. Od 1.2.2018 škola dostala do užívania zrekonštruované priestory na Nálepkovej ulici 2404, kde sa presťahoval literárno-dramatický a tanečný odbor. Súčasťou týchto priestorov sú 2 tanečné sály, 1 javisková sála, 2 miestnosti pre vyučovanie literárno-dramatického odboru, zborovňa, 2 šatne, sociálne zariadenia a sprchy zvlášť pre chlapcov i dievčatá, miestnosť pre upratovačku a malý skladovací priestor. Priestory boli upravené v súlade so základnými materiálno-technickými a priestorovými podmienkami MŠVVaŠ a veľkou mierou prispeli nielen k skvalitneniu edukačného procesu, ale aj k celkovej pohode žiakov i učiteľov týchto odborov. Návky dychového orchestra sa realizujú tiež mimo hlavnej budovy, a to v priestoroch Dychového orchestra mesta Brezna na Švermovej ulici č.7. Edukačný proces výtvarného odboru sa uskutočňuje aj v elokovanom pracovisku, v priestoroch ZŠ s MŠ MPČĽ 35, kde sú na tento účel využívané dve miestnosti. V každej husľovej, dychovej i speváckej triede je pianino, kvôli hodinám korepetície. Priestorovo nevyhovujúca je zborovňa. Škola nemá zabezpečený bezbariérový prístup (11.3.2022, <https://zusbrezno.edupage.org/>).

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu žiakov v ZUŠ. Do roku 2016 počet žiakov v ZUŠ stúpá. V roku 2020 výraznejšie ovplyvnila vývoj pandémie COVID - 19.

ZUŠ	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Žiaci	427	433	429	448	496	523	502	486	485	435	444
Učitelia	22	23	23	25	25	26	26	26	27	28	28

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov V ZUŠ

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Centrum voľného času Brezno

Centrum voľného času je výchovno-vzdelávacie zariadenie pre deti, mládež a dospelých do 30 rokov s celoročnou prevádzkou vrátane školských prázdnin. Organizuje výchovno-vzdelávaciu, záujmovú, rekreačnú a športovú činnosť pre deti a mládež mimo vyučovania. Vytvára podmienky pre relaxáciu a aktívne trávenie voľného času, pre rozvoj a zdokonaľovanie praktických zručností, podieľa sa na formovaní návykov užitočného využívania voľného času a na rozvíjanie talentu, špecifických schopností a tvorivosti detí a mládeže. Úlohou vedúcich záujmových útvarov, klubov, krúžkov, kurzov je aj naďalej neformálnym a zaujímavým spôsobom rozvíjať sociálne vzťahy, ktoré sú z hľadiska formovania osobnosti dieťaťa dominujúce. Centrum pri zabezpečovaní poslania a cieľov činnosti spolupracuje so školami v meste a v spádovej oblasti, ďalej s miestnymi inštitúciami a tiež s organizáciami s podobným zameraním (športové kluby, občianske združenia...). Na základe zmluvy s Okresným úradom v Banskej Bystrici sme organizátorom predmetových olympiád a postupových súťaží ktoré zastrešuje Ministerstvo školstva SR a športových súťaží SAŠŠ. Napĺňanie našich cieľov sa deje prostredníctvom: 1. Pravidelnej záujmovej činnosti – formou krúžkov (záujmových útvarov), klubov..., 2. Príležitostnej záujmovej činnosti – podujatia vo všetkých oblastiach činnosti zariadenia – súťaže, zábavné akcie, vystúpenia, tvorivé dielne, športové aktivity, 3. Spontánnej činnosti – stolný tenis, stolný futbal, spoločenské hry a 4. Prázdninovej činnosti - organizovanie prímestských táborov, športových podujatí,... (10.3.2022, <https://cvcbrezno.edupage.org/a/profil-cvc>).

Centrum voľného času sídli v budove, ktorá je situovaná v blízkosti centra mesta. Materiálnotechnické vybavenie zariadenia je na dobrej úrovni. Vo vestibule sa nachádzajú 2 stolnotenisové stoly a stolný futbal. V keramickej a výtvarnej učebni sa nachádza hrnčiarsky kruh a keramická pec a bol zakúpený aj nový nábytok a stoličky. Vo fitnes sa nachádzajú spinningové bicykle, posilňovacie stroje a materiál na cvičenie. V modelárskej učebni je zastaraný nábytok aj materiál. V počítačovej učebni sa nachádzajú staršie počítače, tlačiarne a kopírovací stroj. Učebne sú využívané na činnosť záujmových útvarov a aj na niektoré súťaže a predmetové olympiády. Kancelária je vybavená novými stolmi a stoličkami. Materiál potrebný na výchovno-vzdelávací proces je priebežne dopĺňaný v priebehu celého roka. Budova CVČ je na niektorých miestach v čiastočne nevyhovujúcom stave – poškodená strešná krytina, poškodené strešné žľaby (KRŠ 2020, 2015).

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
5-9	1027	1031	1034	1038	1041	1045	1048	1052	1055	1059	1062
10-14	985	984	983	982	981	980	979	979	978	977	976
5-9 – pr. Index				1,003	% nárast 5 - 9						3,41
10-14 pr. Index				0,999	% nárast 10 - 14						-0,91
Abs. nárast										26	
% z celkového počtu obyvateľov - 2022										9,289	
% z celkového počtu obyvateľov - 2032										9,138	

Špeciálne školy

V samotnom meste sa nachádza 1 špeciálna škola (ŠŠ). V škole vyučuje 30 učiteľov. Počet detí v špeciálnej štátnej škole postupne klesá. V škole sa učí 191 detí.

Základná škola											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ŠŠ spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
ŠŠ spolu - deti školsk.	238	230	220	212	234	234	223	229	193	192	191
ŠŠ - štátne - učители	34	32	32	32	32	33	32	32	32	30	30

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Škola (Špeciálna základná škola Mládežnícka 3, 977 03 Brezno) má vlastnú, účelovú budovu, vhodnú na realizáciu výchovno-vzdelávacieho procesu. V budove je 25 tried, 5 oddelení ŠKD, ktoré popoludní realizujú výchovnú činnosť v triedach. Kancelárie zamestnankýň, ktoré poskytujú služby v účtovníctve sa nachádzajú na prizemí. Od septembra 2015 je súčasťou školy Výdajná školská jedáleň pre žiakov a zamestnancov školy. Účelne využívame priestory na vyučovanie PVC – cvičná kuchynka, vynovená zrekonštruovaná dielňa, učebňa INFOVEKU, projektová učebňa s interaktívnou tabuľou, pohybové štúdio – telocvičňa, či školská knižnica a trieda pre žiakov IVP. Vstup do budovy školy je bezbariérový. Imobilní žiaci využívajú bezbariérové WC, presuny po schodisku im umožňuje šikmá schodisková plošina. Ťažko chodiacim žiakom poskytujú oporu po schodisku madlá. Žiaci môžu využívať na nácvik chôdze aj rehabilitačný chodník a pri sedení vankúše na dynamické sedenie. Uvoľniť sa môžu v suchom bazéne. Komunikáciu a motoriku rúk môžu cvičiť s pomocou hudobného systému BEAMZ a ďalších kompenzačných pomôcok (10.3.2022, <https://szsbrezno.edupage.org/text45/>).

Stredné školstvo

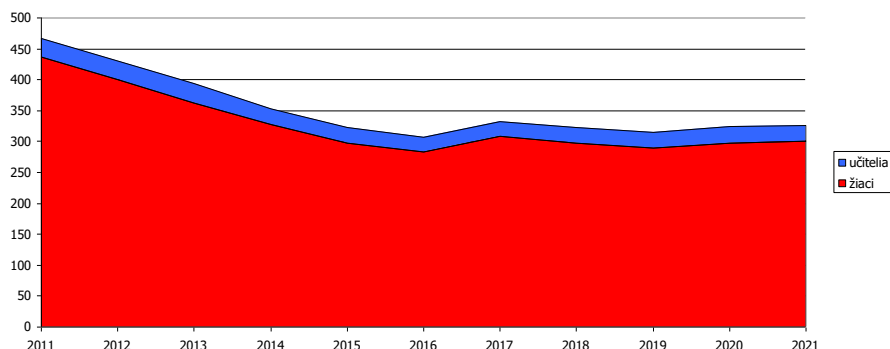
Ponuku stredoškolského vzdelávania tvorí v meste Gymnázium Jána Chalupku, Hotelová akadémia, Obchodná akadémia a SOŠ techniky a služieb (predtým SPŠ Brezno) vznikla zlúčením Strednej priemyselnej školy a Dievčenskej odbornej školy Valaská – Piesok v roku 2006. V roku 2008 sa k nej pripojilo aj Stredné odborné učilište Brezno – Mazorníkovo.

Gymnázia

V roku 2021 bolo v meste Brezno 1 gymnázium. Celkovo počet žiakov gymnáziu mierne klesal do roku 2019. V roku 2021 bolo evidovaných 300 žiakov.

Gymnázia											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
spolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
štátne - žiaci	437	401	363	328	298	283	309	297	290	298	300
štátne - triedy	17	16	15	14	14	14	14	13	13	13	13
štátne - učitelia	29	30	31	25	24	24	24	25	25	26	26

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov v gymnáziách

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Gymnázium

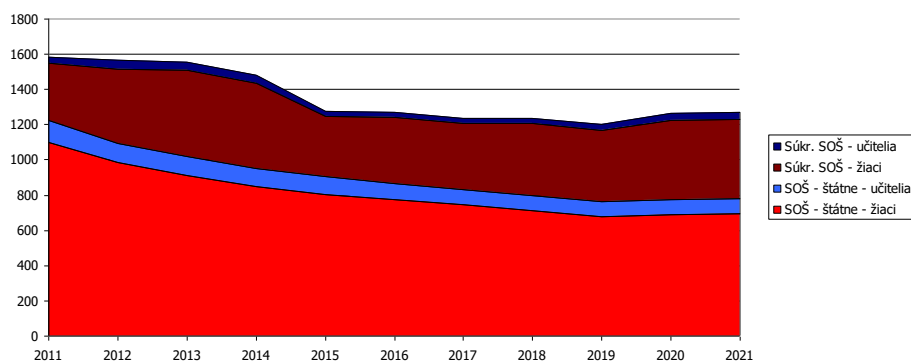
Škola pre zabezpečenie vzdelávacej a výchovnej činnosti využíva kmeňové klasické učebne, odborné učebne a laboratória, telocvičňu, posilňovňu, gymnastickú telocvičňu. Každá trieda má svoju vlastnú kmeňovú učebňu. Pre realizovanie ŠkVP má škola zriadené a plne využíva nasledovné priestory: laboratórium fyziky, laboratórium pre vyučovanie chémie, laboratórium pre vyučovanie biológie, 3 odborné učebne informatiky, 4 odborné učebne pre vyučovanie cudzích jazykov, učebňu hudobnej výchovy a umeleckových predmetov (UKL, DEU), telocvičňu, gymnastickú telocvičňu vybudovanú z klasickej učebne vybavenú dostatočným množstvom náradia a náčinia pre využitie v rámci gymnastiky všeobecnej, aerobnej, kondičnej, cvičení všeobecného rozvoja a zdravotných cvičení, kmeňové učebne sú postupne dopĺňané dataprojektormi a notebookmi, prípadne interaktívnymi tabuľami. Keďže škola nemá vlastný športový areál, využíva na vyučovanie telesnej a športovej výchovy aj priestory zatravneneho ihriska, ktoré má v prenájme mestský florbalový klub a nachádza sa v tesnej blízkosti školy. Ďalšie priestory tvoria: kabinety vybavené administratívnym zariadením a počítačmi pripojenými na internet, čím škola vytvára vhodné pracovné podmienky pre pedagogických zamestnancov, administratívne priestory pre manažment školy, administratívu a ekonomicko-hospodársku správu školy, priestory na malé pracovné stretnutia (galéria žiackych prác v podkroví), oddychové časti s lavičkami v priestoroch chodieb školy, priestory na hygienu vrátane WC a ďalšie pomocné priestory - sklady, vrátnica, dielňa, kotolňa, archív. Obnovu učebných pomôcok zabezpečuje škola zo štátneho rozpočtu, podporou rodičov, sponzorov, zapájaním sa do projektov a maximálnym využitím vzdelávacích poukazov. Učebné programy sú podporované i vhodným výberom učebnicového fondu. Budova školy je vybavená školským rozhlasom. Pevné napojenie na internet majú okrem 3 učebni informatiky aj kabinety, kancelárie a zborovňa, v priestoroch školy je možné sa pripojiť k wifi sieti (14.3.2022, <https://gymbrezno.edupage.org/a/zaverecna-sprava-1?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQyJnN1YnBhZ2U9Ng%3D%3D>).

Stredné odborné školy

V meste Brezno bolo v roku 2021 celkovo 3 stredné štátne odborné školy a jedna súkromná. Počet žiakov rovnako ako v prípade gymnázií klesá. Do roku 2021 klesol počet žiakov na cca. 1150.

SOŠ											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
SOŠ spolu	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
SOŠ spolu - žiaci	1417	1404	1406	1 332	1 143	1 148	1 118	1118	1080	1140	1150
SOŠ spolu - žiaci d. št.	1369	1254	1192	1 112	944	921	878	858	812	826	835
SOŠ - štátne	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
SOŠ - štátne - žiaci	1097	985	914	846	806	774	745	710	680	689	695
SOŠ - štátne - triedy	44	41	43	41	37	35	34	30	30	30	30
SOŠ - štátne - učitelia	130	111	105	106	102	91	87	87	85	83	83
SOŠ - štátne - žiaci d. št.	1097	955	870	790	752	731	697	668	634	637	640
Súkr. SOŠ	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Súkr. SOŠ - žiaci	320	419	492	486	337	374	373	408	400	451	455
Súkr. SOŠ - triedy	16	19	21	19	13	16	16	18	17	17	17
Súkr. SOŠ - učitelia	34	49	45	42	29	32	33	33	39	39	39
Súkr. SOŠ - žiaci d. št.	272	299	322	322	192	190	181	190	178	189	195

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Obrázok: Vývoj počtu žiakov a učiteľov v SOŠ

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Hotelová akadémia Brezno

Škola nadregionálneho typu so 100-ročnou tradíciou. Má atraktívne priestory v centre Brezna s možnosťou ubytovania a stravovania. Zaručí: ovládanie svetových jazykov – anglicky, nemecky, ruský a taliansky jazyk podľa vlastného výberu, praktické zručnosti pre bežný život, vedomosti z moderných informačných technológií, ale aj gastronómie, ekonómie a účtovníctva a základy diplomatického protokolu a spoločenskej komunikácie. Umožní štúdium na ľubovoľnej vysokej škole doma aj v zahraničí, VŠEM Bratislava ho realizuje v priestoroch školy, účasť zahraničnej praxe – Švajčiarsko, Nemecko, Grécko, Taliansko a získanie medzinárodných certifikátov - somelier, barista, barman, carving, atď.. Škola pre zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu a ďalších servisných činností využíva priestory, ktoré má: v trvalom užívaní: 4 budovy - (hlavná budova školy, dve budovy Školského internátu, budova odborných učební na vyučovanie praktických odborných predmetov) - stav - dobrý (vyžadujú si trvalé náklady na udržiavanie), účelnosť - plne využitá pre určené potreby, vybavenosť - sú vybavené podľa nutných potrieb na fungovanie školy a Školského internátu a slúžia daným účelom. Vnútorne priestory: budova školy je v dobrom stave - 26 miestností slúži na výchovno-vzdelávací proces, 25 miestností sa využíva ako

kabinety, kancelárie a sklady. Vybavenosť vnútorných priestorov školy slúži svojmu účelu, vyžaduje si postupné vybavenie novým zariadením (lavice, podlahy, stoličky a ostatné interiérové vybavenie zodpovedajúce súčasnému trendu). Súčasťou hlavnej budovy sú i priestory telocvične s príslušenstvom. Budova odborných učební - 10 miestností slúži na odborné vyučovanie praktického zamerania, 5 miestností slúži na iné účely (1 - zborovňa, 2 - kabinety, 2 - ubytovacie priestory). Ku škole patria dve samostatné budovy Školského internátu, ktoré sú v dobrom stave a slúžia pre ubytovanie žiakov, nevyhnutná je bežná údržba. Kapacita ubytovania je 90 (max. 97) osôb. V budove sa nachádza školská jedáleň, v ktorej sú poskytované služby spojené so stravovaním žiakov a zamestnancov školy, tiež cudzích stravníkov, ak to umožňujú pandemické opatrenia (10.3.2022, <https://habrezno.edupage.org/a/o-nasej-skole>).

Stredná odborná škola techniky a služieb, Brezno

Počiatky učňovského školstva sa v Brezne datujú na rok 1952. Toto obdobie sprevádzali veľké ťažkosti, pretože na tú dobu neboli ešte poznatky o pedagogickej práci a nebolo odborníkov pre výchovu a vzdelávanie. Veľké problémy boli i so zabezpečením vhodných priestorov pre teoretické vyučovanie. Tento problém sa riešil rekonštrukciou starej školy na Rázusovej ulici. Napriek tomuto riešeniu podmienky pre vzdelávanie boli veľmi zlé, hlavne, čo sa týkalo hygieny a hlučnosti. V roku 1965 vedenie Mostárne Brezno pristúpilo k výstavbe novej školy, ktorá bola daná do užívania v roku 1967 a postupne sa areál dobudovával. Učilište sa zaraďovalo medzi popredné učilištá v kraji a za 50 rokov existencie vychovalo 6719 absolventov. Medzi aktivity školy patrila družba so školou vo Warene, v bývalej NDR i družba so slovenským gymnáziom v Bekéscabe. K všestrannému rozvoju osobnosti prispievala i kultúrno-osvetová činnosť a športová činnosť. V minulosti sa žiaci masovo zúčastňovali na činnosti krúžkov, organizovali sa rôzne súťaže. Historickým medzníkom v živote SOU je 1. apríl 1991, kedy sa oddelimitovali od materského podniku Mostáreň Brezno a novým zriaďovateľom sa stalo MH SR. Od 1. júla 2001 prešla zriaďovateľská funkcia na krajské úrady a od 1. júla 2002 pod Banskobystrický samosprávny kraj. Od 1. septembra 2008 bolo Stredné odborné učilište vyradené zo siete škôl a pričlenené k Spojenej škole v Brezne, ako jedna z jej organizačných zložiek s názvom Stredná odborná škola. Doposiaľ posledná zmena bola zrealizovaná 1. septembra 2010. Zmenilo sa sídlo Strednej odbornej školy z Mládežníckej 3 na Laskomerského 3, čím sa všetky tri zložky Spojenej školy sústredili v jednej budove. Premenovanie školy na Strednú odbornú školu techniky a služieb sa udialo 1.9.2014 (10.4.2022, [Historia školy | Stredná odborná škola techniky a služieb, Brezno \(edupage.org\)](https://habrezno.edupage.org/a/historia-skoly-stredna-odborna-skola-techniky-a-sluzieb-brezno)). Škola poskytuje nasledujúce študijné odbory: 4 - ročné študijné odbory: 2381 M strojárstvo, 6352 M obchod a podnikanie, 3 - ročné učebné odbory: 2423 H nástrojár, 6460 H predavač, 6489 H hostinský, hostinská, 2 - ročné učebné odbory: 2478 F strojárka výroba, 3178 F výroba konfekcie, 2 - ročné nadstavbové štúdium - študijné odbory: 6421 L spoločné stravovanie, 2414 L 01 strojárstvo – výroba, montáž a oprava prístrojov, strojov a zariadení, 6403 L podnikanie v remeslách a službách, 6411 L prevádzka obchodu (10..2022, <https://ssbrezno.edupage.org/a/moznosti-studia?eqa=dGV4dD10ZXh0L3RleHQ3JnN1YnBhZ2U9NQ%3D%3D>)

Súkromná stredná odborná škola pedagogická EBG so sídlom v Brezne

Súkromná stredná odborná škola pedagogická EBG so sídlom v Brezne je strednou odbornou školou, ktorá vznikla 1. septembra 2006. Vyučujú sa v nej študijné odbory ukončené maturitnou skúškou v dennej a pomaturitnej forme. Škola pri svojom vzniku otvorila štúdium v odbore vychovávateľsko-opatrovateľská činnosť. Neskôr boli akreditované odbory

učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo, sociálno – výchovný pracovník. V súčasnosti sa v SSOŠP EBG vyučuje v dennom i pomaturitnom štúdiu odbor učiteľstvo pre materské školy a vychovávateľstvo. Je orientovaný na zámernú a cieľavedomú výchovu a vzdelanie detí od 2 rokov až po vstup do základnej školy. V tomto odbore sú pripravovaní pedagógovia do materských škôl a materských centier. Absolventi s dobrými jazykovými schopnosťami, ktorí majú záujem, môžu po ročnej praxi v odbore požiadať o uznanie vzdelania v Nemecku. Certifikáty z nemeckého jazyka a zvláštnej odbornej spôsobilosti dostatočne pomôžu absolventom pri hľadaní vhodného pracovného miesta doma i v zahraničí. Absolventi školy môžu študovať na obsahovo príbuzných vysokých školách, alebo si zvýšiť vzdelanie pomaturitným špecializačným štúdiom v odbore špeciálna pedagogika. Pomaturitné kvalifikačné i špecializačné štúdium vyučované večernou formou bolo navrhnuté v závislosti od potrieb spoločnosti a trhu práce. Je určené pre absolventov SSOŠP, ale aj iných stredných škôl. Po ukončení štúdia v našej škole sa môžu absolventi zapojiť do pracovného procesu na Slovensku i v zahraničí, kde v zariadeniach aj našich partnerských organizácií (materských školách, školských kluboch detí) budú využívať štúdiom získané zručnosti. V rámci obsahovej prestavby školstva svoje aktivity zameriavame na posilnenie praktickej zložky, aby budúci absolventi boli pripravení podľa požiadaviek praxe. Do vzdelávacieho procesu škola vstupuje atraktívnymi formami vyučovania napr. formou e-learningu, blokovým vyučovaním praktických, metodických a výchovných predmetov. V tejto činnosti spolupracuje s odborníkmi z Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici (10.3.2022, <https://ssospebgbrezno.edupage.org/a/profil-skoly>).

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	1200	1218	1237	1255	1273	1291	1309	1327	1346	1364	1382
15-19 – pr. Index	1,014				% nárast 15-19				15,17		
Abs. nárast											182
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											5,540
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											6,197

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa nárast počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 stúpnuť o 15,17 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov stúpnuť o 182.

Vysoké školstvo

Z vysokých škôl má v Brezne detašované pracovisko Materiálovotechnologická fakulta Trnava, Slovenskej technickej univerzity Bratislava. Na fakulte je možné študovať odbory: technológie strojárkej výroby, technologické zariadenia a systémy, materiálové inžinierstvo, inžinierstvo životného prostredia, zabezpečovacia technika, aplikovaná informatika a automatizácia v priemysle, inžinierstvo kvality produkcie a priemyselné inžinierstvo a manažment (ÚPN-M Brezno, 2020).

Trendy

Transformácia základného školstva si vyžaduje zmenu filozofie vzdelávania z direktívneho na tvorivo-humánne, musí sa zamerať na osobnosť žiaka a na celkový rozvoj jeho osobnosti. Preto je tak dôležitá kurikulárna transformácia, to znamená konštruktívna zmena v učebných plánoch a osnovách. Treba sa zamerať sa na to, čo je pre žiaka dôležité, netrvať na

encyklopedických vedomostiach a memorizácii, ale sústrediť sa na to, aby žiak pracoval tvorivo, aby si vedel hľadať a dokázal nájsť informácie, ktoré potrebuje a nezaťažoval sa tým, čo nie je dôležité a čo si môže kedykoľvek nájsť na Internete, alebo v knižnici. Diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Je nevyhnutná diverzifikácia ciest, spôsobov a metód vzdelávania. Rodičia musia mať možnosť vybrať si školu, ktorá vyhovuje ich deťom či už je to škola štátna, súkromná, alebo alternatívna, to znamená, že tu musí existovať prostredie slobodnej voľby a právo na výber vzdelávacej cesty, musí existovať konkurenčné prostredie, ktoré bude hnacou silou pokroku.

2.11. SOCIÁLNA SFÉRA

Zákon o sociálnych službách vymedzuje **sociálnu službu** ako „odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny“.

Pod **nepriaznivou sociálnou situáciou** sa rozumie ohrozenie osoby sociálnym vylúčením alebo obmedzenie jej schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy z nasledujúcich dôvodov:

- a) nemá zabezpečené podmienky na uspokojenie základných životných potrieb,
- b) pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok,
- c) pre ohrozenie jej vývoja z dôvodu jej zdravotného postihnutia,
- d) pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav,
- e) z dôvodu, že dovŕšila vek potrebný na nárok na starobný dôchodok,
- f) pre výkon opatrovania osoby s ťažkým zdravotným postihnutím,
- g) pre ohrozenie správaním iných osôb, alebo ak sa stala obeťou správania iných osôb,
- h) pre zotrvávanie v priestorovo segregovanej lokalite.

Sociálne služby sa poskytujú v zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľmi je obec, VÚC, fyzické a právnické osoby, a ostatné orgány miestnej štátnej správy a samosprávy. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách (Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení... 351/2017 Z. z., 61/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 231/2019 Z. z., 66/2020 Z. z., 89/2020 Z. z., 218/2021 Z. z., 218/2021 Z. z., 484/2021 Z. z., 484/2021 Z. z., 92/2022 Z. z., 101/2022 Z. z.) a o zmene a doplnení Zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení Zákona č. 276/2017 Z. z., 276/2017 Z. z., 289/2017 Z. z., 292/2017 Z. z., 56/2018 Z. z., 87/2018 Z. z., 106/2018 Z. z., 112/2018 Z. z., 157/2018 Z. z., 170/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 177/2018 Z. z., 216/2018 Z. z., 9/2019 Z. z., 30/2019 Z. z., 139/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 371/2019 Z. z., 390/2019 Z. z., 476/2019 Z. z., 6/2020 Z. z., 73/2020 Z. z., 198/2020 Z. z., 279/2020 Z. z., 75/2021 Z. z., 261/2021 Z. z., 500/2021 Z. z., 249/2022 Z. z.) vymedzuje paletu poskytovaných sociálnych služieb obyvateľom mesta Brezno. Nasledujúca tabuľka prezentuje ponuku zariadení sociálnych služieb v okrese Brezno.

Zariadenia sociálnych služieb v okrese Brezno											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
PM v DSS pre post. detí	62	32	32	24	18	18	20	17	14	12	12
PM v DSS pre p. dosp.	292	224	307	294	288	339	333	329	294	291	291
PM v detských domovoch	94	102	105	112	112	102	-	-	-	-	-
PM v zariad. pre seniorov	103	124	111	103	125	127	133	133	164	132	132
Počet m. k 31.12 spolu	633	592	600	578	586	629	529	510	503	466	466
Počet zariadení	18	20	19	16	17	17	16	15	15	14	14

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2022

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, oddelenie posudkových činnosti a peňažných príspevkov na kompenzáciu sociálnych dôsledkov ťažko zdravotne postihnutých občanov poskytuje finančné prostriedky na kompenzáciu a na preklopenie zdravotných ťažkostí. Občania Brezna žiadajú tieto peňažné príspevky na kompenzáciu (peňažný príspevok na prepravu a peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so zabezpečením prevádzky osobného motorového vozidla, príspevok na kúpu/úpravu osobného motorového vozidla, peňažný príspevok na úpravu bytu, rodinného domu alebo garáže, na kompenzáciu zvýšených výdavkov na diétne stravovanie, na osobnú asistenciu, na opatrovanie, na kúpu, výcvik používania a úpravu pomôcky, na opravu pomôcky, na kúpu zdvíhacieho zariadenia, peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich s hygienou alebo s opotrebovaním šatstva, bielizne, obuvi a bytového zariadenia, na kompenzáciu zvýšených výdavkov súvisiacich so starostlivosťou o psa so špeciálnym výcvikom a pod.), v rámci ktorých vydáva mesto Brezno potvrdenie, že občanovi nie je poskytovaná žiadna sociálna služba prostredníctvom mesta (platí len pri príspevku na opatrovanie).

Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad poskytovaných sociálnych služieb podľa druhu v meste Brezno.

Sociálne služby		
Druh	Zariadenie / služba	existujúci stav
Sociálne služby krízovej intervencie	nocľaháreň -	1
	útulok útulok	0
	domov na pol ceste -	0
	nízkoprahové denné centrum -	2
	zariadenie núdzového bývania	0
	nízkoprahová sociálna služby pre deti a rodinu	2
Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života	Áno
	zariadenie dočasnej starostlivosti o deti	2
	centrum včasnej intervencie	1
	nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu	1
Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	zariadenie podporovaného bývania - zariadenie chráneného bývania	0
	zariadenie pre seniorov	2
	zariadenie opatrovateľskej služby	0
	rehabilitačné stredisko	0
	domov sociálnych služieb	1
	špecializované zariadenie	1
	denný stacionár	1
	opatrovateľská služba	Áno
	prepravná služba	sociálny taxik 2
	sprievodcovská a predčítateľská služba	Nie
	tlmočnická služba	Nie
	sprostredkovanie tlmočnickej služby	Áno
sprostredkovanie osobnej asistencie	Áno	
požičiavanie pomôcok	Áno	
Sociálne služby s použitím	monitorovanie a signalizácia potreby pomoci	Áno

telekomunikačných technológií	krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií	Nie
Podporné služby	odľahčovacia služba	Áno
	pomoc pri zabezpeč. opat. práv a povinností	áno ale neregistrovaná
	denné centrum	1
	integračné centrum	0
	jedáleň	0
	práčovňa	0
	stredisko osobnej hygieny	0

Zdroj: Brezno, 2022

Mesto Brezno a neverejní poskytovatelia poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách, na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku v zariadeniach:

1. Sociálne služby krízovej intervencie:

Nocľaháreň §25 Zákona 448/2008

V nocľahárni sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. a) a i) Zákona č. 448/2008, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie bývanie užívať, poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania, sociálne poradenstvo, nevyhnutné ošatenie a obuv, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Mesto Brezno, Mládežnícka 1787

Druh sociálnej služby: Nocľaháreň

Rozsah: neurčitý čas

Forma: pobytová - ročná

Cieľová skupina: §25 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie alebo nemôžu doterajšie bývanie užívať

Kapacita: 24 osôb

Deň začatia poskytovania: 1.1.2016 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu §28 zákona 448/2008

Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu sa poskytuje fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa § 2 ods. 2 písm. b) zákona č. 448/2008 a jej rodine. V rámci nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu sa poskytuje sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, preventívna aktivita, zabezpečuje pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, pomoc pri príprave na školské vyučovanie a sprevádzanie dieťaťa do a zo školy a školského zariadenia, záujmová činnosť. Nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu možno poskytovať ambulatnou sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu.

MISERICORDIA n.o.

Druh sociálnej služby: Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

Rozsah: neurčitý čas

Forma: terénna

Cieľová skupina: §28 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby a ich rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré nemajú pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy

Deň začatia poskytovania: 21.4.2017

MISERICORDIA n.o., Nálepková 1190

Druh sociálnej služby: Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu

Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §28 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby a ich rodiny v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré nemajú pre svoje životné návyky, spôsob života, závislosť od návykových látok alebo návykových škodlivých činností schopnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy
Kapacita: 10 osôb
Deň začatia poskytovania: 21.4.2017

Existujú rezervy v spolupráci aj so školami. Uvedená služba by mohla byť vo väčšej miere využívaná na preventívne aktivity, záujmovú činnosť a pomoc pri príprave na školské vyučovanie (MsÚ, 2022).

Nízkoprahové denné centrum §24b Zákona 448/2008

V nízkoprahovom dennom centre sa fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii podľa §2 ods. 2 písm. a), b), h) a i) počas dňa poskytuje sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, utvárajú podmienky na prípravu stravy, výdaj stravy alebo výdaj potravín, vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny.

Mesto Brezno, Mládežnícka 1787
Druh sociálnej služby: Nízkoprahové denné centrum
Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §24b zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie
Kapacita: 12 osôb
Deň začatia poskytovania: 7.1.2010 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Diecézna charita Rožňava, Nám. gen. M.R.Štefánika 32/39
Druh sociálnej služby: Nízkoprahové denné centrum
Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §24b zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré nemajú zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktoré nemajú zabezpečené ubytovanie
Kapacita: 8 osôb
Deň začatia poskytovania: 30.01.2012 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa §31 Zákona 448/2008

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytuje, ak rodič dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, nemôže zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu. V rámci pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, výchova, zabezpečuje záujmová činnosť. Za dôvody, pre ktoré nemôže rodič dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sama alebo s pomocou rodiny, sa považujú najmä choroba, úraz alebo kúpeľná liečba rodiča alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, alebo úmrtie jedného z rodičov, pôrod matky dieťaťa alebo ženy, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, narodenie najmenej troch detí súčasne alebo narodenie dvoch detí alebo viac detí súčasne v priebehu

dvoch rokov, a to až do troch rokov veku najmladších detí. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytuje terénnou formou sociálnej služby. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa sa poskytuje najviac v rozsahu 30 po sebe nasledujúcich dní.

Mesto Brezno
Druh sociálnej služby: Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
Rozsah: neurčitý čas
Forma: terénna
Cieľová skupina: §31 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - rodičia detí alebo fyzické osoby, ktoré majú dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa sami alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťa postupovať podľa osobitného predpisu (najmä z dôvodu ich choroby, úrazu, kúpeľnej liečby, pôrodu, narodenia najmenej 3 detí súčasne, narodenia 2 detí alebo viac detí súčasne v priebehu 2 rokov)
Deň začatia poskytovania: 18.12.2009 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života §32a Zákona 448/2008

Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života sa poskytuje rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, v čase prípravy na trh práce alebo v čase vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo s návratom na trh práce, poskytovaním starostlivosti o maloleté dieťa, prípravy na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole alebo v čase vykonávania zárobkovej činnosti, poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom. V rámci služby na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, pomoc pri príprave na školské vyučovanie, výchova, zabezpečuje záujmová činnosť. Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života, ak ide o dieťa do troch rokov veku alebo do šiestich rokov veku, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, sa poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa alebo šiestich rokov veku dieťaťa, ak je dieťaťom s nepriaznivým zdravotným stavom, jedným opatrovateľom detí najviac štyrom deťom; to neplatí, ak ide o súrodencov. Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života sa poskytuje terénnou formou sociálnej služby alebo ambulatnou sociálnou službou mimo zariadenia. Ak sa služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života poskytuje ambulatnou sociálnou službou mimo zariadenia, poskytuje sa v rodinnom prostredí fyzickej osoby, ktorá poskytuje starostlivosť o dieťa. Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života podľa odseku 1 písm. b) sa môže poskytovať ambulatnou sociálnou službou mimo zariadenia aj v prostredí, ktorým je priestor zamestnávateľa rodiča alebo zamestnávateľa fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, vyčlenený na zabezpečenie tejto starostlivosti o dieťa zamestnanca.

Mesto Brezno
Druh sociálnej služby: Služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života
Rozsah: neurčitý čas
Forma: terénna
Cieľová skupina: §32a ods. 1 a) zákona č. 448/2008 Z. z. - rodičia detí alebo fyzické osoby, ktoré majú dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu (v čase prípravy na trh práce, vykonávania aktivít spojených so vstupom alebo návratom na trh práce, štúdia, vykonávania zárobkovej činnosti)
Deň začatia poskytovania: 18.2.2010 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Služba včasnej intervencie §33 Zákona 448/2008

Služba včasnej intervencie sa poskytuje dieťaťu do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývin ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodine tohto dieťaťa. V rámci služby včasnej intervencie sa poskytuje špecializované sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, vykonáva stimulácia komplexného vývoja dieťaťa so zdravotným postihnutím, preventívna aktivita. V rámci služby včasnej intervencie sa vykonáva komunitná rehabilitácia. Službu včasnej intervencie možno poskytovať ambulantom sociálnou službou a terénnou formou sociálnej služby prostredníctvom terénneho programu. Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby má prednosť pred ambulantom sociálnou službou. Ak terénna forma sociálnej služby nie je vhodná, účelná alebo dostatočne nerieši nepriaznivú sociálnu situáciu, poskytuje sa ambulantom sociálna služba. Miesto poskytovania služby včasnej intervencie ambulantom sociálnou službou nemôže byť v budove zariadenia, v ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba. Zdravotné postihnutie podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

MISERICORDIA n.o., Nálepková 1190

Druh sociálnej služby: Služba včasnej intervencie

Rozsah: neurčitý čas

Forma: ambulantom

Cieľová skupina: §33 ods. 1 zákona č. 448/2008 Z. z. - dieťa do siedmich rokov jeho veku, ak je jeho vývoj ohrozený z dôvodu zdravotného postihnutia a rodina tohto dieťaťa

Kapacita: 10 osôb

Deň začatia poskytovania: 11.3.2020 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa §32b Zákona 448/2008

V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života poskytovaním starostlivosti o dieťa do troch rokov veku, ak sa rodič alebo fyzická osoba, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, pripravuje na povolanie štúdiom na strednej škole alebo na vysokej škole, pripravuje na trh práce alebo vykonáva aktivity spojené so vstupom alebo s návratom na trh práce alebo vykonáva zárobkovú činnosť. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytuje starostlivosť o dieťa do troch rokov veku aj rodičovi alebo fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, ak nemôže z dôvodov podľa § 31 ods. 3 zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa sama alebo s pomocou rodiny a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu, voľné miesto nemožno obsadiť dieťaťom rodiča alebo fyzickej osoby, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu, podľa písmena a) alebo odseku 1. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa poskytujú bežné úkony starostlivosti o dieťa, stravovanie, výchova. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa sa sociálna služba poskytuje do 31. augusta bezprostredne nasledujúceho po dovŕšení troch rokov veku dieťaťa. V zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa možno poskytovať starostlivosť najviac o 12 detí v jednej dennej miestnosti, ktorá spĺňa funkciu herne a spálne; to platí, aj ak je spálňa stavebne oddelená od herne a deti užívajú oba tieto priestory. Počet detí podľa prvej vety možno zvýšiť najviac o tri deti, ak sa v dennej miestnosti alebo v priestoroch spálne a herne neposkytuje starostlivosť o dieťa do jedného roku veku.

Mesto plánovalo vybudovať 2 zariadenia v rôznych mestských častiach. V roku 2022 sa počítalo so zahájením stavby jedného zariadenia. Druhé zariadenie mestorealizovať nebude, nakoľko zo strany zhotoviteľa došlo k navýšeniu ceny vo výške, ktorá je v rozpore so zákonom o VO. Na území mesta sú prevádzkované neverejným poskytovateľom dve zariadenia tohto druhu SDZ Margarétka s.r.o. s kapacitou 14 detí a Misericordia n.o. s kapacitou pre 8 detí.

MISERICORDIA n.o., Nálepková 1190

Druh sociálnej služby: Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §32b ods. 1 a 2 Zákona č. 448/2008 Z. z. - rodičia s deťmi od 1 do 3 rokov veku dieťaťa a fyzické osoby, ktoré majú deti od 1 do 3 rokov veku zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu.
Kapacita: 8 osôb
Deň začatia poskytovania: 1.3.2019

SDZ - Margarétka, s.r.o., Školská 172

Druh sociálnej služby: Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
Rozsah: určitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §32b ods. 1 a 2 Zákona č. 448/2008 Z. z. - rodičia s deťmi do 3 rokov a fyzické osoby, ktoré majú deti do 3 rokov zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu (ktorí spĺňajú podmienky § 32b zákona č. 448/2008 Z.z.)
Kapacita: 14 osôb
Deň začatia poskytovania: 18.12.2017 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

3. Riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu, alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Opatrovateľská služba §41 Zákona 448/2008

Opatrovateľská služba je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Opatrovateľskou službou sa poskytujú úkony podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Rozsah úkonov na základe sociálnej posudkovej činnosti určuje obec v hodinách alebo podľa jednotlivých úkonov podľa prílohy č. 4 zákona 448/2008. Minimálny rozsah úkonov sebaobsluhy nesmie byť nižší, ako je minimálny rozsah zodpovedajúci stupňu odkázanosti fyzickej osoby posúdený podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008, ak sa poskytovateľ sociálnej služby s prijímateľom sociálnej služby na návrh prijímateľa sociálnej služby nedohodne inak v zmluve o poskytovaní sociálnej služby. Opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, ak tento zákon neustanovuje inak, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu, ktorej je nariadená karanténa pre podozrenie z nákazy prenosnou chorobou a pri ochorení touto nákazou. Ustanovenie odseku 3 písm. b) sa nepoužije, ak fyzickej osobe vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje ústavná zdravotná starostlivosť v zdravotníckom zariadení, vykonávajúcej opatrovanie sa poskytuje odľahčovacia služba, ktorá je opatrovaná fyzickou osobou, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu, sa poskytuje opatrovateľská služba v rozsahu najviac osem hodín mesačne.

Mesto Brezno

Druh sociálnej služby: Opatrovateľská služba
Rozsah: neurčitý čas
Forma: terénna
Cieľová skupina: §41 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Deň začatia poskytovania: 18.12.2009 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Pomoc pri výkone opatrovateľských práv a povinností mesto poskytuje, avšak táto služba nie je registrovaná, nakoľko pri jej poskytovaní musí byť s klientom uzatvorená zmluva, čo sa v

praxi neosvedčilo. Mesto nezastupuje fyzickú osobu v konaní pred súdom, ale sociálny pracovník poskytuje poradenstvo, súčiní pri spisovaní návrhov na súd, spolupracuje ohľadom výkonu opatrovníctva s rôznymi inštitúciami. Mesto vykonáva aj funkciu opatrovníka osobám s trvalým pobytom v meste Brezno, na základe rozhodnutia súdu (MsÚ, 2022).

Zariadenie pre seniorov §35 Zákona 448/2008

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej IV podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008, alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. V zariadení pre seniorov sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, utvárajú podmienky na úschovu cenných vecí, zabezpečuje záujmová činnosť. V zariadení pre seniorov sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje zariadenie pre seniorov ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22 Zákona č. 448/2008. V zariadení pre seniorov možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb LUNA, Fraňa Kráľa 23
Druh sociálnej služby: Zariadenie pre seniorov
Rozsah: neurčitý čas
Forma: pobytová - ročná
Cieľová skupina: §35 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Kapacita: 90 osôb
Deň začatia poskytovania: 1.10.1991 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka, Boženy Němcovej 1090/25 Brezno
Druh sociálnej služby: Zariadenie pre seniorov
Rozsah: neurčitý čas
Forma: pobytová - ročná
Cieľová skupina: §35 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Kapacita: 40 osôb
Deň začatia poskytovania: 10.1.2022 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Denný stacionár §40 Zákona 448/2008

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona 448/2008 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. V dennom stacionári sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, stravovanie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, záujmová činnosť. Ak sa v dennom stacionári poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. V dennom stacionári sa poskytuje sociálne poradenstvo aj rodine alebo inej fyzickej osobe, ktorá zabezpečuje pomoc fyzickej osobe v domácom prostredí, na účel spolupráce pri sociálnej rehabilitácii.

Mesto Brezno
Druh sociálnej služby: Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka, Boženy Němcovej 1090/25 Brezno
Rozsah: Denný stacionár
Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná
Cieľová skupina: §40 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzická osoba, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby ak jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa

Kapacita: 10 osôb (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)
Deň začatia poskytovania: 10.1.2022 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Zariadenie pre seniorov a denný stacionár Boženka sú dve sociálne služby pod jednou strechou, ktorú začali s poskytovaním sociálnych služieb v januári r. 2022. V dennom stacionári sú prijímateľmi sociálnej služby najmä mladí dospelí, ktorí po ukončení vzdelávania využívajú svoj voľný čas v dennom stacionári. Do budúcnosti chce mesto posilniť odborné vzdelávanie personálu a tiež zvýšiť finančné ohodnotenie personálu na každej úrovni vykonávanej činnosti (MsÚ, 2022).

Domov sociálnych služieb §38 Zákona 448/2008

V domove sociálnych služieb sa poskytuje sociálna služba týždennou pobytovou sociálnou službou alebo ambulatnou sociálnou službou fyzickej osobe do dovŕšenia dôchodkového veku, ak je táto fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 Zákona č. 448/2008, alebo nevidiaca alebo prakticky nevidiaca a jej stupeň odkázanosti je najmenej III podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008. V domove sociálnych služieb sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utvárajú podmienky na vzdelávanie, úschovu cenných vecí. Ak sa v domove sociálnych služieb poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. Na vzdelávanie podľa odseku 2 písm. c) prvého bodu sa neutvárajú podmienky v domove sociálnych služieb, v ktorom sa poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe. V domove sociálnych služieb sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje domov sociálnych služieb ošetrovateľskú starostlivosť podľa § 22. zákona č. 448/2008. Ak fyzická osoba dovŕši dôchodkový vek počas poskytovania sociálnej služby v domove sociálnych služieb, táto sociálna služba sa jej poskytuje aj naďalej. V domove sociálnych služieb možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia. Sociálnu službu v domove sociálnych služieb nemožno poskytovať ako celoročnú pobytovú sociálnu službu.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb LUNA, Fraňa Kráľa 23
Druh sociálnej služby: Domov sociálnych služieb
Rozsah: neurčitý čas
Forma: pobytová - ročná
Cieľová skupina: §38 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby s duševnými poruchami odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Kapacita: 30 osôb (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Špecializované zariadenie §39 Zákona 448/2008

V špecializovanom zariadení sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, jej stupeň odkázanosti je najmenej V podľa prílohy č. 3 zákona č. 448/2008 a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Parkinsonova choroba, Alzheimerova choroba, pervazívna vývinová porucha, skleróza multiplex, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, hluchoslepota, AIDS alebo organický psychosyndróm ťažkého stupňa. V špecializovanom zariadení sa poskytuje pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, sociálne poradenstvo, sociálna rehabilitácia, ubytovanie, stravovanie, upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva, osobné vybavenie, zabezpečuje rozvoj pracovných zručností, pomoc pri pracovnom uplatnení, záujmová činnosť, utvárajú podmienky na vzdelávanie, úschovu cenných vecí. Ak sa v špecializovanom zariadení poskytuje sociálna služba deťom, poskytuje sa im výchova. Na vzdelávanie podľa odseku 2

písm. c) prvého bodu sa neutvárajú podmienky v špecializovanom zariadení, v ktorom sa poskytuje sociálna služba plnoletej fyzickej osobe. V špecializovanom zariadení sa zabezpečuje aj ošetrovateľská starostlivosť, ak neposkytuje špecializované zariadenie ošetrovateľskú starostlivosť podľa §22 zákona č. 448/2008. V špecializovanom zariadení možno poskytovať sociálnu službu najviac pre 40 prijímateľov sociálnej služby v budove zariadenia.

Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb LUNA, Predné Halny 1878
Druh sociálnej služby: Špecializované zariadenie
Rozsah: neurčitý čas
Forma: ambulatná, obytná
Cieľová skupina: §39 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby so schizofróniou odkázané na pomoc inej fyzickej osoby
Kapacita: 2 osoby
Deň začatia poskytovania: 21.11.1988 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Požičiavanie pomôcok §47 Zákona 448/2008

Požičiavanie pomôcok je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzickej osobe s nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na pomôcku. Pomôcka sa môže požičiavať fyzickým osobám uvedeným v odseku 1 na dohodnutý čas, najdlhšie do zabezpečenia pomôcky na základe verejného zdravotného poistenia, formou peňažného príspevku na zaobstaranie pomôcky podľa osobitného predpisu, z iných zdrojov alebo do doby trvania podmienok pre poskytnutie pomôcky. Nepriaznivý zdravotný stav podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu. Fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím preukazuje odkázanosť na pomôcku posudkom vydaným príslušným úradom práce, sociálnych vecí a rodiny na účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia podľa osobitného predpisu.

Mesto Brezno
Druh sociálnej služby: Požičiavanie pomôcok
Rozsah: neurčitý čas
Forma: terénna
Cieľová skupina: §47 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a fyzické osoby s nepriaznivým zdravotným stavom odkázané na pomôcku
Deň začatia poskytovania: 4.5.2017 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci §52 Zákona 448/2008

Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci je sociálna služba poskytovaná fyzickej osobe, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie. Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci je poskytovanie nepretržitej, dištančnej, hlasovej, písomnej (krátka textová správa) alebo elektronickej komunikácie s fyzickou osobou uvedenou v odseku 1 prostredníctvom signalizačného zariadenia alebo audiovizuálneho zariadenia napojeného na centrálny dispečing, ktorý zabezpečí potrebnú pomoc na základe vyslaného signálu potreby pomoci. Potrebu poskytovania sociálnej služby podľa odseku 1 fyzická osoba preukazuje potvrdením poskytovateľa zdravotnej starostlivosti podľa osobitného predpisu.

Mesto Brezno
Druh sociálnej služby: Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
Rozsah: neurčitý čas
Forma: telefonicky, pomocou telekomunikačných technológií

Cieľová skupina: §52 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré majú nepriaznivý zdravotný stav, ktorým sa poskytuje sociálna služba monitorovanie a signalizácia potreby pomoci s cieľom zabrániť vzniku krízovej sociálnej situácie alebo zabezpečiť jej riešenie

Deň začatia poskytovania: 1.1.2013 (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Mesto poskytuje službu monitorovanie a signalizáciu potreby pomoci zatiaľ len pre 5 klientov. Tu existujú medzery v technických riešeniach. Služba je viazaná na interiér, detektor pádu reaguje na každý podnet a tým pádom často naruša súkromie klienta. Dnes sú aj seniori vybavení mobilnými telefónmi, čiže vedú zrychlenou voľbou privolať pomoc. Ak sa služba po technickej stránke zdokonalí, bol by zrejme väčší záujem o jej poskytovanie. Zo začiatku bola služba prevádzkovaná spoločnosťou Slovak Telekom, ktorý mal aj elektronickú evidenciu prijímateľov sociálnej služby s uvedením základných údajov potrebných na riešenie kritickej situácie, čo bolo dobré riešenie. Spoločnosť z dôvodu nerentability službu zrušila. Do budúcnosti by bola vhodná krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií, ktorá by mohla fungovať na princípe telef. „SOS“ linky na poskytnutie okamžitej intervencie klientom v krízových situáciách, zároveň by mohla byť prepojená s inštitútmi pomáhajúcich profesií (MsÚ, 2022).

5. Podporné služby:

Denné centrum §56 Zákona 448/2008

V dennom centre sa poskytuje sociálna služba počas dňa fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek, fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou. V dennom centre sa najmä poskytuje sociálne poradenstvo, zabezpečuje záujmová činnosť. Ponúka celú škálu najrôznejších aktivít a je zo strany seniorov veľmi využívané. Jeden deň v týždni venujeme priestor na stretávanie aj skupine zdravotne postihnutých (MsÚ, 2022).

Mesto Brezno	Rázusova 926
Druh sociálnej služby:	Denné centrum
Rozsah:	neurčitý čas
Forma:	ambulantná
Cieľová skupina:	§56 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek, fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, rodičia s dieťaťom alebo starí rodičia s vnukom alebo vnučkou.
Kapacita:	60 osôb (15.4.2022, https://www.bbsk.sk/)

Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností mesto poskytuje, avšak táto služba nie je registrovaná, nakoľko pri jej poskytovaní musí byť s klientom uzatvorená zmluva, čo sa v praxi neosvedčilo. Mesto nezastupuje fyzickú osobu v konaní pre súdom, ale sociálny pracovník poskytuje poradenstvo, súčiní pri spisovaní návrhov na súd, spolupracuje ohľadom výkonu opatrovníctva s rôznymi inštitúciami. Mesto vykonáva aj funkciu opatrovníka osobám s trvalým pobytom v meste Brezno, na základe rozhodnutia súdu (MsÚ, 2022).

6. Ďalšie odborné činnosti vykonávané samostatne, zapísané v registri poskytovateľov sociálnych služieb:

Sociálna rehabilitácia §21 Zákona 448/2008

Sociálna rehabilitácia je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobslužbe, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a

komunita. Ak je fyzická osoba odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, sociálna rehabilitácia podľa odseku 1 je najmä nácvik používania pomôcky, nácvik prác v domácnosti, nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu, výučba písania a čítania Braillovoho písma, nácvik zrakového vnímania a sociálna komunikácia.

ALTERNATÍVA - Centrum nezávislého života, n.o.

Druh sociálnej služby: Sociálna rehabilitácia

Rozsah: určitý čas

Forma: terénna

Cieľová skupina: §21 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - mladí ľudia so zdravotným, sociálnym alebo viacnásobným znevýhodnením

Deň začatia poskytovania: 14.4.2021 <https://www.bbsk.sk/>

Miesto poskytovania: okres: Banská Bystrica, Brezno, Lučenec (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

Sociálne poradenstvo - základné §19 ods. 2 Zákona č. 448/2008 Z. z.

Základné sociálne poradenstvo (§19 ods. 2 Zákona č. 448/2008 Z. z.) je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa tohto zákona. Sociálne poradenstvo možno vykonávať ambulantom formou prostredníctvom poradní sociálneho poradenstva zriadených na tento účel a terénnu formou prostredníctvom terénnych programov.

Diecézna charita Rožňava, Námestie gen. M.R.Štefánika 26

Druh sociálnej služby: Sociálne poradenstvo - základné

Rozsah: neurčitý čas

Forma: ambulantom

Cieľová skupina: §19 ods. 1 Zákona č. 448/2008 Z. z. - Rodina s maloletým dieťaťom, dieťa v krízovej sociálnej situácii a jeho rodina, FO s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom, FO v dôchodkovom veku, FO v krízovej sociálnej situácii. Cez rôzne malé projekty a grantové programy pomáha Diecézna charita Rožňava prostredníctvom NDC Brezno rôznym cieľovými skupinám: Diecézna charita Rožňava je príjemcom potravinovej pomoci z Potravinovej banky Slovensko. Vďaka tejto spolupráci sa v NDC Brezno denne prerozdeľujú potraviny, získané z HM Tesco. Ide predovšetkým o chlieb, pečivo, zelenina, ovocie. V prípade, že si občan vzhľadom na svoj zdravotný stav, vek alebo z iných vážnych dôvodov nemôže prevziať potraviny v NDC, sú mu tieto doručené domov. Charita sa v súčasnosti zapojila aj do projektu bezplatného zabezpečenia dioptrických okuliarov na základe indikácie očnému lekárovi pre ľudí, ktorí nemajú dostatok finančných prostriedkov na zakúpenie okuliarov, ďalej do projektu, v rámci ktorého vyhľadáva rodiny v núdzi, ktorým sú následne odovzdané peračníky a školské vrecúška pre deti, ako aj do projektu školského sociálneho štipendia, kde finančne pomáha s úhradou školného, internátu, kúpou školských pomôcok... Cieľom Diecéznej charity v Brezne je naďalej rozvíjať ambulantom a terénne sociálne služby: okrem nízkoprahového denného centra plánuje poskytovať opatrovateľskú službu obyvateľom mesta i priľahlého okolia, poskytovať ošetrovateľskú starostlivosť, zintenzívniť terénnu sociálnu prácu za účelom vyhľadávania občanov, ktorí v dôsledku veku, zdravotného stavu, straty zamestnania, starostlivosti o dieťa/dospelého člena s ťažkým zdravotným postihnutím žijú na hranici chudoby.... s cieľom následnej pomoci – poradenstva, materiálnej pomoci, riešenie otázky bývania (prestupné bývanie, Housing First ako nástroj prevencie vzniku bezdomovectva), zriadiť komunitné centrum,.....

Deň začatia poskytovania: 11.5.2022

Miesto poskytovania: Poradenské centrum Najsvätejšej Trojice, Námestie gen. M.R.Štefánika 26/32, 97701 Brezno (15.4.2022, <https://www.bbsk.sk/>)

7. Ďalšie služby sociálneho charakteru poskytované nad rámec zákona o sociálnych službách:

V meste Brezno sú poskytované aj ďalšie služby sociálneho charakteru ako napr. sociálny taxík, stravovanie seniorov a ŤZP a donáška obedov do domácnosti.

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebujú, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobo udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261). Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovaní podmienok, ktoré majú kvalitné služby splňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitnom pláne a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja

poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012,
<http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiadava a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálne technickej vybavenosti, najneskôr do 31. 12. 2013.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

Vývoj cieľových skupín

Veková skupina 60 –

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +												
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
60-64	1492	1487	1481	1476	1470	1465	1460	1454	1449	1444	1438	
65-69	962	928	894	860	826	792	757	723	689	655	621	
70-74	751	736	722	707	692	678	663	649	634	620	605	
75-79	488	472	457	441	426	410	395	379	364	348	333	
80-84	323	318	313	308	303	298	294	289	284	279	274	
85-89	150	146	141	137	133	128	124	120	115	111	107	
90-94	59	58	56	55	53	52	51	49	48	47	45	
95-99	1	1	3	5	5	7	9	9	10	11	12	
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
105-109	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
60+ – pr. Index						0,950	% nárast – 60+					
Abs. nárast											- 792	
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											19,520	
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											15,407	

Celkový pokles v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 18,73 % (vývoj je neštandardný oproti väčšine samospráv). Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal klesnúť na 15,407 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o - 792 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov mesto už v súčasnosti zabezpečuje dobrú ponuku sociálnych služieb.

2.12. ZDRAVOTNÍCTVO

V oblasti zdravotníctva je občanom mesta Brezna a regiónu poskytovaná zdravotná starostlivosť najmä v Nemocnici s poliklinikou v Brezno, ďalej v neštátnych ambulanciách praktických i odborných lekárov sídliajúcich prevažne v centre mesta. Pohotovostnú službu zabezpečuje Lekárska služba prvej pomoci. Nedostatky vo fungovaní odborných ambulancií sa vedenie nemocnice snaží riešiť a taktiež došlo k zlepšeniu a posilneniu odbornosti v oblasti personálnej aj na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

V nemocnici sú k dispozícii nasledujúce ambulancie a oddelenia:

detské – detská príjmová ambulancia

interné - Ambulancia všeobecného lekárstva – závodná ambulancia, Endokrinologická ambulancia, Gastroenterologická ambulancia, Geriatrická ambulancia, Interná ambulancia, Hematologická ambulancia, Kardiologická ambulancia I., Kardiologická ambulancia II., Nefrologická ambulancia, Pneumologická a ftizeologická ambulancia I. (dočasne pozastavená)

neurologické - Neurologická ambulancia I., Neurologická ambulancia II.

chirurgické - Ambulancia cievnej chirurgie, Ambulancia úrazovej chirurgie, Chirurgická ambulancia, Urologická ambulancia

gynekologické - Ambulancia klinickej onkológie, Gynekologická ambulancia, Gynekologicko-pôrodná ambulancia

psychiatrické a psychologické - Psychiatrická ambulancia II., Psychiatrická ambulancia III., Psychologická ambulancia

ostatné ambulancie - Algéziologická ambulancia (bolesti), Anestéziologická ambulancia (predoperačné vyšetrenia), Ambulancia fyziatrie, balneológie a liečebnej rehabilitácie

súkromné ambulancie - päť Ambulancií zubného lekárstva, dve Dermatovenerologické ambulancie, Gastroenterologická ambulancia, Ortopedická ambulancia, Otorinolaryngologická ambulancia, Reumatologicko – interná ambulancia, dve Detské ambulancie, Interná ambulancia, Logopedická ambulancia, Alergologická ambulancia, Očná ambulancia

lôžkové oddelenia - Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny, Gynekologicko-pôrodné oddelenie, Chirurgické oddelenie, Neurologické oddelenie, Interné oddelenie, Detské a novorodenecké oddelenie, Liečebňa dlhodobo chorých

bez lôžkové oddelenia - Hemodialyzačné oddelenie, Oddelenie klinických laboratórií, OKL – pracovisko klinickej biochémie, OKL – Hematologické pracovisko, OKL – pracovisko klinickej mikrobiológie, Rádio-diagnostické oddelenie, Fyziatricko – rehabilitačné oddelenie Urgentný príjem, Centrálna operačná sála, Patologicko-anatomické oddelenie, Lekáreň pri nemocnici, Ústavná lekáreň, Záchraná zdravotná služba, Dopravná zdravotná služba Magnetická rezonancia (11.3.2022, <https://www.nspbr.sk/web/ambulancie/>).

Počet samostatných ambulancií praktického lekára pre dospelých postupne klesá. Tiež postupne zanikajú niektoré špecializované ambulancie z dôvodu smrti lekára či jeho odchodu na dôchodok, bez toho, aby sa na ich miesto podarilo zohnať iného lekára v danej odbornosti. V súčasnosti je v meste činných 8 takýchto ambulancií a 5 samostatných ambulancií praktického lekára pre deti a dorast. Mesto a jeho obyvatelia majú k dispozícii celkovo 57 špecializovaných ambulancií, 1 ambulanciu rýchlej lekárskej pomoci, 1 ambulanciu rýchlej zdravotnej pomoci určenej na sekundárne prevozy a 6 ambulancií dopravnej zdravotnej služby.

Zdravotnícke zariadenia v meste											
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
A	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
C	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
D	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
E	10	11	9	12	13	12	11	13	13	12	12
F	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
G	10	9	8	10	8	7	7	8	8	8	8
H	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5
I	16	12	14	13	12	12	12	12	11	12	12
J	5	6	6	8	5	5	5	5	4	5	5
K	57	56	55	58	59	61	62	60	56	57	57
L	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1
A	Polikliniky samostatné (úz. a záv.)										
B	Nemocnice všeobecné a špecializované										

C	Transfúziologické a hematologické oddelenia
D	Liečebne, domy ošet.starost., hospice, zar.biomed.výskumu
E	Lekárne a výdajne liekov
F	Výdajne zdravotníckych pomôcok spolu
G	Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých
H	Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti
I	Samostatné ambulancie praktického lekára stomatóloga
J	Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa
K	Samostatné ambulancie lekára špecialistu
L	Rýchla zdravotnícka pomoc

Zdroj: ŠÚ SR, 2022, DacaCubes,

Problémom v meste sú lekári a sestry v dôchodkovom veku a nedostatok lekárov a sestier, a z toho dôvodu plynúce dlhšie čakacie doby na vyšetrenie, sťažený telefonický kontakt, či samotné objednanie sa pacienta na vyšetrenie. Rovnaký problém je aj u stomatólogov. Najmä niektoré ich služby sú finančne náročné a sociálne slabší obyvatelia majú s návštevou stomatóloga problém. Je potrebné rozšírenie, resp. vzhľadom na nedostatok lekárov a sestier aspoň udržanie ponuky zdravotníckych služieb regionálnej úrovne. Nedostatok lekárov a sestier a ich vysoký vek je v súčasnosti už najzávažnejší problém celorepublikového i miestneho charakteru, z dôvodu ktorého dostupnosť niektorých druhov zdravotnej starostlivosti postupne klesá.

Osobitným problémom, ktorým čelia súčasné zdravotnícke zariadenia sú neprispôsobiví pacienti a/alebo pacienti nedodržiavajúci liečebný režim a/alebo zdravý životný štýl, ktorí svojim správaním negatívne vplyvajú na proces poskytovania zdravotnej starostlivosti a zaťaženosť zdravotníckeho systému. Ide predovšetkým o prípady kedy:

- sa niektorí pacienti nedostavia bez ospravedlnenia na objednaný termín vyšetrenia, a to aj opakovane,
- niektorí pacienti nie sú verejne zdravotne poistení a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti musia náklady poskytovanej zdravotnej starostlivosti žiadať a vymáhať priamo od týchto pacientov, resp. v prípade neúspešnosti vymáhania, tieto náklady nesú priamo poskytovatelia,
- nezdravý životný štýl (alkohol, fajčenie, užívanie omamných látok, nesprávne stravovacie návyky, nedostatok pohybu)
- nevhodné správanie pacientov k personálu (vulgárnosť, agresia)
- tendencia občanov bez domova v zimných mesiacoch využívať ústavné zdravotnícke zariadenia na riešenie svojej situácie

Možné riešenia týchto problémov v nastávajúcom období sú zvýšenie povedomia o zdravom životnom štýle, o vhodnej komunikácii so zdravotníkmi pracovníkmi, o prevzatí zodpovednosti za svoj život (napr. byť verejne zdravotne poistený) a za svoje zdravie (napr. viesť zdravý životný štýl). Taktiež okrem prevencie ako možné riešenie je mať zavedené v zdravotníckych zariadeniach sankčné mechanizmy (poplatok za nedostavenie sa na vyšetrenie bez ospravedlnenia, poplatok za opätovné vystavenie zdravotníckych dokumentov ako napr. žiadanky o vyšetrenie a pod.). A v neposlednom rade hrubé útoky na zdravotníkov vždy riešiť v spolupráci s políciou.

Prognóza cieľovej skupiny

Predpokladá sa vyšší dopyt po zdravotníckych službách, nakoľko spotrebiteľmi zdravotníckych služieb sú hlavne deti nižších vekových skupín. Vyšší dopyt po službách pravdepodobne nebude vyvolaný nárastom tejto vekovej skupiny (v prípade postproduktívneho veku sa predpokladá pokles takmer vo všetkých skupinách), ale zhoršenie

životných podmienok tejto skupiny, zvýšené pôsobenie stresových faktorov z dôvodu COVID - 19 a problémom na Ukrajine, zhoršením parametrov životného prostredia, či problémami spojenými s neschopnosťou uspokojiť základné životné potreby z dôvodu rozpočtovej bariéry a následnej ekonomickej deprivácie.

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4												
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
0	198	196	194	192	190	188	186	184	182	180	178	
1 - 4	831	834	837	840	842	845	848	851	853	856	859	
0 priem. Index					0,989	% nárast 0						-10,10
1 - 4 priem. Index					1,003	% nárast 1 – 4						3,37
Abs. nárast											8	
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											4,751	
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											4,650	

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +												
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
60-64	1492	1487	1481	1476	1470	1465	1460	1454	1449	1444	1438	
65-69	962	928	894	860	826	792	757	723	689	655	621	
70-74	751	736	722	707	692	678	663	649	634	620	605	
75-79	488	472	457	441	426	410	395	379	364	348	333	
80-84	323	318	313	308	303	298	294	289	284	279	274	
85-89	150	146	141	137	133	128	124	120	115	111	107	
90-94	59	58	56	55	53	52	51	49	48	47	45	
95-99	1	1	3	5	5	7	9	9	10	11	12	
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
105-109	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
60+ – pr. Index					0,950	% nárast – 60+						-18,73
Abs. nárast											- 792	
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											19,520	
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											15,407	

2.13. ŠPORT

Mesto Brezno zabezpečuje rozvoj športu v jeho rekreačnej alebo výkonnostnej forme prostredníctvom príspevkovej organizácie TS Brezno a úseku kultúry a športu, športových klubov, školských zariadení, mimovládnych organizácií a záujmových združení. V meste Brezno má sídlo 42 občianskych združení (zdroj: www.ives.sk/registre), ktoré priamo v názve alebo v popise činnosti majú uvedený šport alebo konkrétnu športovú činnosť (pre potreby koncepcie sme do počtu registrovaných občianskych združení nezaradili moto-šport a kynológiu). Na území mesta Brezno je aktívnych 18 občianskych združení, ktoré sa systematicky venujú konkrétnemu druhu športu, alebo organizujú športové aktivity. Časť občianskych združení – športových klubov je naviazaných na materiálno – technické a priestorové vybavenie TS Brezno, ktorý zastrešuje (KRŠ Brezno, 2014):

Oblasť činnosti športových klubov a oddielov

Vytvára podmienky pre vykonávanie organizovanej a neorganizovanej individuálnej a skupinovej činnosti súvisiacej s telesnou výchovou, športom a pohybovo-rekreačnou a relaxačnou (korčuľovanie, plávanie, sauna, posilňovňa, masáže) aktivitou pre občanov. Podporuje a usmerňuje činnosť športových klubov (oddielov) pôsobiacich na území mesta

Brezno. Spravuje zverené športové objekty a zariadenia, zabezpečuje ich prevádzku údržbu a opravy.

Oblasť komunálneho športu

Plánuje, pripravuje a organizuje rôzne športové súťaže pre mládež a občanov mesta Brezno. Do tejto činnosti zapája členov športových klubov (oddielov) pôsobiacich na území mesta a spolupracuje s Centrom voľného času v Brezne. Pri organizovaní športových akcií v oblasti komunálneho športu spolupracuje s inými športovými organizáciami, občianskymi združeniami a podporuje rozvoj športu pre všetkých. Organizuje predplavecké prípravy pre materské školy a plavecké kurzy pre základné a stredné školy. □ S cieľom rozšírenia športu medzi mládežou organizuje rôzne športové súťaže v spolupráci so základnými a strednými školami.

Oblasť starostlivosti o športové objekty a finančné hospodárenie

V meste Brezno zabezpečuje prevádzku objektov Aréna Brezno, Zimný štadión a ľadová plocha, Viacúčelové športové ihrisko s umelou trávou pri Zimnom štadióne na ulici ŠLN č. 34, Futbalový štadión na ulici Fraňa Kráľa č. 1, Futbalové ihrisko na ulici Brezenská č. 27, Ihrisko minigolfu na Nábřeží Dukelských Hrdinov, Plaváreň a tenisové kurty na ulici Mládežníckej č. 4, ďalšie objekty zverené do správy. Na základe spracovaného plánu vykonáva každý rok údržbu a opravu zverených športových objektov a zariadení. Plánuje, pripravuje a realizuje investičné akcie menšieho rozsahu po schválení zriaďovateľom. Zvýšenú pozornosť venuje hospodárnemu využívaniu zverených finančných prostriedkov, zabezpečuje ich efektívne a účelne využitie. V spolupráci so športovými klubmi (oddielmi) venuje pozornosť vytváraniu podmienok pre získanie finančných prostriedkov zo strany Olympijského výboru, športových zväzov, rôznych fondov a nadácií. Zabezpečuje finančné prostriedky od sponzorov a organizácii na podporu a rozvoj športu v Brezne.

Oblasť spolupráce s inými športovými organizáciami

Venuje pozornosť propagácii športových úspechov jednotlivcov, kolektívov a klubov (oddielov) na verejnosti, k čomu využíva propagačné materiály, tlač a masovokomunikačné prostriedky. Zabezpečuje spoluprácu s inými športovými klubmi a oddielmi doma a v zahraničí a dbá na úspešnú reprezentáciu klubu (oddielu), mesta, regiónu na verejnosti. Športové kluby a oddiely, ktoré zabezpečujú činnosti v oblasti výkonnostného športu, sú samostatné právne subjekty so štatútom občianskeho združenia. Chod športových klubov je podporovaný zo strany TS Brezno priamou formou napr. v podobe „jednoeurového“ nájmu za užívanie športových priestorov v správe TS Brezno, nepriamou formou napr. poskytnutím mikrobusev alebo spoluprácou pri organizovaní a zabezpečovaní športových aktivít. Financovanie aktivít športových klubov je čiastočne zabezpečované z prostriedkov rozpočtu mesta Brezno na základe zmluvy o pridelení finančných prostriedkov (dotácií v zmysle VZN č. 4/2013). Ostatné finančné prostriedky potrebné pre zabezpečenie činnosti a prevádzky klubov pochádzajú z členských príspevkov, športových zväzov, súkromného sektora, grantových zdrojov, 2% z dane fyzických a právnických osôb a i. (KRŠ Brezno, 2014).

Športové kluby

Športové kluby a oddiely, ktoré zabezpečujú činnosti v oblasti výkonnostného športu, sú samostatné právne subjekty so štatútom občianskeho združenia. Chod športových klubov je podporovaný zo strany TS Brezno priamou formou napr. v podobe „jednoeurového“ nájmu za užívanie športových priestorov v správe TS Brezno, nepriamou formou napr. poskytnutím mikrobusev alebo spoluprácou pri organizovaní a zabezpečovaní športových aktivít.

Financovanie aktivít športových klubov je čiastočne zabezpečované z prostriedkov rozpočtu mesta Brezno na základe zmluvy o pridelení finančných prostriedkov (dotácií v zmysle VZN č. 4/2013). Ostatné finančné prostriedky potrebné pre zabezpečenie činnosti a prevádzky klubov pochádzajú z členských príspevkov, športových zväzov, súkromného sektora, grantových zdrojov, 2% z dane fyzických a právnických osôb a i.. Školské a predškolské zariadenia zabezpečujú primerané športové aktivity v rámci vyučovacieho procesu a mimo neho v záujmových krúžkoch alebo športových podujatiach, ktoré sú organizované materskou, základnou alebo strednou školou, prípadne sa žiaci zúčastňujú na podujatiach organizovaných pre školské zariadenia v rámci mesta Brezno. Školské kluby, Centrum voľného času a súkromné zariadenia poskytujúce starostlivosť o deti predškolského veku zaraďujú pohybové aktivity detí do záujmových a voľnočasových činností (KRŠ Brezno, 2014).

Medzi najaktívnejšie športové kluby patria: Hokejový klub Brezno, Futbalový klub Brezno, Atletický klub Mostáreň Brezno, Karate Klub Milana Piliara Brezno, ICE SKATING TEAM Brezno, Športovo-strelecký klub Brezno, Stolnotenisový oddiel Brezno, Klub biatlonu Brezno, ŠK Flipper Brezno, Športový klub plávania Brezno, Ski club Brezno, MŠK Jašterice, Fáber dance team, Miniatur golf klub Brezno, Klub slovenských turistov Brezno, a iné. (TS Mesto Brezno).

Športová infraštruktúra

V meste Brezno správu a údržbu športových objektov vykonáva príspevková organizácia mesta Brezno – Technické služby Brezno, ktoré majú v správe športové objekty: Zimný štadión L. Horského (Aréna Brezno, sauna), Viacúčelové ihrisko pri zimnom štadióne, Mestský futbalový štadión a korčuľarsky okruh, Futbalový štadión na Brezenskej ulici, Krytú plaváreň Mazorníkovo a tenisové kurty, areál minigolfu a verejné športoviská v meste Brezno (KRŠ Brezno, 2014).

Zimný štadión L. Horského

Nová atraktívna viacúčelová hala Zimného štadióna Ladislava Horského bola odovzdaná do užívania v októbri 2009. Hala ponúka možnosti využitia na organizovanie športových, kultúrnych a spoločenských akcií. Zimný štadión je v prevádzke počas celého roka cca 15 - 17 hodín denne. Od augusta do marca sa prevádzkovaná ľadová plocha, ktorá je využívaná hokejovým klubom na tréningový proces a zápasy. Okrem toho je k dispozícii materským, základným a stredným školám, ktoré ľadovú plochu využívajú najmä v pracovných dňoch počas doobedňajších hodín v rámci vyučovacieho procesu na rozvíjanie pohybových zručností detí.

Viacúčelové ihrisko pri zimnom štadióne

Viacúčelové ihrisko pri zimnom štadióne má v správe TS Brezno. Ihrisko je určené pre širokú verejnosť na futbal, volejbal, tenis. Taktiež slúži na organizovanie rôznych športových podujatí (volejbalový turnaj, futbalový turnaj). Každoročne sa na viacúčelovom ihrisku uskutočňujú zápasy Mestskej ligy malého futbalu.

Mestský futbalový štadión

Na štadióne sa nachádza futbalové ihrisko, ktoré využíva futbalový klub ŽP Šport na tréningy, majstrovské a priateľské zápasy. Na štadióne sa nachádza škvárová dráha, ktorú využíva Atletický klub Mostáreň Brezno na tréningy a preteky. Štadión je využívaný na tréningy a kondičnú prípravu aj ďalšími športovými klubmi a oddielmi. Po obvode mestského

futbalového štadióna je vybudovaný relaxačný asfaltový okruh, ktorý je sprevádzkovaný pre verejnosť bezplatne a je v prevádzke od apríla do októbra. TS sa starajú o údržbu a poriadok na korčuliarskom okruhu (KRŠ Brezno, 2014).

Futbalové ihrisko na Brezenskej ulici

Futbalové ihrisko na Brezenskej ulici je v užívaní ŽP Šport Podbrezová. ŽP Šport Podbrezová má štadión v dlhodobom nájme do roku 2026. Na štadióne sa nachádza futbalové ihrisko, ktoré využíva futbalový klub ŽP Šport na tréningy, majstrovské a priateľské zápasy. TS zabezpečili a vykonali rekonštrukciu na budove (kúrenie, strecha, výmena okien).

Krytá plaváreň Mazorníkovo

TS Brezno prevádzkujú celoročne krytú plaváreň v mestskej časti Mazorníkovo. V objekte zrekonštruovanej krytej plavárne je návštevníkom k dispozícii 25 metrový plavecký bazén s piatimi dráhami a malý bazén pre deti do 10 rokov pre predplaveckú prípravu s hĺbkou 60 cm. V prvom nadzemnom podlaží krytej plavárne je funkčné len technologické zariadenie pre úpravu a údržbu vody a bazénov. Druhé nadzemné podlažie je zrekonštruované a plne využiteľné pre širokú verejnosť. Krytá plaváreň prešla rekonštrukciou, ktorá nie je konečná vzhľadom na stav technologického zariadenia plavárne, ktoré by bolo potrebné časom postupne inovovať. Zrekonštruované boli priestory prístupné pre návštevníkov a to sociálne zázemie, sprchy – ženy, muži. Vymenené boli sklenené výplne a prebehlo zateplenie budovy a oprava fasády. Vytvorili sa sklady chemických látok a vykonala sa čiastočná rekonštrukcia vzduchotechniky, v ktorej je potrebné pokračovať. Krytá plaváreň je prevádzkovaná v závislosti od sezóny a otváracie hodiny sú počas roka upravované (KRŠ Brezno, 2014).

Areál minigolfu

Technické služby mesta Brezno majú v správe areál minigolfu, ktorý má v prenájme občianske združenie MTGK. V areáli minigolfu bolo vybudované celkové sociálne zázemie a prebehla oprava vstupného objektu, ktorý zostal zničený po požiari.

Verejné športoviská v meste Brezno

Technické služby Brezno dostali do správy verejné športoviská na týchto uliciach: ihrisko č. 1 s asfaltovým povrchom – ul. ŠLN, ihrisko č. 2 s asfaltovým povrchom – ul. 9. mája, ihrisko č. 3 s asfaltovým povrchom – ul. 9. mája, ihrisko č. 4 so škvárovým povrchom – ul. ŠLN, ihrisko č. 5 s antukovým povrchom – ul. ŠLN, ihrisko č. 6 so škvárovým povrchom – ul. ŠLN, ihrisko č. 7 s asfaltovým povrchom – ul. ŠLN, ihrisko č. 8 so škvárovým povrchom – ul. Fraňa Kráľa, ihrisko č. 9 s asfaltovým povrchom – ul. Dr. Clementisa a ihrisko č. 10 s antukovým povrchom – ul. ČSA (Hradby) (KRŠ Brezno, 2014).

Štatistiky

Najpopulárnejším športom dospelých Európanov je cyklistika, ktorú uprednostňujú Maďari, Slováci, Chorváti, Estónci, Lotyšci a Litovčania. Ďalšou obľúbenou športovou disciplínou je beh (Slovinsko – 45 %). Najobľúbenejším tímovým športom je futbal. Na Slovensku patrí medzi najrozšírenejšie športy rýchla chôdza – 47 % a bicyklovanie 22 %. Spomedzi športov detí najviac obľubujú futbal – 16 – 25 %), po ňom nasledujú basketbal, tanec a plávanie – 16 – 19 %). Ak športujú s deťmi aj rodičia, európske deti zvyčajne trávia voľný čas cyklistikou (47 % – Slovensko) a hraním hier, ako je naháňačka a schovávačka, ale aj tímovými hrami, napríklad futbalom alebo volejbalom (Slovensko – 47 %) a plávaním (Slovensko – 34 %) (12.6.2012,

<https://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov-najviac-sportuju-cesi-a-slovaci-oblubeny-je-futbal-basketbal-a-tanec-infografika/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje vekovú štruktúru pravidelne športujúcich podľa pohlavia. Podporu športu je potrebné cielene smerovať podľa vývoja jednotlivých vekových skupín obyvateľov.

Veková štruktúra pravidelne športujúcich			
	ženy	muži	priemer
15-24	52	45	49
25-39	36	43	40
40-54	39	39	39
55-69	38	36	37
70+	18	48	33

Zdroj: 10.6.2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_fact_sk_en.pdf

Ako prezentuje predchádzajúca tabuľka, najsilenejšie skupiny pravidelne športujúcich sú od 15 do 24 a 25 do 39 rokov. Špeciálnu skupinu tvoria muži nad 70 rokov, ktorým je potrebné venovať patričnú pozornosť.

Prognóza cieľovej skupiny

V budúcnosti je potrebné sa zamerať hlavne na potreby vekovej skupiny 30 – 40 rokov, ktorá tvorí pomerne početnú skupinu obyvateľov, avšak s nie veľmi dobrou prognózou.

Veková skupina 15 – 19

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
15-19	1200	1218	1237	1255	1273	1291	1309	1327	1346	1364	1382
15-19 – pr. Index	1,014						% nárast 15-19			15,17	
Abs. nárast											182
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											5,540
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											6,197

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa nárast počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2032 stúpnuť o 15,17 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov stúpnuť o 182.

Veková skupina 20 – 29

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
20-24	1609	1650	1691	1732	1773	1815	1856	1897	1938	1979	2020
25-29	1771	1798	1826	1854	1881	1909	1937	1964	1992	2019	2047
20-24 - pr. Index	1,023						% nárast – 20-24			25,54	
25-29 - pr. Index	1,015						% nárast 25 – 29			15,58	
Abs. nárast											687
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											15,605
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											18,236

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový nárast o 687 obyvateľov. Celkovo 25,54 % nárast sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % nárast o 15,58 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	1758	1774	1791	1807	1824	1840	1857	1873	1890	1906	1923
35-39	1710	1720	1730	1741	1751	1761	1771	1782	1792	1802	1813
40-44	1504	1495	1486	1477	1468	1459	1450	1440	1431	1422	1413
30-34 - pr. Index				1,009	% nárast – 30-34						9,39
35-39 - pr. Index				1,006	% nárast – 35-39						6,02
40-44 - pr. Index				0,994	% nárast – 40-44						-6,05
Abs. nárast											177
% z celkového počtu obyvateľov - 2022											22,955
% z celkového počtu obyvateľov - 2032											23,088

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá nárast o 9,39 %. Pokles sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine stúpnuť o 177. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 22,955 %, do roku 2032 by tento podiel mal stúpnuť na 23,088 %.

2.14. KULTÚRA

Kultúra je zdrojom rozvoja a kvality života i životného prostredia obyvateľov miest a obcí, ich návštevníkov i potenciálnych investorov. Hodnoty kultúrneho dedičstva sú trvalo ohrozované nielen prirodzenými príčinami chátrania a rozkladu, ale aj zmenami životného štýlu, transformáciou spoločenských a ekonomických podmienok, úpadkom a zánikom tradičných zvykov, remesiel a techník a uplatňovaním technológií často nezlučiteľných s podstatou a charakterom týchto hodnôt. Kultúra je verejná otázka, ak sa zanedbá, dochádza k závažným škodám vo fungovaní sociálneho aj ekonomického systému. Trhová ekonomika a trh dokázateľne zlyhávajú na úseku kultúry. Tvorba kultúrnych statkov je však neopakovateľná, originálna hodnota, ktorá sa nedá ekonomicky vyjadriť. V každej krajine sa tieto statky chránia ako nezameniteľné bohatstvo, ktoré je nepredajné. Jedným zo základných predpokladov pre zachovávanie a rozvíjanie kultúrnych hodnôt v meste je dostatočné množstvo finančných prostriedkov potrebné na realizáciu rôznorodých kultúrnych aktivít. Ich množstvo však bude postupne priamo úmerné hospodársko-ekonomickej situácii na území mesta a regiónu. Jednou z našich priorít musí byť, aby sa aj kultúrne dianie stalo v čo najväčšej miere prvkom sociálno-ekonomického rozvoja regiónu, aby ten spätne mal dostatok zdrojov na financovanie kultúry (8.3.2022, <https://www.brezno.sk/koncepcia-rozvoja-kultury>).

Na území mesta pôsobí v oblasti kultúry viac subjektov s rôznou organizačno-právnou formou. Základnými organizačnými jednotkami podieľajúcimi sa na rozvoji mestskej kultúry sú príspevková organizácia Technické služby Brezno pod ktorú patrí odbor kultúry a športu, noviny MY Horehronie, dvojtýždenník Brežňan a Turisticko-informačná kancelária. Odbor kultúry a športu je organizátorom celomestských kultúrno-spoločenských podujatí, koordinuje aktivity v oblasti záujmovej umeleckej činnosti (folklór, divadlo), zabezpečuje prevádzku domu kultúry s kinom a mestskej knižnice, je vydavateľom regionálnych novín Horehronie, prevádzkuje mestský rozhlas a jeho súčasťou je aj Turisticko-informačná kancelária Mimoškolské vzdelávacie zariadenie s kultúrnym poslaním (ÚPN-M Brezno, 2020):

- Centrum voľného času,
- Základná umelecká škola, ktorá sa podieľa na mestskej kultúre a organizácii koncertov a výstav,
- Denné centrum Prameň – zariadenie klubového typu, v ktorom sa stretávajú občania mesta a okolia v dôchodcovskom veku. V centre pracujú krúžky aj umeleckého zamerania (spevácky, divadelný, tanečný, výtvarný) a aktívne sa zapájajú do kultúrneho a spoločenského života v meste.

Mesto Brezno má vzhľadom na svoje administratívno-správne postavenie a geografickú polohu v porovnaní s inými sídlami špecifický kultúrny model so štandardom kultúrnej vybavenosti. Buduje sa viac rokov a odvíja sa od kultúrnej úrovne obyvateľstva, tradícií, ale predovšetkým od spoločensko-ekonomického potenciálu a materiálno-technického vybavenia kultúrnych zariadení. Na území mesta pôsobí v oblasti kultúry viac subjektov s rôznou organizačno-právnou formou, materiálnymi a finančnými podmienkami pre činnosť. Na spektre kultúrnej ponuky participujú organizácie, ktoré z hľadiska zdroja financovania môžeme rozdeliť do nasledovných skupín:

Mestské organizácie financované z rozpočtu mesta

Technické služby Brezno, odbor kultúry – zabezpečuje rozvoj kultúry, kultúrne akcie, organizačne je pod tento odbor začlenené aj kino. Z mestského rozpočtu s príspevkom štátu je financované aj mimoškolské vzdelávacie zariadenie s kultúrnym poslaním – CENTRUM VOĽNÉHO ČASU a školské zariadenie – ZÁKLADNÁ UMELECKÁ ŠKOLA (podieľa sa na mestskej kultúre organizáciu koncertov a výstav).

Organizácie financované z rozpočtu VUC

HOREHRONSKÉ MÚZEUM – príspevková organizácia Banskobystrického samosprávneho kraja okrem zbierkovej a výskumnej činnosti prispieva do spektra kultúrnej ponuky i poskytovaním kultúrnych služieb a realizovaním kultúrnych aktivít (výstavy, expozície, podujatia). Organizácia sa podieľa organizátorskou a koncepciou prácou na príprave a realizácii pravidelných alebo príležitostných podujatí. Materiálno-technické vybavenie tvoria 3 objekty v správe (Nám. gen. M. R. Štefánika 13, Rázusova 17 a 20), objekt radnice je prenajatý mestom.

Organizácie financované zo súkromných zdrojov

Spektrum participantov na mestskej kultúre dopĺňa aj tretí sektor so svojimi organizáciami a aktivitami. Tento v našom meste plní funkciu doplnkových alternatívnych kultúrnych produktov. K takýmto patrí Občianske združenie NAIRAM (pôsobí v známom Bombura klube). Na uspokojovanie záujmov svojich členov je zamerané OZ SKUPINA HISTORICKÉHO ŠERMU a Inštitút F. Salezského (realizuje kultúrne aktivity v oblasti kresťanskej morálky). V meste pôsobia aj dva kresťanské spevácke zbory CIRKEVNÝ ZBOR APOŠTOLA PAVLA A MIEŠANÝ SPEVÁCKY ZBOR JUBILATE DEO. Do spektra kultúrnej ponuky prispievajú aj podnikateľské subjekty organizovaním tanečných podujatí a diskoték – Sírius club a Magic club.

Organizácie financované z iných zdrojov s príspevkom mesta

Príspevok na činnosť vo forme poskytovania priestorov s úhradou prevádzkových nákladov aj finančným príspevkom dostávajú nasledovné súbory záujmovumeleckej činnosti: Folklórny súbor Mostár, Detský folklórny súbor Šťastné detstvo, Dychový orchester mesta Brezna, Spevácky zbor mesta Brezna, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna, Country skupina Vodopád, Tanečno-športový krúžok AJKA Kultúrne aktivity pre svojich členov aj nečlenov

realizuje MIESTNY ODBOR MATICE SLOVENSKEJ V BREZNE. Podujatia sú zamerané na rôzne vekové skupiny obyvateľstva a rôzne formy práce. Na schôdzkovú činnosť využíva bezplatne mestské priestory. Tieto však nie sú v dobrom technickom stave.

Najvýznamnejšie kultúrne podujatia v meste

Medzi najvýznamnejšie kultúrne podujatia patria Dni mesta Brezna s niekoľkoročnou tradíciou, Stredoveké Bomburove slávnosti, Breznianske kultúrne leto, Ondrejský jarmok. Každoročne tieto podujatia prinesú pestrý kultúrny program a zúčastní sa na ňom niekoľko tisíc domácich ako aj zahraničných návštevníkov čím sa v meste podporuje nielen kultúra ale aj turizmus, ktorý je jej súčasťou (MsÚ, 2022).

Verejná knižnica

Cieľavedome rozvíja prácu s literatúrou, zhromažďuje a požičiava knihy a časopisy. Poskytuje knižnično informačné služby, špecifickými formami práce s knihou pomáha žiakom a študentom, organizuje kolektívne podujatia s využitím literatúry. Mestská knižnica má 3 knihovníčky. Pracovníčky zabezpečujú činnosť na, na úseku beletrie pre dospelých a úseku spoločensko-vednej literatúry, na úseku pre deti a mládež, a na úseku spracovania fondov a MVS. Knižničný fond je automatizovane spracovaný a je dostupný pre potreby čitateľov aj cez online katalóg. Knižnica sprostredkúva aj medziknižničnú výpožičnú službu. Mestská knižnica je organizačne zaradená k Mestskému úradu – odbor služieb občanov a vnútornej správy. Mestská knižnica sídli na Rázusovej ulici č. 2 Brezno. Okrem Mestskej knižnice na uvedenej adrese v jednej budove sídli aj Denné centrum Prameň. V roku 2007 sa realizovala na budove výmena okien, čo značnou mierou prispelo k lepšej tepelnej pohode v miestnostiach budovy. Neskôršie sa realizovala oprava strechy. Interiérové vybavenie je čiastočne obnovené. Zriaďovateľ Mestskej knižnice sa prostredníctvom podávania projektov snaží o získanie finančných prostriedkov na obnovu, rekonštrukciu a modernizáciu priestorov celej Mestskej knižnice. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu knižných jednotiek od roku 2011.

Verejná knižnica											
Mesto Brezno	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Počet knižných jednotiek	61 368	61 603	61 863	62 162	61 671	62 443	63 120	63 602	50 168	50 815	51 462

Zdroj: ŠÚ SR, 2022, DacaCubes,

Kultúrne spolky

Kolektívy záujmovo-umeleckej činnosti patria dlhé roky k úspešným reprezentantom mesta nielen na území Slovenska, ale aj v zahraničí. Svojou umeleckou úrovňou sa niektoré zaraďujú medzi absolútnu špičku v republike. Počas svojho pôsobenia mali viaceré „zastrešovateľov“, v súčasnosti pracujú ako samostatné právne subjekty (občianske združenia). Mesto im však vytvára i naďalej veľmi priaznivé podmienky na prácu (priestory na skúšanie, pravidelná dotácia na činnosť, ale aj účelové dotácie jednotlivým súborom). Pod patronátom mesta pracujú nasledovné súbory záujmovo-umeleckej činnosti: Folklorný súbor Mostár, Detský folklorný súbor Šťastné detstvo, Dychový orchester mesta Brezna, Spevácky zbor mesta Brezna, Divadelný súbor Jána Chalupku mesta Brezna, Country skupina Vodopád a Tanečno-sportový krúžok AJKA. Viaceré súbory okrem vlastných produkcií zabezpečujú a organizujú aj významné festivaly, ktoré sa už priaznivo zapísali do kalendára kultúrnych podujatí na Slovensku (KRK, 2013).

Divadlo

V Brezne už dlhé roky pôsobí Divadelný súbor Jána Chalupku. Jeho korene siahajú až do polovice 18. storočia. Divadelný súbor sa pravidelne zúčastňuje a získava ocenenia na domácich aj zahraničných prehliadkach amatérskeho divadla. Patrí medzi najstaršie a najaktívnejšie amatérske divadelné súbory na Slovensku. Od roku 2005 sa v Brezne pravidelne organizuje niekoľko dní trvajúci inšpiratívny festival Divadelná Chalupka, ktorého sa zúčastňujú profesionálne aj amatérske divadlá zo Slovenska a zahraničia (10.9.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno#Divadlo>)

Pamiatky

Brezno je **pamiatková zóna** s obdĺžnikovým námestím generála Milana Rastislava Štefánika, jedným z najväčších na Slovensku. Turisticky zaujímavé je Horehronské múzeum, zvonica, kostol sv. Kríža z roku 1619 a kaplnka Panny Márie. Jedinou sakrálnou židovskou pamiatkou v Horehronskom regióne je breznianska synagóga. Postavili ju v roku 1902.

Ďalšou národnou kultúrnou pamiatkou je **piaristická rezidencia** (dnes okresný úrad) so zachovanou kláštornou kaplnkou.

Tzv. „**kostolčok**“ v historickom jadre mesta Brezno sprítomňuje misijnú, pastoračnú a pedagogickú pôsobnosť piaristického rádu v miestnom i európskom kontexte (1673 – 1856). Nachádzajú sa v ňom najstaršie umelecké doklady z torza neogotického oltára z prvého breznianskeho kostola – polychrómovaná plastika Panny Márie a tabuľové obrazy sv. Barbory a sv. Doroty. Spolu s historickou knižnicou vo farskom úrade, ako jednej z mála pôvodných a dodnes funkčných kláštorných knižníc na Slovensku, predstavuje najcennejšiu duchovnú kultúrno-historickú pamätihodnosť regiónu. Pri príležitosti jubilejného roka sv. Jozefa Kalazanského v roku 2007 (450. výročie narodenia zakladateľa rehole a prvej zbožnej školy v Európe) bola na historickej budove odhalená pamätná tabuľa.

Sakrálné pamiatky

Rímskokatolícky kostol Panny Márie Nanebovzatej, jednolodňová barokovo-klasicistická stavba s pravouhlým ukončením presbytéria a s vežou tvoriacou súčasť jej hmoty z rokov 1781-1785. Staviteľom kostola bol Peter Grosmann. Veža s barokovou helmnicou s laternou bola pristavaná v rokoch 1792-1793. V interiéri sa nachádza pôvodný neskorobarokový mobiliár, autorom hlavného oltára je Andrej Marušiak. Oltárny obraz namaľoval viedenský maliar Jozef Fischer.

Evanjelický kostol, jednolodňová pôvodne tolerančná stavba s pravouhlým ukončením presbytéria a predstavanou vežou z rokov 1785-1787. Veža kostola s ihlancovou helmnicou pochádza z rokov 1863-1864. Poslednou úpravou prešiel kostol v roku 1906, kedy vznikla súčasná fasáda s prvkami historizmu a secesie. V interiéri sa nachádza oltár, stĺpová architektúra z roku 1865 s obrazom Krista na Hore Olivetskej od levočského maliara Zapletala. Z tohto obdobia pochádza aj kazateľnica a krstiteľnica. Súčasťou interiéru je aj voľný obraz Ukrižovaný od Jakuba Stundera zo začiatku 19. storočia. Ako evanjelickí farári tu pôsobili významné osobnosti, Ján Kuzmány (otec Karola Kuzmányho), Ján Chalupka či Martin Rázus.

Piaristický kláštor, dvojpodlažná baroková stavba na pôdoryse písmena L z rokov 1694-1713. Súčasťou komplexu kláštora je aj kaplnka, kde sa nachádza tabuľová maľba sv. Barbory, neskorogotická práca z konca 15. storočia. Ďalej je tu umiestnená aj socha Madony s dieťaťom, polychrómovaná drevorezba z rovnakého obdobia.

Synagóga, centrálne orientovaná historizujúca stavba z rokov 1900-1902.[19] Fasáda synagógy je rámovaná nárožnými vežicami, dominuje jej rizalit s výraznou kopulou, ktorá z neho vystupuje. Fasáda je členená horizontálnym pásovaním. Obnova stavby sa uskutočnila v roku 2015, slúži na kultúrne účely (10.9.2022, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno#Pamiatky>

Ostatné pamiatky

Mestská veža, klasicistická 31 m vysoká zvonica na pôdoryse štvorca s manzardovou strechou z roku 1830. Nachádzajú sa tu tri zvony, z roku 1780 a dva z roku 1924. Fasáde veže dominuje vysoký pilastrový rád, prízemná úroveň je členená pásovaním. Je dominantou a symbolom súčasného mesta.

Radnica, dvojpodlažná bloková barokovo-klasicistická stavba s manzardovou strechou z roku 1779. Stavbe dominuje rizalit členený pilastrami, ukončený štítom s tympanónom. Nachádza sa uprostred štvorcového námestia, vedľa katolíckeho kostola. Dnes tu sídli Horehronské múzeum.

Renesančný meštiansky dom, dvojpodlažná trojtraktová stavba na pôdoryse obdĺžnika zo 17. storočia. Fasáda je dekorovaná iluzívnym kvádrovaním ríms a portálu, okná majú maľované šambrány, nachádzajú sa tu fragmenty maľovaných nápisov (10.9.2022, https://sk.wikipedia.org/wiki/Brezno#Ostat%C3%A9_pamiatky).

Štatistiky

Celkové využívanie klasických kultúrnych statkov monitoring meria frekvenciami návštev a nákupov počas roka. Z hľadiska využívania kultúrnych hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých sledovaných rokoch 7,8 % obyvateľov, raz za pol roka temer 30 % obyvateľov a raz za rok viac ako 40 % obyvateľov. Návštevnosť filmových predstavení býva vyrovnaná; mierne vzrastá. Výsledky monitorovania poukazujú aj na dlhodobu vyrovnaný záujem o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, ale aj počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka, je dlhodobu stabilný. Systematicky rastie návštevnosť koncertov vážnej a populárnej hudby. Existuje aj málopočetná skupina pravidelných návštevníkov (3 - 4 % respondentov), ktorí navštevujú koncerty každý mesiac. Pritom sa dlhodobu zvyšuje počet tých, ktorí navštívili koncert raz za pol roka alebo jedenkrát za rok. Je to zrejme vyvolané rastúcim záujmom o koncerty populárnej a alternatívnej hudby. Segment prezentovania zbierok a ochrany kultúrneho dedičstva v monitoringoch reprezentujú výtvarné a iné umenia, ľudové a tradičné umenie a múzejníctvo. V tomto segmente u nás prevažujú príležitostné a sezónne formy spotreby, ktoré možno v monitoringu posudzovať len množstvom návštev za rok. Návšteva folklórnych podujatí a múzeí je okrem toho pre väčšinu našich občanov charakteristickou dovolenkovou kultúrnou aktivitou, ktorá priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu (12.6.2012, <https://www.nocka.sk/wp-content/uploads/2018/09/kulturna-politika1.pdf>

Trendy

Komplex opatrení na podporu súkromnej voľby domácností by mal v budúcnosti:

- stimulovať lepšie „previazanie“ súkromných výdavkov domácností s verejnými zdrojmi podpory kultúry. Určitá časť tejto podpory kultúrnych zariadení ponúkajúca svoje aktivity pre verejnosť musí byť variabilná, závislá od toho, či vyvolala odozvu, ktorá sa prejavuje vo veľkosti návštevnosti a podobne. Akými metódami to prepočítať je iná otázka: či u divadiel napr. podľa počtu obsadenosti ponúkaných miest, počtu repríz a podobne. Pokračovať by sa malo sofistikovanejšie s experimentom „kultúrnych poukazov“
- zefektívniť systém dlhodobiejšieho viazania subjektu stimulovaného trhového dopytu (cieľových skupín súčasných i budúcich „spotrebiteľov“ kultúry so stimulovanou trhovou ponukou kultúrnych inštitúcií
- rozšíriť systém permanentiek
- rozšíriť systém kultúrnych poukazov aj pre zamestnancov súkromných a verejných inštitúcií (a dotáciami ich kryť zo sociálneho fondu a u firiem aj z iných zdrojov)
- uplatňovať bonusové body na cenu vstupenky, za ktoré návštevník po určitom počte dostane bezplatnú (alebo výrazne zľavnenú) vstupenku
- last minute zľavy na očakávanú nevyužitú ponuku
- zaviesť výrazne diferencované ceny na dopoludňajšie a popoludňajšie predstavenia (s prioritou pre dôchodcov a deti aj so sprievodom)
- zlepšiť využívanie stykov s podnikovým svetom ekonomiky pri podpore ich firemnej identity aj návštevou kultúrnych zariadení
- podporiť „umelecké školenie“ detí mimo školy ako budúcich aktívnych subjektov trhového dopytu zavedením odpočítateľnej položky z daňového základu domácnosti za tieto výdavky
- radikálne zlepšiť celý systém marketingu verejných kultúrnych inštitúcií (vo väzbe na odporúčanie č. 1 a č. 3)
- radikálne zlepšiť strategický manažment kultúrnych inštitúcií (v prepojení na prognózovanie ich vývoja, na manažment rizika podmienok ich ekonomického vývoja atď.)
- významne zlepšiť systém školskej a mimoškolskej výchovy mládeže ku kultúre (12.6.2012, <https://www.nocka.sk/wp-content/uploads/2018/09/kulturna-politika1.pdf>)

Prognóza cieľovej skupiny

Veková skupina 30 – 44

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
30-34	1758	1774	1791	1807	1824	1840	1857	1873	1890	1906	1923
35-39	1710	1720	1730	1741	1751	1761	1771	1782	1792	1802	1813
40-44	1504	1495	1486	1477	1468	1459	1450	1440	1431	1422	1413
30-34 - pr. Index				1,009	% nárast – 30-34						9,39
35-39 - pr. Index				1,006	% nárast – 35-39						6,02
40-44 - pr. Index				0,994	% nárast – 40-44						-6,05
Abs. nárast										177	
% z celkového počtu obyvateľov - 2022										22,955	
% z celkového počtu obyvateľov - 2032										23,088	

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá nárast o 9,39 %. Pokles sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny

tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine stúpnúť o 177. Kým v roku 2022 sa predpokladá celkový podiel na 22,955 %, do roku 2032 by tento podiel mal stúpnúť na 23,088 %.

Veková skupina 60 +

Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +											
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
60-64	1492	1487	1481	1476	1470	1465	1460	1454	1449	1444	1438
65-69	962	928	894	860	826	792	757	723	689	655	621
70-74	751	736	722	707	692	678	663	649	634	620	605
75-79	488	472	457	441	426	410	395	379	364	348	333
80-84	323	318	313	308	303	298	294	289	284	279	274
85-89	150	146	141	137	133	128	124	120	115	111	107
90-94	59	58	56	55	53	52	51	49	48	47	45
95-99	1	1	3	5	5	7	9	9	10	11	12
100-104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
105-109	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
60+ – pr. Index	0,950						% nárast – 60+			-18,73	
Abs. nárast											- 792
% z celkového počtu obyvateľov - 2021											19,520
% z celkového počtu obyvateľov - 2031											15,407

Celkový pokles v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 18,73 % (vývoj je neštandardný oproti väčšine samospráv). Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal klesnúť na 15,407 %. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o - 792 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov mesto už v súčasnosti zabezpečuje dobrú ponuku sociálnych služieb.

2.15. UBYTOVACIE ZARIADENIA

Ubytovacie zariadenia v meste majú veľkú konkurenciu v hoteloch a penziónoch postavených priamo pri lyžiarskych strediskách a v obciach, kde tieto strediská sú. Aby prilákali turistu a potencionalneho klienta do Brezna, musia ponúknuť v prvom rade kvalitné služby, príjemné prostredie a ochotný personál. Mesto Brezno eviduje v súčasnosti na svojom území 14 ubytovacích zariadení (funkčné i mimo prevádzky).

HOTELY

RED DEER HOTEL***
 Hotel Ďumbier**

Rohozná 639/27
 Nám. M.R. Štefánika 31

PENZIÓNY

Penzión Alžbetka
 Penzión Marína (apartmán a ubytovňa)
 Penzión Ulička

Nám. M. R. Štefánika 18
 Rázusova 1
 ČSA 15

APARTMÁNY

Retro Apartment (byt)	Nálepková 24
Apartment Villa Brezno (apartmány)	Boženy Němcovej 23
Areál Lívia (zrub, apartmány)	Zadné Halny 4 - Stará pila, Brezno

UBYTOVNE A KEMPINGY

Turistická ubytovňa Zimný štadión	Ladislava Novomeského 2157/34
Robotnícka ubytovňa	Jesenského 1
Kemping Sedliacky dvor	Hliník 7, Brezno – Rohozná

2.16. STRAVOVACIE A REŠTAURAČNÉ SLUŽBY

V meste je dostatok reštauračných zariadení, ktoré poskytujú každodenné stravovanie, ale aj možnosť usporiadania rodinných osláv, svadieb, stužkových a iných osláv. Je tu pizzeria, dve cukrárne na námestí, biliard, diskotéka pre mládež ako aj bar, kde sa najčastejšie stretáva miestna mládež (PHSR, 2014).

KAVIARNE & CUKRÁRNE

Da Vinci Brezno - Caffé & Coctail Bar	Námestie M. R. Štefánika 44/52
Cukráreň Čierna mačka biely kocúr	ČSA 13
HOTEL ĎUMBIER - kaviareň	Nám. M. R. Štefánika 31

REŠTAURÁCIE

LA Trattoria	Nám. M. R. Štefánika 19
Reštaurácia ELF	Nám. M. R. Štefánika 41/49 (pasáž Tatra banky)
Hotel Ďumbier - reštaurácia	Nám. M.R. Štefánika 31
Koliba pod orechom	Boženy Němcovej 6
Pizzeria Barbaricum	Nám. M. R. Štefánika 18/23
Reštaurácia Omega	Švermova 7
Slovenská reštaurácia	Rázusova 1
Reštaurácia Dvojka	Nám. gen. M.R. Štefánika 38/47
Reštaurácia Alibaba	Štúrova 906/29
Stodola Gazdovský dvor	Rázusova 22
Jedáleň Bodega	Námestie M.R. Štefánika 32
Bar Zimák	Štvrť Ladislava Novomeského 34
Reštaurácia Maxxim	Rázusova ulica 4
Bistro 11	Fraňa Kráľa 1
La Familia pizza & pasta	Chalupkova 2
EL - dorado	Chalupkova 2
Green Pub	Rázusova 957
U Evelyn	Fraňa Kráľa 1221/1

Stravovacie zariadenia v širšom centre mesta:

RED DEER HOTEL*** - reštaurácia	Rohozná 639/27
Motorstop Halny	Vagnárska 9, Brezno - Zadné Halny
Pizzeria u Juraja	Mazorníkovo, MPČL 55 (10.9.2022,
www.brezno.sk).	

2.17. CESTOVNÝ RUCH

Prírodný potenciál pre cestovný ruch tvoria využiteľné krajinné-ekologické danosti, ktoré umožňujú uskutočňovať na ne viazané aktivity a ponúkať pre ne potrebné služby a produkty cestovného ruchu. Územie má prevažne pahorkatinný a horský charakter krajiny. Z hľadiska významnosti predstavuje jeden z vysoko dôležitejších regiónov v rámci Slovenska. Spolu s priľahlým regiónom Nízkych Tatier, Poľany a Muránskej Planiny predstavuje región ucelenú integrovanú ponuku zimnej aj letnej turistiky a rekreácie. **Hlavným integrujúcim prvkom cestovného ruchu mesta Brezno, ako aj blízkeho okolia sú okolité strediská cestovného ruchu ako Chopok - Juh, Tále, Mýto pod Ďumbierom.**

Územie má kvalitné a miestami vysoko atraktívne prírodné prostredie a krajinu zahŕňajúcu nielen samotné okolité pohoria, kde sa vedľa seba nachádzajú a pôsobia vzájomne súvisiace a doplnujúce sa danosti a aktivity. To umožňuje využiť synergický efekt na vytváranie komplexných, **integrovaných** a celoročných produktov cestovného ruchu na celom území **okresu Brezno**. Takmer všade je možné popri nosných produktoch ponúkať aj široký sortiment doplnujúcich aktivít a činností pre široké spektrum domácich aj zahraničných návštevníkov aj v nadväznosti na okolité lokality ako Chopok a Tále, ... Ak pri vidieckom (podhorské obce), a tiež mestskom a kultúrnom cestovnom ruchu (samotné mesto Brezno, Šumiac, Heľpa, atď.) nie je problém postupovať podľa zadefinovaných ťažiskových foriem, pri letnom a zimnom cestovnom ruchu je analýza prírodného potenciálu komplikovanejšia. Prírodný potenciál pre cestovný ruch sa analyzuje predovšetkým z pohľadu horského cestovného ruchu. Aproximatívna analýza stavu a využitia prírodného potenciálu podľa jednotlivých druhov cestovného ruchu v meste Brezno je nasledovná (Konceptia rozvoja CR, 2020):

Horský cestovný ruch tvoria hlavne tieto činnosti a aktivity:

zimné športy	šport, relax a zábava na snehu, bežecké lyžovanie, korčuľovanie a iné
horská turistika	športová a poznávací, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch, hipoturistika a iné
pobyt v horskom prostredí	víkendové, prázdninové a rekreačné pobyty, chatárenie a iné
návšteva prírodných výtvorov	jazier, tiesňav, bralných a iných prírodných výtvorov, pralesov a iné
extrémne horské športy	horolezectvo, skalolezenie, závesné lietanie, behy do vrchu a iné
špecifické záľuby a záujmy	poľovníctvo (mimo 4 - 5 stupeň ochrany), rybárstvo (rieka Hron), zber húb a lesných plodín (mimo 5 stupeň ochrany), hľadanie minerálov, rastlín, samorastov a iné

Ťažisko horského cestovného ruchu je v severnej a severozápadnej časti územia (Chopok, Tále, Mýto pod Ďumbierom). Prírodnú bázu preň tvoria aj celé Nízke Tatry, ale aj z juhu zasahujúca Poľana. Zimné lyžiarske športy a iné aktivity a podujatia spojené so zimou a snehom sa sústreďujú prevažne v prírodnom prostredí formou zjazdového lyžovania (Chopok - Juh, Tále, Mýto pod Ďumbierom) a bežeckého lyžovania (Osrbliu, a iné).

Horská turistika, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch a pod. (cyklotrasy) patrí medzi doteraz najrozšírenejšie pohybové aktivity cestovného ruchu v regióne Horehronia (aj keď integrovaný systém cyklistickej dopravy tu nie je vybudovaný). Letná aj zimná turistika má ťažisko v severnej hornatej časti mimo územia samotného mesta Brezno (Nízke Tatry). Využíva značené turistické a náučné chodníky a tiež iné pohybové terénne trasy. Ich sieť pokrýva všetky návštevnícky atraktívne prírodné, krajinné, stavebné a iné danosti, ktoré sa nachádzajú nielen v NP Nízke Tatry, ale aj iných veľkoplošných chránených územiach alebo aj v ostatnej, návštevnícky atraktívnej krajine - Poľane, Muránskej Planine. Značené trasy sa v zásade členia na diaľkové (európske, národné), miestne a na náučné chodníky.

Pobyt v horskom prostredí v najrôznejších formách od chatárenia až po ubytovanie v komerčných a účelových zariadeniach, ale aj v domácnostiach má v riešenom dlhodobú tradíciu. Mimo hlavných centier je prevažne individuálneho rodinného charakteru. Takého formy sú rozšírené hlavne v podhorských obciach Poľany a Nízkyh Tatier. V okolitom regióne sa nachádza aj množstvo chatových a chatovo-záhradkárskych osád, rekreačných chát a rekreačno-obytných domov. V minulosti rozšírené a preferované tzv. podnikové rekreačné zariadenia s hromadným ubytovaním, ktoré tvorili základ vybavenosti stredísk cestovného ruchu sa postupne zmenili sčasti na komerčné penzióny a hotely, sčasti na menšie objekty ako súkromné či firemné chaty. Súčasná, príjmovovo diferencovaná klientela má k dispozícii aj kvalitatívne odlišné možnosti rekreačného pobytu v atraktivitou značne rozdielnych rekreačných útvaroch. Aktivity a vybavenosť pre tzv. individuálnu rekreáciu, t.j. pre víkendový alebo dovolenkový pobyt mimo stáleho bydliska sa nachádzajú v celom území Horehronia. Sú vo všetkých horských alebo podhorských obciach, na okraji mesta Brezno a väčších obcí (Konceptia rozvoja CR, 2020).

Návšteva prírodných atraktivít. Primárnu ponuku tvorí prírodné prostredie NP Nízke Tatry, ktorý ponúka množstvo prírodných atraktivít.

Extrémne horské športy hlavne horolezectvo, skalolezectvo, padákové lietanie, lietanie na rogale a iné tzv. adrenalínové športy či záľuby majú v okolí mesta dostatočne veľké možnosti. Horolezectvo a skalolezectvo má dlhoročnú tradíciu hlavne v oblasti Nízkyh Tatier, ktoré sú predurčené práve na takéto aktivity.

Špecifické záujmy a záľuby ako poľovníctvo, rybolov, zber plodín a minerálov, prípadne iné aktivity využívajúce prírodné zdroje sú už prepojením hospodárskych potrieb, osobných záľub a rekreačných aktivít. V majetkovo štruktúrovanej spoločnosti rastie skupina záujemcov, ktorí ich využívajú ako atraktívnu formu trávenia voľného času. V rámci Horehronia je možné tieto aktivity realizovať len mimo najvyšších stupňov ochrany. Špecifické záujmy spojené so zberom minerálov a nerastov musia byť v súlade so Zákom č. 44/1988 Z.z. O ochrane a využití nerastného bohatstva a Zákom č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny – vyhláška MŽP z mája 2000 O chránených nerastoch a chránených skamenelinách a o ich spoločenskom ohodnocovaní. Prírodné podmienky územia vytvárajú vhodné podmienky pre výskyt pestrej škály poľovnej zveri. **Poľovnícke** revíry rôzneho typu

sú na celom území. Líšia sa veľkosťou, druhom lovej zveri ale aj hospodárskym výnosom a kvalitou trofejí. Patria medzi špecifickú turistickú destináciu.

Rybárske revíry. Základňu pre športový a rekreačný rybolov v regióne Brezna ponúka hlavne rieka Hron a Rohozná.

Breznianska kotlina ako celok poskytuje možnosti pre lyžovanie, sánkovanie, prechádzky, túry, cykloturistiku, zber lesných plodov, rybolov, chatárenie, poľovníctvo na drobnú zver. Osobitné postavenie má záhradkárenie, chalupníctvo a vodná turistika, menej kúpanie. Mesto plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (predtým oblasť cestovného ruchu Nízkatatranská, 1.kat. a Poľanská - 2.kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorená Oblastná organizácia cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE – ktorá združuje mesto, obce, podnikateľské subjekty a CR Klaster Horehronie združujúci aktívne obce v tejto oblasti. Podľa Stratégia rozvoja cestovného ruchu v Slovenskej republike do r. 2020: V k.ú. mesta je cca 1 015 lôžok, z toho pre individuálnu rekreáciu 477 v 100 chatách a chalupách (prevažne laznícke osídlenie a chatové osady), 1 fungujúci hotel, 1 nefunkčný motorest, 1 penzión, 3 turistické ubytovne a 184 stoličiek.

Celý okres disponuje 3 310 lôžkami v celej škále ubytovacích zariadení. S rastúcim významom cestovného ruchu vo svetovom meradle i v rámci slovenských pomerov má Brezno kvalitatívne nevyhovujúci potenciál zariadení pre cestovný ruch a turizmus.

Územia vhodné na rekreáciu:

- **Banisko - Lazná dolina - Banisko** - východisko s vybavenosťou služieb CR - ubytovanie, stravovanie, služby. V areáli Banisko sa nachádza oddychová zóna a zaujímavosťou je ohrada s danielmi,
- **Skalka – Vagnár** - upravené turistické chodníky, cyklodráhy a v zime bežecké dráhy,
- **Mlynná dolina** - chatová osada, čiastočne vybudovaná infraštruktúra CR (ubytovanie stravovanie v bývalých podnikových zariadeniach – mimo k.ú. mesta),
- **Rúry** - piknikové miesto bez základnej infraštruktúry CR,
- **Ďumbier** - najvyšší vrch Nízkych Tatier,
- **Chamarová - Lúčky – Bald** - pôvodné laznícke osídlenie; súkromne hospodáriaci roľníci; časť pôvodných budov prebudovaná na rekreačné objekty,
- **Rohozná** - bývalá osada; dolina je perspektívny rekreačný priestor; pripravuje sa tu vodné dielo; chýba základná infraštruktúra CR; nad Rohoznou je vybudovaná chatová oblasť,
- **Podkoreňová** - pôvodné poľnohospodárske usadlosti sú prebudované na rekreačné účely; chýba základná infraštruktúra CR,
- **Vrchdolinka** - pôvodné hospodárske objekty; niektoré sú prebudované na rekreačné účely (ÚPN-M Brezno, 2020).

Horehronské múzeum Brezno

Zameranie múzea prechádzalo od svojho vzniku v roku 1960 rôznymi vývojovými etapami – prvotnú špecializáciu vymedzoval navrhovaný názov Horehronské literárno-umelecké a národopisné múzeum. Podľa organizačného poriadku, schváleného 19. 3. 1963, sa múzeum stalo vlastivedným múzeom so zbernou oblasťou Horehronskej kotliny, od Lučatínu až po Telgárt. Uvažovalo sa aj o mestskom charaktere múzea s orientáciou na históriu Brezna. Pôvodný zámer zakladateľov dokumentovať predovšetkým činnosť tu pôsobiacich literárnych osobností, zmenilo Povereníctvo kultúry po roku 1963 určením špecializácie na národopis.

Istým medzníkom v pôsobení múzea bol rok 1965, kedy sa inštitúcia definitívne presťahovala z dočasných priestorov objektu na Ulici Martina Rázusa do historickej radnice. Od roku 1975 sa akvizičný plán múzea zamerával na zber základného etnografického materiálu z každej obce zbernej oblasti regiónu horného Pohronia, dokumentujúceho spôsob života v danej lokalite; ako aj na novodobé dejiny regiónu. V roku 1988 sa historické oddelenie múzea, spolu s knižnicou, presťahovalo do zrenovovaného a pre účely múzea adaptovaného meštianskeho domu č.13 na Námestí gen. M. R. Štefánika v Brezne, pochádzajúceho z polovice 16. storočia. Múzeum v tomto objekte získalo zároveň nové priestory na výstavné účely a iné prezentačné aktivity. Aj v súčasnosti má múzeum regionálnu pôsobnosť a prostredníctvom svojich zbierok poskytuje návštevníkom obraz o dejinách a kultúre okresov Brezno a Banská Bystrica. Od roku 2002 je jeho zriaďovateľom Banskobystrický samosprávny kraj (10.9.2022, <https://horehronskemuzeum.sk/o-muzeu/>).

TIC Brezno

Turisticko-informačné centrum v Brezne vznikla v roku 1995 ako súčasť oddelenia Mestského úradu. Jej význam spočíva v schopnosti poskytnúť domácemu obyvateľstvu, turistom alebo obchodným cestujúcim informácie o meste a regióne, o významných podujatiach a zaujímavostiach v meste a regióne, o možnostiach na strávenie voľného času. Informácie poskytuje zamestnanec TIC osobne, telefonicky, písomnou formou alebo elektronicky. Okrem neplatených služieb, ktorými je poskytovanie informácií, má TIC k dispozícii aj platené, doplnkové služby. Medzi tie patrí predaj regionálnych výrobkov s značkou Regionálny produkt HOREHRONIE. Kancelária zabezpečuje aj predpredaj vstupeniek na rôzne podujatia. Pre domácich či zahraničných návštevníkov je TIC ideálne miesto, ktoré im pomôže zorientovať sa v stredisku, v ktorom plánujú stráviť istý čas, prípadne im môže pomôcť pri ich cestách z jedného do druhého strediska. TIC môže prispieť aj k tomu, že účastník zostane istý čas v mieste, ktoré chcel pôvodne len precestovať (10.9.2022, <https://www.kamoslovensku.sk/informacne-centrum/566/turisticko-informacna-kancelaria-brezno>).

Vyhliadková veža Horné Lazy

Vyhliadková veža Horné Lazy je druhou najvyššou vyhliadkovou vežou na Slovensku. Po prekonaní 192 schodov je možné dosiahnuť výšku 39,6 metrov, pričom ponúka panoramatické výhľady na celé Nízke Tatry od Kráľovej holi až po Banskú Bystricu, kráľovské mesto Brezno, Horehronské podolie, či Veporské vrchy. K vyhliadkovej veži je prístup z mesta Brezno, z lokality Banisko, kde sa nachádza obora s danielmi škrvňitými. K veži vedú dve trasy. Vychádzkou s výhľadmi na okolitú prírodu sa k vyhliadkovej veži z lokality Banisko turisti dostanú po približne 4 kilometroch za 60 až 90 minút. K vyhliadkovej veži vedú turistické chodníky aj z obcí Valaská, Bystrá či Mýto pod Ďumbierom z časti Pohanské. K vyhliadkovej veži vedie náučný interaktívny chodník, na ktorom turisti nájdu okrem zaujímavých informácií o prírode z danej lokality, aj drevené sochy zvierat žijúcich v lesoch na Horných Lazoch (10.9.2022, <https://www.horehronie.sk/vyhliadkova-veza-horne-lazy>)

Región Horehronia

Horehronie je tvorené najkrajšími národnými parkami Slovenka – Nízke Tatry, Muránska planina a tiež chránenou krajinou oblasťou Poľana a Slovenským rudohorím. Pre rodiny ale i vášnivých bádateľov sú určené originálne náučné chodníky v Lesníckom skanzene vo

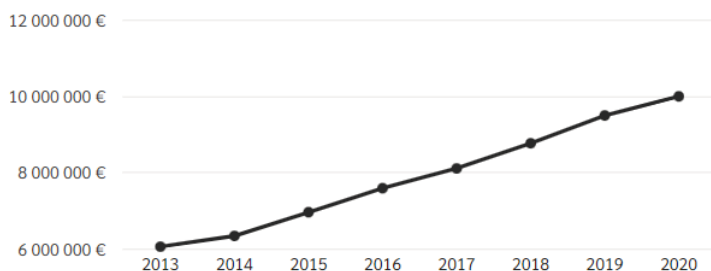
Vydrove, Medveďou stopou, Chodník Sama Chalupku, Zbojnícky chodník Jakuba Surovca, Prdimuchov chodník o jedinom slovenskom upírovi v Hornej Lehote či Náučný chodník k Muránskeму hradu, a zábavný lezecký park na Tál'och i putovanie na koňoch Huculskou magistrálou. Prijemné schladenie počas horúcich letných dní ponúkajú unikátne jaskyne. Región vďaka svojmu členitému terénu a rozmanitej prírode ponúka 76 značených cyklotrás s dĺžkou viac ako 865 km rôznej náročnosti, ktoré zaručujú aktívny odpočinok pre náročných i rodiny s deťmi.

Lyžiarske strediská na Horehroní disponujú výborne upravenými zjazdovkami rôznych obtiažností, vhodné pre začiatočníkov, rodiny s deťmi, pokročilých lyžiarov i preteky svetovej úrovne. Moderný zasnežovací systém poskytuje garanciu snehu minimálne 5 mesiacov v roku. Večerné lyžovanie si môžete vychutnať v stredisku Ski Tále. Najväčšiu lyžiarsku arénu na Slovensku so špičkovými podmienkami pre zimné športy a nekonečnými možnosťami zábavy na oboch stranách Chopku. Vynovené lyžiarske stredisko Mýto Ski & Fun Centrum poskytuje kvalitnú lyžovačku pre rodiny s deťmi ale i skúsených lyžiarov. Región Horehronie ponúka v zime kvalitný aktívny relax nielen v moderných lyžiarskych strediskách. Nadšenci bežeckého lyžovania uvítajú v regióne približne 80 km profesionálne upravovaných bežeckých tratí, ktoré poskytujú výborné podmienky počas celej zimnej sezóny až do jari (10.9.2022, <https://www.horehronie.sk>)

2.18. REKAPITULÁCIA ROZPOČTU MESTA A FINANČNÉ ZDRAVIE MESTA BREZNO

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru príjmov a výdavkov mesta a ich porovnanie s priemerom miest na Slovensku za posledný sledovaný rok 2020. Grafy prezentujú vývoj jednotlivých položiek od roku 2013. Posledná časť prezentuje výsledné finančné zdravie mesta Brezno.

Spolu za rok		2020	
Ekonomická klasifikácia			
Spolu	25 301 178 €		
názov	suma	podiel z celku / podiel v rámci skupiny	priemer miest
Daňové príjmy	10 004 683 €	40 %	48 %
Dane z príjmov a kapitálového majetku	7 871 216 €	79 %	75 %
Dane z majetku	1 434 528 €	14 %	16 %
Dane za tovary a služby	698 765 €	7 %	9 %
Sankcie uložené v daňovom konaní ...	175 €	0 %	0 %

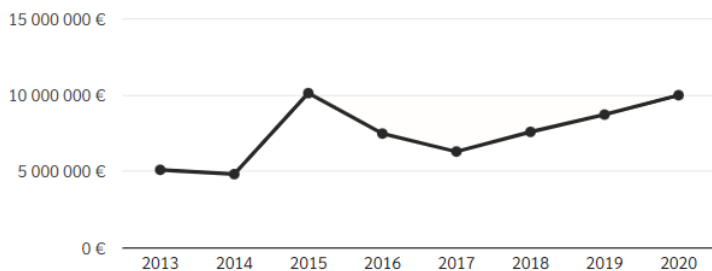
Obrázok: Vývoj daňových príjmov v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Granty a transfery	10 001 293 €	40 %	32 %
---------------------------	---------------------	-------------	-------------

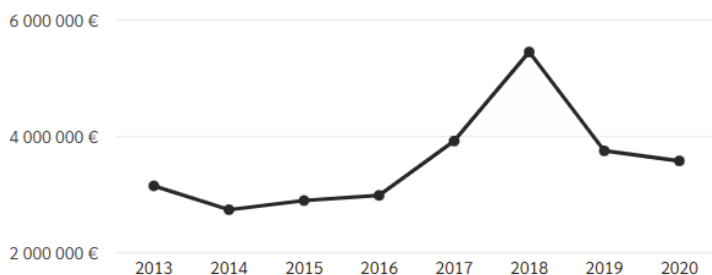
Tuzemské bežné granty a transfery	9 949 314 €	99 %	98 %
Zahraničné granty	49 479 €	0 %	1 %
Tuzemské kapitálové granty a transfery	2 500 €	0 %	1 %

Obrázok: Vývoj grantov a transferov v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

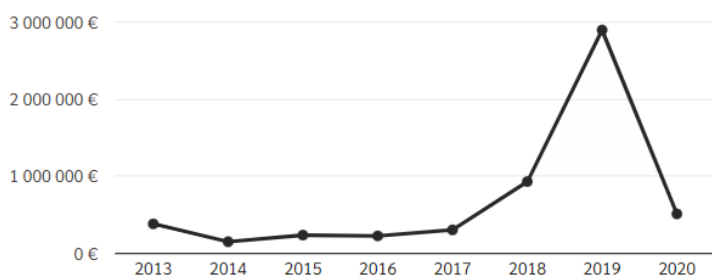
Nedaňové príjmy	3 579 416 €	14 %	9 %
Administratívne poplatky a iné ...	1 166 069 €	33 %	50 %
Kapitálové príjmy	1 160 748 €	32 %	8 %
Príjmy z podnikania a z vlastníctva...	707 908 €	20 %	29 %
Iné nedaňové príjmy	544 616 €	15 %	12 %
Úroky z tuzemských úverov, pôžičiek, ...	75 €	0 %	0 %

Obrázok: Vývoj nedaňových príjmov v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

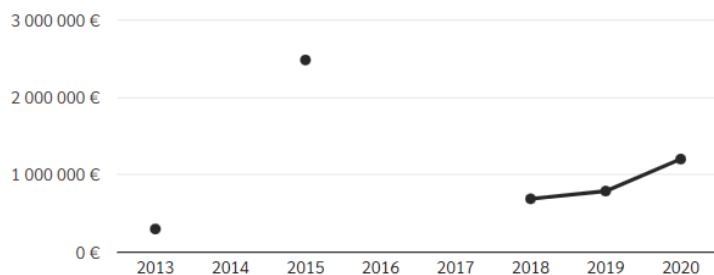
Príjmy z transakcií s finančnými	512 711 €	2 %	6 %
Z ostatných finančných operácií	512 711 €	100 %	100 %

Obrázok: Vývoj príjmov z transakcií v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Prijaté úvery, pôžičky a návratné ...	1 203 075 €	5 %	5 %
Tuzemské úvery, pôžičky a ná...	1 203 075 €	100 %	93 %

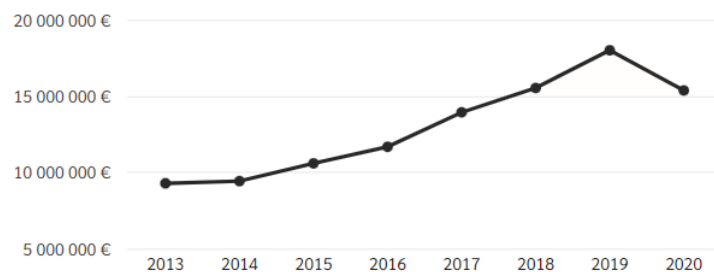

Obrázok: Vývoj prijatých úverov a pôžičiek v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Zdroje

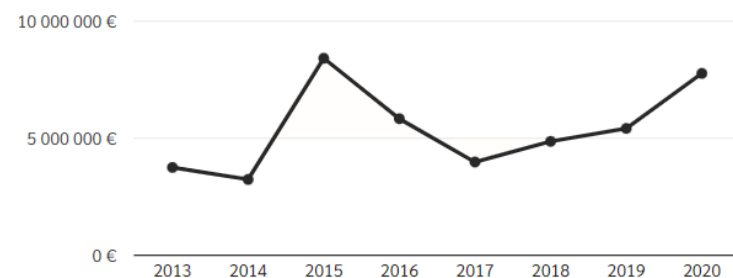
Vlastné zdroje	15 395 097 €	61 %	62 %
Vlastné príjmy obcí a VÚC, ...	13 555 112 €	88 %	92 %
Zdroje z predaja majetku	1 160 748 €	8 %	1 %
Iné zdroje vyššie neuvedené	490 363 €	3 %	6 %
Dotácie poskytnuté zo štátneho fondu	188 874 €	1 %	1 %

Obrázok: Vývoj vlastných zdrojov v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

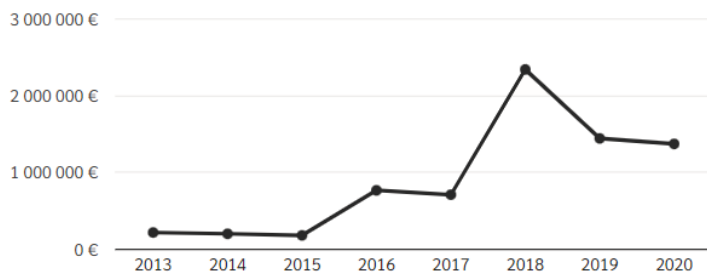
Zo štátneho rozpočtu	7 764 150 €	31 %	31 %
Zo štátneho rozpočtu	6 938 949 €	89 %	91 %
Zdroje z predchádzajúcich rokov	756 188 €	10 %	9 %
Zahraničné granty a prostriedky ...	69 013 €	1 %	0 %

Obrázok: Vývoj príjmov zo štátneho rozpočtu v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

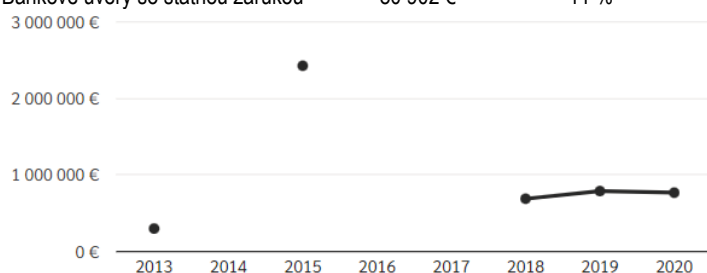
Iné zdroje a vybrané finančné	1 373 131 €	5 %	4 %
Iné zdroje	1 042 826 €	76 %	40 %
Vybrané finančné prostriedky a	330 305 €	24 %	60 %

Obrázok: Vývoj iných zdrojov a finančných výpomocí v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

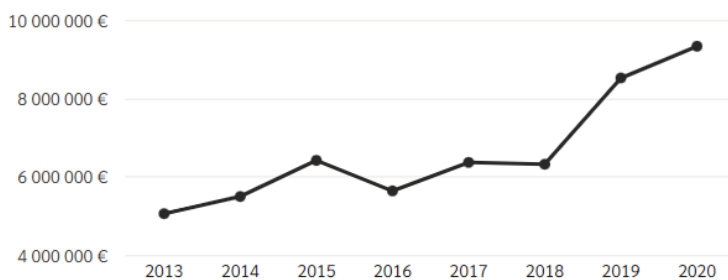
Bankové úvery	768 799 €	3 %	3 %
Bankové úvery bez štátnej záruky	687 897 €	89 %	94 %
Bankové úvery so štátnou zárukou	80 902 €	11 %	6 %

Obrázok: Vývoj bankových úverov v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

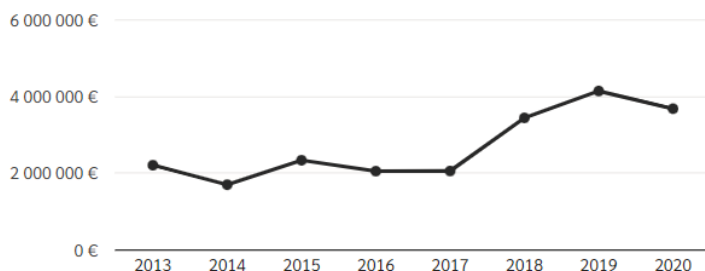
Spolu	24 044 013 €		
Vzdelávanie	9 345 823 €	39 %	37 %
Predprimárne a primárne vzdelávanie	4 379 123 €	47 %	43 %
Sekundárne vzdelávanie	2 870 981 €	31 %	27 %
Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne	1 222 805 €	13 %	18 %
Vedľajšie služby v školstve	861 479 €	9 %	12 %
Vzdelávanie inde neklasifikované	11 436 €	0 %	1 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na vzdelávanie v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

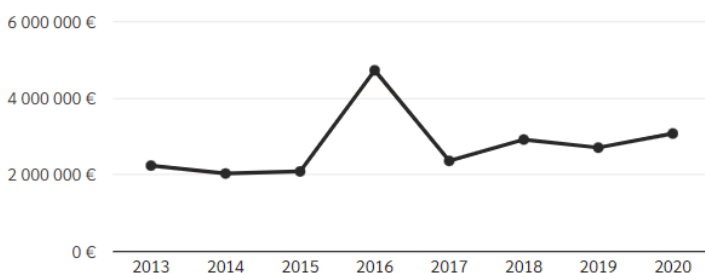
Ekonomická oblasť	3 684 474 €	15 %	14 %
Doprava	3 604 511 €	98 %	84 %
Iné odvetvia	52 933 €	1 %	2 %
Všeobecná ekonomická, ...	27 031 €	1 %	3 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na ekonomickú oblasť v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

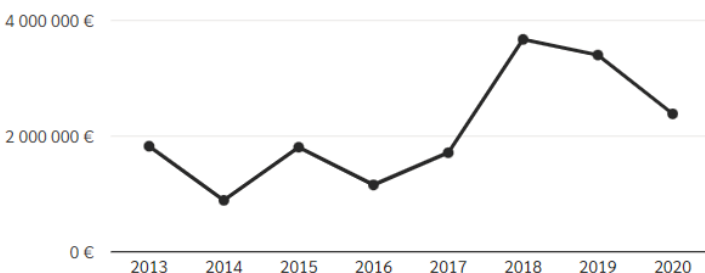
Všeobecné verejné služby	3 079 676 €	13 %	17 %
Výkonné a zákonodarné orgány, ...	1 899 605 €	62 %	77 %
Transakcie verejného dlhu	1 098 885 €	36 %	17 %
Všeobecné služby	43 995 €	1 %	2 %
Všeobecné verejné služby inde nek..	37 192 €	1 %	1 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na všeobecné verejné služby v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

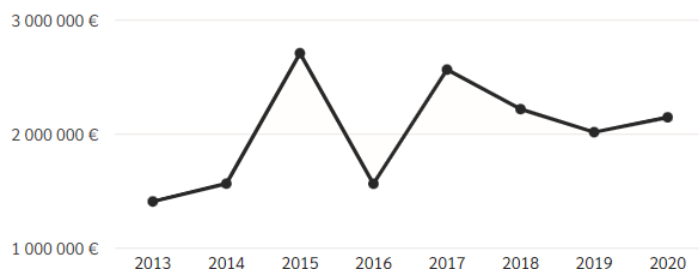
Bývanie a občianska vybavenosť	2 383 879 €	10 %	8 %
Rozvoj obcí	1 719 584 €	72 %	55 %
Verejné osvetlenie	362 097 €	15 %	17 %
Bývanie a občianska vybavenosť ...	233 816 €	10 %	16 %
Zásobovanie vodou	50 512 €	2 %	0 %
Rozvoj bývania	17 870 €	1 %	12 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na bývanie v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

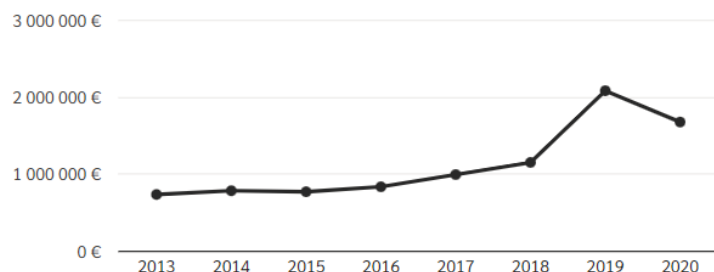
Rekreácia, kultúra a náboženstvo	2 147 675 €	9 %	8 %
Rekreačné a športové služby	1 214 689 €	57 %	49 %
Kultúrne služby	770 789 €	36 %	43 %
Náboženské a iné spoločenské služby	99 364 €	5 %	3 %
Vysielacie a vydavateľské služby	62 833 €	3 %	2 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na rekreáciu, kultúru a náboženstvo v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

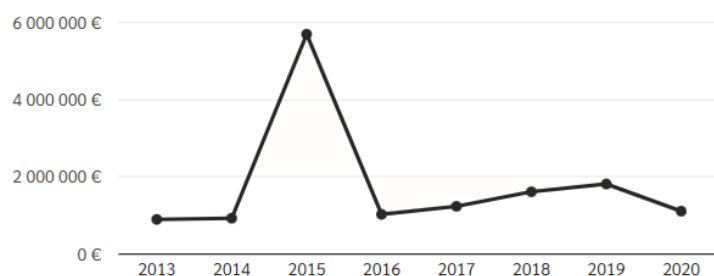
Sociálne zabezpečenie	1 679 444 €	7 %	6 %
Staroba	1 374 288 €	82 %	73 %
Sociálna pomoc občanom v ...	142 918 €	9 %	12 %
Rodina a deti	141 085 €	8 %	5 %
Choroba, invalidita a ťažké ...	20 808 €	1 %	6 %
Sociálne zabezpečenie inde ...	345 €	0 %	1 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na sociálne zabezpečenie v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Ochrana životného prostredia	1 110 192 €	5 %	7 %
Nakladanie s odpadmi	1 044 964 €	94 %	84 %
Nakladanie s odpadovými vodami	65 228 €	6 %	2 %

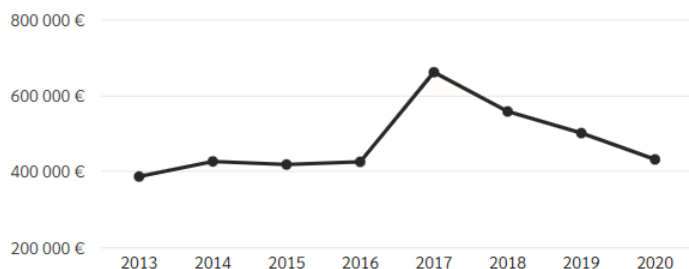

Obrázok: Vývoj výdavkov na ochranu životného prostredia v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Verejný poriadok a bezpečnosť	432 358 €	2 %	3 %
Policajné služby	419 485 €	97 %	95 %
Ochrana pred požiarmi	12 873 €	3 %	5 %

Obrázok: Vývoj výdavkov na poriadok a bezpečnosť v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrana	180 492 €	1 %	0 %
Civilná ochrana	180 492 €	100 %	100 %

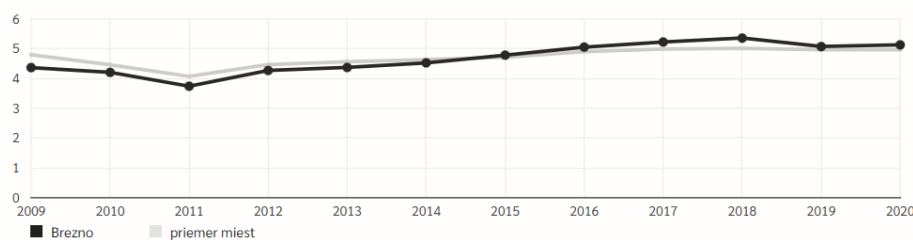

Obrázok: Vývoj výdavkov na obranu v meste Brezno

Zdroj: 10.9.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

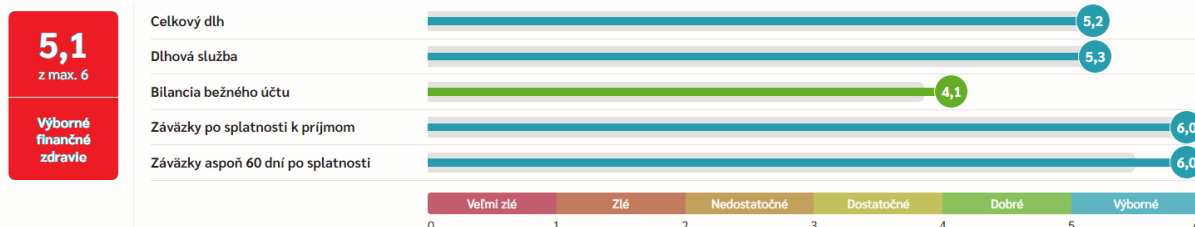
Finančné zdravie mesta Brezno

Celkové skóre finančného zdravia mesta Brezno sa počíta ako vážený priemer zo skóre, ktoré dosiahla každá z jeho piatich zložiek - Celkový dlh, Dlhová služba, Bilancia bežného účtu, Závazky po lehote splatnosti a Závazky aspoň 60 dní po splatnosti. Tieto zložky majú váhu postupne 30 %, 10 %, 30 %, 15 % a 15 %. Mesto Brezno dosiahlo skóre **5,1**.

Obrázok Vývoj finančného zdravia mesta Brezno

Zdroj: 22.8.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Obrázok Aktuálny stav finančného zdravia mesta Brezno

Zdroj: 22.8.2022, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

2.19. SAMOSPRAVA

Vzťah samospráva – občan si vyžaduje vypracovať projekt klientskeho prístupu riešiaci ako, vzťah zamestnancov úradu, tak aj poslancov ku občanom a návštevníkom mesta.

Manažment a správa mesta

Súčasná zariadenia verejnej správy a administratívy reprezentuje mestský úrad. Mestský úrad je výkonným orgánom mestského zastupiteľstva a primátora mesta Brezno. Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora mesta ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom. Mestské zastupiteľstvo v Brezne je zložené z 18 poslancov. Predstaviteľom a najvyšším výkonným orgánom mesta Brezno je primátor. Je štatutárnym orgánom mesta v majetkovoprávných i v pracovnoprávných vzťahoch. Pod právomoc primátora spadá činnosť zástupcu primátora a mestského úradu.

Mesto je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky; združuje osoby, ktoré majú na jeho území trvalý pobyt. Mesto je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou mesta pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov. Mestu pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy. Mesto má právo združovať sa s inými mestami alebo obcami v záujme dosiahnutia spoločného prospechu. Mesto samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou mesta a jeho majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jeho samosprávu pôsobnosť upravuje osobitný zákon (416/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov), ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba. Orgánmi mesta sú:

- Mestské zastupiteľstvo
- primátor mesta

Mestské zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor mesta zložený z poslancov zvolených v priamych voľbách obyvateľmi mesta. Volebné pravidlá upravuje osobitný predpis (303/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov). Funkčné obdobie mestského zastupiteľstva sa končí zložením sľubu poslancov novozvoleného mestského zastupiteľstva na štyri roky. Primátor je predstaviteľom mesta a jeho najvyšším výkonným orgánom. Funkcia primátora je verejnou funkciou. Funkčné obdobie primátora sa skončí zložením sľubu novozvoleného primátora. Spôsob voľby primátora upravuje osobitný zákon (303/2001 Z.z. v znení neskorších predpisov). Mestský úrad zabezpečuje organizačné a administratívne veci mestského zastupiteľstva a primátora, ako aj orgánov zriadených mestským zastupiteľstvom.

Štátna správa

V meste Brezno sa nachádzajú nasledujúce orgány štátnej správy (všeobecnej a špecializovanej): Okresný úrad, Okresné veliteľstvo PZ, Okresný úrad vyšetrovania PZ SR, Okresná vojenská správa, Okresný súd, Okresná prokuratúra, Daňový úrad, Colná správa, Regionálna pozemková informačná služba, Okresný úrad práce, Štátny zdravotný ústav, pracovisko Telekomunikačného ústavu, pracovisko Slovenskej správy ciest, Stredisko poštovej prevádzky, Regionálne kultúrne stredisko, pracovisko Štatistického úradu.

Nasledujúca tabuľka prezentuje príslušnosť obyvateľov k jednotlivým úradom špecializovanej štátnej správy.

Príslušnosť k obyvateľom k úradom ŠSS	
Sídlo matričného úradu	Brezno
Sídlo pracoviska daňového úradu	Brezno
Sídlo pracoviska Obvodného oddelenia policajného zboru	Brezno
Sídlo Okresného súdu	Brezno
Sídlo Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru	Brezno
Sídlo pracoviska okresného úradu	Brezno
Sídlo Územnej vojenskej správy	Banská Bystrica
Sídlo územného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	Brezno
Sídlo Okresného úradu životného prostredia	Brezno
ŠÚ SR	

Bezpečnosť

Kriminalita v meste je primárne podmienená zlou ekonomickou a sociálnou situáciou niektorých vybraných skupín obyvateľstva. Práve z uvedeného dôvodu najvyššie % trestnej činnosti pripadá na všeobecné trestné činy. Drobné trestné činy (presahujúce hranicu minimálnej mzdy) sú spojené hlavne s vlámaniami do obydli, poškodzovanie cudzej veci a inými aktivitami.

Medzi všeobecné trestné činy patrí majetková, násilná, mravnostná a tzv. ostatná kriminalita, ktorú reprezentujú trestné činy ako výtržníctvo, ale aj marenie výkonu úradného rozhodnutia.

Pod pojmom zostávajúce trestné činy rozumieme napríklad zanedbanie povinnej výživy, ublíženie na zdraví z nedbanlivosti, dopravné nehody, týranie zvierat a pod (20.10.2020, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/index.htm>).

Mestská polícia

V meste je zriadená aj mestská polícia. Mestská polícia je poriadkový útvar pôsobiaci pri zabezpečovaní všeobecných vecí verejného poriadku, ochrany životného prostredia v meste Brezno a plnení úloh vyplývajúcich zo všeobecne záväzných nariadení mesta Brezno, z uznesení mestského zastupiteľstva a z rozhodnutí primátora mesta. Mestskú políciu zriaďuje a zrušuje mesto všeobecne záväzným nariadením. Náčelníka (veliteľa) mestskej polície na návrh primátora vymenúva a odvoláva mestské zastupiteľstvo. Činnosť mestskej polície upravuje Zákon Slovenskej národnej rady č. 564/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Medzi hlavné úlohy mestskej polície patrí: zabezpečovať verejný poriadok v meste Brezno, chrániť majetok mesta a občanov pred poškodením, zničením alebo zneužitím, dbať na ochranu životného prostredia v meste, dbať na dodržiavanie poriadku, čistoty a hygieny v uliciach a na iných verejných priestranstvách alebo verejne dostupných miestach, vykonávať všeobecne záväzné nariadenia mesta, uznesenia mestského zastupiteľstva a rozhodnutia starostu, ukladať a vyberať v blokovanom konaní pokuty za priestupky ustanovené osobitným predpisom a tiež za priestupky proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky spáchané neuposlušnosťou zákazu, ktorý vyplýva z miestnej úpravy cestnej premávky, oznamovať príslušným orgánom porušenie právnych predpisov, ktoré zistí pri plnení svojich úloh a ktorých riešenie nepatrí do pôsobnosti mesta.

Odborné vzdelávanie a výcvik policajtov MsP sú vykonávané na pravidelných pracovných poradách MsP, na samostatných školeniach, kurzoch alebo prednáškach, ktoré prebiehajú podľa harmonogramu počas celého roka.

Štátna polícia

Obvodné oddelenie PZ Brezno Švermova č.1, 977 47 Brezno zabezpečuje ochranu poriadku, boj proti trestnej činnosti, odhaľovanie a objasňovanie priestupkov a trestných činov. Oddelenie zabezpečuje bezpečnosť v obciach: mesto Brezno a obce Jarabá, Bystrá, Mýto pod Ďumbierom, Michalová, Pohronská Polhora, Čierny Balog, Sihla, Drábsko, Lom nad Rimavicou.

Policajti Obvodného oddelenia v Brezne pôsobia najmä na úseku ochrany verejného poriadku, boja proti trestnej činnosti, bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, dokladov a evidencií, odhaľovania, objasňovania, oznamovania a prejednávania priestupkov a zisťovania ich páchatel'ov, trestného konania, kontroly v rámci pohraničného územia, správy štátnej hranice, kontroly vnútorných hraníc pri ich dočasnom obnovení. V rámci uvedeného oddelenia sú vytvorené aj miesta starší referenti špecifikácia práca v komunitách, v rámci svojej služobnej činnosti realizujú aj rôzne preventívne aktivity (prednášky, besedy) najmä na základných školách, špeciálnych základných školách, v detských domovoch, kde táto ich činnosť je následne prezentovaná v mesačnej správe o stave verejného poriadku.

Súčasná vybavenosť polície je na priemernej úrovni, kde policajti majú k dispozícii služobné vozidlá, materiálne ako aj technické pomôcky, pre ich výkon služby. Policajti zaradení na tunajšom OO PZ sú vzdelávaní na základných, špecializovaných školách alebo akadémii PZ, kde im sú poskytnuté základné ako aj špecializované informácie, ktoré sú následne používané v praxi. Taktiež sa policajti môžu zúčastňovať rôznych školení a kurzov.

Monitorovacie a kamerové systémy v meste

V meste v súčasnosti sú sporadicky inštalované kamerové systémy. Sú nainštalované na problematických miestach a verejných priestranstvách, ktoré sú najviac exponované. Obvodné oddelenie PZ v Brezne v súčasnej dobe nedisponuje funkčným kamerovým systémom ale pri získavaní kamerových záznamov spolupracuje s Mestskou políciou v Brezne, od ktorej získava podklady pre priestupkové alebo trestné konanie resp. objasňovanie.

Od roku 2018 je v užívaní mestskej polície nový kamerový systém, kde bolo zapojených prvých 11 digitálnych kamier mestského kamerového systému (ďalej len MKS), po ďalšom rozšírení je v súčasnosti v systéme zapojených celkom 18 kamier. Obsluhu kamerového systému zabezpečujú štyria vyškolení pracovníci chránenej dielne. Projekt MKS, ktorý počíta celkom so 45 kamerami by sa mal pre zvýšenie bezpečnosti obyvateľ'ov a ochranu majetku, čo najskôr dokončiť.

Zabezpečenie majetku mesta

Majetok mesta Brezno je zabezpečený hlavne zabezpečovacími systémami, ktoré sú vyvedené na operačné stredisko v Banskej Bystrici na PCO (pult centralizovanej ochrany), kde po narušení objektu je vyslaná výjazdová skupina OO PZ Brezno. Ochrana majetku mesta sa taktiež vykonáva počas bežného výkonu služby, kde policajti dohliadajú na majetok mesta Brezno.

Ochrana obyvateľ'ov mesta a ich majetku

Ochrana obyvateľ'ov mesta je zabezpečená nepretržite počas 12 hodinových hliadkových a obchádzkových služieb, kde sa táto vykonáva v zmysle inštruktážnych záznamov a tiež je zameraná aj na ochranu obyvateľ'ov a ich majetku. Majetok je zabezpečený taktiež počas hliadkových a obchádzkových služieb ale aj zabezpečovacími systémami, ktoré sú vyvedené

na operačné stredisko v Banskej Bystrici na PCO (pult centralizovanej ochrany), kde po narušení objektu je vyslaná výjazdová skupina OO PZ Brezno.

V dennej dobe sa na ochrane obyvateľov a majetku podieľajú aj hliadky občianskej poriadkovej služby (MOPS). Hliadková a obchôdzková služba sa riadi podľa aktuálnej bezpečnostnej situácie v meste, pri vyššom nápade protiprávneho konania v mestskej časti alebo v obvode dochádza k zvýšeniu rozsahu hliadkovej činnosti v danej lokalite. Prínosom k ochrane obyvateľov a ich majetku je mestský kamerový systém, operátori MKS sledujú denne 16 hodín dianie v uliciach mesta a každé narušenie verejného poriadku alebo iné protiprávne konanie oznamujú policajnej hliadke v teréne.

Problémové oblasti bezpečnosti

Bezpečnosť obyvateľov vo večerných hodinách

Vo večerných hodinách je v meste Brezno zabezpečená nepretržite počas 12 hodinových hliadková a obchôdzková služba a táto je zameraná aj na pohyb obyvateľov vo večerných hodinách, kde sa vykonáva náhodná kontrola pohybujúcich osôb ako aj kontrola v miestach, kde by takáto bezpečnosť mohla byť narušená.

K ohrozeniu bezpečnosti obyvateľov mesta vo večerných hodinách dochádza sporadicky, problémové dni v týždni sú hlavne piatok a sobota, kedy sú naplnené nočné podniky, bary a diskotéky. Pokiaľ je predpoklad zvýšeného pohybu osôb vo večerných a nočných hodinách, výkon služby mestskej polície sa posilňuje o ďalšiu hliadku a je zabezpečená aj nočná služba operátora MKS. Výkon služby je orientovaný do lokalít a na miesta, kde už v minulosti došlo k bezpečnostným incidentom: centrum mesta a priľahlé ulice, nábrežie rieky Hron, autobusová a železničná stanica, ul. Cesta osloboditeľov od Baldovského mosta po križovatku s ulicou Mládežníckou, autobusové zastávky a Margitin park na ul. ČSA. V záujme bezpečného pohybu obyvateľov mesta vo večerných a nočných hodinách v uliciach mestská polícia podľa potreby úzko spolupracuje s Obvodným oddelením PZ v Brezne.

Kriminalita nepľnoletých

Kriminalita a kriminalita nepľnoletých sa rieši vždy zákonným spôsobom v priestupkovom, trestnom konaní alebo ak sú splnené podmienky blokového konania na mieste spáchania v blokovom konaní, pričom pri maloletých páchatel'och sa spolupracuje aj s ÚPSVaR v Brezne, kde sa zasiela podnet spáchania trestného činu alebo priestupku.

Možnosti znižovania kriminality v meste

V rámci znižovania kriminality v meste Brezno je potrebné vykonávať častejšiu spoluprácu s mestom, ktorú by bolo potrebné vykonávať v pravidelných intervaloch, na ktorých by boli prítomní aj občania dotknutých oblastí, pričom záver uvedeného stretnutia sprístupniť aj na mestských resp. obecných tabuliach, prípadne ich delegovať prostredníctvom sociálnych sietí, plagátov alebo letákov, ktoré by bolo možné poskytnúť aj v rôznych turisticko-informačných kanceláriách, na verejne prístupných miestach so zvýšeným počtom obyvateľstva (rôzne kultúrne a športové podujatia) a podobne. Taktiež by bolo možné informovať občanov o trestnej činnosti počas bežného výkonu služby, kde by boli občania taktiež upozornení na vybranú trestnú činnosť a priebežne takto vykonávať prevenciu tejto kriminality. Taktiež je potrebné dôsledné vybudovanie infraštruktúry kamerových systémov prepojených medzi

bezpečnostnými organizáciami a túto infraštruktúru zamerat' na hlavné cestné ťahy a problémové oblasti. V súčasnosti je celková, ako aj majetková kriminalita v meste na zstupe. Ako problém je asi najviac vnímaná drogová trestná činnosť (výroba a distribúcia omamných a psychotropných látok), ktorá je v gescii kriminálnej polície PZ. Mestská polícia všetky získané poznatky a informácie k trestnej činnosti postupuje policajtom Okresného riaditeľstva PZ Brezno.

2.20. IDENTIFIKÁCIA HLAVNÝCH VONKAJŠÍCH FAKTOROV ROZVOJA ÚZEMIA A ANALÝZA VPLYVU VONKAJŠIEHO PROSTREDIA NA VÝVOJ SITUÁCIE V ÚZEMÍ

Mesto Brezno je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotného mesta. Banskobystrický kraj je vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobo nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %). Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade BBK bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu. Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu. Celkom možno očakávať, že BBK má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu. Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus. BBK má silný inovačný potenciál len v dvoch mestách – Banská Bystrica a Zvolen. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/specifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje BBK sú bohaté a rôznorodé.

Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že BBK využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdeldanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda

Konkurenčná výhoda BBK je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrnohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,
- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

3 SWOT ANALÝZY

Nasledujúce SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza SWOT

Sledovať a vyhodnocovať vývojové trendy v regióne v neustále sa meniacom vonkajšom prostredí, identifikovať trend sociálno-ekonomického rozvoja, alebo smer vývoja ako príležitosť alebo hrozbu, je v súčasnosti pre mesto Brezno nevyhnutnosť. To, čo sa na prvý pohľad zdá ako príležitosť, ňou vo vzťahu k zdrojom mesta, kultúre, ľudským zdrojom, životnému prostrediu a hospodárstvu, uplatňovanej stratégii vôbec nemusí byť.

Nástrojom pre celkovú analýzu vonkajších a vnútorných činiteľov je SWOT analýza. Predstavuje kombináciu dvoch analýz, S - W a O - T. Účelom SWOT analýzy je posúdenie

vnútorných predpokladov mesta k uskutočneniu určitého rozvojového zámeru a podrobenie rozboru i vonkajších príležitostí a obmedzení určované potrebami obyvateľov a subjektov v rámci mesta. Na jej základe môže mesto prikročiť k formulácii špecifických cieľov.

Schéma SWOT analýzy:

	S - silné stránky	W - slabé stránky
	1. 2. ... 10.	1. 2. ... 10.
O - príležitosti	1. 2. Stratégia SO ... 10.	1. 2. Stratégia WO ... 10.
T - hrozby	1. 2. Stratégia ST ... 10.	1. 2. Stratégia WT ... 10.

SO – využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody

WO – prekonať slabiny využitím príležitostí

SW – využiť silné stránky na čelenie hrozbám

WT – minimalizovať náklady a čeliť hrozbám

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v meste, ktoré skrýva potenciál územia a ktoré môžu mestu priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. Znamená to, že mesto musí sledovať významné sily makroprostredia (demografické, ekonomické, technologické, politické, legislatívne, sociálne a kultúrne) a tiež tých účastníkov mikroprostredia, ktorí ovplyvňujú jeho schopnosť dosiahnuť v regióne prospech (neziskové organizácie, orgány miestnych samospráv, podnikateľské subjekty, miestni aktéri a verejnosť). Príležitosti sú posudzované z hľadiska ich atraktívnosti a pravdepodobnosti úspechu. Pravdepodobnosť, že mesto dosiahne úspech pri ekonomickom raste, nezávisí len od jeho konkurenčnej sily, oproti konkurenčným regiónom, ale aj od toho či je táto sila v porovnaní s konkurenciou väčšia. V rámci analýzy SWOT sa mesto koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu. Kvadrant 1 pozostáva z príležitostí ponúkajúcich najvyšší úžitok pre mesto, preto by sa mal manažment mesta sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vyšoká	nízka			vyšoká	nízka
Atraktívnosť	vyšoká	1	2	Vážnosť	vyšoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká sú klasifikované z hľadiska ich vážnosti a pravdepodobnosti výskytu. Pri analýze okolia z hľadiska možných hrozieb je potrebné zamerať sa na potenciálne hrozby. Riziká z 1. kvadrantu môžu mesto vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventuality alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať. Spojením hlavných

príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj mesta, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačuje sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele mesta, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie mesto stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať. Za dôležité znaky konkurenčnej sily mesta sa považuje – kvalitné ľudské zdroje, rozvinuté podnikateľské prostredie, dobrý prírodný potenciál, výhodná poloha a dopravná dostupnosť, a iné. Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považujú – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry a iné. Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrály faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

		Matica výkonu a dôležitosti	
		Výkon	
Dôležitosť	vysoká	vysoký	nízky
	nízka	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
		3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých mesto momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné. Na základe tejto analýzy je zrejmé, že silné stránky sa nemusia vždy pretransformovať do konkurenčnej výhody mesta. Dôvodov, prečo je to tak, je niekoľko. Identifikácia silných miest mesta je možná len na základe porovnania s ich hlavnými konkurentmi v regióne. Ani sústredenie sa na prekonanie všetkých slabých stránok nemusí priniesť očakávaný efekt, pretože náklady potrebné na ich transformovanie do silnej stránky sa nemusia vrátiť. Pozornosť treba venovať príležitostiam, v ktorých má mesto najviac silných stránok, alebo oblastiam, v ktorých sa vzhľadom na veľkú príležitosť a potenciálnu návratnosť investícií ukazuje efektívne vytvorenie nových silných stránok. Príklady z praxe uvádzajú, že i málo rozvinutý región má popri slabých miestach aj silné miesta, ktoré pokiaľ dokáže správne identifikovať a využiť, vytvárajú predpoklady pre trvalý a vyrovnaný sociálno-ekonomický rozvoj. Nasledujúce grafy prezentujú pohľad obyvateľov a poslancov na silné a slabé stránky mesta Brezno a kvalitu života v meste.

3.1 HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	narastajúci počet podnikateľských subjektov - vo veľkostnej skupine do 49 zamestnancov (v roku 2021 - 856 subjektov , v roku 2011 - 788)	1,5	1,5	aW1	klešajúci, resp. nestabilný počet podnikateľov - fyzických osôb ale aj právnických ziskových subjektov	1,5	1,5
aS2	existencia 3 podnikov nad 250 zamestnancov	1,5	3,0	bW2	nízky podiel podnikateľských subjektov v oblasti stravovania a ubytovania a ich klesajúci počet v prípade fyzických osôb (128 v roku 2021, v roku 2011 - 202),	1,5	3,0
aS3	vysoký podiel podnikov v službách - obchod (221), odborné, vedecké a technické činnosti (176) a stavebníctve (150)	1,5	4,5	aW3	výrazne klesajúci počet podnikateľských subjektov vo veľkoobchode a maloobchode v prípade fyzických osôb	1,5	4,5
aS4	Výrazne narastajúci počet podnikov v oblasti priemyselnej výroby (od 2011 - nárast na 245 o 133 %)	1,5	6,0	bW4	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch	1,5	6,0
aS5	narastajúci počet podnikateľských subjektov v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva (od 2021 - nárast na 137 subjektov, v roku 2011 - 95 subjektov)	1,5	7,5	bW5	pokles evidovaných pracovníkov v oblasti dopravy,	1,5	7,5
bS6	prechádzajúce hlavné dopravné ťahy - cesta I/66,	1,5	9,0	cW6	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu	1,5	9,0
bS7	dobré prepojenie na dôležité regionálne centrá - krajské mesto Banská Bystrica, Liptovský Mikuláš a Poprad - Vysoké Tatry,	1	10,0	bW7	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Brezno,	1,5	10,5
cS8	Vybudovaná železničná a cestná sieť na krajské mesto Banská Bystrica,	1,5	11,5	bW8	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia,	1	11,5
cS9	Relatívne dobre rozvinutá poľnohospodárska a potravinárska produkcia,	1,5	13,0				
cS10	Tradícia a predpoklady na ďalší rozvoj lesného hospodárstva,	1,5	14,5				
aS11	Rozvinutý strojársky priemysel, papierenský, nábytkársky, drevársky,	1,5	16,0				
aS12	Narastajúca poľnohospodárska produkcia obilnín, zemiakov a krmovín,	1	17,0				
dS13	Stabilná, mierne narastajúca živočišna produkcia hovädzieho dobytku,	1	18,0				
eS14	Nákupná zóna alokovaná do západnej časti mesta (na okraji mesta s dobrou dostupnosťou z mesta a z hlavných dopravných ťahov I/66),	1,5	19,5				
fS15	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu ale aj nezávadnej výroby v uvoľnených bývalých výrobných areáloch	1,5	21,0				
	Spolu		21,0		Spolu		11,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	orientovanie sa na výrobu bez negatívnych účinkov na životné prostredie, využívanie jestvujúcich areálov formou intenzifikácie ich územia a efektívnym využitím jestvujúceho objektového fondu,	1,5	1,5	T1	zvýšená regionálna a celosvetová konkurencia v oblastiach profilových pre Brezno	0,5	0,5
O2	preferovanie a profilovanie hospodárskej základne pre rozvoj malého a stredného podnikania s orientáciou na rozvoj tradičných foriem výroby,	1,5	3	T2	tlak na intenzívny hospodársky rozvoj a zhodnocovanie investičného potenciálu (nezastavané lokality, prírodné prostredie)	1	1,5
O3	skvalitnenie prostredia výrobných, skladových a prevádzkových areálov (prípadne nové prevádzky)	1	4	T3	pomalá výstavba, modernizácia a rekonštrukcia technickej infraštruktúry - hlavne dopravnej s prepojením na dôležité destinačné body	1,5	3
O4	vytváranie podmienok pre rozvoj hospodárskych aktivít mesta Brezno, pre tvorbu nových pracovných príležitostí a rozvoj zamestnanosti na území mesta, predovšetkým pre miestne pracovné sily,	1,5	5,5	T4	administratívne opatrenia obmedzujúce plnohodnotný rozvoj cestovného ruchu	1,5	4,5
O5	vytváranie podmienok pre rozvoj takých odvetví výroby - priemyslu, ktoré naviažu na dominujúce odvetvia v meste Brezno,	1	6,5	T5	veľká administratívna náročnosť pre získanie a následné čerpanie financií zo štátnych dotácií a z fondov EU	1,5	6
O6	zvýšená podpora a ochrana podnikania v oblasti cestovného ruchu	1,5	8	T6	nedostatok investičného kapitálu z dôvodu ochrany prírodných a kultúrnohistorických hodnôt, ako aj zložitých geomorfologických daností	1	7

O7	Možnosti získavania mimorozpočtových zdrojov z fondov EÚ, iných zahraničných zdrojov a dotácií štátneho rozpočtu	1,5	9,5	T7	nepredvídateľné celospoločenské prírodné, zdravotné, ekonomické a sociálne poruchy	1,5	8,5
O8	zvyšujúca sa zamestnanosť v regióne Brezno,	1,5	11	T8	zníženie záujmu spoločnosti o historické bohatstvo, tradície a kultúru	1	9,5
O9	výrazne znižujúci sa počet nezamestnaných hlavne vo vekových skupinách 15 - 49 rokov	1,5	12,5	T9	existencia NATURA 2000- ochranné pásma (územia) pamiatkovej rezervácie, zákon o posudzovaní vplyvov na ŽP	1	10,5
O10	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	14				
	Spolu		14		Spolu		10,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 21 7	11,5 1 Stratégia WO 14
T hrozby	Stratégia ST	10,5 Stratégia WT

V oblasti hospodárstva a cestovného ruchu sú prevažujúce silné stránky nad slabými. Odporúča sa využiť stratégia ST – kde musí mesto Brezno využiť silné stránky a príležitosti. Ide hlavne o využitie nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných. Hospodársku základňu je potrebné budovať vzhľadom na dlhoročnú tradíciu, ale aj s ohľadom na charakter regiónu - strojárstvo, drevospracujúci priemysel, potravinárska výroba, poľnohospodárska produkcia, kultúrno - historický kontext, blízka alokácia pri významných centrách cestovného ruchu. Z hľadiska sektorov je možné rozvíjať hlavne ekologicky nezávadné výrobné prevádzky v rámci primárneho a sekundárneho sektora, ktoré nebudú narúšať jedinečný kolorit mesta **Brezno** a okolitých obcí, ako aj prevádzky služieb v rámci terciárneho sektora s rozumnými väzbami na zatiaľ nerozvinutý cestovný ruch.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - diverzifikácia podnikovej štruktúry, podniková základňa,
- b - ukazovatele a potenciály cestovného ruchu,
- c - dopravná dostupnosť a väzby na priľahlé regióny
- d - službotvorný sektor
- e - poľnohospodárska produkcia
- f - lesníctvo
- g - priemyselná výroba

slabé stránky

- a - diverzifikácia podnikovej štruktúry, podniková základňa,
- b - riziká diverzifikácie a ohrozenia miestneho hospodárstva,
- c - nedostatky a nesystémovosť budovania integrovaných prístupov
- d - problémy ponuky cestovného ruchu
- e - dopravná dostupnosť a väzby na priľahlé regióny

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnáваме dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0	0,5	1	1	0,5	3,5	2
bS	0,5	-	0	0,5	1	1	0,5	3,5	2
cS	1	1	-	1	1	1	1	6	1
dS	0,5	0,5	0	-	0,5	0,5	1	2,5	3
eS	0	0	0	0,5	-	0,5	1	2	4
fS	0	0	0	0,5	0,5	-	1	2	4
gS	0,5	0,5	0	0	0	0	-	1	5

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	0,5	0			2	2
bW	0,5	-	0,5	0,5	0			1,5	3
cW	0	0,5	-	1	0			1,5	3
dW	0,5	0,5	0	-	0,5			1,5	3
eW	1	1	1	0,5	-			3,5	1
fW						-			
gW							-		

Mesto Brezno je administratívno-správnym, spoločenským a kultúrnym centrom okresu. Zároveň plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do Horehronského regiónu CR č. 14 (pred tým oblasť **cestovného ruchu** Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.). Za účelom manažovania CR je vytvorený Klaster Horehronie, združujúci aktívne obce v tejto oblasti – Brezno, Braväcovo, Bystrá, Čierny Balog, Horná Lehota a Mýto pod Ďumbierom a podnikateľské subjekty. Potenciálom medzinárodného významu je krajinné prostredie a bohaté kultúrno-historické a duchovné bohatstvo mesta a regiónu. Mesto je zaradené medzi centrá osídlenia regionálneho významu. Spolu s obcami Podbrezová a Valaská tvoria ťažisko osídlenia regionálneho významu. V ňom sa kumuluje sídelná a **hospodárska funkcia** okresu. Vzájomné **väzby sú dané hospodárskymi aktivitami** vo všetkých troch sídlach a ich vhodnou dochádzkovou vzdialenosťou. Z hľadiska rozvoja sídelnej štruktúry mesta južným smerom sú významné jeho väzby na obec Čierny Balog (s jeho osadami v údolí Čierneho Hrona) a juhovýchodným smerom na obce Michalová a Pohronská Polhora. Mesto sa nachádza na pohronskej sídelnej rozvojovej osi celoštátneho významu Brezno – Banská Bystrica - Zvolen - Žiar nad Hronom - Žarnovica, ktorú tvoria sídla ležiace v nive rieky Hron.

Brezno leží na významnej križovatke dopravných trás spájajúcich Pohronie s Liptovom (cez sedlo Čertovica) a s južnými okresmi Banskobystrického kraja - cez Čierny Balog. Dopravnou osou priestoru je cesta I/66, ktorá obsluhuje takmer celé územie okresu Brezno a spája jeho centrum s krajským mestom Banskou Bystricou. Mestom prechádza regionálna železničná trať č. 172 v smere Banská Bystrica – Brezno – Červená Skala. Cesta I/66 sa v Banskej Bystrici napája na medzinárodný cestný ťah E 77, prebiehajúci v smere Maďarsko –

Šahy – Banská Bystrica – Trstená – Poľsko. Je zrealizovaná 1. etapa preložky mesta a navrhuje sa jej úplný obchvat. Možno teda konštatovať, že mesto a jeho k.ú. má výnimočný dopravný, **hospodársky a prírodno - rekreačný potenciál**. Jeho využitie bude v budúcnosti vychádzať z **rozvoja udržateľných činností** v krajine. Dominantou bude rozvoj bývania a **turizmu** a celková funkčná a priestoroprevádzková reštruktúcia mesta a stabilizovanie živého laznického osídlenia. Akcent bude na zachovaní a zhodnotení Pamiatkovej zóny mesta a krajiny. Mesto disponuje **dostatočnou technickou infraštruktúrou** a rezervami na jej skapacitnenie. Uvedené podnety vytvárajú silné predpoklady aj pre **rozvoj služieb**, turizmu, rekreácie a športu na medzinárodnej úrovni (ÚPN-M Brezno, 2020).

3. 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Prechádzajúce multimodálne korydory E77 / I66 prepájajúce mesto Brezno s Maďarskou republikou	1,5	1,5	aW1	Potrebná dostavba obchvatu mesta Brezno - I/66 v úseku Brezno – Pusté pole - Besník – hranica Prešovského kraja	1,5	1,5
aS2	Vybudovaná sieť železnice 172 B.Bystrica - Brezno - Červená Skala, a 173 Brezno - Tisovec - Rimavská Sobora	1,5	3,0	aW2	Potrebná prestavba cesty II/529 v zastavanom území mesta, potrebná rekonštrukcia cesty I/72 - Brezno - Halny / Mýto pod Ďumbierom, potrebná rekonštrukcia cesty II/529,	1,5	3,0
aS3	Prechádzajúce transeurópske magistrály - TEM 5 (E77)	1,5	4,5	aW3	Nevyhovujúci stav miestnych komunikácií (na lestisko, MČ Rohožná, Hlboká, Osloboditeľov, Štúrova,	1,5	4,5
aS4	Dobré napojenie regiónu na severné dopravné uzly - D1 (Liptovský Hrádok, I/72)	1,5	6,0	aW4	Potrebná rekonštrukcia a dostavba chodníkov na mnohých uliciach - Nálepka, Lichardova, Jesenského, Laskomerského, Sládkovičova, Židlova, Cesta osloboditeľov, chodníky vo vnútroblokoch sídlisk mesta	1,5	6,0
aS5	Vybudované železničné stanice - priestor ŽS/AS má charakter terminálu integrovanej dopravy,	1,5	7,5	aW5	Nedostatočné prepojenie centra mesta a mestských častí cyklochodníkmi (Mazorník, Rohožná, ...)	1,5	7,5
aS6	Vybudovaná sieť miestnych komunikácií a dopravného systému ZAKOS a DOKOS	1,5	9,0	bW6	Nedostatočne kvalitné prepojenie mesta Brezno na okolité samosprávy (Čierny Balog, Mýto pod Ďumbierom, ...	1,5	9,0
aS7	Vybudované chodníky na väčšine hlavných ulíc (ich postupná rekonštrukcia)	1,5	10,5	bW7	Potrebná dostavba parkovacích miest (Centrum, Mazorník, ŠLN a vybudovanie záchytných parkovísk na vstupoch do mesta a parkoviska pre autobusy	1,5	10,5
aS8	Cesta II/529 - prepojenie Horehronia od Brezna – Čierny Balog – Hriňová – Kriváň – I/50 – na rýchlostný „južný cestný ťah“ R1 – Lučenec – Maďarsko			bW8	Potrebná modernizácia železničnej stanice Brezenc a Brezinky,	1,5	12,0
	Spolu		10,5		Spolu		12,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dostavba chodníkov pre peších v centre mesta Brezno ako aj jednotlivých mestských častiach,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	dostavba parkovacích plôch v meste (parkovacie domy),	1,5	3	T2	zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií,	1,5	3
O3	dostavba obchvatu mesta,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	4,5
O4	upraviť kategorizáciu siete MK,	1,5	6,0	T4	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	6,0
O5	odstrániť bodové a líniové zábrady v trasách MK dobudovaním výbošiek a obrátisk na zaslepených uliciach,	1,5	7,5	T5	zvyšujúce sa náklady na údržbu a opravy cestnej infraštruktúry,	1,5	7,5
O6	na uliciach s jednopruhovými vozovkami a bez možnosti rozšírenia zmeniť organizáciu dopravy zjednosmernením,	1,5	9,0	T6	oneskorená výstavba a modernizácia cestnej siete,	1,5	9,0
O7	dobudovať bezprašné kryty súčasných vozoviek a vozoviek v havarijnom stave,	1,5	10,5	T7	zhoršenie dopravnej obsluhy,	1,5	10,5
O8	dobudovať bezbariérové príchody a prístupy na celom území mesta Brezno,	1,5	12,0	T8	spomalenie hospodárskeho rastu,	1,5	12,0
O9	hľadať územné možnosti pre vybudovanie priestraného centra pre peších,	1,5	13,5	T9	trvalý presun cestujúcich z verejnej osobnej dopravy na individuálnu dopravu,	1,5	13,5
O10	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	15,0				
	Spolu		15,0		Spolu		13,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 10,5	12,0 Stratégia WO 15,0
T hrozby	Stratégia ST	13,5 Stratégia WT

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégie WT - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Brezno leží pri hlavnej komunikácii spájajúcej sever Slovenska – ceste E 77, vedenej v trase cesty I/66 s Maďarskom, Balkánom a Poľskou republikou. Brezno je taktiež dôležitým železničným uzlom.

V budúcnosti bude potrebné riešiť rekonštrukciu hlavných dopravných ťahov ciest I až III triedy. Medzi hlavné problémy mesta Brezno patrí vysoká intenzita dopravy prechádzajúca centrom mesta (aj napriek skutočnosti, že sa značne odľahčila vybudovaním časti obchvatu) a potreba dobudovania druhej etapy obchvatu mesta. V súčasnosti bráni plynulosti cestnej premávky aj nedostatočné šírkové usporiadanie v centre mesta. Z hľadiska bezpečnosti je potrebná dostavba chodníkov pre peších a rekonštrukcia súčasných. Zvýšeniu bezpečnosti a využívaniu alternatívnych foriem dopravy napomôže súbežné budovanie cyklochodníkov prepájajúcich jednotlivé časti mesta s centrom ako aj inými dôležitými lokalitami. Problémom mesta je aj nedostatočné riešenie statickej dopravy v centrálnej zóne ako aj na miestnych sídliskách.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - nadradená dopravná infraštruktúra
- b - hromadná doprava
- c - statická doprava
- d - miestne komunikácie
- e - chodníky pre peších

slabé stránky

- a - nadradená dopravná infraštruktúra
- b - miestne komunikácie,
- c - chodníky pre peších
- d - cyklistická doprava
- e - statická doprava

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	1	1			4	1
bS	0	-	0,5	0	0,5			1	4
cS	0	0,5	-	0	0,5			1	4
dS	0	1	1	-	0,5			2,5	2
eS	0	0,5	0,5	0,5	-			1,5	3
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	1	1	1	1			4	1
bW	0	-	1	0,5	1			2,5	2
cW	0	0	-	0,5	0,5			1	4
dW	0	0,5	0,5	-	0,5			1,5	3
eW	0	0	0,5	0,5	-			1	4
fW						-			
gW							-		

3.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia plôch pre rozširovanie IBV	1,5	1,5	aW1	Nevyhovujúci stav verejného osvetlenia	1,5	1,5
aS2	dostatok plôch pre HBV,	1,5	3	aW2	Neosvetlené prechody pre chodcov	1,5	3
bS3	vybudovaná rozvodná elektrická sieť,	1,5	4,5	bW3	Potrebná rekonštrukcia vodovodnej siete	1,5	4,5
bS4	rozvodná sieť plynu,	1,5	6,0	cW4	Potrebná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete	1,5	6
bS5	vybudovaná sieť trafostaníc,	1,5	7,5	cW5	Potrebné preložky VVN, VN,	1,5	7,5
bS6	vybudovaná sieť osvetlenia,	1,5	9,0				
cS7	vybudované cintoríny v meste Brezno,	1,5	10,5				
dS8	vybudovaný vodovodný systém s akumuláciou,	1,5	12,0				
	Spolu		12,0		Spolu		7,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	rekonštrukcia verejného osvetlenia (LED) a jeho rozšírenie na neosvetlené časti mesta,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	kompletná rekonštrukcia elektrickej rozvodnej siete – uloženie do zeme,	1,5	3	T2	zhoršujúci sa stav mestských stavieb a komunikácií,	1,5	3
O3	zavedenie elektrických, vodovodných a kanalizačných prípojok do nových častí IBV,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	4,5
O4	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	6,0	T4	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	6,0
O5	využitie významnej geografickej polohy územia z hľadiska prechádzajúcich dopravných koridorov,	1,5	7,5	T5			
O6	rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	1,5	9,0	T6			
	Spolu		9,0		Spolu		6,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 12,0 3,0	7,5 1,5 Stratégia WO 9,0
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 6,0

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - základná infraštruktúra IBV, HBV
- b - elektrická, plynová rozvodná sieť, verejné osvetlenie
- c - pochovávanie
- d - zásobovanie pitnou vodou

slabé stránky

- a - verejné osvetlenie
- b - zásobovanie pitnou vodou,
- c - elektrická rozvodná sieť

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	0	0				0	2
bS	1	-	0,5	0,5				2	1
cS	1	0,5	-	0,5				2	1
dS	1	0,5	0,5	-				2	1
eS					-				
fS						-			

gS									
----	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0	0					0	3
bW	1	-	1					2	1
cW	1	0	-					1	2
dW				-					
eW					-				
fW						-			
gW							-		

3.4 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	kvalitná legislatíva pre nakladanie s KO a DSO,	1,5	1,5	aW1	úplne nedobudovaná kanalizačná sieť	1,5	1,5
aS2	spracovaný POH mesta Brezno na roky 2016-2020,	1,5	3	aW2	Potrebná rekonštrukcia kanalizačnej siete a existujúcich ČOV	1,5	3
bS3	zabezpečený odvoz TKO,	1,5	4,5	bW3	nedostatočný potenciál využívania možnosti separovať odpad,	1,5	4,5
cS4	zavedený separovaný zber v meste,	1,5	6,0	cW4	nedostatok odpadkových košov mimo centrálnej zóny mesta,	1,5	6
bS5	fungujúci systém odvozu a likvidácie komunálneho odpadu,	1,5	7,5	dW5	Existencia čiernych skládok	1,5	7,5
dS6	splašková kanalizačná sieť s 2 ČOV,	1,5	9,0	eW6	Nedostatočná kapacita a pokrytie dažďovou kanalizáciou	1,5	9,0
cS7	vybudovaný zberný dvor pre separovaný zber	1,5	10,5				
cS8	Vybudovaný priestor pre využitie BRKO	1,5	12,0				
	Spolu		12,0		Spolu		9,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	zabezpečiť efektívny separovaný zber v celom meste,	1,5	1,5	T1	zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,	1,5	1,5
O2	možnosti materiálového, resp. energetického využitia odpadov pri rešpektovaní duálnych vlastností odpadov,	1,5	3	T2	znečistenie ovzdušia malými zdrojmi znečistenia v meste - pálenie plastového odpadu,	1,5	3
O3	dôsledné plnenie kvalitatívnych stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,	1,5	4,5	T3	dopady na zdravotný stav obyvateľov,	1,5	4,5
O4	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd,	1,5	6,0	T4	nárast množstva vyvázaných odpadov,	1,5	6,0
O5	zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	1,5	7,5	T5	nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi,	1,5	7,5
O6	rozvoj ekologického lesohospodárstva, poľnohospodárstva a ekologizácia priemyselnej výroby,	1,5	9,0	T6	neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,	1,5	9,0
O7	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	10,5				
	Spolu		15,0		Spolu		9,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 12,0	Stratégia WO 9,0 WO - WT 3,0 15,0
T hrozby	Stratégia ST 9,0	Stratégia WT 9,0

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia WO - WT - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - regulácia nakladania s odpadom
- b - odvoz a uloženie odpadu
- c - separácia odpadu
- d - odvádzanie odpadových vôd

slabé stránky

- a - odvádzanie odpadových vôd
- b - separácia odpadu
- c - likvidácia a uloženie odpadu
- d - verejné priestranstvá
- e - čierne skládky

V prípade životného prostredia prevládajú slabé stránky nad silnými. Je to dôsledok nedobudovaného systému na likvidáciu a čistenie odpadových vôd. Odporúča sa využitie stratégie WT a WO – čeliť hrozbám využitím silných stránok a príležitostí.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	1	0				1	2
bS	1	-	0,5	0,5				2	1
cS	0	0,5	-	0,5				1	1
dS	1	0,5	0,5	-				2	2
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	1	1			3	1
bW	0,5	-	0,5	1	1			3	1
cW	0,5	0,5	-	1	1			3	1
dW	0	0	0	-	0,5			0,5	2
eW	0	0	0	0,5	-			0,5	2
fW						-			
gW							-		

3.5 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	Niekoľko vzácných biotopov a chránených území európskeho významu NATURA 2000 (Nízke Tatry, Alúvium Hrona, Horné Lazy, Rohoznianska jelšina)	1,5	1,5	aW1	Narastajúci objem produkovaných objemov oxidu uhľoňatého	1,5	1,5
bS2	množstvo vodných tokov (Hron, Rohozná, Mazorník, Źidlovo, Drábsko, ...)	1,5	3	aW2	Enormne narastajúce hodnoty oxidu dusíka - 584,2 t.	1,5	3
cS3	výrazné zníženie emisií základných znečisťujúcich látok (tuhé emisie, oxid siričitý),	1,5	4,5	aW3	Nadmerné zaťaženie regiónu dopravou - prechádzajúca hlavná dopravná tepna E77	1,5	4,5
aS4	Vysoký podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou - viac ako 72 %,	1,5	6,0	bW4	Existencia lokalít (satelitov miestnych samospráv) s koncentráciou spoločensky neprispôsobivých obyvateľov	1,5	6,0
aS5	Vysoký stupeň odkanalizovania okresu Brezno - viac ako 56 %	1,5	7,5	cW5	Nedostatočné odkanalizovanie rizikových lokalít	1,5	7,5
aS6	Vysoký stupeň plynofikácie mesta (56 %)	1,5	9,0	dW6	Nízke environmentálne vedomie niektorých skupín obyvateľov	1,5	9,0
				cW7	zlý technický stav verejných vodovodov v meste a okolitých obciach, potreba rozšírenia verejných vodovodov v novobudovaných lokalitách s IBV (Rovne, Hlboká, Rohozná)	1,5	10,5
	Spolu		9,0		Spolu		10,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dôsledné plnenie kvalítne stanovených cieľov v oblasti odpadového hospodárstva,	1,5	1,5	T1	zníženie biodiverzity,	1,5	1,5
O2	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových tokov a podzemných vôd,	1,5	3	T2	nárast množstva vyvážaných odpadov, pretrvávajúce vykurovanie hlavne tuhými palivami, potrebné rozšírenie plynofikácie v novo vzniknutých lokalitách s IBV,	1	2,5
O3	zvýšiť právne vedomie obyvateľstva vo sfére životného prostredia,	1,5	4,5	T3	nárast množstva vyvážaných odpadov,	1,5	4
O4	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	6	T4	nízka disciplína pri nakladaní s odpadmi,	1,5	5,5
O5	odstránenie zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vôd ohrozujúcich zdroje pitnej vody,	1,5	7,5	T5	neriešenie problému existencie „čiernych“ skládok,	1,5	7
O6	obnoviteľné zdroje energie – geotermálna energia, energia biomasy,	1,5	9	T6	zhoršujúci sa stav životného prostredia v dôsledku nadmernej hospodárskej činnosti v ostatných častiach kraja,	1	8
				T7	ohrozená kvalita pitných a povrchových vôd,	1,5	9,5
				T8	zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva,	1,5	11
				T9	tlak na životné prostredie a pôvodnú krajinu, urbanizácia krajiny,	1,5	12,5
				T10	radikalizácia zmien v životnom prostredí na miestnej a globálnej úrovni (povodne, veterné smršte, otepľovanie, klimatické zmeny,	1,5	14
	Spolu		9,0		Spolu		14,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 9	Stratégia WO 10,5 5 9
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 3,5 14

V oblasti environmentálnej sú vyvážené silné stránky so slabými. Odporúča sa využiť stratégia ST - WT – kde musí mesto Brezno využiť silné stránky a využitím príležitostí,

hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných na riešenie hlavných environmentálnych záťaží spojených s priemyselnou činnosťou, problémov spojených s nedostavanou kanalizačnou sieťou a nadmernou dopravou. Problémom ostáva naďalej nedoriešený systém separovania TKO ako aj využívanie BRKO. Vzhľadom na prítomnosť lokalít NATURA 2000 a vzácných biotopov je potrebné riešiť aj znečistenie tunajších vodných tokov a riešenie rovnováhy medzi ochranou životného prostredia a rekreáciou. Dôležitou otázkou bude aj ochrana vodných zdrojov a rekonštrukcia vodovodnej infraštruktúry v meste a okolitých sídlach.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - chránené územia
- b - vodné zdroje a vodné toky
- c - ochrana a stav ovzdušia
- d - nakladanie s odpadovými vodami

slabé stránky

- a - ochrana a stav ovzdušia
- b - cestovný ruch a jeho environmentálne dopady
- c - životné prostredie a rizikové skupiny obyvateľstva
- d - pitné vody a nakladanie s odpadovými vodami
- e - hospodársky rozvoj a ochrana životného prostredia
- f - odpadové hospodárstvo

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	S	S	S	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	0,5				1,5	1
bS	0,5	-	0,5	0,5				1,5	1
cS	0,5	0,5	-	0,5				1,5	1
dS	0,5	0,5	0,5	-				1,5	1
S					-				
S						-			
S							-		

Váha vybraných disparít
----

	aW	bW	cW	dW	eW	fW	W	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	2
bW	0,5	-	0,5	0,5	0	0,5		2	3
cW	1	0,5	-	1	0,5	1		4	1
dW	0,5	0,5	0	-	0,5	0,5		2	3
eW	1	1	0,5	0,5	-	1		4	1
fW	0,5	0,5	0	0,5	0	-		1,5	4
W							-		

Hlavnou prioritou v Environmentálnej oblasti v regióne Brezno je ochrana prírody v rámci NATURA 2000, ochrana vodných zdrojov, zdrojov pitnej vody, zásobovanie obyvateľov nezávadnou pitnou vodou, ako aj nadväzujúca infraštruktúra s priamym dopadom na vodné toky a zdroje - komplexne vybudovaná kanalizačná sieť, resp. environmentálne vhodné odkanalizovanie rozptýlených oblastí individuálnym spôsobom. Významnou environmentálnou úlohou je riešenie znečistenia v súvislosti s neprispôsobivým obyvateľstvom, nadmernou dopravou, priemyselnou činnosťou a poľnohospodárskou činnosťou. Prioritnou musí byť aj ochrana chránených lokalít NATURA 2000 a ostatných významných prírodných lokalít a zavádzanie moderných technológií v oblasti ekologizácie výroby, energetiky, integrovaných systémov dopravy atď...

3.6 SOCIÁLNA OBLASŤ A ZDRAVOTNÍCTVO

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	poskytovanie opatrovateľskej služby,	1,5	1,5	bW1	Nízky počet praktických lekárov pre dospelých	1,5	1,5
aS2	existencia zariadenia pre seniorov s kapacitou 40 osôb,	1,5	3	bW2	Nízky počet praktických lekárov pre deti a dorast	1,5	3
aS3	zriadený denný stacionár	1,5	4,5	cW3	vysoký podiel rómskej populácie neschopnej integrácie,	1,5	4,5
aS4	poskytovanie služby požičiavania pomôcok,	1,5	6,0	eW4	absencia priestorov pre klubovú činnosť,	1,5	6,0
aS5	rozvoz obedov do domácností,	1,5	7,5	dW5	Nedostatok pobytových zariadení	1,5	7,5
cS6	existencia zariadenia krízovej intervencie - nocľahárne a nízkoprahového denného centra,	1,5	9,0	eW6	Nedostatočná ponuka sociálneho nájomného bývania	1,5	9,0
bS7	poskytovaná nízkoprahová služba pre deti a rodinu,	1,5	10,5	dW7	absencia mobilnej opatrovateľskej služby s vyššou flexibilitou poskytovania pomoci 24/7,	1,5	10,5
cS8	poskytovanie služby včasnej intervencie,	1,5	12,0	dW8	nedostatočné kapacity ambulantných sociálnych služieb pre seniorov,	1,5	12,0
aS9	poskytovanie terénnej formy odľahčovacej služby,	1,5	13,5	dW9	nevšímavosť spoločnosti a prílišná anonymita obyvateľov hlavne v sídliskových častiach mesta,	1,5	13,5
aS10	fungujúce denné centrum,	1,5	15,0	eW10	absencia zariadenia podporovaného bývania,	1	15,0
aS11	stravovanie seniorov zabezpečené prostredníctvom školských jedální,	1,5	16,5	fW11	absencia útulku,	1	16,0
abcS12	existencia nevyužitých súkromných budov a priestorov pre poskytovanie sociálnych služieb,	1,5	18,0	aW12	absencia sociálnych lôžok v zdravotníckom zariadení,	1	17,0
aS13	poskytovanej služby monitorovania a signalizácie potreby pomoci,	1	19,0	fW13	nevybudované stredisko osobnej hygieny,	1	18,0
adS14	sociálny podnik na zamestnávanie občanov s nízkou kvalifikáciou,	1,5	20,5	fW14	chýbajúce stredisko koordinácie dobrovoľníckej činnosti,	1	19,0
cdS15	neziskové organizácie venujúce sa problematike poskytovania sociálnych služieb,	1,5	22,0	cfW15	vysoký podiel obyvateľov majority bez osobnej motivácie zmeniť svoj spôsob života,	1,5	20,5
aS16	zdravotná starostlivosť zabezpečená 1 nemocnicou priamo v meste,	1,5	23,5	W16	vysoké finančné nároky na mesto pri riešení sociálnych problémov,	1,5	22,0
aS17	rekonštrukcia a modernizácia priestorov nemocnice,	1,5	25,0	W17	nedostatok základných zdravotníckych služieb,	1,5	23,5
aS18	nový prístroj MR,	1,5	26,5	W18	nedostatočné pokrytie základnými špecializovanými ambulanciami,	1,5	25,0
bS19	8 ambulancií praktických lekárov pre dospelých,	1,5	28,0	W19	vysoký priemerný vek lekárov,	1,5	26,5

bS20	12 stomatologických ambulancií,	1,5	29,5	W20	decentralizovaná ponuka špecializovaných ambulancií,	1,5	28,0
bS21	5 gynekologických ambulancií,	1,5	31,0	W21	nevyhovujúce priestory niektorých ambulancií,	1,5	29,5
bS22	5 ambulancií praktického lekára pre deti,	1,5	32,5	W22	nedostatočná kapacita praktických lekárov pre deti a dospelých,	1,5	31,0
bS23	12 prevádzok lekármi,	1	33,5	W23	chýba proklientský prístup u zdravotníckeho personálu,	1,5	32,5
bS24	57 špecializovaných ambulancií	1,5	35,0				
	Spolu		35,0		Spolu		32,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby zdravotníctva,	1,5	1,5	T1	zhoršovanie ekonomickej situácie obyvateľov v seniorskej kategórii,	1,5	1,5
O2	zakladanie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby,	1,5	3	T2	zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva,	1,5	3
O3	rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky,	1,5	4,5	T3	zhoršovanie zdravotného stavu stredného veku,	1,5	4,5
O4	podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, Projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb,	1,5	6,0	T4	rast počtu srdcovo-cievnych chorôb,	1,5	6,0
O5	dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity,	1,5	7,5	T5	rast nádorových ochorení tráviaceho traktu,	1,5	7,5
O6	možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	9,0	T6	vysoký výskyt alergických ochorení,	1,5	9,0
				T7	pokles výdavkov na preventívnu zdravotnú starostlivosť,	1,5	10,5
				T8	pretrvávajúce stereotypy v mobilnom správaní sa pracovnej sily,	1,5	12,0
				T9	nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta,	1,5	13,5
					nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest,	1,5	15,0
	Spolu		9,0		Spolu		15,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 35	32,5 17,5 9,0 Stratégia WO
T hrozby	Stratégia ST 26	15,0 Stratégia WT

V tomto prípade prevládajú silné stránky nad slabými stránkami. Odporúča sa využiť stratégiu SO – kde sa mesto môže zamerať len na minimalizovanie nákladov súvisiacich s poskytovaním sociálnych služieb a čeliť hrozbám, ktoré sú s týmito službami spojené. Odporúča sa mestu zabezpečovať nevyhnutné sociálne a zdravotnícke služby pre obyvateľov a ostatné služby vyššieho významu ponechať poskytovateľom v krajskom meste Banská Bystrica (nemocnica F.D.Roosevelta).

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - seniori a ŤZP
- b - rodina, deti a mládež
- c - osoby ohrozené sociálnym vylúčením
- d - MRK
- e - nadradená zdravotnícka starostlivosť
- f - ambulatná zdravotnícka starostlivosť

slabé stránky

- a - nadradená zdravotnícka starostlivosť
- b - ambulatná zdravotnícka starostlivosť
- c - MRK
- d - seniori a ŤZP
- e - rodina, deti a mládež
- f - osoby ohrozené sociálnym vylúčením

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	1	1	1		4	1
bS	0	-	1	1	1	1		4	1
cS	0	0	-	0,5	0,5	0,5		1,5	3
dS	0	0	0,5	-	0,5	0		1	4
eS	0	0	0,5	0,5	-	0		1	4
fS	0	0	0,5	1	1	-		2,5	2
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0	1	0	0	1		2	3
bW	1	-	1	1	1	1		4	1
cW	0	0	-	0	0	0,5		0,5	4
dW	1	0,5	1	-	0,5	1		4	1
eW	0,5	0,5	1	0,5	-	1		3,5	2
fW	0	0	0,5	0	0	-		0,5	4
gW							-		

3.7 ŠKOLSTVO A ŠPORT

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia verejných MŠ a súkromnej MŠ - 6 zariadení,	1,5	1,5	aW1	nedostatočné kapacity materských škôl,	1,5	1,5
bS2	existencia 3 plnoorganizovaných štátnych základných škôl,	1,5	3	aW2	potrebná rekonštrukcia sociálnych zariadení v MŠ (MPČL, Hradby, ...),	1,5	3
abS3	11 školských jedální a výdajných školských jedální pri ZŠ a SŠ,	1,5	4,5	bW3	nedostatočné vybavenie základných škôl,	1,5	4,5
dS4	prítomnosť základnej umeleckej školy,	1,5	6,0	bW4	potrebná rekonštrukcia vybraných objektov základných škôl,	1,5	6,0
dS5	centrum voľného času,	1,5	7,5	cW5	neustály klesajúci počet žiakov na stredných školách – gymnáziách ako aj SOŠ, odliv žiakov do SŠ v iných mestách,	1,5	7,5
bS6	1 špeciálna základná škola,	1,5	9,0	abW6	deficit finančných prostriedkov znamená sústavné obmedzovanie nákupu nástrojov a zariadení v školstve,	1,5	9,0
cS7	prítomnosť 1 gymnázia,	1,5	10,5	eW7	nezodpovednosť niektorých žiakov za svoje študijné výsledky,	1,5	10,5
cS8	5 stredných škôl,	1,5	12,0	eW8	nezainteresovanosť rodičov na perspektívnom rozvoji školy,	1,5	12,0
dS9	zariadenia celoživotného vzdelávania,	1,5	13,0	eW9	minimálna súčinnosť rodičov pri výchovných problémoch žiakov,	1,5	13,5
e10	Systematická práca škôl na ich neustálom modernizovaní a dovybavení modernými pomôckami	1,5	14,5	eW10	vyšší počet žiakov ťažko vzdelávateľných,	1,5	15,0
f11	vybudovaný športová infraštruktúra,	1,5	16,0	eW11	nepravidelná dochádzka žiakov do školy,	1,5	16,5
f12	činné športové kluby,	1,5	17,5	eW12	nedostačujúca príprava žiakov na vyučovanie,	1,5	17,5
	prírodné prostredie pre šport a relax,	1,5	19,0	fW13	chýba zázemie pre niektoré druhy športu (horolezectvo, stolný tenis, posilňovňa a i.)	1,5	19,0
				fW14	chýbajú vlastné tréningové plochy a priestory pre vrcholový a výkonnostný šport (telocvičňa, strelnica, zelené plochy, atletická dráha a i.)	1,5	20,5
				fW15	chýbajú priestorové kapacity pre organizovanie súťaží (šatne a ubytovanie na zimnom štadióne)	1,5	22,0
				fW16	technické vybavenie a zariadenie športovísk a objektov pre šport je zastarané opotrebené, nevyhovujúce (zimný štadión, minigolf, verejné športoviská)	1,5	23,5
				fW17	nevyhovujúci technický stav budov Krytej plavárne, Zimného štadióna, futbalového ihriska na Brezenskej ulici	1,5	25,0
				fW18	chýba zázemie pre šport v prírode (cyklotrasy, bežkárské dráhy a i.)	1,5	26,5
				fW19	športové kluby a občianske združenia nemajú zručnosť v podávaní grantových žiadostí na podporu svojej činnosti a realizovaných aktivít	1,5	28,0
	Spolu		19,0		Spolu		28,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	maximálne podporovať školy vo vybavení IKT a jeho využívaní vo vzdelávacom procese,	1,5	1,5	T1	vplyv nežiadúcich javov na deti a mládež (závislosti, konzumné kultúry...),	1,5	1,5
O2	zabezpečenie špeciálnych pedagógov pre deti s poruchami správania,	1,5	3	T2	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu existujúcich športových objektov,	1,5	3
O3	modernizácia infraštruktúry vzdelávania v meste,	1,5	4,5	T3	nedostatočné materiálne zabezpečenie a podpora talentovanej mládeže v jednotlivých druhoch športov,	1,5	4,5
O4	dobudovanie a vybavenie športových, športovo-rekreačných a oddychových plôch v meste Brezno,	1,5	6,0	T4	nárast sociálnej ohrozenosti mládeže,	1,5	6,0
O5	skvalitnenie existujúcich areálov a doplnenie nových areálov pre potreby obyvateľov mesta, najmä so zameraním na deti a mládež,	1,5	7,5	T5	nedostatok finančných prostriedkov na výstavbu nových športovo-rekreačných objektov,	1,5	7,5
O6	vytváranie územných a priestorových podmienok pre realizáciu rozličných športových, rekreačných a oddychových aktivít,	1,5	9,0	T6	nevyhovujúca štruktúra kvalifikácie pracovnej sily,	1,5	9,0
O7	zefektívnenie spolupráce s krajským mestom na regionálnej úrovni,	1,5	10,5	T7	nízka účasť rezortov, samosprávy a sociálnych partnerov na tvorbe obsahu vzdelávania,	1,5	10,5
O8	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	12,0	T8	slabá reflexia príčin znižovania kvality vzdelávania v pripravovaných zámeroch reforiem,	1,5	12,0
	Spolu		12,0		Spolu		12,0

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 19,0 7,0	28,0 16,0 Stratégia WO 12,0
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 12,0

V oblasti vzdelávania prevládajú silné stránky nad slabými. Odporúča sa využitie stratégie SO – čeliť hrozbám využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti športu podporovať rekonštrukciu starej a výstavbu športovej infraštruktúry v meste. Je potrebné podporovať organizovanú športovú činnosť.

Mesto by sa malo zamerať na zvýšenie kvality a dostupnosti predškolského vzdelávania. V oblasti základného školstva je potrebné postupne obnovovať budovy škôl za účelom znižovania energetickej náročnosti. V oblasti záujmového vzdelávania je potrebné zvyšovanie kapacít a dostupnosti služieb. Potrebné je zároveň vytvárať podmienky pre športovanie čo najširšej verejnosti formou organizovaného alebo neorganizovaného športu. Verejne dostupná športová infraštruktúra musí byť k dispozícii obyvateľom každej časti mesta Brezno.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - predškolská výchova
- b - povinná školská dochádzka,
- c - stredoškolské vzdelávanie
- d - záujmové vzdelávanie
- e - vybavenosť škôl
- f - šport

slabé stránky

- a - predškolská výchova
- b - stredoškolské vzdelávanie
- c - školské športová infraštruktúra
- d - záujmové vzdelávanie
- e - kvalita mladej generácie
- f - šport

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	1	1	1		4	1
bS	0,5	-	0,5	1	1	1		4	1
cS	0,5	0,5	-	1	1	1		4	1
dS	0	0	0	-	0	0,5		0,5	3
eS	0	0	0	1	-	1		2	2
fS	0	0	0	0,5	0	-		0,5	3
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	1	1	1		4,5	1
bW	0,5	-	1	1	1	1		4,5	1
cW	0	0	-	0,5	0,5	0,5		1,5	2
dW	0	0	0,5	-	0,5	0,5		1,5	2
eW	0	0	0,5	0,5	-	0,5		1,5	2
fW	0	0	0,5	0,5	0,5	-		1,5	2
gW							-		

3.8 KULTÚRA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
dS1	tradície a zachovaný folklór	1,5	1,5	aW1	zlý technický stav budov kultúrnej infraštruktúry	1,5	1,5
dS2	podpora kultúry a kolektívov záujmovo-umeleckej činnosti zo strany mesta	1,5	3	aW2	nedostatočné a zastarané technické vybavenie	1,5	3
dS3	rozmanitosť kultúrnych a umeleckých spolkov, ich tradícia a medzinárodná kvalita	1,5	4,5	aW3	vysoké prevádzkové náklady	1,5	4,5
dS4	Existencia divadla	1,5	6,0	aW4	veľmi zlé možnosti vykurovania priestorov	1,5	6
aS5	vypracovaná dokumentácia na rekonštrukciu budovy Domu kultúry	1,5	7,5	eW5	nedostatočná finančná motivácia zamestnancov	1,5	7,5
S6	možnosť propagácie cez vlastný týždenník a mestský rozhlas	1,5	9,0	eW6	chýbajúci kvalifikovaný personál	1,5	9
cS7	organizovanie významných celoslovenských podujatí	1,5	10,5	cW7	veľmi slabé pokrytie kultúrou sídliska Mazeníkovo	1,5	10,5
aS8	umiestnenie budov kultúrnych inštitúcií v centre mesta	1,5	12,0	cW8	architektonické bariéry pre prístup imobilným používateľom	1,5	12,0
dS9	Existencia Horehronského múzea	1,5	13,5	bW9	Technický stav niektorých historických objektov	1,5	13,5
eS10	Existencia viacerých národných kultúrnych pamiatok	1,5	15,0	dW10	Potrebná väčšia motivácia ku kultúrnej mimoškolskej činnosti vybraných skupín obyvateľstva	1,5	15,0
	Spolu		15,0		Spolu		15,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	Neustála modernizácia priestorov kultúrnej infraštruktúry	1,5	1,5	T1	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	1,5
O2	vydanie multimediálnych propagačných materiálov o meste, kultúrnom dedičstve a tradíciách,	1,5	3	T2	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	3
O3	kompletná rekonštrukcia domu kultúry.	1,5	4,5	T3	slabá podpora kultúry zo strany štátu a VÚC,	1,5	4,5
O4	modernizácia priestorov mestského kina a obstaranie techniky.	1,5	6,0	T4	posun priorit mládeže ku konzumnej kultúre,	1,5	6,0
O5	výstavba vonkajšieho amfiteátra.	1,5	7,5	T5	nedostatok finančných prostriedkov na šírenie miestnej kultúry za hranice katastrálneho územia mesta,	1,5	7,5
O6	modernizácia mestskej knižnice.	1,5	9,0	T6	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	9,0
O7	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EU,	1,5	10,5	T7	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	10,5

Spolu	10,5	Spolu	10,5
-------	------	-------	------

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 15,0 4,5	15,5 5 Stratégia WO 10,5
T hrozby	Stratégia ST	10,5 Stratégia WT

V oblasti kultúry je situácia vyrovnaná. Odporúča sa využitie stratégie SO – prekonať slabiny využitím príležitostí a minimalizovať náklady súvisiace so slabými stránkami. V oblasti kultúry podporovať výstavbu kultúrnej infraštruktúry a organizovanú kultúrnu činnosť.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - základná kultúrna infraštruktúra
- b - múzeá a galérie
- c - kultúrne podujatia
- d - kultúrne súbory
- e - kultúrne pamiatky

slabé stránky

- a - stav priestorov pre kultúrnu činnosť
- b - pamätihodnosti
- c - základná kultúrna infraštruktúra - dostupnosť
- d - kultúrna mimoškolská činnosť
- e - kultúrne súbory

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorít v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0,5	0,5	1	0,5			2,5	1
bS	0,5	-	0,5	1	0,5			2,5	1

cS	0,5	0,5	-	0,5	0		1,5	2
dS	0	0	0,5	-	0,5		1	3
eS	0,5	0,5	1	0,5	-			
fS						-		
gS							-	

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5	1	1			3	1
bW	0,5	-	0,5	1	1			3	1
cW	0,5	0,5	-	0,5	0,5			2	2
dW	0	0	0,5	-	0,5			1	3
eW	0	0	0,5	0,5	-			1	3
fW						-			
gW							-		

3.9 PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	potenciál prírodný aj historický pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie,	1,5	1,5	aW1	Opatrenia ÚVZ zabraňujúce aktuálnemu rozvoju cestovného ruchu na území, obmedzenie zahraničnej klientely	1,5	1,5
aS2	pamiatková zóna,	1,5	3	bW2	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu	1,5	3
bS3	potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávaci, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	1,5	4,5	cW3	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Brezno z dôvodu blízkej alokácie dôležitých stredísk cestovného ruchu,	1,5	4,5
cS4	Existencia ubytovacích zariadení	1,5	6,0	cW4	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch	1,5	6
dS5	Existencia stravovacích zariadení	1,5	7,5	dW5	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia,	1,5	7,5
aS6	množstvo kultúrno-spoločenských podujatí meste Brezno,	1,5	9,0	dW6	Nedostatočne dobudované prístupové komunikácie k rekreačným oblastiam v blízkosti mesta,	1,5	9
eS7	Dopravná dostupnosť - E77, železničná doprava,	1,5	10,5	dW7	Potrebné riešenie problému parkovania (rozhľadňa, ...)	1,5	10,5
bS8	Vybudovaná rozhľadňa nad mestom Brezno, zrekonštruovaná mestská veža, Hotel Ďumbier, ktorý sa stal majetkom mesta je v rekonštrukcii,	1,5	12,0	aW8	Niekedy nesystémová a životné prostredie ohrozujúca výstavba	1,5	11,5
bS9	Rýchla dostupnosť kľúčových stredísk cestovného ruchu - Chopok, Tále, Mýto pod Ďumbierom v rekonštrukcii,	1,5	13,5				
bS10	Možnosť prepojenia mesta so strediskom Mýto pod Ďumbierom	1,5	15,0				
	Spolu		15,0		Spolu		11,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás,	1,5	1,5	T1	možný úpadok rekreačných lokalít (energetická kríza, inflácia, hospodárska kríza)	1,5	1,5
O2	dobrá poloha mesta Brezno v rámci regionálnych štruktúr,	1,5	3	T2	zmeny vo vnímaní tradičných hodnôt (pokles záujmu o niektoré hodnoty a tradície)	1,5	3
O3	dobrá poloha mesta Brezno vo väzbe na prírodné turistické, rekreačné lokality	1,5	4,5	T3	zanedbaný a chátrajúci pamiatkový fond,	1,5	4,5
O4	zavádzanie nových produktov cestovného ruchu v súvislosti s agroturistikou,	1,5	6,0				
O5	iniciatíva spoločenských, kultúrnych, športových,.... organizácií,	1,5	7,5				
O6	dobré možnosti (existencia poľných ciest) pre budovanie cyklistických a rekreačných trás,	1,5	9,0				
O7	dobrá poloha mesta Brezno v rámci regionálnych štruktúr,	1,5	10,5				
	Spolu		10,5		Spolu		4,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO 15 SO-WO 4,5	11,5 7,0 Stratégia WO 10,5
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 4,5

V oblasti dopravy výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégie SO - WO - kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných, ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - kultúrno historický potenciál
- b - rekreačný a športový potenciál,
- c - inštitucionálna podpora
- d - prírodné bohatstvo
- e - športová infraštruktúra
- f - dostupnosť

slabé stránky

- a - ochrana prírody a CR
- b - ponuka doplnkových služieb
- c - riziká CR
- d - doprava a dostupnosť

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	1	1	0	0	0		2	4
bS	0	-	1	0,5	0,5	0,5		2,5	3
cS	0	0	-	0	0	0		0	5
dS	1	0,5	1	-	1	1		4,5	4

eS	1	0,5	1	0	-	1	3,5	2
fS	1	0,5	1	0	0	-	2,5	3
gS						-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	1	1	1				3	1
bW	0	-	1	1				2	2
cW	0	0	-	0,5				0,5	3
dW	0	0	0,5	-				0,5	3
eW					-				
fW						-			
gW							-		

plní funkciu nástupného a vybavenostného centra do **Horehronského regiónu CR č. 14** (pred tým oblasť cestovného ruchu **Nízkotatranská 1. kat. a Poľanská - 2. kat.**). Za účelom manažovania CR je vytvorená Oblastná organizácia cestovného ruchu REGIÓN HOREHRONIE združujúca aktívne obce a mesto, podnikateľské subjekty a Klaster Horehronie. Potenciálom medzinárodného významu je **krajinné prostredie a bohaté kultúrno-historické a duchovné bohatstvo** mesta a regiónu. Možno teda konštatovať, že mesto a jeho k.ú. má výnimočný dopravný, hospodársky a prírodno - **rekreačný potenciál**. Jeho využitie bude v budúcnosti vychádzať z rozvoja udržateľných činností v krajine. Dominantou bude rozvoj bývania a **turizmu** a celková funkčná a priestoroprevádzková reštruktúcia mesta a stabilizovanie živého laznického osídlenia. Akcent bude na zachovaní a zhodnotení **Pamiatkovej zóny mesta** a krajiny. Mesto disponuje dostatočnou technickou infraštruktúrou a rezervami na jej skapacitnenie. Uvedené podnety vytvárajú silné predpoklady aj pre rozvoj služieb, **turizmu, rekreácie a športu na medzinárodnej úrovni** (ÚPN-M Brezno, 2020).

3.10 ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	existencia verejného rozhlasu,	1,5	1,5	aW1	negatívny stav nehnuteľného majetku mesta,	1,5	1,5
bS2	dostatok priestorov pre administratívu,	1,5	3	bW2	fórmálna činnosť hliadok a ich minimálny vplyv pri dodržiavaní verejného poriadku,	1,5	3
bS3	budova mestského úradu v dostupná v centre mesta,	1,5	4,5	cW3	nedostatočný kamerový systém v meste,	1,5	4,5
cS4	existencia obvodného oddelenia PZ	1,5	6,0	dW4	nedostatočná protidrogová prevencia,	1,5	6
cS5	Zriadená mestská polícia	1,5	7,5	eW5	nedostatočná komunikácia, resp. existencia komunikačných bariér medzi rôznymi skupinami aktérov (samospráva, občianske združenia, občania, podnikatelia atď.),	1,5	7,5
				fW6	nedostatok finančných prostriedkov na údržbu technickej infraštruktúry,	1,5	9,0
	Spolu		7,5		Spolu		9,0
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	1,5	T1	malá miera podpory miest a obcí zo strany štátu,	1,5	1,5
O2	zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou,	1,5	3	T2	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	3
O3	eGovernment je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných,	1,5	4,5	T3	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	4,5
O4	vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujujúceho dopyt po e-službách a širokópásmovom pripojení,	1,5	6,0	T4	nedostatočná kvalita právneho rámca výkonu činností verejnej správy,	1,5	6,0

				T5	zvyšovanie komunikačnej a administratívnej náročnosti výkonu činností verejnej správy vo vzťahu k externému, ako aj internému prostrediu,	1,5	7,5
	Spolu		6,0		Spolu		7,5

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 7,5 1,5	9,0 1,5 Stratégia WO 6,0
T hrozby	Stratégia ST	Stratégia WT 7,5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégia SO – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - mestský informačný systém
- b - administratíva
- c - bezpečnosť

slabé stránky

- a - majetok mesta
- b - bezpečnosť
- c - monitoring mesta
- d - preventívne patrenia
- e - komunikácia
- f - ekonomické faktory

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosti jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	0					0	3
bS	1	-	1					2	1
cS	1	0	-					1	2
dS				-					
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	1	0,5	0,5	0		2,5	3
bW	0,5	-	0,5	0,5	0,5	0,5		2,5	3
cW	0	0,5	-	0,5	0,5	0		1,5	5
dW	0,5	0,5	0,5	-	0,5	0		2	4
eW	0,5	0,5	0,5	0,5	-	1		3	2
fW	1	0,5	1	1	0	-		3,5	1
gW							-		

3.11 INFORMATIZÁCIA MESTA

S	silné stránky	váhy	kumul.	W	slabé stránky	váhy	kumul.
aS1	dobrá vybavenosť a výkonnosť technologickej IK infraštruktúry na mestskom úrade,	1,5	1,5	aW1	nedostatok regionálneho digitálneho obsahu a nízke konkurenčné prostredie, nízka výkonnosť e-služieb,	1,5	1,5
bS2	relatívne vysoká penetrácia širokopásmového pripojenia,	1,5	3	bW2	nedostatočná úroveň optimalizácie procesov a štandardizácie dokumentov vo verejnej správe,	1,5	3
bS3	Čiastočne vybudovaná optická sieť	1,5	4,5	cW3	nízky podiel e-služieb verejnej správy s vyššou pridanou hodnotou a nízka efektívnosť ostatných služieb verejnej správy (Government to Citizen/Business),	1,5	4,5
cS4	Poskytované elektronické služby mestom	1,5	6,0	cW4	Nedostatočný dopyt určitých skupín po digitálnom obsahu,	1,5	6
cS5	www stránka mesta	1,5	7,5	cW5	pomaly zavádzané základné služby eGovernmentu a nízka efektívnosť ostatných elektronizovaných verejných služieb, ktoré väčšinou iba kopírujú papierové služby (Government to Citizen/Business),	1,5	7,5
	Spolu		7,5		Spolu		7,5
O	príležitosti	váhy	kumul.	T	ohrozenia	váhy	kumul.
O1	možnosť získania finančných prostriedkov z fondov EÚ,	1,5	1,5	T1	nevýhodné podmienky čerpania prostriedkov z EÚ fondov,	1,5	1,5
O2	zvýšenie počítačovej gramotnosti,	1,5	3	T2	nevýhodné podmienky čerpania úverových zdrojov z komerčných bánk,	1,5	3
O3	zniženie cien využívania Internetu,	1,5	4,5	T3	digital divide, zvyšovanie disparít medzi územiami alebo sociálnymi skupinami vo využívaní IKT,	1,5	4,5
O4	rozvoj ďalších telekomunikačných služieb v konkurenčnom prostredí,	1,5	6,0	T4	nízka digitálna gramotnosť a zručnosť používateľov IKT a nedostatočný dopyt po elektronických službách,	1,5	6,0
O5	vytváranie a sprístupňovanie verejného digitálneho obsahu,	1,5	7,5	T5	rozvoj digitálnej kriminality, narušenie súkromia, výchovy a ochrany osobných údajov	1,5	7,5
O6	zrušenie princípu miestnej kompetencie pri vydávaní dokumentov a poskytovaní služieb verejnou správou,	1,5	9,0	T6			
O7	eGovernment je príležitosťou prelomovú modernizáciu interných administratívno-správnych procedúr, zlepšenie imidžu VS, ako aj zvýšenie podielu a záujmu verejnosti na správe vecí verejných,	1,5	10,5	T7			
O8	vytváranie kvalitného a dostupného verejného digitálneho obsahu stimulujúceho dopyt po e-službách a širokopásmovom pripojení,	1,5	12,0	T8			
O9	rastúca penetrácia širokopásmového pripojenia,	1,5	13,5	T9			

Spolu	13,5	Spolu	7,5
-------	------	-------	-----

Schéma SWOT analýzy:

	S silné stránky	W slabé stránky
O príležitosti	Stratégia SO SO 7,5 0	Stratégia WO 7,5 6 13,5
T hrozby	Stratégia ST 7,5	Stratégia WT 7,5

V oblasti technickej infraštruktúry výrazne prevládajú slabé stránky nad silnými. Odporúča sa využiť stratégie WO a WT – kde musí mesto prekonať slabiny využitím príležitostí, hlavne možnosťou využitia čerpania nenávratných finančných prostriedkov národných ako aj nadnárodných.

Analýza faktorov: v rámci jednotlivých silných a slabých stránok je ich možné zoskupiť do príbuzných skupín. Určujúcim znakom týchto skupín je spoločný faktor, ktorý determinuje hlavnú podstatu silnej alebo slabej stránky.

silné stránky:

- a - inštitucionálne predpoklady
- b - technické predpoklady
- c - elektronické služby

slabé stránky

- a - obsah
- b - procesy
- c - služby

Nasledujúce tabuľky prezentujú výsledné hodnotenie prioritných silných a slabých stránok podľa spoločných faktorov. Z hľadiska dôležitosti sú následne smerodajné pri formulovaní priorit v tejto oblasti.

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
- 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
- 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných faktorov rozvoja									
	aS	bS	cS	dS	eS	f7	g11	Suma	Váhy
aS	-	0	1					1	2
bS	1	-	1					2	1
cS	0	0	-					0	3

dS				-					
eS					-				
fS						-			
gS							-		

Váha vybraných disparít									
	aW	bW	cW	dW	eW	fW	gW	Suma	Váhy
aW	-	0,5	0,5					1	1
bW	0,5	-	0,5					1	1
cW	0,5	0,5	-					1	1
dW				-					
eW					-				
fW						-			
gW							-		

Koordinácia a syntéza výsledkov SWOT

Zostavenie analýzy SWOT je zložitý proces, ktorý si vyžaduje systematický prístup pri identifikácii a analýze bezprostredných (často i skrytých) vonkajších a vnútorných faktorov. Výstižnosť väčšiny faktorov je zložitá vyjadriť prostredníctvom jednoduchých formulácií. Pri zaradovaní jednotlivých faktorov do základných zložiek SWOT analýzy je potrebné zodpovedne posudzovať ich lokálne a mikroregionálne podmienenú situáciu a relatívny podiel na regionálnom rozvoji. V tomto zmysle ide hlavne o nerovnováhu medzi mestom Brezno a ostatnými obcami v okolí.

Naopak medzi slabé stránky mesta Brezno patrí nepriaznivý demografický vývoj obyvateľstva, nedobudovaný vzdelávací systém zahŕňajúci možnosti vzdelávania v rámci celoživotného vzdelávania, vzhľadom na alokáciu mesta, nesúlad vzdelanostnej štruktúry s potrebami trhu práce. V oblasti podnikateľského sektora ide hlavne o dobudovania službotvorného sektora. V oblasti technickej infraštruktúry ide o potrebu dobudovania inžinierskych sietí v oblasti odpadového hospodárstva, dostavbu a rekonštrukciu cestnej siete, ktorá sa nachádza na niektorých miestach v havarijnom stave.

Ohrozenia mesta Brezno vyplývajú z okolitého prostredia, tendencií a skutočností, ktoré nemôže manažment mesta ovplyvniť.

3.12 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA – HLAVNÉ ODVETVOVÉ DISPARITY A VYMEDZENIE CIEĽOVÝCH SKUPÍN SO SÚSTREDENOU PODPOROU MESTA BREZNO

Identifikácia odvetvových disparít a nadväzujúce vymedzenie cieľových skupín je v súlade so zadaním z vypracovanej analýzy SWOT ako aj analýzy zdrojov mesta Brezno. Dôležitým východiskovým rámcom pre vymedzenie cieľových skupín so sústredenou podporou mesta Brezno a stanovenie relevantných opatrení, ktoré by mali riešiť existujúce nerovnosti a rozdiely, sú vybrané strategické a koncepcné dokumenty spracované na národnej (Partnerská dohoda, Plán obnovy), regionálnej (ÍUS/PHRSR BBSK) úrovni, ako aj vo vzťahu k štátnym legislatívnym normám zaväzujúcim mesto Brezno poskytovať svojim obyvateľom balík verejných služieb.

Na odvetvové (odborové a sektorové) disparity treba pozerat' ako na nerovnosti, nedôvodné rozdiely, či nezhody medzi potenciálom a jeho súčasným využitím. Ich identifikácia vychádza z porovnania zistených silných a slabých stránok, ktoré sú uvedené vo SWOT analýze. Pôsobenie silných stránok mesta Brezno je oslabované negatívnymi vplyvmi jej slabých

stránok. Silné stránky sú potenciálom, ktorý je možné využiť pre budúci rozvoj, je ale nutné zlepšiť alebo odstrániť príslušné slabé stránky tak, aby mohli byť silné naplno využité. Nasledujúci prehľad je usporiadaný práve týmto spôsobom, kedy proti silným stránkam mesta sú vždy postavené relevantné slabé stránky, ktoré majú v danom problémovom okruhu opačný vplyv. Vybrané sú práve tie, ktoré z hľadiska budúceho vývoja možno považovať za najzávažnejšie a kde je viacmenej možné predpokladať aspoň dielčie riešenie. Mesto Brezno je súčasťou vyššieho územného celku Banská Bystrica. Národná stratégia regionálneho rozvoja definovala pre tento kraj nasledovné disparity, ktoré by mali byť zohľadnené v PHRSR mesta Brezno:

Hlavné disparity BBK:

v pôdohospodárstve

- nedostatočná spolupráca a koordinácia v poľnohospodárstve;
- nízka konkurencieschopnosť poľnohospodárstva v dôsledku nízkej produktivity a nerozvinutej trhovej infraštruktúry;
- nevyužitý potenciál pestovania rôznych kultúrnych plodín pre oblasť energetiky a ekologického poľnohospodárstva;

v priemysle

- inovačné a technologické zaostávanie spôsobuje zvyšujúcu energetickú a surovinovú náročnosť výroby najmä v rozhodujúcich odvetviach;
- nedostatočná reštrukturalizácia priemyslu a ďalších rozhodujúcich odvetví v niektorých okresoch v regióne, nízka orientácia na PZI do odvetví s vyššou pridanou hodnotou;
- nízky rast produktivity práce v priemysle;

v službách

- nízka konkurencieschopnosť malého a stredného podnikania;
- podpriemerný podiel služieb na regionálnom HDP;
- nevyužitý potenciál turizmu – kúpeľníctvo, chránené územia a lazy;

v technickej infraštruktúre

- nedostatočné kapacity a telekomunikačná infraštruktúra, členitosť územia ako bariéra budovania internetového pripojenia;
- značné ekologické zaťaženie krajiny (chemický priemysel, ťažba uhlia);
- nedobudovaná nadradená vodovodná sieť v južných okresoch kraja a nízke % napojenie obyvateľstva na ČOV;
- nedodržiavanie stanovených limitov a regulatívov;
- relatívne nízka úroveň poľnohospodárstva z hľadiska ochrany prírody a krajiny a budúcich obnoviteľných zdrojov energie;
- nízka dopravná dostupnosť územia a „regionálna logistika“;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- nevyhovujúca vzdelanostná štruktúra vo vybraných okresoch, vysoký podiel obyvateľstva so základným vzdelaním, významné vnútroregionálne rozdiely;
- postupný zánik strategicky významných študijných programov a odborov;
- vysoký podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovom počte nezamestnaných;
- nízka životná úroveň v južných okresoch;
- nedostatočné prepojenie vzdelávacieho systému s podnikateľskou sférou;
- značný odlev pracovných síl do zahraničia z titulu blízkosti hraníc, pričom za vysokokvalifikované pracovné sily nie sú náhrady;
- nerovnomerná sieť zariadení sociálnych služieb v jednotlivých okresoch kraja;

- nedostatočná propagácia regiónu a jeho komparatívnych výhod;
- problematické vytváranie medzirezortnej spolupráce na komplexnom riešení situácie a potrieb občanov.

Hlavné faktory rozvoja BBK:

v pôdohospodárstve

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach;

v priemysle

- možnosť posilňovania exportu, silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, drevospracujúceho, keramického a sklárskeho priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;
- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI;
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou na báze obnoviteľných a nerudných nerastných surovín;
- možnosť rozvoja e-podnikania smerovaného do rozvoja optimalizácie spolupráce

v priemyselnej výrobe;

- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

v službách

- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- existujúce poradenské centrá pre rozvoj podnikateľského prostredia;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, podpora najmä v horských oblastiach, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;

v technickej infraštruktúre

- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;

v sociálno-spoločenskej infraštruktúre

- dobrá demografická situácia, dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania (NSRR, 2013, s.91-92).

Vo vyššie uvedenom kontexte je potrebné sledovať i potenciálne rozvojové príležitosti a hrozby, indukované hierarchicky vyššími faktormi sociálno - ekonomického rozvoja.

Na základe uskutočnených analýz je možné za najväčšie hrozby pokladať hlavne:

1. Znižovanie konkurencieschopnosti mesta v dôsledku trvalej stagnácie v rozvoji spolupráce podnikateľskej sféry s orgánmi miestnej samosprávy – Public Private Partnership.

2. Rozhodnutie kľúčového investora o zmene alokácie investície.
3. Nedostatok externých finančných prostriedkov potrebných na zabezpečenie kvalitných verejných služieb.
4. Podcenenie významu kvalitatívneho rozvoja ľudských zdrojov ako pre ekonomický, tak aj pre sociálny rozvoj mesta Brezno.
5. Podcenenie významu informačných technológií ako základného prvku ekonomického rozvoja a rozvoja ľudských zdrojov v meste.

Jedným z nutných predpokladov úspešnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja je nadväznosť na existujúcu sústavu strategických a rozvojových dokumentov. Tento fakt sa premietol z časti aj do výberu opatrení a cieľových skupín, na ktoré sa má zamerať podpora z verejných zdrojov, hlavne z dôvodu efektívneho vynakladania finančných prostriedkov, odstránenia duplicit, možných protichodných účinkov opatrení atď.. Z tohto dôvodu je prirodzeným rámcom Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja, ako aj Partnerskej dohody, ale aj platná legislatíva v oblasti zabezpečovania verejných služieb. Komparáciou výsledkov vyššie uvedenej selekcie odvetvových disparít a ÍUS/PHRSR BBSK je možné zistiť, že niektoré opatrenia v rámci tohto dokumentu pokrývajú kritické oblasti zistené v problémovej analýze. Preto je nutné v súlade s vyššie uvedenými skutočnosťami zamerať sa na odstránenie týchto disparít v relevantných cieľových oblastiach a relevantných cieľových skupín.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj	
Cieľová skupina	podnikateľské subjekty v priemysle, obchode a výrobných službách mesto investori
2. Technická infraštruktúra	
Cieľová skupina	mesto obyvatelia mesta podnikateľské subjekty mimovládne subjekty
3. Životné prostredie	
Cieľová skupina	mesto obyvatelia mesta podnikateľské subjekty
4. Sociálna oblasť a zdravotníctvo	
Cieľová skupina	nezamestnaní sociálne odkázaní zdravotne a duševne postihnutí obyvatelia v dôchodkovom veku mladí ľudia rizikové skupiny obyvateľstva
5. Školstvo a šport	
Cieľová skupina	deti predškolského veku žiaci v rámci povinnej školskej dochádzky nezamestnaní obyvatelia v dôchodkovom veku športovci organizovaní v rámci športových hnutí pasívna športová verejnosť obyvatelia v produktívnom veku
6. Kultúra	
Cieľová skupina	obyvateľstvo podnikateľské subjekty návštevníci mesta
7. Cestovný ruch a public relation	
Cieľová skupina	mesto, VÚC, obyvatelia mesta, návštevníci mesta, súkromný podnikateľský sektor,
9. Administratíva a bezpečnosť	
Cieľová skupina	mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,
10. Informatizácia mesta	
Cieľová skupina	mesto, obyvatelia mesta, súkromný podnikateľský sektor,

**Strategická časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Brezno
2023 - 2032**

4 VÍZIA A POSLANIE MESTA BREZNO

Vízia

Mesto Brezno je mestom, ktoré vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Mesto sa stalo príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov, ako aj okolitých obcí. Vyvážene a ohľaduplne využíva svoje prírodné bohatstvo za účelom jeho ekonomického a ekologického zveľadovania. V súvislosti s rozvojom cestovného ruchu sa snaží čo najlepšie prezentovať svoje kultúrne tradície a zvyklosti v duchu rozvoja kultúrneho povedomia nielen vo svojom regióne. Do šírenia kultúrnych hodnôt sa zapájajú hlavne kultúrne spolky orientujúce sa na prezentáciu tradičných remesiel a zvyklostí. Z hospodárskeho hľadiska mesto vytvorilo priaznivé podmienky na rozvoj tradičných výrobných a nevýrobných odvetví, pre ktorých rozvoj má mesto najväčší potenciál – ekologická priemyselná výroba, potravinárstvo, drevospracujúci priemysel, či nábytkárska výroba. Boli vytvorené podmienky na rozvoj ekologických výrobných prevádzok, ktoré sa stali významným zdrojom tvorby nových pracovných miest. V oblasti cestovného ruchu mesto vytvorilo podmienky na rozvoj ubytovacích a stravovacích služieb. Mesto už nie je len bránou do atraktívnych lokalít cestovného ruchu, ale samo poskytuje služby cestovného ruchu na svojom území. Rozšírili sa možnosti letnej, ako aj zimnej turistiky, mesto dobudovalo infraštruktúru umožňujúcu pobyt pri vode. V oblasti propagácie sa mesto zameralo na prezentáciu vlastných kultúrno - historických hodnôt a kultúrnej identity typickej pre túto oblasť.

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je aj v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto napr. poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi. Pre jednotlivé cieľové skupiny mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patria sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby vo vlastných ako aj neziskových a cirkevných organizáciách. Mesto podporuje neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín.

Mesto v rámci existujúcich kompetencií zabezpečuje výchovno - vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky, ako aj v oblasti záujmovej činnosti. Zabezpečilo dostavbu vzdelávacích zariadení predškolskej výchovy v častiach kde to bolo nevyhnutné ako aj zabezpečilo rozšírenie kapacít existujúcich zariadení. Zabezpečuje neustálu modernizáciu vybavenia zariadení povinnej školskej dochádzky. V meste má nezastupiteľné miesto aj vzdelávanie detí a mládeže so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami. Sieť vzdelávania stredoškolského stupňa zohráva dôležitú úlohu pri formovaní kvalifikovanej pracovnej sily, ktorú potrebuje miestny trh práce. Gymnázium, ako všeobecno - vzdelávacia stredná škola poskytuje vysokokvalitnú prípravu v moderných priestoroch pre ďalšie vzdelávanie na vysokých školách. V meste je potrebné zastaviť pokles počtu žiakov na stredných školách.

Mesto ponúka rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Mesto zabezpečuje priestory pre uskutočňovanie

neformálneho vzdelávania. V meste je dostatok priestorov pre záujmovú činnosť, čo sa prejavilo aj na počte detí a mládeže využívajúcich tieto služby.

Mesto Brezno je bezpečné mesto chrániace verejný ako aj súkromný majetok. Vytvorilo podmienky na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Mesto vytvorilo dobré podmienky pre bývanie vybraných skupín obyvateľov mesta. Bytovú výstavbu zameralo hlavne na mladé rodiny s deťmi. Okrem štandardnej bytovej výstavby mesto uskutočnilo v obmedzenej miere aj bytovú výstavbu nižšieho štandardu pre sociálne odkázaných obyvateľov mesta.

V rámci technickej infraštruktúry mesto v posledných 10 rokoch modernizovalo energetickú infraštruktúru v lokalite Kieпка, Brezenec, Centrum, či Banisko. Kapacity elektrickej rozvodnej siete sa zvýšili vybudovaním nových transformátorových staníc na sídlisku Mazorníkovo, v časti Vrchdolinka, Chamarovo. Vytvorili sa predpoklady na rozvoj IBV v lokalite Rohozná, Zadné Halny, ako aj Podkoreňová - Ivančíkovo.

V oblasti zásobovania pitnou vodou sa v meste uskutočnili viaceré významnejšie investície. Došlo k rekonštrukcii vodárenských zdrojov v Podkoreňovej, bola vyriešená akumulácia novými vodojemami (Vrchdolinka). Boli zrekonštruované vodojemy Medveďová a Hlboká. K rozšíreniu vodovodnej siete došlo v lokalite Vrchdolinka.

V oblasti odpadového hospodárstva boli vytvorené podmienky na rozšírenie kanalizačnej siete v časti Bujakovo, Predné Halny a Zadné Halny a vypracovaná projektová dokumentácia na rozšírenie uvedenej kanalizačnej siete. Mesto zrekonštruovalo existujúcu ČOV. Na zvýšenie kvality a objemu separovania bola dobudovaná väčšina kontajnerových stojísk pre obyvateľov bytových domov, zabezpečené kompostéry pre obyvateľov rodinných domov a vytvorené možnosti odovzdávania odpadu (kompostáreň, zberný dvor, veľkoobjemové kontajnery umiestnené vo viacerých lokalitách mesta) a zberný dvor vybavený potrebnou technikou.

Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát mesta Brezno v sociálnej oblasti. Poslanie opisuje a prezentuje základné sociálne služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „prijímateľov“, t.j. jej obyvateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie mesta Brezno a odpovedá na tri otázky: Čo mesto robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Odpovede na tieto otázky sú základným predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných verejných služieb obyvateľom mesta. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov a zabezpečením samotných služieb až po aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom mesta. Samospráva mesta Brezno disponuje aj nemalým majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva. Poslanie mesta možno rozdeliť do jednotlivých politík, ktoré vychádzajú z jednotlivých prenesených a originálnych kompetencií.

1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia mesta a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj existujúcich priemyselných zón. Mesto Brezno v súlade s touto filozofiou skvalitňuje zóny, ktoré poskytujú kapacitu pre podnikateľské subjekty. Ich rozlohu plánuje rozširovať v obmedzenej miere.

2. Doprava a komunikácie

Príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie mesta v oblasti pozemných komunikácií.

3. Technická infraštruktúra

Významným prvkom kvality života v meste je funkčný systém verejného osvetlenia. Hlavnou úlohou samosprávy je v tomto kontexte realizácia novej výstavby verejného osvetlenia, prevádzkovanie už vybudovaného verejného osvetlenia a samozrejme priebežné opravy a údržba existujúcich svetelných bodov, prípadne ich prestavba na LED. Okrem toho zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v meste, IBV, HVB, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

4. Odpadové hospodárstvo

Mesto vykonáva úlohy, ktoré vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov s cieľom ich zhodnotenia, úpravy, opätovného využitia alebo zneškodnenia, zabezpečovanie zberných nádob zodpovedajúcich systému zberu komunálneho odpadu, zabezpečovanie priestoru, kde môžu obyvatelia mesta odovzdávať oddelené zložky komunálnych odpadov či zabezpečovanie zberu a prepravy objemných odpadov. Mesto zároveň vykonáva priestupkové konanie v odpadovom hospodárstve a zabezpečuje údržbu infraštruktúry pre odpadové vody.

5. Životné prostredie

Udržiavanie a zveľaďovanie mesta neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území mesta, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou mesto každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá, chodníky, miestne komunikácie, námestie, ktoré je mestom pravidelne čistené, ale aj detské a športové ihriská vo všetkých častiach mesta Brezno so zabezpečením pravidelnej údržby a obnovy. K ďalším činnostiam, ktoré sa podieľajú na vytváraní atraktívneho a zdravého prostredia patrí aj prevádzka či správa cintorínov.

6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Poslaním mesta v rámci sociálnych služieb je rozvíjať a skvalitňovať potrebnú ponuku sociálnych služieb. Poslaním by malo byť rovnako zabezpečenie dostupnosti, potrebnej kvality. Hlavným cieľom v tejto oblasti musí byť dosiahnutie dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Mesto v rámci svojich originálnych kompetencií zabezpečuje sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,

sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby.

Mesto sa snaží spolupracovať aj s neštátnymi subjektami, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Mesto sa snaží zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov, ako aj prerozdeľovanie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

6. Školstvo a šport

Školstvo

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských, základných škôl, ako aj školských jedální a mimoškolských záujmových zariadení. Mesto v rámci existujúcich kompetencií zabezpečuje výchovno-vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky ako aj v oblasti záujmovej činnosti. Ponúka rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Mesto zabezpečuje priestory pre uskutočňovanie neformálneho vzdelávania.

Šport

Mesto vytvára podmienky na zmysluplné trávenie voľného času detí, mládeže a obyvateľov mesta, ako najvhodnejšiu prevenciu proti drogám a civilizačným chorobám. V rámci tejto filozofie samospráva organizuje alebo podporuje celý rad rekreačných a športových aktivít. Súčasťou politiky mesta je subvencovanie športových klubov a telovýchovných organizácií prostredníctvom dotácií z rozpočtu mesta. Mandát na podporu rekreačného a výkonnostného športu v meste vyplýva zo zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, či koncepčných a strategických dokumentov prijatých mestským zastupiteľstvom. Vytváranie vhodného prostredia pre rekreačný a výkonnostný šport z peňazí daňovníkov, je jednou z ciest tvorby a prezentácie dobrého mena mesta. Vhodné podmienky pre šport a ponuka verejných športovísk sú súčasťou konkurenčného boja miest o lepšie podmienky pre život. Prínosy z financovania a podpory športu na území mesta sa prejavujú vo forme zdravšieho života obyvateľov, zvýšeného záujmu o bývanie v meste, v náraste členských základní podporovaných športov.

7. Kultúra

Mesto zabezpečuje opravy a údržbu kultúrnych pamiatok a pamätihodností mesta na svojom území. Súčasťou kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Mesto Brezno v súlade so svojím zámerom každoročne organizuje kultúrne podujatia, a prevádzkuje mestskú knižnicu. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy mesta je v oblasti kultúry tvorený najmä Zákonom č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, Zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a Zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach.

8. Propagácia a cestovný ruch

V oblasti cestovného ruchu spolupracuje s miestnymi podnikateľmi a úradmi štátnej správy a okolitými obcami - Podbrezová, Bystrá, Mýto pod Ďumbierom, Tále, Čierny Balog, atď.. V

oblasti cestovného ruchu je v úzkej komunikácii a spolupráci s OO CR Horehronie a Klaster Horehronie, spolupracuje s príslušnou komisiou, pripravuje analýzy turistickej aktivity mesta a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre mesto, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy ako aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samosprávy s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území mesta, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou mesta v spolupráci s partnerskými obcami.

9. Administratíva a bezpečnosť

Mesto vytvára podmienky na efektívnu prácu mestského úradu, vytvára vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizáciu a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytvára vhodné technické a pracovné podmienky na mestskom úrade. Vytvára podmienky na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

10. Informatizácia mesta

Zabezpečuje technické podmienky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožňuje obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvára vhodné podmienky na prechod na eGovernment na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožňuje obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Vymedzenie poslania z pohľadu integrovaných celkov

V rámci vymedzovania poslania mesta Brezno je potrebné vychádzať z jednotnej klasifikácie výdavkov **COFOG**. Klasifikácia je neoddeliteľnou súčasťou Systému národných účtov a je určená hlavne pre potreby štatistického zisťovania a medzinárodného porovnávania štatistických dát. Predmetom klasifikácie **COFOG** je triedenie výdavkov jednotlivých inštitúcií sektora verejnej správy podľa funkcie. Funkciou sa rozumie určitá oblasť činností, v ktorej daná samospráva, prípadne i jej jednotlivé čiastkové orgány pôsobia. V zmysle metodiky **COFOG** sa vykazované položky zatrieďujú podľa funkcie, s ktorou súvisia, čo zabezpečuje nezávislosť zatriedenia od prípadných organizačných zmien.

Hospodárska oblasť - integrovaný celok		
Odvetvia spoločenských potrieb <ul style="list-style-type: none"> - správa miest a obcí - legislatívne podmienky - bezpečnosť	Odvetvia technickej infraštruktúry <ul style="list-style-type: none"> - doprava a komunikácie - energetika - zásobovanie pitnou vodou - bývanie a vybavenosť	Propagácia a cestovný ruch <ul style="list-style-type: none"> - budovanie a rekonštrukcia atraktív cestovného ruchu - budovanie infraštruktúry aktívneho trávenia voľného času

Základnou úlohou samosprávy je rozvoj územia obce a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov. Všeobecne uznávaným nástrojom pre miestnu hospodársku politiku je rozvoj a dostavba podmienok na odporu ekonomických aktivít súkromným ale aj verejným sektorom. Výdavky mesta Brezno spadajú do týchto kompetencií:

Doprava a komunikácie - príprava projektovej dokumentácie pre cestné stavby, pravidelná oprava a stavebná údržba pozemných komunikácií, letná a zimná údržba či rekonštrukcia vybraných miestnych komunikácií, to všetko zahŕňajú kompetencie obce v oblasti pozemných komunikácií. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **04.5.1 Cestná doprava**.

Technická infraštruktúra a bezpečnosť - významným prvkom kvality života v meste je funkčný systém zásobovania elektrickou energiou, plynom a pitnou vodou, ako aj verejné osvetlenie. Samospráva zabezpečuje rozvoj komplexnej infraštruktúry zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov obce a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry smeruje hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne obytné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány, 02.2.0 Civilná ochrana, 04.7.1 Distribučné siete a skladovanie, 06.1 Rozvoj bývania, 06.1.0 Rozvoj bývania, 06.2.0 Rozvoj obcí, 06.3.0 Zásobovanie vodou, 06.4.0 Verejné osvetlenie či 06.6.0 Bývanie a občianska vybavenosť inde neklasifikovaná, 08.3.0 Vysielacie a vydavateľské služby**.

V oblasti cestovného ruchu mesto spolupracuje s miestnymi podnikateľmi, Oblastnou organizáciou cestovného ruchu, Klastrom Horehronie a úradmi štátnej správy, spolupracuje s mimovládny sektorom, pripravuje analýzy turistickú aktivitu regiónu a infraštruktúry cestovného ruchu z hľadiska turistických centier, prírodných hodnôt, historických pamiatok a iných historických objektov, ubytovacích, stravovacích a ostatných služieb, spolupracuje na príprave vydávania a zabezpečenia propagačných materiálov pre mesto, pripravuje návrhy na riešenie rozvoja cestovného ruchu a spolupracuje so všetkými dotknutými orgánmi a organizáciami pri ich realizácii, spolupracuje pri vytváraní systému tvorby finančných zdrojov na podporu rozvoja cestovného ruchu v meste a okolí, ako aj pri zachovávaní historického, architektonického a kultúrneho dedičstva, rieši podnety, návrhy a v spolupráci s hlavným kontrolórom aj sťažnosti občanov a organizácií týkajúce sa CR, zabezpečuje styk samospráv s inštitúciami a organizáciami, ako aj agentúrami poskytujúcimi služby, informácie, podporu a poradenstvo v CR, podieľa sa na koordinačnej činnosti pri realizácii úloh súvisiacich s ekonomickým a sociálnym rozvojom spravovaného územia mesta Brezno, podieľa sa na tvorbe koncepcie rozvoja na úseku cestovného ruchu na území mesta, koordinuje a zabezpečuje úlohy súvisiace s činnosťou miestnych samospráv v spolupráci s partnerskými obcami. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **08.1.0 Rekreačné a športové služby, 08.6.0 Rekreácia, kultúra a náboženstvo inde neklasifikované**. Na propagáciu a marketing v oblasti cestovného ruchu sa výdavky vynakladajú v rámci **01.1.1 Výkonné a zákonodarné orgány**.

Sociálna oblasť - integrovaný celok

Odvetvia rozvoja človeka

Vzdelávanie

Sociálne služby

Kultúra

Šport

Poslaním mesta Brezno je v zmysle zákona neustále rozvíjať širokú paletu **sociálnych služieb**. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samospráv - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov samosprávy poskytujú sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Miestne samosprávy podporujú neštátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov miestne samosprávy zabezpečujú prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Osobitnou skupinou sú sociálne skupiny poskytované marginalizovaným skupinám. Aj v rámci mesta bude v tomto smere doplnená chýbajúca infraštruktúra. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc Ústavou Slovenskej republiky, Zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine, a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (Živnostenský zákon), Zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení Zákona č. 183/2014 Z. z., Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami miestnych samospráv. Mesto Brezno považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplňť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdeľovanie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **10**.

Ďalším poslaním mesta je zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže prostredníctvom **vzdelávacích služieb**. Dôležité je zlepšenie technického stavu a vybavenia materských, základných škôl, ako aj školských jedální a mimoškolských záujmových zariadení. Miestne samosprávy v rámci existujúcich kompetencií zabezpečujú výchovno-vzdelávací proces vo formálnych vzdelávacích zariadeniach v rámci predškolskej výchovy, v rámci povinnej školskej dochádzky ako aj v oblasti záujmovej činnosti. Ponúkajú rôznorodé záujmové a doplnkové vzdelávacie služby v rámci voľno - časových a záujmových aktivít pre deti a žiakov. Miestna samospráva zabezpečuje priestory pre uskutočňovanie neformálneho vzdelávania, CVČ, ZUŠ a ŠKD. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **09.1.1 Predprimárne vzdelávanie, 09.1.2 Primárne vzdelávanie, 09.5.0 Vzdelávanie nedefinované podľa úrovne, 09.6.0 Vedľajšie služby v školstve**.

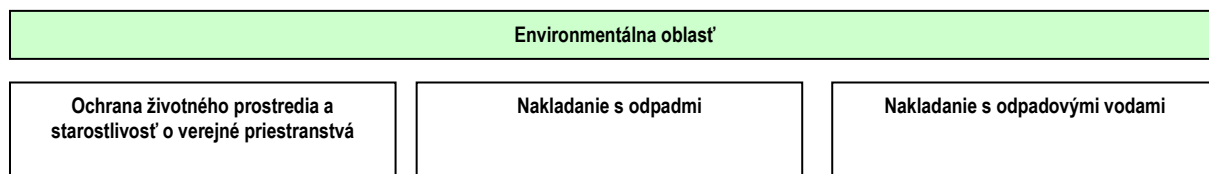
V rámci **zdravotníckych služieb** miestne samosprávy zabezpečujú podporu základných zdravotníckych služieb, ktoré obyvatelia najčastejšie využívajú. Mesto zabezpečuje priestorové podmienky pre poskytovanie základných zdravotníckych služieb v spolupráci s VÚC Banská Bystrica. Svoje poslanie môže uskutočňovať aj realizáciou centier integrovanej zdravotnej starostlivosti - vo vlastných objektoch. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **07.2 Ambulantná zdravotná starostlivosť**.

V **športe** mesto ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **08.1.0 Rekreačné a športové služby**. Oblasť verejného športu je

integrovaná časť odvetví rozvoja človeka s priamou napojenosťou ako sekundárna ponuka služieb cestovného ruchu.

Trvalé pôsobenie na **kultúrne** povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými a internými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť obce. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Poslanie zahŕňa organizáciu a podporu širokospektrálnej kultúry v regióne mesta Brezno. Podpora kultúrnych aktivít poskytnutím priestorov v kultúrnych domoch, prezentácia múzeí, knižničné služby s bohatým knižným fondom, podpora subjektov pôsobiacich v oblasti kultúry a folklórnych súborov, atď.. Miestne samosprávy v súlade so svojim zámerom každoročne zorganizujú kultúrne podujatia, zabezpečujú kultúrne programy profesionálnych scén pre obyvateľov, prevádzkujú knižnice, zabezpečujú opravy a údržbu kultúrnych pamiatok na svojom území. Zámerom kultúrnej politiky je aj dotovanie činnosti záujmových združení či jednotlivcov. Snahou samospráv je udržiavať kultúru v regióne. Rámec pre činnosť a aktivity samosprávy je v oblasti kultúry tvorený najmä Zákonom č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení, Zákonom č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, Zákonom č. 61/2000 Z. z. o osvetovej činnosti, Zákonom č. 4/1958 Zb. o ľudovej umeleckej výrobe a umeleckých remeslách a Zákonom č. 96/1991 Zb. o verejných kultúrnych podujatiach. Oblasť kultúry je **integrovaná časť odvetví rozvoja človeka s priamou napojenosťou na ponuku služieb cestovného ruchu**. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **08.2.0 Kultúrne služby**.

Udržiavanie a zveľaďovanie mesta neznamena len ochranu a údržbu existujúcej verejnej zelene, ale aj zabránenie ďalšiemu znižovaniu podielu zelených plôch v zastavanom území, ich rozdrobovaniu a zmysluplné riadenie výstavby a využívania územia. V súlade s touto filozofiou mesto každoročne zabezpečuje ošetrovanie a udržiavanie zelene - drevín, trávnikov, kvetinových záhonov. Súčasťou prostredia, v ktorom obyvatelia žijú, sú aj verejné priestranstvá (námestia a verejné multifunkčné kultúrno - oddychové priestory), chodníky, miestne komunikácie, ktoré sú samosprávami pravidelne udržiavané, zveľaďované. V rámci environmentálnej oblasti mesto vykonáva úlohy, ktoré im vyplývajú z programu odpadového hospodárstva a všeobecne záväzných právnych predpisov prijatých a platných v Slovenskej republike. V oblasti odpadového hospodárstva ide najmä o zber a prepravu komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov na účely ich zhodnotenia alebo zneškodnenia. Miestna samospráva zároveň zabezpečuje výstavbu a údržbu infraštruktúry pre odpadové vody (priamo alebo prostredníctvom vodárenských spoločností).

Miestna samospráva v zmysle platných právnych predpisov je povinná v plnej miere zabezpečovať likvidáciu komunálneho odpadu na svojom území od fyzických a právnických osôb. Zber, vývoz a uloženie komunálneho odpadu sa musí realizovať s dôrazom na čo najväčšie zhodnotenie. Zámer je vytvorenie spoľahlivého, integrovaného systému zabezpečujúceho pravidelný odvoz odpadu v miestnej samospráve, efektívna a ekologicky vhodná likvidácia odpadov v celom území mesta, maximálne zhodnotenie vyprodukovaného TKO a jeho druhotné využitie. Ďalej ide o vytvorenie podmienok na likvidáciu rastlinného odpadu. Výdavky zahrnuté v rámci tejto kompetencie spadajú pod klasifikáciu **05.1.0**

Nakladanie s odpadmi, 05.2.0 Nakladanie s odpadovými vodami, 05.4.0 Ochrana prírody a krajiny.

5 FORMULÁCIA A NÁVRH STRATÉGIE

Formulácia a návrh stratégie

Rozvojová stratégia mesta je strednodobou stratégiou rozvoja, definovaná prostredníctvom špecifických cieľov a k nim príslušných priorít, ktoré spoločne tvoria rámec strategického rozvoja mesta Brezno. V rámci rozvojovej stratégie je definovaný i tzv. prierezový špecifický cieľ, ktorý presahuje jednotlivé špecifické ciele a tvorí ich synergiu.

Hlavný cieľ

Hlavný cieľ PHRSR Brezno, ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z §3 Ciele podpory regionálneho rozvoja Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, kde je hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov, zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja, zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Podpora regionálneho rozvoja je zameraná najmä na komplexné a integrované využívanie vnútorného rozvojového potenciálu územia - prírodných, kultúrnych, materiálnych, finančných, ľudských a inštitucionálnych zdrojov, podporu zavádzania nových technológií a inovácií pri rešpektovaní vnútorných špecifik regiónu, rozvoj informatizácie a digitalizácie v regióne, rozvoj hospodárstva a podnikateľského prostredia v regióne Brezna s cieľom zvýšiť jeho produktivitu, optimalizovať štruktúru hospodárstva, vytvárať nové pracovné miesta a stabilizovať ohrozené pracovné miesta, rozvoj ľudských zdrojov vrátane zvyšovania vzdelanostnej úrovne, kvalifikácie a zlepšovania prípravy detí a mladých dospelých na trh práce, predchádzanie sociálneho vylúčenia a zmierňovanie jeho negatívnych dôsledkov, podporu rovnosti príležitostí na trhu práce a podporu znevýhodnených komunit, realizáciu verejných prác podporujúcich rozvoj regiónu, zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry regiónu, zlepšenie dopravnej a technickej vybavenosti regiónu, inžinierskych stavieb, rozvoj cestovného ruchu, medzištátnu, cezhraničnú a medziregionálnu spoluprácu v oblasti regionálneho rozvoja v záujme trvalo udržateľného rozvoja regiónu, zachovanie identity a rozvoj kultúry a starostlivosť o kultúrne dedičstvo regiónov a sídiel, rozvoj pôdohospodárstva a rozvoj vidieka, rozvoj vidieckych oblastí a zvyšovanie kvality života na vidieku, realizáciu opatrení na ochranu, udržiavanie a zveľaďovanie životného prostredia a na obmedzovanie vplyvov poškodzujúcich životné prostredie a zlepšenie environmentálnej infraštruktúry regiónu, ochranu prírody, efektívne využívanie prírodných zdrojov regiónu a využívanie alternatívnych zdrojov energie, rozvoj občianskej vybavenosti a rozvoj služieb v regióne) zvyšovanie dostupnosti a kvality bývania, budovanie a posilňovanie štruktúr občianskej spoločnosti, rozvoj prosociálneho správania obyvateľstva, rozvoj telesnej kultúry, športu a turistiky, ochranu, podporu a rozvoj verejného zdravia, atď. Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto **Brezno** nasledovný hlavný cieľ:

Hlavný cieľ

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Brezno po hospodárskej, sociálnej ako aj environmentálnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných a ekonomických zdrojoch (strojársky, drevársky ako aj potravinársky priemysel). Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do ekologicky nezávadných prevádzok v oblasti strojárkej výroby, poľnohospodárstva (živočíšna výroba), potravinárstva, cestovného ruchu, ekologickej výroby, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie mestských a prímestským oddychových zón, obnovy kultúrno historických pamiatok a športovo – rekreačných areálov a cykloturistických trás na integrovanom princípe.“ Dôležitým integrovaným celkom strategického cieľa bude riešenie problematiky vybraných skupín obyvateľstva z hľadiska vzdelávania, sociálnej inklúzie, bezpečnosti a ich spoločensko - ekonomického uplatnenia.

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti hospodárstva na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast jeho konkurencieschopnosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na:

- aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore hospodárskeho rozvoja mesta a okolia,
- rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva,
- aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Súbežne je však potrebné venovať pozornosť aj rozvíjaniu ľudských zdrojov. Hlavným zámerom stratégie v tejto oblasti je zapojenie viacerých subjektov a postup riešenia danej problematiky v rámci **partnerstva**. V oblasti vybavenia územia dopravnou infraštruktúrou sa stratégia orientuje hlavne na vybudovanie sekundárneho prepojenia regiónu tak, aby bola zabezpečená napojenosť na dopravné koridory v dostatočnom čase a kvalite. Ďalej ide o modernizáciu hlavných dopravných tepien nižšej úrovne zabezpečujúcich prepojenie hlavných bodov cestovného ruchu s regionálnymi centrami ako je **Chopok, Tále, Mýto pod Ďumbierom**. Okrem zlepšenia dopravnej obslužnosti sa pozornosť venuje aj rozvoju informačnej spoločnosti. Stratégia v oblasti životného prostredia je zameraná na zlepšenie situácie zavádzaním nových ekologických metód výroby energie, novým prístupom občanov k ochrane životného prostredia. Stratégia je založená na eliminácii kľúčových disparít, ktoré sú bariérou rozvoja a na využití pozitívnych výhod, ktoré poskytujú príležitosti pre dlhodobý rast. To je možné uskutočniť len na úrovni **partnerstva** spolupracou **verejného a súkromného** sektora a **integrovaným prístupom** k riešeniu ekonomických, sociálnych a environmentálnych aspektov. Na dosiahnutie strategického cieľa budú podporovať globálne ciele podľa jednotlivých kľúčových odvetví. Uvedené ciele plne korešpondujú s hlavnými cieľmi definovanými v PHRSR/ÍUS Banskobystrického samosprávneho kraja a podporujú jeho naplnenie.

Strategický plán PHRSR Brezno pre uvažované obdobie predstavuje rozsiahly komplex analýz a opatrení. V každom období niektoré opatrenia podmieňujú realizovanie iných.

Niektoré sa musia považovať za dôležitejšie pre havarijný stav predmetnej veci, niektoré sú ešte prednostnejšie z hľadiska potrieb a záujmu tej alebo onej skupiny obyvateľov. Limitujúci faktor – dostatok finančných prostriedkov nemôže byť dôvodom pre neurčenie strategického cieľa. Už tým, že je definovaný napomôže smerovaniu rozvoja. Spracovatelia, vychádzajúci z prieskumu a analýzy existujúceho stavu, pri zachovaní princípov všeobecného konsenzu a vzájomnej vyváženosti, považujú za prioritné rozvojové oblasti (Osi) nasledovné (vychádzajúce z princípov programového rozpočtovania, prenesených a originálnych kompetencií obce definovaných Zákomom č. 416/2001 Z. z., ekonomickou a funkčnou klasifikáciou (COFOG) a cieľov podpory regionálneho rozvoja v zmysle Zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja): Pre mesto je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2031 naplnila kľúčové ciele:

Pre programové obdobie 2021 – 2027 sa stanovilo päť osobitných cieľov politiky súdržnosti EÚ:

1. Inteligentnejšia Európa
2. Ekologickejšia, nízkouhlíková Európa
- 3. Prepojenejšia Európa**
- 4. Sociálnejšia Európa**
- 5. Európa bližšie k občanom**

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie **princípov udržateľného rozvoja a podpory synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím**. Pri formulácii stratégie PHRSR Brezno na roky 2023 - 2032 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2021 - 2027. Udržateľný rozvoj sa chápe v kontexte rozvoja sídelného prostredia mesta vo väzbe na **Nízke Tatry (Chopok, Tále, Mýto pod Ďumbierom)**. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady **inteligentného a inkluzívneho rastu**. Udržateľný rast sa zakladá na: ochrane životného prostredia, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti; zavedení efektívnych inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie; využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu; zlepšeni podnikateľského prostredia, a to najmä pre MSP; dobre informovaných spotrebiteľoch. **Inkluzívny rast** predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreativnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórií a boli im súčasne dostupné.

Podpora oblastí tvoriacich podmienky pre tvorbu produktov a služieb s vysokou pridanou hodnotou využívajúcich špecifický potenciál mesta – priemyselný, prírodný ľudský a kultúrny kapitál vrátane tradície výroby. Kľúčom je rešpektovanie existujúcich kapacít v území, ako i v bezprostrednom okolí (biznis sektor, sektor vedy a výskumu). Primárne oblasti, na ktoré prioritou cieľu sú energetika, manažment odpadu, cestovný ruch, IT segment a existujúca priemyselná štruktúra územia. Opatrenia a aktivity realizované v rámci tejto priority sú zamerané na dve základné časti:

Služby a infraštruktúra – rozvoj infraštruktúry umožňujúcej nielen tvorbu nových produktov a služieb, ale i ich šírenie ku koncovým užívateľom.

Rozvoj talentu a inovácií – podpora vzniku nových projektov a podnikov zameraných na produkty a služby s vysokou pridanou hodnotou. Komplementárne opatrenia (definované pod inými špecifickými cieľmi) k tejto priorite sú zamerané na podporu vzdelávania, vedy a výskumu ako i podmienok pre vznik a stabilizáciu ekonomických aktivít s vysokou pridanou hodnotou a opatrenia zamerané na rozvoj a stabilizáciu ľudského kapitálu prostredníctvom skvalitňovania podmienok pre život v meste (verejné priestory, zeleň, voľnočasové aktivity, služby a pod.).

STRATEGICKÝ CIEĽ

Strategický cieľ PHRSR ako aj dielčie ciele v rámci jednotlivých politík vychádzajú z Hlavného cieľa.

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto Brezno nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Brezno po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných, kultúrno-historických a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do cestovného ruchu, kultúry, výroby, poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v meste. Mesto bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Brezno po ekonomickej, sociálnej, kultúrnej stránke. Ekonomický, kultúrny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských, prírodných, kultúrno-historických a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie ekonomickej činnosti bude mesto smerovať do cestovného ruchu, kultúry, výroby, poľnohospodárstva, pre ktoré má ideálne rozvojové predpoklady. Zabezpečiť ochranu životného prostredia a jeho zveľaďovanie hlavne v podobe rozvoja a kultivácie oddychových zón v meste. Mesto bude podporovať výrobu, ktorá nezaťažuje životné prostredie. Systematickými opatreniami pre podporu malého podnikania sa bude snažiť znižovať vysokú nezamestnanosť. Pre obyvateľov dôchodkového veku vytvorí podmienky pre dôstojné prežitie staroby.“

Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe

Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie
Podprogram 2.2. Doprava

Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo
Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami
Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia
Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Podprogram 6.1. Sociálne služby
Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby
Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie
Podprogram 7.2. Šport

Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra
Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie
Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia mesta
Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta
Podprogram 9.3. Cestovný ruch

Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva
Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa
Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť

Uvedené prioritné osi – programy je možné rozčleniť z hľadiska funkcie medzi 3 základné prioritné oblasti. Hospodárska v sebe zahŕňa oblasti, ktoré vytvárajú predpoklady na rozvoj a fungovanie verejného a súkromného sektora – základná technická infraštruktúra spadajúca do odvetví technickej infraštruktúry a odvetví spoločenských potrieb. Oblasť zahŕňa podnikateľské prostredie ako aj cestovný ruch.

Sociálna oblasť zahŕňa odvetvia rozvoja človeka – všetky súčasti verejného sektora, ktoré majú priamy vplyv na rozvoj a kultiváciu fyzickej a duševnej stránky ľudských zdrojov v meste.

Environmentálna oblasť zahŕňa problematiku zneškodňovania odpadov, ako aj starostlivosť a ochranu jednotlivých zložiek životného prostredia.

Prioritná oblasť		
Hospodárska	Sociálna	Environmentálna
Prioritná os: PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ	Prioritná os: PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO	Prioritná os: PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO
Prioritná os: PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	Prioritná os: PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	Prioritná os: PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE
Prioritná os: PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	Prioritná os: PROGRAM 8. KULTÚRA	
Prioritná os: PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH		
Prioritná os: PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ		
Prioritná os: PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA		

PO 1. Hospodárstvo a vedecko-technický rozvoj

Priority v oblasti rozvoja hospodárstva a vedecko-technického rozvoja spadajú predovšetkým do vytvárania pozitívnych predpokladov na rozvoj podnikateľských aktivít. Ide o vymedzenie priemyselných zón v meste, príprava pozemkov a zabezpečenie technickej infraštruktúry.

- Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta**
- Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta.
- Opatrenie 1.1.1 Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.
- Opatrenie 1.1.2 Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
- Opatrenie 1.1.3 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.
- Opatrenie 1.1.4 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.
- Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva**
- Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste.
- Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.
- Opatrenie 1.2.2 Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.
- Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch**
- Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.
- Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.
- Opatrenie 1.3.2 Rekonštrukcia existujúcich zastaralých priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.
- Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe**
- Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.
- Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

PO 2. Doprava a komunikácie

Výstavba a údržba miestnych komunikácií v správe mesta ako aj riešenie technického stavu štátnych komunikácií v správe vyššieho územného celku. Pravidelné a vyhovujúce spojenie obyvateľov mesta s regionálnymi centrami prostredníctvom verejnej dopravy.

- Podprogram 2.1. Komunikácie**
- Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií
- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.
- Opatrenie 2.1.4 Dostavba odstavných plôch pre potreby občianskej infraštruktúry.
- Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov
- Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.
- Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.

Podprogram 2.2. Doprava

- Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.
- Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.
- Opatrenie 2.2.2 Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.

PO 3. Technická infraštruktúra

Rozvoj a udržiavanie technickej infraštruktúry je nevyhnutné z hľadiska prílevu investícií v oblasti priemyslu a rozvoja cestovného ruchu, ako aj udržania požadovanej životnej úrovne obyvateľstva. Ide hlavne o zabezpečenie infraštruktúry do oblastí, ktoré sú potenciálne najvhodnejšie na rozvoj mesta.

- Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste
- Opatrenie 3.1 Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HBV.
- Opatrenie 3.2 Verejné osvetlenie.
- Opatrenie 3.3 Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám a dobudovanie bezbariérových hygienických zariadení
- Opatrenie 3.4 Mestský rozhlas a televízia.
- Opatrenie 3.5 Požiarna ochrana.
- Opatrenie 3.6 Mestské cintoríny a pietne miesta.
- Opatrenie 3.7 Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.
- Opatrenie 3.8 Zásobovanie pitnou vodou.
- Opatrenie 3.9 Telekomunikačné siete.
- Opatrenie 3.10 Zásobovanie elektrickou energiou.
- Opatrenie 3.11 Zásobovanie zemným plynom.

PO 4. Odpadové hospodárstvo

Rozvoj a výstavba infraštruktúry odpadového hospodárstva, efektívna prevádzka zberného dvora pre separovaný zber ako aj mestského kompostoviska.

- Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom
- Opatrenie 4.1 Zabezpečenie permanentného znižovania podielu skladovanej časti odpadov.
- Opatrenie 4.2 Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste., zavedenie separácie „door to door“, úprava komunálneho odpadu pred uložením na skládku.
- Opatrenie 4.3 Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.
- Opatrenie 4.4 Prevádzka zariadení na efektívny separovný zber - zberné dvory a kompostoviská.
- Opatrenie 4.5 Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.
- Opatrenie 4.6 Odvádzanie odpadových vôd.
- Opatrenie 4.7 Odvádzanie dažďových vôd.

PO 5. Životné prostredie

Trvalo udržiavané životné prostredie je významným ukazovateľom kvality života. Dlhodobé udržiavanie, ale aj skvalitňovanie prírodného prostredia, je spoločným cieľom všetkých obyvateľov mesta. Monitorovaná kvalita vody a ovzdušia. Optimalizácia nakladania s odpadmi. Informovanosť obyvateľov o životnom prostredí. Propagácia chránených území.

- Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo**
Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva
Opatrenie 5.1.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.
- Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami**
Cieľ 5.2 Zabezpečenie ochrany a racionálneho využívania vôd, ochrany pred povodňami.
Opatrenie 5.2.1 Ochrana vodných tokov pred znečistením.
Opatrenie 5.2.2 Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.
Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov vrátane malých vodných tokov, bezmenných a občasných vodných tokov a vodných plôch.
- Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia**
Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.
Opatrenie 5.3..1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.
Opatrenie 5.3.2 Monitoring a vyhodnocovanie znečisťovania ovzdušia.
- Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia**
Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.
Opatrenie 5.4.1 Realizácia protieróznych opatrení.
Opatrenie 5.4.2 Oddychové zóny a verejná zeleň.
Opatrenie 5.4.3 Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.
Opatrenie 5.4.4 Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.
Opatrenie 5.4.5 Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.

PO 6. Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Pokračujúci trend zhoršovania spoločensko - ekonomickej situácie seniorov musí byť sprevádzaný podmienkami, ktoré umožnia dôstojnejšie prežitie zvyšku života. Veková skladba obyvateľov je sprevádzaná väčším výskytom špecifických chorôb.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

A Seniori a ťažko zdravotne postihnutí

- Cieľ 6.1.A 1 Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku
Opatrenie 6.1.1 A Rozšírenie ambulantných a terénnych sociálnych služieb.
Opatrenie 6.1.2 A Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb pre seniorov.
Opatrenie 6.1.3 A Rozšírenie palety služieb pre ťažko zdravotne postihnutých za účelom podpory zlepšovania integrácie do spoločnosti.
Opatrenie 6.1.4 A Skvalitniť možnosti spoločného stravovania seniorov.
Cieľ 6.1.A 2 Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie

- Opatrenie 6.1.5 A   Monitoring a vyhľadávacia činnosť.
Cieľ 6.1.A 3   Podpora vzdelávania cieľovej skupiny v súlade národným programom aktívneho starnutia
Opatrenie 6.1.6 A   Zriadenie poradenského centra v oblasti vzdelávania.

B Rodina deti a mládež

- Cieľ 6.1. B   Zabezpečiť všestrannú podporu rodiny a rozvoj služieb zameraných na pomoc pri starostlivosti o dieťa
Opatrenie 6.1.1 B   Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.
Opatrenie 6.1.2 B   Pomoc rodinám s ťažko zdravotne postihnutým dieťaťom.
Opatrenie 6.1.3 B   Pomoc a podpora mladým rodinám.
Opatrenie 6.1.4 B   Prevencia špecifických sociálnopatologických javov.
Opatrenie 6.1.5 B   Výstavba nájomného bývania.

C Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

- Cieľ 6.1 C 1   Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie MRK a rizikových skupín obyvateľov mesta
Opatrenie 6.1.1 C   Podpora uplatnenia sa na trhu práce osôb ohrozených sociálnym vylúčením.
Opatrenie 6.1.2 C   Podpora klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva, posudzovanie individuálnych schopností a rozvoj celoživotného vzdelávania.
Cieľ 6.1. C 2   Zlepšiť kvalitu života MRK a zlepšiť spolunažívanie s majoritným obyvateľstvom
Opatrenie 6.1.3 C   Zariadenie zastrešujúce sociálne služby krízovej intervencie a podporné služby.
Opatrenie 6.1.4 C   Zapájanie mesta do opatrení na podporu integrácie Rómov.
Cieľ 6.1. C 3   Zlepšiť podmienky bývania a starostlivosti o zdravie
Opatrenie 6.1.5 C   Zlepšenie podmienok bývania.
Opatrenie 6.1.6 C   Zvýšenie povedomia o potrebe starostlivosti o svoje zdravie a zdravie detí.
Cieľ 6.1.C 4   Zlepšiť situáciu v oblasti vzdelávania detí a mládeže MRK
Opatrenie 6.1.7 C   Prevencia záškoláctva.

D Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.

- Cieľ 6.1. D   Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť podmienky na rozšírenie možností dočasného ubytovania. Pomoc osobám ohrozených domácim násilím
Opatrenie 6.1.1 D   Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.
Opatrenie 6.1.2 D   Pomoc osobám, na ktorých je páchané násilie.

Podprogram 6.2.   Zdravotnícke služby

- Cieľ 6.2   Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych služieb.
Opatrenie 6.2.1   Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti.
Opatrenie 6.2.2   Podpora poradenskej činnosti.
Opatrenie 6.2.3   Podpora následnej paliatívnej a ošetrovateľskej starostlivosti.
Opatrenie 6.2.4   Zabezpečiť komplexnú zdravotnú starostlivosť o obyvateľov mesta.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

- Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.
- Opatrenie 6.3.1 Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.
- Opatrenie 6.3.2 Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
- Opatrenie 6.3.3 Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.

PO 7. Vzdelávanie a šport

Údržba a rozvoj predškolského vzdelávania a základného vzdelávania v meste. Údržba a skvalitnenie športovej infraštruktúry.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

- Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.
- Opatrenie 7.1.1 Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.
- Opatrenie 7.1.2 Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.
- Opatrenie 7.1.3 Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ
- Opatrenie 7.1.4 Podpora záujmovej činnosti.
- Opatrenie 7.1.5 Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.
- Opatrenie 7.1.6 Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.
- Opatrenie 7.1.7 Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.

Podprogram 7.2. Šport

- Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.
- Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.
- Opatrenie 7.2.2 Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.
- Opatrenie 7.2.3 Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.
- Opatrenie 7.2.4 Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.
- Opatrenie 7.2.5 Podporovať talentovanú mládež.
- Opatrenie 7.2.6 Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.
- Opatrenie 7.2.7 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.

PO 8. Kultúra

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi ale aj miestnymi kultúrnymi spolkami. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je prvoradá povinnosť mesta. Priebežná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch. Kultúrne tradície budú šírené aj prostredníctvom cezhraničnej spolupráce.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

- Cieľ 8.1 Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.
Opatrenie 8.1.1 Základná kultúrna infraštruktúra – Kultúrne centrum.
Opatrenie 8.1.2 Múzeá a archeologické lokality.
Opatrenie 8.1.3 Kultúrno-historické pamiatky.
Opatrenie 8.1.4 Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

- Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuky kultúrnych podujatí v meste.
Opatrenie 8.2.1 Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

- Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.
Opatrenie 8.3.1 Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimedialnej forme.
Opatrenie 8.3.2 Propagácia kultúry na internete prostredníctvom www stránky mesta.

PO 9. Propagácia a cestovný ruch

V rámci rozvoja cestovného ruchu je potrebné spracovať koncepciu regionálnej spolupráce s okolitými turistickými lokalitami a domácimi a zahraničnými cestovnými kanceláriami. Nevyhnutnou je taktiež propagácia mesta a to nielen prostredníctvom www stránky. Potrebné je sústrediť sa na propagáciu kultúrno historických pamiatok, prírodných krás, pravidelných kultúrnych podujatí, atď..

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

- Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.
Opatrenie 9.1.1 Aktualizácia www stránky mesta.
Opatrenie 9.1.2 Podpora budovania informačných tabúl v meste.
Opatrenie 9.1.3. Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

- Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.
Opatrenie 9.2.1 Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

- Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.
Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.
Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

PO 10. Administratíva a bezpečnosť

V rámci administratívneho zabezpečenia chodu samosprávy vytvárať vhodné podmienky na efektívnych chod úradu. Vytvoriť vhodné pracovné prostredie a technické zabezpečenie.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenie 10.1.1 Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Opatrenie 10.2.1 Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.

Opatrenie 10.2.2 Zvyšovanie bezpečnosti v meste.

PO 11. Informatizácia mesta

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-gov, e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e-government

Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.

Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.

Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.

Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.

Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.

**Programová časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Brezno
2023 - 2032**

5.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer

Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v meste.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.1.1 Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.**
Aktivita Vytvoriť materiálne, finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste.
Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesta, podnikateľských subjektov a obyvateľov mesta pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.
- Opatrenie 1.1.2 Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.**
Aktivita Vytvoriť podmienky na podporu MSP so susednými obcami.
Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste.
Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.
- Opatrenie 1.1.3 Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.**
Aktivita Zakladanie podnikov a modernizácia technického vybavenia.
Zriadenie sociálneho podniku.
- Opatrenie 1.1.4 Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.**
Aktivita Podpora zriaďovania materiálových služieb (opravy hodín, obuvi, sklenárstvo, atď..).
Podpora rozvoja predajní zameraných na mladšiu klientelu.
Podpora rozvoja obchodných služieb v intraviláne a extraviláne mesta.

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v meste

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.2.1 Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.**
Aktivita Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky.
Podpora výstavby podnikateľského inkubátora.
Podpora rozvoja výrobných zón v intraviláne a extraviláne mesta.
- Opatrenie 1.2.2 Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.**
Aktivita Podpora modernizácie poľnohospodárskej a lesníckej produkcie.
Podpora založenia špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie, vr. lesníckej produkcie
Podpora modernizácie a rozširovania potravinárskej výroby.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.3.1 Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.**
Aktivita Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel.
- Opatrenie 1.3.2 Rekonštrukcia existujúcich zastaraných priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.**
Aktivita Podpora revitalizácie priemyselných zón a lokalít s hospodárskou činnosťou.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 1.4.1 Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.**
Aktivity Podpora projektov pre výrobu, využitie a modernizáciu alternatívnych zdrojov energie

5.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer

Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesta Brezno. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom na environmentálny a bezpečnostný aspekt.

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.1.1 Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.**
Aktivity Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.
- Opatrenie 2.1.2 Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.**
Aktivity Križovatka Rohozná – napojenie priemyselného parku a IBV.
Dobudovanie druhej etapy druhej časti obchvatu mesta Brezno.
Podpora rekonštrukcie ciest I, II. a III. triedy.
- Opatrenie 2.1.3 Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.**
Aktivity Výstavba cyklotrás a cyklochodníkov v intraviláne mesta.
Výstavba cyklotrás a cyklochodníkov v extraviláne mesta.
- Opatrenie 2.1.4 Vybudovanie odstavňových plôch pre potreby občianskej infraštruktúry.**
Aktivity Vybudovanie odstavňových plôch pre automobily.
- Opatrenie 2.1.5 Dostavba a rekonštrukcia chodníkov**
Aktivity Realizovať pešie chodníky pozdĺž ciest I. a II. triedy a miestnych komunikácií
- Opatrenie 2.1.6 Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.**
Aktivity Rekonštrukcia a výstavba mostov a lávok.
- Opatrenie 2.1.7 Úprava dopravnej infraštruktúry.**
Aktivity Realizácia opatrení na zvyšovanie bezpečnosti a komfortu v cestnej doprave.

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 2.2.1 Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.**
Aktivity Výstavba a rekonštrukcia nových autobusových zastávok v katastri mesta Brezno.
Doplnenie technických zariadení na odbavovanie cestujúcich.
- Opatrenie 2.2.2 Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.**
Aktivity Modernizácia hlavného tranzitného ťahu železničnej trate.
Modernizácia infraštruktúry železničnej dopravy.

5.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer

Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesta a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesta a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 3.1 Aktivity	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB. Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.
Opatrenie 3.2 Aktivity	Verejné osvetlenie. Modernizácia a dobudovanie verejného osvetlenia.
Opatrenie 3.3 Aktivity	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám a dobudovanie bezbariérových hygienických zariadení Úprava vstupov vo verejných budovách. Úprava vnútorných priestorov budov. Výstavba bezbarierových hygienických zariadení (WC)
Opatrenie 3.4 Aktivity	Mestský rozhlas a televízia. Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms, aplikáciu – udržanie systému Komplexná rekonštrukcia miestneho rozhlasu.
Opatrenie 3.5 Aktivity	Požiarňa ochrana. Budovanie a modernizácia zariadení a vybavení pre dobrovoľných hasičov. Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice pre DHZ v Brezne.
Opatrenie 3.6 Aktivity	Mestské cintoríny a pietne miesta. Revitalizácia cintorínov. Výstavba domu smútku, vytvorenie nových plôch pre hrobové miesta, vrátane urnových hrobov.
Opatrenie 3.7 Aktivity	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov. Zateplenie nájomného bytového fondu. Zníženie energetickej náročnosti verejných budov. Rekonštrukcia teplovodných rozvodov. Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla (na energeticky efektívnejšie). Rozšírovanie, rekonštrukcia a modernizácia teplárenskej sústavy, zariadení a budov.
Opatrenie 3.8 Aktivity	Zásobovanie pitnou vodou. Rekonštrukcia vodárenských zdrojov v mestských častiach mesta Brezno. Rekonštrukcia a budovanie vodovodnej siete, vodovodov a vodojemov.
Opatrenie 3.9 Aktivity	Telekomunikačné siete. Uloženie telefónnych rozvodov do zeme – výstavba zemných metalických/optických vedení. Zvýšenie pokrytia internetu na území mesta.
Opatrenie 3.10 Aktivity	Zásobovanie elektrickou energiou. V súlade s územným plánom dobudovať elektrický distribučný rozvodný systém pre novonavrhnuté lokality, vybudovanie nových NN rozvodov Rekonštrukcia rozvodných staníc na základe zvýšených požiadaviek odberu, vybudovanie kioskových staníc Rekonštrukcia a navýšenie kapacity trafostaníc v závislosti s budovaním siete pre elektronabíjacie stanice automobilov
Opatrenie 3.11 Aktivity	Zásobovanie zemným plynom. Rozšírenie rozvodnej siete plynu s regulačnými stanicami.

5.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer

Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 4.1 Aktivity	Zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov. Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí. Zabezpečenie zberného kontajneru v jednotlivých častiach mesta aspoň 1 ročne. Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov. Vybudovanie kompostárne.
Opatrenie 4.2 komunálneho Aktivity	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste, zavedenie separácie „door to door“, úprava odpadu pred uložením na skládku. Ekonomicky motivovať obyvateľstvo. Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu. Zabezpečenie nádob pre separovaný zber. Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.
Opatrenie 4.3 Aktivity	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží. Sanácia čiernych skládok a revitalizácia územia.
Opatrenie 4.4 Aktivity	Prevádzka zariadení na efektívny separovaný zber - zberné dvory a kompostoviská. Modernizácia zberného dvora. Výstavba kompostárne. Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor. Vybudovanie linky MBÚ. Vybudovanie nového sídla technických služieb. Vybudovanie zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov.
Opatrenie 4.5 Aktivity	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch. Osadenie odpadkových košov na verejných priestranstvách na triedený a komunálny odpad. Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu
Opatrenie 4.6 Aktivity	Odvádzanie odpadových vôd. Rozšírenie, intenzifikácia a budovanie kanalizačnej siete. Rekonštrukcia a intenzifikácia existujúcich ČOV. Budovanie nových ČOV v oblastiach podľa schváleného územného plánu.
Opatrenie 4.7 Aktivity	Odvádzanie dažďových vôd. Dostavba dažďovej kanalizácie. Výstavba siete hospodárenia s dažďovou vodou a využívania dažďovej vody.

5.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer

Strategickým zámerom mesta je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osveta, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.1.1 Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.**
Aktivity Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.
Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.2.1 Ochrana vodných tokov pred znečistením.**
Aktivity Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Brezno.
Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov priemyselných a poľnohospodárskych podnikov.
- Opatrenie 5.2.2 Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.**
Aktivity Výstavba vodozádržných opatrení v intraviláne a extraviláne mesta (poldre, hrádzky atď.)
Revitalizácia protipovodňových opatrení na vodných tokoch v intraviláne a extraviláne mesta.
- Opatrenie 5.2.3 Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov vrátane malých vodných tokov, bežných a občasných vodných tokov a vodných plôch.**
Aktivity Revitalizácia vodných tokov.

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.3.1 Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.**
Aktivity Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.
Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.
Realizovať komplexný monitorovací systém znečisťujúcich látok v ovzduší (HCl, tuhých znečisťujúcich látok vrátane azbestu) a mikroklimatických pomerov.
- Opatrenie 5.3.2 Monitoring a vyhodnocovanie znečisťovania ovzdušia.**
Aktivity Vyhodnocovanie množstva znečisťujúcich látok na základe údajov získaných z vytvorenej monitorovacej siete.

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 5.4.1 Realizácia protieróznych opatrení.**
Aktivity Realizácia protieróznych opatrení.
- Opatrenie 5.4.2 Oddychové zóny a verejná zeleň.**
Aktivity Výstavba a regenerácia oddychových zón v intraviláne a extraviláne mesta.
Rekonštrukcia a regenerácia vnútroblokov.
- Opatrenie 5.4.3 Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.**
Aktivity Obnova prirodzených porastov vodných tokov.
- Opatrenie 5.4.4 Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.**
Aktivity Vybudovanie a estetizácia siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta.

Opatrenie 5.4.5 Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.
Aktivity Úprava výrobných areálov s výsadbou izolačnej zelene v jestvujúcich výrobných okrskoch.
Výsadba krajinej zelene v rámci poľných ciest.

5.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť s cieľom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta.

Podprogram 6.1. Sociálne služby

A Seniori a ťažko zdravotne postihnutí

Opatrenia:

Cieľ 6.1.A 1 Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku

Opatrenie 6.1.1 A Rozšírenie ambulatných a terénnych sociálnych služieb.
Aktivity Zriadenie denného stacionára v súlade s podmienkami Plánu obnovy v zastavanej časti mesta.
Vytvorenie mobilnej opatrovateľskej jednotky.

Opatrenie 6.1.2 A Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb pre seniorov.
Aktivity Zvyšovanie kapacít pobytových zariadení pre seniorov (neverejní poskytovatelia).
Poskytovanie odľahčovacej služby aj formou pobytovej sociálnej služby.
Hľadanie zdrojov na zlepšenie finančného ohodnotenia a pracovných podmienok opatrovateľiek poskytujúcich službu v terénnej aj inštitucionálnej forme.

Opatrenie 6.1.3 A Rozšírenie palety služieb pre ťažko zdravotne postihnutých za účelom podpory zlepšovania integrácie do spoločnosti.
Aktivity Podpora výstavby bezbariérových prístupov vo verejných budovách.
Podpora zriadenia chránených dielní.
Podpora opatrení zapojenia ŤZP na trhu práce.
Zabezpečenie odborných terapeutických postupov na podporu fyzického a psychického rozvoja (arteterapia, fyzioterapia, ADL).

Opatrenie 6.1.4 A Skvalitniť možnosti spoločného stravovania seniorov.
Aktivity Rozšíriť možnosť výberu stravy v rámci dovozu obedov do domácnosti.
Zvýšiť príspevok mesta na stravovanie dôchodcov a ťažko zdravotne postihnutých.
Rozšíriť zabezpečenie stravovania pre seniorov a ŤZP formou dovozu do domácnosti.

Cieľ 6.1.A 2 Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie

Opatrenie 6.1.5 A Monitoring a vyhľadávacia činnosť.
Aktivity Rozšírenie poskytovania sociálnej služby monitorovania signalizácie potreby pomoci.
Zintenzívnenie vyhľadávacej činnosti seniorov odkázaných na pomoc inej osoby so zapojením dobrovoľníkov a organizácii zastrešujúcich záujmy tejto cieľovej skupiny.
Zriadenie koordinačného centra pre dobrovoľnícku činnosť.

Cieľ 6.1.A 3 Podpora vzdelávania cieľovej skupiny v súlade národným programom aktívneho starnutia

Opatrenie 6.1.6 A Zriadenie poradenského centra v oblasti vzdelávania.
Aktivity Rozšírenie spektra vzdelávacích aktivít.
Realizácia programov vzdelávania ľudí vo veku nad 50 rokov v oblasti finančnej gramotnosti.
Podpora denného centra pri organizovaní umeleckých, vzdelávacích, rekreačných a športových aktivít.

B Rodina detí a mládež

Cieľ 6.1. B Zabezpečiť všestrannú podporu rodiny a rozvoj služieb zameraných na pomoc pri starostlivosti o dieťa

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.1 B Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.**
Aktivity Výstavba zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku.
- Opatrenie 6.1.2 B Pomoc rodinám s ťažko zdravotne postihnutým deťmi.**
Aktivity Zintenzívniť spoluprácu s centrom včasnej intervencie.
Zamerať sa na propagáciu poskytovania tejto sociálnej služby v meste a zvýšiť jej využiteľnosť.
Realizovať finančnú pomoc rodinám s ŤZP deťmi formou charitatívnych zbierok.
- Opatrenie 6.1.3 B Pomoc a podpora mladým rodinám.**
Aktivity Udržať a postupne zvyšovať príspevok pri narodení dieťaťa.
Zaviesť systém nefinančnej podpory na zabezpečenie základných potrieb dieťaťa.
- Opatrenie 6.1.4 B Prevencia špecifických sociálnopatologických javov.**
Aktivity Zaviesť systematickú spoluprácu so školami pri riešení a odhaľovaní týchto javov (najmä sebapoškodzovanie, izolácia a pod.).
Realizácia preventívnych programov pre rodičov a deti.
Zriadenie anonymného miesta na podávanie podnetov týkajúcich sa odhaľovania patologických javov, ktoré ohrozujú mládež a rodinu.
- Opatrenie 6.1.5 B Výstavba nájomného bývania.**
Aktivity Výstavba nájomného bývania 3x6 b.j. nižšieho štandardu ako projektu prestupného bývania.

C Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 6.1 C 1 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie MRK a rizikových skupín obyvateľov mesta

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.1 C Podpora uplatnenia sa na trhu práce osôb ohrozených sociálnym vylúčením.**
Aktivity Spolupráca s podnikateľmi mesta a okolia zameraná na využitie pracovného potenciálu osôb ohrozených sociálnym vylúčením.
Spolupráca s UPSVR zameraná na vyhľadávanie potenciálnych uchádzačov najmä z radov absolventov.
- Opatrenie 6.1.2 C Podpora klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva, posudzovanie individuálnych schopností a rozvoj celoživotného vzdelávania.**
Aktivity Zvýšiť intenzitu skupinového poradenstva a rozšírenie tematických okruhov zameraných najmä na rozvoj individuálnych schopností.

Cieľ 6.1. C 2 Zlepšiť kvalitu života MRK a zlepšiť spolunažívanie s majoritným obyvateľstvom

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.3 C Zariadenie zastrešujúce sociálne služby krízovej intervencie a podporné služby.**
Aktivity Výstavba komunitného centra.
V rámci komunitného centra zriadiť stredisko osobnej hygieny a práčovňu.
- Opatrenie 6.1.4 C Zapájanie mesta do opatrení na podporu integrácie Rómov.**
Aktivity Pokračovanie realizácie terénnej sociálnej práce.
Zapojenie sa do projektu podpory komunitných centier.
Využívanie drobných grantov na realizáciu a materiálne zabezpečenie aktivít.
Prezentácia pozitívnych príkladov z radov MRK.

Cieľ 6.1. C 3 Zlepšiť podmienky bývania a starostlivosti o zdravie

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.5 C Zlepšenie podmienok bývania.**
Aktivity Mapovanie čiernych skládok a aktivity spojené s ich likvidáciou.
Osveta zameraná na zvýšenie zodpovednosti pri nakladaní s odpadom a znečisťovaní životného prostredia.
Osveta zameraná na zlepšenie finančnej gramotnosti, využívanie inštitútu osobitného príjemcu.

- Opatrenie 6.1.6 C**   **Zvýšenie povedomia o potrebe starostlivosti o svoje zdravie a zdravie detí.**
Aktivity   Zintenzívnenie zdravotníckej osvedy na aktuálne témy.
Zabezpečenie primárnej zdravotnej prevencie prostredníctvom propagácie.
Koordínácia preventívnych aktivít v oblasti predchádzania chorôb, spolupráca s organizáciou Zdravé regióny.
Prevenca vzniku a prehľbovania závislostí.

Cieľ 6.1.C 4   Zlepšiť situáciu v oblasti vzdelávania detí a mládeže MRK

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.7 C**   **Prevenca záškoláctva.**
Aktivity   Spolupráca so základnými školami v súvislosti s plnením povinnej školskej dochádzky.
Dôsledná spolupráca všetkých zainteresovaných pri predchádzaní a riešení problému záškoláctva.
Realizácia preventívnych aktivít pre rodičov a deti.

D Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.

Cieľ 6.1. D   Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť podmienky na rozšírenie možnosti dočasného ubytovania. Pomoc osobám ohrozených domácim násilím

Opatrenia:

- Opatrenie 6.1.1 D**   **Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.**
Aktivity   Spolupráca s obchodnými reťazcami pri zabezpečení základných potravín aj nepotravinových výrobkov pre sociálne odkázaných.
Zriadenie miesta pre zber použitého ošatenia.
Mapovanie a systematická vyhľadávacia činnosť osôb ohrozených bezdomovectvom.
Výstavba útulku, vrátane možnosti ubytovania jednotlivca s dieťaťom.
- Opatrenie 6.1.2 D**   **Pomoc osobám, na ktorých je páchané násilie.**
Aktivity   Osveta zameraná na prevenciu domáceho násillia a možnosti jeho riešenia.
Spolupráca s koordinátorom ochrany detí pred násilím.

Podprogram 6.2.   Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2   Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych služieb

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.2.1**   **Zlepšenie úrovně poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti**
Aktivity   Zvýšenie kvality poskytovaných služieb.
- Opatrenie 6.2.2**   **Podpora poradenskej činnosti.**
Aktivity   Zabezpečenie priestorov a personálnych kapacít.
- Opatrenie 6.2.3**   **Podpora následnej paliatívnej a ošetrovateľskej starostlivosti**
Aktivity   Podpora vybavenia existujúcich a nových Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS.
Podpora zriadenia mobilných hospicov.
Zriadenie hospicu.
- Opatrenie 6.2.4**   **Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o obyvateľov mesta.**
Aktivity   Podpora zriaďovania odborných ambulancií
Podpora rozvoja zdravotníckych služieb na území mesta.
Podpora zriadenia stomatologickej pohotovosti.
Podpora zriaďovania všeobecných a špecializovaných ambulancií pre deti a dorast.

Podprogram 6.3.   Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3   Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 6.3.1**   **Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.**
Aktivity   Podpora sprostredkovania kurzov rizikovým skupinám obyvateľov.

- Opatrenie 6.3.2** Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovania individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.
- Opatrenie 6.3.3** Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.
Aktivity Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.
Personálne zabezpečenie poradenstva.

5.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer

Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií k prospechu všetkých občanov mesta. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesta.

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste
-----------------	---

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.1.1** **Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.**
Aktivity Rekonštrukcia a modernizácia budov MŠ (interiér a exteriér).
Revitalizácia školského dvora a príľahlých plôch.
- Opatrenie 7.1.2** **Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.**
Aktivity Rekonštrukcia a modernizácia budov ZŠ (interiér a exteriér).
Revitalizácia školských dvorov a príľahlých plôch.
- Opatrenie 7.1.3** **Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.**
Aktivity Revitalizácia a modernizácia areálov ZŠ a MŠ.
Výstavba relaxačno oddychovej zóny v blízkosti ZŠ a MŠ.
Vybudovanie hracích prvkov pre ŠKD.
- Opatrenie 7.1.4** **Podpora záujmovej činnosti.**
Aktivity Realizácia priestorov pre vzdelávacie a záujmové aktivity cieľových skupín obyvateľstva (seniori, ženy, slabozrakí obyvatelia, ženy v núdzi, atď..).
Rekonštrukcia a modernizácia Základnej umeleckej školy (ZUŠ).
- Opatrenie 7.1.5** **Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.**
Aktivity Rekonštrukcia školských jedální.
- Opatrenie 7.1.6** **Rekonštrukcia a modernizácia budovy školskej športovej infraštruktúry.**
Aktivity Rekonštrukcia a modernizácia športových areálov.
- Opatrenie 7.1.7** **Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.**
Aktivity Podpora činnosti gymnázií.
Podpora činností SOŠ.

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyvázenej ponuky výkonnostného a rekreačného športu

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 7.2.1 Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.**
Aktivity Dostavba a rozvoj športovej infraštruktúry
Výstavba otvoreného kúpaliska so sociálnym zázemím, atrakciami a potrebným zázemím pre komerčné služby.
Výstavba krytej multifunkčnej haly.
Výstavba uzavretého detského parku.
Rekonštrukcia detských a športových ihrísk v intraviláne.
Dostavba športovej infraštruktúry v areáli krytej plavárne.
- Opatrenie 7.2.2 Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.**
Aktivity Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
- Opatrenie 7.2.3 Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.**
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
- Opatrenie 7.2.4 Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.**
Aktivity Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
- Opatrenie 7.2.5 Podporovať talentovanú mládež.**
Aktivity Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.
- Opatrenie 7.2.6 Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.**
Aktivity Zabezpečenie personálnych kapacít.
- Opatrenie 7.2.7 Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.**
Aktivity Zabezpečenie priestorového a materiálneho vybavenia.

5.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer

Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov pestrou ponukou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektmi. Existencia dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesta a tým aj na cestovný ruch.

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra

Cieľ 8.1 Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.1.1 Základná kultúrna infraštruktúra.**
Aktivity Revitalizácia budovy MsDK – Kreatívne a inovačné centrum.
Výstavba nových kultúrnych budov.
Sprístupnenie priestorov CVČ pre externé subjekty aktívne v oblasti kultúry a aktívneho trávenia voľného času.
Rekonštrukcia mestskej knižnice.
- Opatrenie 8.1.2 Múzeá a archeologické lokality.**
Aktivity Rozširovanie expozícií.
- Opatrenie 8.1.3 Kultúrno-historické pamiatky.**
Aktivity Rekonštrukcia kultúrnych, technických, sakrálnych a vojenských pamiatok.

- Opatrenie 8.1.4**   **Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.**
Aktivity   Podpora kultúrnych podujatí.
Rekonštrukcia pódia na námestí.
Vstavba menšieho amfiteátra na nábřeží Hrona.
Výstavba otvoreného amfiteátra v okrajovej časti mesta v styku s prírodným prostredím.

Podprogram 8.2.   **Organizačné zabezpečenie**

Cieľ 8.2   Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.2.1**   **Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.**
Aktivity   Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí.

Podprogram 8.3.   **Propagácia v oblasti kultúry**

Cieľ 8.3   Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 8.3.1**   **Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.**
Aktivity   Personálne a finančné zabezpečenie.
Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.
- Opatrenie 8.3.2**   **Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.**
Aktivity   Finančné zabezpečenie.
Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.

5.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer

Budovať dobré meno mesta a dosiahnuť, aby sa mesto stalo vyhľadávaným miestom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky. Využiť prírodný potenciál, ktorý ponúka blízke aj širšie okolie mesta.

Podprogram 9.1.   **Propagácia mesta**

Cieľ 9.1   Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 9.1.1**   **Aktualizácia www stránky mesta.**
Aktivity   Obsahová analýza www stránky.
Priebežná aktualizácia www stránky.
- Opatrenie 9.1.2**   **Podpora budovania informačných tabúlí v meste.**
Aktivity   Budovanie a inštalácia tabúlí informujúcich o atraktivitách mesta.
Budovanie a inštalácia tabúlí propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.
- Opatrenie 9.1.3.**   **Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.**
Aktivity   Budovanie partnerstiev.

Podprogram 9.2.   **Rekreačno - relaxačné zázemie mesta**

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.2.1 Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.
Aktivity Výstavba oddychových priestorov a náučných chodníkov v intraviláne a extraviláne mesta.

Podprogram 9.3. Cestovný ruch

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 9.3.1 Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.

Aktivity Realizácia aktivít potrebných na uzavretie dohôd.

Opatrenie 9.3.2 Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.

Aktivity Realizácia aktivít potrebných na zvýšenie povedomia o možnostiach čerpania prostriedkov EÚ.

5.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer

Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovanie verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestských úradoch. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.1.1 Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.

Aktivity Rekonštrukcia budov mestského úradu.
Výstavba administratívno - správneho centra.

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste

Opatrenia podprogramu:

Opatrenie 10.2.1 Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.

Aktivity Doplnenie kamier do častí mesta, kde absentujú
Modernizácia zastaralých kamier, ich výmena za modernejšie a efektívnejšie

Opatrenie 10.2.2 Zvyšovanie bezpečnosti v meste.

Aktivity Zvýšenie frekvencie policajných hliadok.
Zvýšenie monitoringu hliadok mestskej polície.
Zvýšenie monitorovania priestoru
Realizácia bezpečného pešieho prepojenia Starého a Nového Mazorníka.
Organizovanie spoločných seminárov a prednášok na školách v rámci prevencie.

5.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer

Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services,...). Umožniť obyvateľom mesta a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.1.1 Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.**
Aktivity Technické zabezpečenie IS.
Vybudovanie bezplatného pripojenia Wifi (vybudovanie prístupových bodov) na verejných priestranstvách v meste Brezno.
Vybudovať a rozšíriť novú telekomunikačnú sieť v intraviláne a extraviláne mesta.
- Opatrenie 11.1.2 Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.**
Aktivity Podpora tvorby aplikačného softwaru na zabezpečenie užitočných e – služieb v meste.
Podpora tvorby SW na realizáciu "e-vote" na miestnej úrovni (miestne referendá, atď).

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy

Opatrenia podprogramu:

- Opatrenie 11.2.1 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.**
Aktivity Podpora priebežných kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.
- Opatrenie 11.2.2 Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.**
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta (seniori, sociálne odkázani).
Priebežná realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému (seniori, sociálne odkázani).
- Opatrenie 11.2.3 Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.**
Aktivity Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete (seniori, sociálne odkázani).

6 MERATEĽNÉ INDIKÁTORY

Monitorovanie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Brezno sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a opatreniam (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé opatrenia a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

6.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta

Cieľ 1.1 Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.1.1	Podpora výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste.	Počet úspešných absolventov programov	dopad	absolútny počet	mesto Brezno	0	100
		Produktivita práce ako dôsledok rozvoja ľudského kapitálu	vplyv	%	mesto Brezno	0	100
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	mesto Brezno	0	50
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Počet nových a zrevitalizovaných podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	22
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	20
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Počet nových podnikateľských subjektov	dopad	počet	podn. subjekt	0	5
		Celková predajná plocha	výsledok	m ²	podn. subjekt	0	10000

Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva

Cieľ 1.2 Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v meste							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	50
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	15
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	5 mil.
Opatrenie 1.2.2	Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	15
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	10
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	7	15
		Počet podporených projektov	výstup	počet	podn. subjekt	0	5
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	3 mil.

Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch

Cieľ 1.3 Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch							
Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	20
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	15
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	2 mil.

Opatrenie 1.3.2	Rekonštrukcia existujúcich zastaraných priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.	Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	podn. subjekt	0	25
		Nárast pridanej hodnoty	dopad	%	podn. subjekt	5	15
		Nárast tržieb	výsledok	%	podn. subjekt	5	10
		Výdavky na inovácie	výsledok	€	podn. subjekt	0	2 mil.

Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe

Cieľ 1.4 Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.	Objem preinvestovaných prostriedkov	výsledok	€	mesto Brezno	0	5mil.
		Počet objektov využívajúcich alternatívne zdroje energie	výsledok	počet	mesto Brezno	0	15
		Počet vytvorených a modernizovaných alternatívnych zdrojov energie a technológií	dopad	počet	mesto Brezno	0	25
		Počet vytvorených nových pracovných miest	dopad	počet	mesto Brezno	0	0

6.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Podprogram 2.1. Komunikácie

Cieľ 2.1 Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Brezno	0	15
		Dĺžka novovybudovaných chodníkov	výstup	km	mesto Brezno	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20 000
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.	Dĺžka rekonštruovaných a novovybudovaných ciest II. a III. triedy a miestnych komunikácií	výstup	km	mesto Brezno	0	15
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	-	20 000
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.	Dĺžka vybudovaných cyklotrás	výstup	km	mesto Brezno	0	25
		Počet návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	15000
Opatrenie 2.1.4	Vybudovanie odstavňných plôch pre potreby občianskej infraštruktúry.	Počet vybudovaných odstavňných plôch	výstup	počet	mesto Brezno	0	450
Opatrenie 2.1.4	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov	Dĺžka novovybudovaných a rekonštruovaných chodníkov	výstup	km	mesto Brezno	0	7
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20 000
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia mostov a lávok.	Počet zrekonštruovaných a vybudovaných mostov a lávok	výstup	počet	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.	Počet opatrení na zvyšovanie bezpečnosti a komfortu v cestnej doprave.	výsledok	počet	mesto Brezno	0	15

Podprogram 2.2. Doprava

Cieľ 2.2 Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 2.2.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.	Počet zrekonštruovaných zastávok HAD	výstup	počet	mesto Brezno	0	3
Opatrenie 2.2.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.	Počet zrekonštruovaných objektov a infraštruktúry	výstup	počet	mesto Brezno	0	6

6.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cieľ 3 Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.	Celková nová plocha pre IBV	výsledok	ha	mesto Brezno	0	20
		Počet nových obyvateľov mesta	dopad	osoby	mesto Brezno	0	500
Opatrenie 3.2	Verejné osvetlenie.	Počet novoinštalovaných svietidiel	výsledok	počet	mesto Brezno	0	250
		Počet modernizovaných svietidiel	výsledok	počet	mesto Brezno	0	250
		Zvýšenie pokrytia územia verejným osvetlením	dopad	%	mesto Brezno	85	100
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopad	počet	mesto Brezno	0	1
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám.	Počet prestavaných budov na bezbariérový prístup	dopad	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	200
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopad	počet	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.	Pokrytie územia rozhlasom	dopad	%	mesto Brezno	90	100
		Počet novonainštalovaných reprosústav	výstup	počet	mesto Brezno	0	70
Opatrenie 3.5	Požiarna ochrana.	Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené podmienky na poskytovanie nových služieb verejnej infraštruktúry	dopad	počet	mesto Brezno	0	1
		Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Brezno	0	250
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.	Plocha zrekonštruovaného cintorína	výstup	m ²	mesto Brezno	0	20000
		Počet vysadených krov a drevín	výsledok	počet	mesto Brezno	0	150
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5000
Opatrenie 3.8	Zásobovanie pitnou vodou.	Percento obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	kontext	%	mesto Brezno	95	99
		Dĺžka vybudovanej/zrekonštruovanej vodovodnej siete	výsledok	km	mesto Brezno	0	12
Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.	Dĺžka zrekonštruovanej siete	výsledok	km	mesto Brezno	0	50
		Dĺžka novovybudovaných optických sietí	výsledok	km	mesto Brezno	0	50
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.	Zvýšenie kapacity v %	dopad	%	mesto Brezno	0	20
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	21827

Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.	Dĺžka rekonštruovanej a novovybudovanej infraštruktúry	dopad	km	mesto Brezno	0	5
		Počet podporených Projektov, prostredníctvom ktorých boli vytvorené ...	dopad	počet	mesto Brezno	0	1

6.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Cieľ 4 Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 4.1	Zabezpečenie permanentného znižovania podielu skladovanej časti odpadov formou organizovania mobilných zberov textílií, kovového odpadu, viacrstvových obalov a nebezpečných odpadov.	Produkcia komunálneho odpadu	ŠÚ SR	tony	mesto Brezno	0	1000
		Zneškodnený komunálny odpad	MŽP SR	tony	mesto Brezno	0	500
		Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Brezno	0	200
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	%	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste.	Objem separovaného odpadu.	dopad	tony	mesto Brezno	0	600
		Znižovanie objemu produkovaného odpadu	dopad	tony	mesto Brezno	0	5
		Počet kompostérov pre domáce kompostovanie	výsledok	počet	mesto Brezno	0	500
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.	Plocha rekultivovaných čiernych skládok	výsledok	ha	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovaný zber - zberné dvory a kompostoviská.	Objem uskladneného odpadu v tonách	dopad	tony	mesto Brezno	0	500
		Počet vybudovaných kompostovísk	Výsledok	počet	mesto Brezno	0	1
Opatrenie 4.5	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.	Počet vybudovaných prístreškov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet osadených odpadkových košov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	150
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.	Dĺžka novovybudovanej splaškovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Brezno	0	12
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.	Dĺžka novovybudovanej dažďovej kanalizácie	výsledok	km	mesto Brezno	0	10

6.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo

Cieľ 5.1 Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.	Počet vypracovaných koncepcií	výsledok	počet	mesto Brezno	0	1

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami

Cieľ 5.2 Zabezpečenie ochrany a racionálneho využívania vôd, ochrany pred povodňami.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.	Monitoring kvality vody	výsledok	počet	mesto Brezno	0	99
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.	Dĺžka upravených korýt	výsledok	km	mesto Brezno	0	5
		Počet odvodňovacích kanálov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov a vodných plôch.	Dĺžka zrekonštruovaných korýt tokov	výsledok	km	mesto Brezno	0	10
		Počet zrevitalizovaných vodných plôch	dopad	počet	mesto Brezno	0	5

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia

Cieľ 5.3 Zabezpečenie účinnej ochrany ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.	Počet domácností s vykurovaním alternatívnymi zdrojmi energie	výsledok	%	mesto Brezno	0	50
Opatrenie 5.3.2	Monitoring a vyhodnocovanie znečisťovania ovzdušia.	Počet vyhodnotení prekračujúcich limitné údaje	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia

Cieľ 5.4 Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 5.4.1	Realizácia protieróznych opatrení.	Celková plocha s realizovanými opatreniami	výstup	ha	mesto Brezno	0	5
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	21827
		Počet vysadených nových krovin a stromov,	výsledok	počet	mesto Brezno	0	500
Opatrenie 5.4.2	Oddychové zóny a verejná zeleň.	Plocha zrekonštruovaných oddychových zón	výsledok	m ²	mesto Brezno	0	5000
		Počet vysadených krovin a drevín	výsledok	počet	mesto Brezno	0	100
Opatrenie 5.4.3	Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.	Počet vysadených krovin a drevín v blízkosti vodných tokov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	250
		Plocha upravených verejných plôch v blízkosti vodných tokov	výsledok	ha	mesto Brezno	0	20
Opatrenie 5.4.4	Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.	Počet vysadených krovin a drevín	výsledok	počet	mesto Brezno	0	250
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Brezno	0	250
Opatrenie 5.4.5	Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.	Počet vysadených krovin a drevín	výsledok	počet	mesto Brezno	0	250
		Plocha upravených verejných plôch	výsledok	m ²	mesto Brezno	0	21827
		Počet vytvorených pracovných miest	výsledok	počet	mesto Brezno	0	0

6.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

**Podprogram 6.1. Sociálne služby
A Seniori a ťažko zdravotne postihnutí**

Cieľ 6.1.A 1 Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.1 A	Rozšírenie ambulantných a terénnych sociálnych služieb.	Počet nových sociálnych služieb	výstupu	počet	m. Brezno	2
		Počet užívateľov.	výsledku	počet	m. Brezno	50
Projekt 6.1.2 A	Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb pre seniorov.	Počet nových poskytovaných sociálnych služieb	výstupu	počet	m. Brezno	1
		Počet novovytvorených miest v zariadeniach soc. služieb.	výsledku	počet	m. Brezno	40
Projekt 6.1.3 A	Rozšírenie palety služieb pre ťažko zdravotne postihnutých za účelom podpory zlepšovania integrácie do spoločnosti.	Počet podporených opatrení	výstupu	počet	m. Brezno	4
Projekt 6.1.4 A	Skvalitniť možnosti spoločného stravovania seniorov.	Počet užívateľov.	výsledku	počet	m. Brezno	100

Cieľ 6.1.A 2 Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.5 A	Monitoring a vyhľadávacia činnosť.	Počet nových poskytovaných sociálnych služieb	výstupu	počet	m. Brezno	5

Cieľ 6.1.A 3 Podpora vzdelávania cieľovej skupiny v súlade národným programom aktívneho starnutia.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.6 A	Zriadenie poradenského centra v oblasti vzdelávania.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Brezno	1
		Počet zorganizovaných vzdelávacích aktivít	výstupu	počet	m. Brezno	20

B Rodina detí a mládež

Cieľ 6.1.B Zabezpečiť všestrannú podporu rodiny a rozvoj služieb zameraných na pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.1 B	Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.	Počet vybudovaných zariadení	výstupu	Počet	počet	1
Projekt 6.1.2 B	Pomoc rodinám s ťažko zdravotne postihnutým deťmi.	Počet podporených rodín	výstupu	Počet	počet	50
Projekt 6.1.3 B	Pomoc a podpora mladým rodinám.	Počet podporených detí	výstupu	Počet	počet	1000
Projekt 6.1.4 B	Prevenencia špecifických sociálnopatologických javov.	Počet preventívnych programov	výstupu	Počet	počet	30
		Počet podaných podnetov	výsledku	Počet	počet	50
Projekt 6.1.5 B	Výstavba nájomného bývania.	Počet bytových jednotiek	výsledku	počet	m. Brezno	15
		Počet nájomníkov	výsledku	počet	m. Brezno	75

C Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 6.1.C 1 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie MRK a rizikových skupín obyvateľov mesta.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.1 C	Podpora uplatnenia sa na trhu práce osôb ohrozených sociálnym vylúčením.	Počet vytvorených pracovných miest	výstupu	počet	m. Brezno	25
Projekt 6.1.2 C	Podpora klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva, posudzovanie individuálnych schopností a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet poskytnutých poradenstiev	výstupu	počet	m. Brezno	50

Cieľ 6.1.C 2 Zlepšiť kvalitu života MRK a zlepšiť spolozažvanie s majoritným obyvateľstvom

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.3 C	Zariadenie zastrešujúce sociálne služby krízovej intervencie a podporné služby.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Brezno	3
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Brezno	150

Projekt 6.1.4 C	Zapájanie mesta do projektov na podporu integrácie Rómov.	Počet zrealizovaných opatrení	výstupu	počet	m. Brezno	5
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Brezno	1500

Cieľ 6.1.C 3 Zlepšiť podmienky bývania a starostlivosti o zdravie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.5 C	Zlepšenie podmienok bývania.	Počet uskutočnených aktivít	výstupu	počet	m. Brezno	600
Projekt 6.1.6 C	Zvýšenie povedomia o potrebe starostlivosti o svoje zdravie a zdravie detí.	Počet užívateľov podporených aktivít	výstupu	počet	m. Brezno	1500

Cieľ 6.1.C 4 Zlepšiť situáciu v oblasti vzdelávania detí a mládeže MRK.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.7 C	Prevenca záškoláctva.	Počet uskutočnených aktivít	výstupu	Počet	počet	30

D Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.

Cieľ 6.1.D Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť podmienky na rozšírenie možností dočasného ubytovania. Pomoc osobám ohrozených domácim násilím.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.1 D	Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.	Počet realizovaných aktivít	výstupu	Počet	počet	100
		Počet vybudovaných zariadení	výsledku	Počet	počet	2
Projekt 6.1.2 D	Pomoc osobám, na ktorých je páchané násilie.	Počet realizovaných aktivít	výstupu	Počet	počet	10

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.1.7 C	Prevenca záškoláctva.	Počet uskutočnených aktivít	výstupu	Počet	počet	30

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby

Cieľ 6.2 Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych služieb

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti	Počet užívateľov	výstupu	Počet	počet	50
Projekt 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.	Počet užívateľov	výstupu	Počet	počet	50
Projekt 6.2.3	Podpora následnej paliatívnej a ošetrovateľskej starostlivosti	Počet podporených aktivít	výstupu	Počet	počet	3
Projekt 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o obyvateľov mesta	Počet podporených projektov	výstupu	Počet	počet	10

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti

Cieľ 6.3 Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.	Počet sprostredkovaných kurzov	výstupu	Počet	počet	5
Projekt 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávaní individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.	Počet užívateľov	výstupu	Počet	počet	100

Projekt 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.	Počet užívateľov	výstupu	Počet	počet	100
---------------	--	------------------	---------	-------	-------	-----

6.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Podprogram 7.1. Vzdelávanie

Cieľ 7.1 Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.1.1	Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Brezno	0	2000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	250
Opatrenie 7.1.2	Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Brezno	0	2000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	1700
Opatrenie 7.1.3	Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Brezno	0	2300
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	2000
Opatrenie 7.1.4	Podpora záujmovej činnosti.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Brezno	0	1000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	500
Opatrenie 7.1.5	Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.	Výmera zrekonštruovaných a novovybudovaných priestorov v m ²	výstupu	m ²	mesto Brezno	0	1000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	3500
Opatrenie 7.1.6	Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.	Výmera vybudovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Brezno	0	150
		Výmera zrekonštruovaných priestorov v m ²	výstup	m ²	mesto Brezno	0	10000
		Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	1000
Opatrenie 7.1.7	Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	1500

Podprogram 7.2. Šport

Cieľ 7.2. Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 7.2.1	Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.	Počet vybudovaných ihrísk	výsledku	počet	mesto Brezno	0	25
		Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	100
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	5000
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	20
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	50
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	50
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	10

	postihnutých občanov.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	20
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	50
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	20
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	20
		Počet uzavretých zmlúv a partnerstiev	výsledku	počet	mesto Brezno	0	5
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.	Počet organizovaných športových podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	50

6.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.

Cieľ 8.1 Zachovanie kultúrno-historického potenciálu mesta a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.	Počet užívateľov	výstup	počet	mesto Brezno	0	21827
		Počet uskutočnených akcií	dopad	počet	mesto Brezno	0	100
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.	Počet nových expozícií	výstup	počet	mesto Brezno	0	2
		Počet návštevníkov	dopad	počet	mesto Brezno	0	10000
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.	Počet zrekonštruovaných objektov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5
		Počet návštevníkov	výsledku	počet	mesto Brezno	1000	10000
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.	Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	25000
		Počet organizovaných kultúrnych podujatí	výsledku	počet	mesto Brezno	5	10

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie

Cieľ 8.2 Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	1
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledku	počet	mesto Brezno	0	10000

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry

Cieľ 8.3 Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.	Počet spracovaných reklamných informačných letákov, multimediálnych prezentácií	výsledku	počet	mesto Brezno	0	1
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	10000
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5000
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Brezno	0	10000
		Počet propagovaných kultúrnych podujatí	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20

6.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Podprogram 9.1. Propagácia mesta

Cieľ 9.1 Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.	Počet nových prístupov na www stránku	výsledok	počet	mesto Brezno	1500	10000
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúlí v mesta.	Počet nových inštalovaných tabúlí	výsledok	počet	mesto Brezno	0	15
		Počet nových návštevníkov mesta	dopad	počet	mesto Brezno	0	50000
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.	Počet nových aktivít	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5
		Počet nových formálnych partnerstiev	dopad	počet	mesto Brezno	0	1

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.

Cieľ 9.2 Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta.

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.2.1	Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.	Počet revitalizovaných a nových priestorov cestovného ruchu	dopad	počet	mesto Brezno	0	3
		Dĺžka nových a revitalizovaných náučných chodníkov	výsledok	km	mesto Brezno	0	2
		Počet nových atraktivít	dopad	počet	mesto Brezno	0	1

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.

Cieľ 9.3 Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.	Počet uzatvorených dohôd	výsledok	počet	mesto Brezno	0	10
		Počet nových atraktivít mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	1
		Počet nových propagačných materiálov	výsledok	počet	mesto Brezno	0	5
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	50000
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.	Počet nových atraktivít mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	2
		Objem získaných prostriedkov	výstup	mil. €	mesto Brezno	0	-
		Počet nových návštevníkov mesta	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20000
		Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	20000

6.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Podprogram 10.1. Administratíva

Cieľ 10.1 Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.1.1	Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.	Počet zrekonštruovaných budov	dopadu	počet	mesto Brezno	0	3

Podprogram 10.2. Bezpečnosť

Cieľ 10.2 Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 10.2.1	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.	Počet nainštalovaných kamier	výsledok	počet	mesto Brezno	22	50
		Zníženie kriminality	dopad	%	mesto Brezno	12	30
		Pokrytie územia	dopad	%	mesto Brezno	30	70
Opatrenie 10.2.2	Zvyšovanie bezpečnosti v meste.	Počet realizovaných opatrení	výsledok	počet	mesto Brezno	0	20
		Počet užívateľov	výsledok	počet	mesto Brezno	14000	21827

6.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa

Cieľ 11.1 Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.1.1	Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	10	20
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	20	40
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Brezno	10	20
Opatrenie 11.1.2	Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.	on-line dostupnosť 20 základných verejných služieb	dopad	%	mesto Brezno	5	30
		Počet potrebných dokumentov pri vybavení agendy spojenej s vybranou životnou udalosťou	výsledok	Počet	mesto Brezno	3	1
		% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	5	30
		% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	10	20
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných verejných e-služieb	dopad	%	mesto Brezno	20	40

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť

Cieľ 11.2 Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy

Opatrenia	Názov	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Inform. zdroj	Vých. hodnota	Cieľová hodnota
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.	Počet užívateľov podporených Projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	3
		Počet podporených projektov	výstupu	počet	mesto Brezno	0	1
		% pracovníkov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Brezno	50	100
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	100
		% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Brezno	10	20
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a	Počet užívateľov podporených projektov	výsledku	počet	mesto Brezno	0	100
		Podiel transakčných typov služieb na celkovom počte základných	dopad	%	mesto Brezno	5	30

motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.	verejných e-služieb					
	% obyvateľov, ktorí využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	10	40
	% podnikov, ktoré využili internet v priebehu posledných 3 mesiacov na interakciu s verejnými inštitúciami	dopad	%	mesto Brezno	20	40
	% obyvateľov ovládajúcich 5 zo 6 základných IT zručností	dopad	%	mesto Brezno	10	20

**Realizačná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Brezno
2023 - 2032**

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov.

7 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE PHRSR MESTA BREZNO

Mestský úrad zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj prostredníctvom PHRSR a Akčných plánov. Mestský úrad v súčinnosti s poslancami MsZ a zriadenými komisiami pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja mesta, vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja, vypracováva program hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na jeho vypracovaní, spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov, vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť. Úrad analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty, sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá, pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím, vytvára podmienky pre realizáciu projektov, monitoruje priebeh realizácie projektov, zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch, kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty, sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov, komunikuje s riadiacim orgánom, monitoruje realizáciu projektov.

Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHRSR mesta bude zabezpečená prostredníctvom príslušných komisií MsZ.

Mestské zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHRSR mesta Brezno. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHRSR.

Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHRSR mesta a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce.

Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávateľia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHRSR a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor.

Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s mestom Brezno, v súlade s opatreniami a aktivitami PHRSR mesta Brezno, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta.

Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHRSR mesta Brezno na roky 2023 - 2032.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie akčných plánov mesta Brezno

Implementácia PHRSR mesta Brezno sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov. Akčné plány PHRSR by mali byť priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHRSR mesta Brezno je nasledovný:

- Mestské zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov mesta Brezno. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu mesta Brezno budú zabezpečovať samosprávne orgány a zamestnanci mesta.
- Kontrolným orgánom budú jednotlivé komisie Mestského zastupiteľstva mesta Brezno.

7.1 SYSTÉM MONITOROVANIA A HODNOTENIA PLNENIA PHRSR

Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHRSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov. Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2023 - 2032 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií. Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2021 - 2027 s výhľadom do roku 2030. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. Monitorovanie, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu. Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv. Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu. Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania hodnotenia dopadov.

Dopady nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia (pomerové ukazovatele zhodné s programovým rozpočtovaním). Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality. Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHRSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorit a prioritných osí PHRSR. Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHRSR mesta Brezno je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácii samotného programu. Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území mesta. Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHRSR mesta Brezno. Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov. Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre mesto Brezno vstupy pre rozhodovanie s cieľom zlepšenia implementácie PHRSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHRSR a podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva mesta Brezno (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHRSR). Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHRSR v rozsahu zadaných úloh a zodpovedností (definované v PHRSR mesta Brezno). V súvislosti s implementáciou PHRSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér, poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHRSR ako celku bude zabezpečovať MsÚ Brezno. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHRSR a pre prijímanie rozhodnutí MsÚ Brezno a Mestského zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHRSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Ciele PHRSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHRSR mesta Brezno. Napĺňanie zadaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHRSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHRSR sú uvedené na konci programovej časti PHRSR mesta Brezno na roky 2023 - 2032. Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

Hodnotenie

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHRSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHRSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHRSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas programového obdobia (roky 2023 - 2032) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHRSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje

faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1. januára do 31. decembra príslušného roka. Správu z hodnotenia predkladá MsÚ Mestskému zastupiteľstvu mesta Brezno najneskôr do 6 mesiacov po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia (zhodné s dátumom 31.5., kedy sa správa o plnení zasiela na VÚC BB). Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHRSR a priebežné správy o implementovaní PHRSR predkladané Mestskému zastupiteľstvu mesta Brezno. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia MsÚ a Mestské zastupiteľstvo mesta Brezno pri riadení realizácie PHRSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHRSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHRSR mesta Brezno. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHRSR (tzv. programové obdobie). Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31. 12. 2031. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí MsÚ Brezno, ktorý ju do 6 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá Mestskému zastupiteľstvu.

Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHRSR na programové obdobie 2023 - 2032		
Typ hodnotenia	Vykonat prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	v roku 2031	podľa rozhodnutia mesta/koordinátora PHRSR a vzniknutej spoločenskej potreby.
Operatívne hodnotenie		
Tematické hodnotenie časti PHRSR	v roku 2023, 2025, 2027, 2029	téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	podľa potreby	pri značnom odklone od stanovených cieľov a doľahnutých hodnôt ukazovateľov pri návrhu na revíziu PHRSR
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	na konci programovacieho obdobia	na základe rozhodnutia primátora, kontrolného orgánu mesta, podnetu poslancov; na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu ...

Zdroj: Príloha k metodike PHRSR, 2014, s.25.

7.2 KOMUNIKAČNÝ PLÁN

Mesto bude priebežne informovať o realizácii PHRSR prostredníctvom verejných zasadnutí MsZ, ako aj prostredníctvom vlastnej www stránky. Na stránke sa budú priebežne publikovať schválené monitorovacie správy, ktoré boli schválené mestským zastupiteľstvom. V prípravnej fáze monitorovacej správy budú môcť zúčastnené strany pripomienkovať predkladaný materiál. Zodpovedný za pravidelné informovanie bude MsÚ Brezno.

Formulár č. R 1 - Komunikačný plán pre fázu realizácie PHRSR

P. č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.	06/2024	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
2.	06/2025	MsÚ	poslanci,	verejné	Prepojenie PHRSR a	Hodnotiaca monitorovacia	Monitorovacia

			obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	prerokovanie	programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	správa, Uznesenie MsZ
3.	06/2026	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
4.	06/2027	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
5.	06/2028	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
6.	06/2029	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
7.	06/2030	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa MsZ
8.	06/2031	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ
9.	06/2032	MsÚ	poslanci, obyvatelia, neziskové a podnikateľské subjekty	verejné prerokovanie	Prepojenie PHRSR a programového rozpočtovania, hodnotenie plnenia za predchádzajúci rok	Hodnotiaca a monitorovacia správa plnenia PHRSR, rozpočet na príslušný rok, Výročná správa mesta, Záverečný účet	Monitorovacia správa, Uznesenie MsZ, Záverečná hodnotiaca správa

Zdroj: Metodika tvorby PHRSR 2020

8 AKČNÝ PLÁN

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom mesta v jednotlivých oblastiach sociálno-ekonomického rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v tis. €. Priorita určuje dôležitosť aktivity, pričom priorita 1 znamená najvyššiu dôležitosť a 3 najmenšiu.

8.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Strategický zámer
Zlepšiť podmienky pre rozvoj podnikateľských aktivít s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a úrovne a kvality služieb pre obyvateľov mesta. V oblasti priemyslu je potrebné okrem zachovania stabilných prvkov výroby všetkými možnými opatreniami podporovať vytváranie nových pracovných príležitostí. Z uvedeného dôvodu sa plánuje výstavba priemyselných zón, ktoré by významným spôsobom pozitívne ovplyvnili zamestnanosť a ekonomickú stabilitu v meste.

Podprogram 1.1. Podpora malého a stredného podnikania zo strany mesta						
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany mesta					
Opatrenie 1.1.1	Postup výučby a rozvoja tradičných remesiel v meste					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť materiálne, finančné a personálne podmienky pre rozvoj tradičných remesiel v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	podnikateľské subjekty, mesto
	Nadviazať spoluprácu vzdelávacích inštitúcií, mesta, podnikateľských subjektov a obyvateľov mesta pri výučbe a prezentácii tradičných remesiel.	podľa potreby	-	verejný sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty, obyvatelia
Opatrenie 1.1.2	Podpora budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vytvoriť podmienky na podporu MSP so susednými obcami.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Analýza predpokladov budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Tvorba stratégie budovania kooperačných sietí malých a stredných firiem.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.1.3	Zakladanie a revitalizácia malých a stredných podnikov s majetkovou účasťou mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zakladanie podnikov a modernizácia technického vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor	stredný/1	podnikateľské subjekty, mesto
	Zriadenie sociálneho podniku.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	súkromný sektor/verejný sektor	stredný/1	podnikateľské subjekty, mesto
Opatrenie 1.1.4	Podpora rozvoja obchodných a komerčných služieb v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriaďovania materiálových služieb (opravy hodín, obuvi, sklenárstvo, atď..).	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja predajní zameraných na mladšiu klientelu.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora rozvoja obchodných služieb v intraviláne a extraviláne mesta.	2500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Podprogram 1.2. Podpora tradičných odvetví priemyslu, poľnohospodárstva a lesníctva.						
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných odvetví v meste.					
Opatrenie 1.2.1	Podpora tradičných a nových odvetví priemyslu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podporovať rozvoj tých odvetví priemyslu, pre ktorých rozvoj sú v okolí regiónu vytvorené ideálne podmienky.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, EÚ, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
	Podpora výstavby podnikateľského inkubátora.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Podpora rozvoja výrobných zón v intraviláne a extraviláne mesta.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, EÚ, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.2.2	Podpora poľnohospodárstva a lesníctva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora modernizácie	100	podnikateľské	súkromný	žiadny/2	podnikateľské

	poľnohospodárskej a lesníckej produkcie.		subjekty, úvery, iné grantové schémy	sektor		subjekty
	Podpora založenia špeciálnej poľnohospodárskej výroby a distribúcie produkcie, vr. lesníckej produkcie	2500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
	Podpora modernizácie a rozširovania potravinárskej výroby.	2500	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/2	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.3. Podpora inovačných aktivít v podnikoch.						
Cieľ 1.3	Vytvorenie podmienok na rozvoj inovačných aktivít v súkromných podnikoch.					
Opatrenie 1.3.1	Zavádzanie nových technológií do súčasných výrobných prevádzok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora podnikateľov zavádzajúcich výrobu na báze progresívnych technológií, pomoc pri získavaní nenávratných finančných prostriedkov zo Štrukturálnych fondov na tento účel.	podľa potreby	podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor	žiadny/1	podnikateľské subjekty
Opatrenie 1.3.2	Rekonštrukcia existujúcich zastaraných priemyselných zón, s dôrazom na zavádzanie nových technológií.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
	Podpora revitalizácie priemyselných zón a lokalít s hospodárskou činnosťou.	Podľa potreby	podnikateľské subjekty, mesto Brezno úvery, iné grantové schémy, ŠF EÚ	súkromný sektor, verejný sektor	nizky/1	podnikateľské subjekty
Podprogram 1.4. Energetická efektívnosť a progresívne technológie vo výrobe.						
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.					
Opatrenie 1.4.1	Podpora výstavby zariadení na využívanie obnoviteľných zdrojov energie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora projektov pre výrobu, využitie a modernizáciu alternatívnych zdrojov energie	5000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

8.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Strategický zámer						
Podpora investičných aktivít so zameraním na modernizáciu a budovanie regionálnych komunikácií (ciest I., II. a III. triedy) zaisťujúcich dopravnú obslužnosť mesto Brezno. Zámerom je zabezpečiť také prepojenie osídlenia, ktoré umožní efektívny pohyb ľudí a tovaru, modernizáciu dopravných subsystémov zabezpečujúcich bezpečné a hygienicky vyhovujúce dopravné trasy. Cieľom investícií do tohto typu dopravnej infraštruktúry je odstránenie identifikovaných nedostatkov v cestnej sieti s ohľadom environmentálny a bezpečnostný aspekt.						
Podprogram 2.1. Komunikácie						
Cieľ 2.1	Zabezpečiť výstavbu a rekonštrukciu miestnych a štátnych komunikácií					
Opatrenie 2.1.1	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia miestnych komunikácií v meste.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vyšoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.2	Výstavba a rekonštrukcia štátnych komunikácií v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Križovatka Rohozná – napojenie priemyselného parku a IBV.	podľa potreby	VÚC BBSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC BBSK, SSC
	Dobudovanie druhej etapy druhej časti obchvatu mesta Brezno.	podľa potreby	VÚC BBSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC BBSK, SSC
	Podpora rekonštrukcie ciest I, II. a III. triedy.	podľa potreby	VÚC BBSK, SSC, ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/1	VÚC BBSK, SSC
Opatrenie 2.1.3	Výstavba cyklotrás na prepojenie sídiel regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba cyklotrás a cyklochodníkov v intraviláne mesta.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký/2	mesto Brezno
	Výstavba cyklotrás a cyklochodníkov v extraviláne mesta.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký/2	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.4	Vybudovanie odstavňných plôch pre potreby občianskej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vybudovanie odstavňných plôch pre automobily.	700	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.5	Dostavba a rekonštrukcia chodníkov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizovať pešie chodníky pozdĺž ciest I. a II. triedy a miestnych komunikácií.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký/2	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.6	Rekonštrukcia/výstavba mostov a lávok.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a výstavba mostov a lávok.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký/2	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.7	Úprava dopravnej infraštruktúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia opatrení na zvyšovanie bezpečnosti a komfortu v cestnej doprave.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizký/1	mesto Brezno
Podprogram 2.2. Doprava						
Cieľ 2.1	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.					
Opatrenie 2.1.1	Zlepšenie podmienok hromadnej autobusovej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba a rekonštrukcia nových autobusových zastávok v katastrí mesta Brezno.	900	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizký/1	mesto Brezno

	Doplnenie technických zariadení na odbavovanie cestujúcich.	850	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
Opatrenie 2.1.2	Zlepšenie podmienok železničnej dopravy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Modernizácia hlavného tranzitného ťahu železničnej trate.	Podľa potreby	rozpočet ŽSR, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny/2	ŽSR
	Modernizácia infraštruktúry železničnej dopravy.	Podľa potreby	rozpočet ŽSR, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	žiadny/2	ŽSR

8.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Strategický zámer						
Rozvoj komplexnej infraštruktúry podporujúcej rozvoj mesto a zohľadňujúcej rast kvality života obyvateľov mesto a životného prostredia. Rozvoj infraštruktúry bude smerovať hlavne k jej rozšíreniu na potenciálne priemyselné zóny v meste, IBV, ako aj na rekonštrukciu súčasnej infraštruktúry - vodovodnej, elektrickej, komunikačnej.						
Cieľ 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.					
Opatrenie 3.1	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Výstavba inžinierskych sietí v nových lokalitách IBV a HVB.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.2	Verejnú osvetlenie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Modernizácia a dobudovanie verejného osvetlenia.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.3	Výstavba bezbariérových vstupov k všetkým verejným budovám a dobudovanie bezbariérových hygienických zariadení.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Úprava vstupov vo verejných budovách.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Úprava vnútorných priestorov budov.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Výstavba bezbariérových hygienických zariadení (WC).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.4	Mestský rozhlas a televízia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
	Zlepšenie informovanosti občanov – oznamy MR cez sms, aplikáciu – udržiavanie systému	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Brezno
	Komplexná rekonštrukcia miestneho rozhlasu.	750	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/2	mesto Brezno
Opatrenie 3.5	Požiarna ochrana.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice pre DHZ v Brezne.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Budovanie a modernizácia zariadení a vybavení pre dobrovoľných hasičov	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.6	Mestské cintoríny a pietne miesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
	Revitalizácia cintorínov.	700	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Výstavba domu smútku, vytvorenie nových plôch pre hrobové miesta, vrátane urnových hrobov.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.7	Tepelné hospodárstvo a znižovanie energetickej náročnosti budov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Zateplenie nájomného bytového fondu.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov.	5000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Rekonštrukcia teplovodných rozvodov.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Rekonštrukcia a modernizácia zdrojov tepla (na energeticky efektívnejšie).	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Rozširovanie, rekonštrukcia a modernizácia teplárenskej sústavy, zariadení a budov.	7000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 3.8	Zásobovanie pitnou vodou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia vodárenských zdrojov v mestských častiach mesta Brezna..	2000	SVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	SVS, a.s., mesto Brezno
	Rekonštrukcia a budovanie vodovodnej siete, vodovodov a vodojemov.	2500	SVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	SVS, a.s., mesto Brezno
Opatrenie 3.9	Telekomunikačné siete.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Uloženie telefónnych rozvodov do zeme – výstavba zemných metalických/optických vedení..	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
	Zvýšenie pokrytia internetu na území mesta.	podľa potreby	Telecom,a.s., ŠF EÚ	verejný sektor	žiadny/2	Telecom,a.s.,
Opatrenie 3.10	Zásobovanie elektrickou energiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	V súlade s územným plánom dobudovať elektrický distribučný rozvodný systém pre novonavrhnuté lokality, vybudovanie nových NN rozvodov	podľa potreby	rozpočet SSE, mesto, vlastník a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	vysoký/1	SSE, a.s., mesto, vlastník
	Rekonštrukcia rozvodných staníc na základe zvýšených požiadaviek odberu, vybudovanie kioskových staníc	podľa potreby	rozpočet SSE, mesto, vlastník a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	vysoký/1	SSE, a.s., mesto, vlastník
	Rekonštrukcia a navýšenie kapacity trafostaníc v závislosti s budovaním siete pre elektronabíjacie stanice automobilov	podľa potreby	rozpočet SSE, mesto, vlastník a.s., ŠF EÚ	verejný sektor / súkromný sektor	vysoký/1	SSE, a.s., mesto, vlastník
Opatrenie 3.11	Zásobovanie zemným plynom.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie rozvodnej siete plynu s regulačnými stanicami.	podľa potreby	rozpočet SPP,a.s., ŠF EÚ, PO	verejný sektor / súkromný sektor	žiadny/2	SPP,a.s.,

8.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Strategický zámer						
Vytvorenie efektívneho a spoľahlivého systému odvádzania a zneškodňovania odpadov produkovaných subjektmi. Zabezpečiť výstavbu/dostavbu splaškovej a dažďovej kanalizačnej siete. Vytvoriť podmienky na odvoz a likvidáciu TKO a nebezpečného odpadu, vytvorenie podmienok na efektívnu separáciu odpadu v meste.						
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom					
Opatrenie 4.1	Zabezpečiť permanentné znižovanie podielu skladovanej časti odpadov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť environmentálne povedomie ľudí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zabezpečenie zberného kontajneru v jednotlivých častiach mesta aspoň 1 ročne.	1/rok	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zabezpečenie zberu nebezpečných odpadov.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Vybudovanie kompostárne.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
Opatrenie 4.2	Efektívna separácia komunálneho odpadu v meste, zavedenie separácie „door to door“, úprava odpadu pred uložením na skládku.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Ekonomicky motivovať obyvateľstvo.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zabezpečiť požadované podmienky pre realizáciu separovaného zberu.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zabezpečenie nádob pre separovaný zber.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Obstaranie kompostérov pre domáce kompostovanie.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto Brezno
Opatrenie 4.3	Rekultivácia čiernych skládok a environmentálnych záťaží.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Sanácia čiernych skládok a revitalizácia územia.	50	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	Vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 4.4	Prevádzka zariadení na efektívny separovaný zber - zberné dvory a kompostoviská.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Modernizácia zberného dvora.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Výstavba kompostárne.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Obstaranie mechanizácie pre zberný dvor.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Vybudovanie linky MBÚ.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Vybudovanie nového sídla technických služieb.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Vybudovanie zariadenia na energetické zhodnocovanie odpadov.	800	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 4.5	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu, umiestnenie malých smetných košov vo verejných komunikačných priestoroch.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Osadenie odpadkových košov na verejných priestranstvách na triedený a komunálny odpad.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Vybudovanie prístreškov a ohrád pre umiestňovanie domového odpadu	400	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 4.6	Odvádzanie odpadových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie, intenzifikácia a budovanie kanalizačnej siete.	4500	SVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	SVS, a.s., mesto Brezno
	Rekonštrukcia a intenzifikácia existujúcich ČOV.	1500	200	SVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1
	Budovanie nových ČOV v oblastiach podľa schváleného územného plánu.	3500	SVS, a.s., rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	SVS, a.s., mesto Brezno
Opatrenie 4.7	Odvádzanie dažďových vôd.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dostavba dažďovej kanalizácie.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Výstavba siete hospodárenia s dažďovou vodou a využívania dažďovej vody.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

8.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Strategický zámer						
Strategickým zámerom mesto je nielen zachovanie existujúceho dobrého stavu životného prostredia a zvyšovania jeho kvality, ale aj eliminácia slabých stránok, neustála osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia.						
Podprogram 5.1. Informovanosť a poradenstvo						
Cieľ 5.1.	Zabezpečiť účinný systém informovanosti a poradenstva					
Opatrenie 5.1.1	Spracovať koncepciu zabezpečenia informovanosti, poradenstva a prevencie v oblasti ŽP. Trvale preferovať poradenstvo a prevenciu pred represiou.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie koncepcie pre ochranu životného prostredia v meste.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Prezentácia a šírenie osvetu v oblasti životného prostredia.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno

Podprogram 5.2. Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami						
Cieľ 5.2	Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie vôd, ochranu pred povodňami.					
Opatrenie 5.2.1	Ochrana vodných tokov pred znečistením.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečiť monitoring kvality povrchových a podzemných vôd v priestore mesta Brezno.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Sanácia znečistenia vodných tokov z areálov priemyselných a poľnohospodárskych podnikov.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŽP SR, EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
Opatrenie 5.2.2	Odvodňovacie a protizáplavové opatrenia.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba vodozádržných opatrení v intraviláne a extraviláne mesta (poldre, hrádzky atď.)	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Brezno,
	Revitalizácia protipovodňových opatrení na vodných tokoch v intraviláne a extraviláne mesta.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, podnikateľské subjekty, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Brezno,
Opatrenie 5.2.3	Revitalizácia a úprava korýt vodných tokov. vrátane malých vodných tokov, bezmenných a občasných vodných tokov a vodných plôch.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia vodných tokov.	2500	VHP, ŠF EÚ, MŽP SR, MPH SR, úvery, iné grantové schémy	verejný a súkromný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

Podprogram 5.3. Ochrana ovzdušia						
Cieľ 5.3.	Zabezpečiť účinnú ochranu ovzdušia pred malými a strednými zdrojmi znečistenia nachádzajúcimi sa v katastrálnom území mesta.					
Opatrenie 5.3.1	Zabezpečiť zníženie produkovaných emisií hlavným zdrojom znečistenia – domácnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obmedziť spaľovanie fosílnych palív.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto, obyvatelia
	Prechod na alternatívne zdroje vykurovania.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto, obyvatelia
	Realizovať komplexný monitorovací systém znečisťujúcich látok v ovzduší (HCl, tuhých znečisťujúcich látok vrátane azbestu) a mikroklimatických pomerov.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto, obyvatelia
Opatrenie 5.3.2	Monitoring a vyhodnocovanie znečisťovania ovzdušia.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Stav pripravenosti	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vyhodnocovanie množstva znečisťujúcich látok na základe údajov získaných z vytvorenej monitorovacej siete.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, súkromné subjekty	verejný a súkromný sektor	nizky/1	mesto, obyvatelia

Podprogram 5.4. Ochrana a rozvoj ostatných zložiek životného prostredia						
Cieľ 5.4.		Realizácia účinných opatrení v oblasti ostatných zložiek životného prostredia.				
Opatrenie 5.4.1		Realizácia protieróznych opatrení.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia protieróznych opatrení.	1000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 5.4.2		Oddychové zóny a verejná zeleň.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba a regenerácia oddychových zón v intraviláne a extraviláne mesta.	3500	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Brezno
	Rekonštrukcia a regenerácia vnútroblokov.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/3	mesto Brezno
Opatrenie 5.4.3		Doplnenie a udržiavanie brehových porastov vodných tokov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Obnova prirodzených porastov vodných tokov.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/3	mesto Brezno
Opatrenie 5.4.4		Výstavba a estetizácia vstupov do mesta.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vybudovanie a estetizácia siete vstupných bodov do zastavaných častí mesta.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
Opatrenie 5.4.5		Izolačná zeleň priemyselných zón a hospodárskych dvorov poľnohospodárskych podnikov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Úprava výrobných areálov s výsadbou izolačnej zelene v jestvujúcich výrobných okrskoch.	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Výsadba krajinnej zelene v rámci poľných ciest.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/2	mesto Brezno

8.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Strategický zámer						
Strategickým zámerom mesta v oblasti sociálnych služieb je poskytovanie ich adekvátnej ponuky s dôrazom na objektívne a opodstatnené zabezpečenie základných životných potrieb jednotlivých cieľových skupín obyvateľov, ako sú seniori a ťažko zdravotne postihnutí, rodiny deti a mládež (rodiny s deťmi, deti a mládež, ženy na materskej dovolenke), marginalizovanej rómskej komunity a osôb ohrozených sociálnym vylúčením (dlhodobo nezamestnaní obyvatelia, osoby v kríze, neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nevládajúci svoj život).						
Podprogram 6.1. Sociálne služby						
A Seniori a ťažko zdravotne postihnutí.						
Cieľ 6.1.A 1		Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.				
Opatrenie 6.1.1.A		Rozšírenie ambulantných a terénnych sociálnych služieb.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie denného stacionára v súlade s podmienkami Plánu obnovy v zastavanej časti mesta.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nizky	mesto Brezno
	Vytvorenie mobilnej opatrovateľskej jednotky.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.2.A		Podpora zvyšovania kvality poskytovaných služieb pre seniorov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia

Aktivity	Zvyšovanie kapacít pobytových zariadení pre seniorov (neverejní poskytovatelia).	10	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Brezno
	Poskytovanie odľahčovacej služby aj formou pobytovej sociálnej služby.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Hľadanie zdrojov na zlepšenie finančného ohodnotenia a pracovných podmienok opatrovateľiek poskytujúcich službu v terénnej aj inštitucionálnej forme.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.3.A	Rozšírenie palety služieb pre ťažko zdravotne postihnutých za účelom podpory zlepšovania integrácie do spoločnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora výstavby bezbariérových prístupov vo verejných budovách.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, NO
	Podpora zriadenia chránených dielní.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, NO
	Podpora opatrení zapojenia ŤZP na trhu práce.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, ÚPSVaR
	Zabezpečenie odborných terapeutických postupov na podporu fyzického a psychického rozvoja (arteterapia, fyzioterapia, ADL).	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, NO
Opatrenie 6.1.4.A	Skvalitniť možnosti spoločného stravovania seniorov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšíriť možnosť výberu stravy v rámci dovozu obedov do domácností.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zvýšiť príspevok mesta na stravovanie dôchodcov a ťažko zdravotne postihnutých.	Podľa možností	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Rozšíriť zabezpečenie stravovania pre seniorov a ŤZP formou dovozu do domácností.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Ciel 6.1.A.2	Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.					
Opatrenie 6.1.5.2 A	Monitoring a vyhľadávacia činnosť.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rozšírenie poskytovania sociálnej služby monitorovania signalizácie potreby pomoci.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Brezno
	Zintenzívnenie vyhľadávacej činnosti seniorov odkázaných na pomoc inej osoby so zapojením dobrovoľníkov a organizácií zastrešujúcich záujmy tejto cieľovej skupiny.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zriadenie koordinačného centra pre dobrovoľnícku činnosť.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Ciel 6.1.A.3	Podpora vzdelávania cieľovej skupiny v súlade národným programom aktívneho starnutia.					
Opatrenie 6.1.6 A	Zriadenie poradenského centra v oblasti vzdelávania.					

		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Rozšírenie spektra vzdelávacích aktivít.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF, Senior Brezno, n.o.	verejný sektor	stredný	mesto Brezno, NO
	Realizácia programov vzdelávania ľudí vo veku nad 50 rokov v oblasti finančnej gramotnosti.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	Vysoký	mesto Brezno
	Podpora denného centra pri organizovaní umeleckých, vzdelávacích, rekreačných a športových aktivít.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
B Rodina detí a mládež						
Cieľ 6.1. B	Zabezpečiť všestrannú podporu rodiny a rozvoj služieb zameraných na pomoc pri starostlivosti o dieťa.					
Opatrenie 6.1.1 B	Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Výstavba zariadenia starostlivosti o deti do 3 rokov veku.	450	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.2 B	Pomoc rodinám s ťažko zdravotne postihnutým deťmi.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Zintenzívniť spoluprácu s centrom včasnej intervencie.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zamerať sa na propagáciu poskytovania tejto sociálnej služby v meste a zvýšiť jej využiteľnosť.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Realizovať finančnú pomoc rodinám s ŤZP deťmi formou charitatívnych zbierok.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.3 B	Pomoc a podpora mladým rodinám.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Udržať a postupne zvyšovať príspevok pri narodení dieťaťa.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zaviesť systém nefinančnej podpory na zabezpečenie základných potrieb dieťaťa.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.4 B	Prevenia špecifických sociálnopatologických javov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Zaviesť systematickú spoluprácu so školami pri riešení a odhaľovaní týchto javov (najmä sebapoškodzovanie, izolácia a pod.).	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, ZŠ, SŠ
	Realizácia preventívnych programov pre rodičov a deti.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zriadenie anonymného miesta na podávanie podnetov týkajúcich sa odhaľovania patologických javov, ktoré ohrozujú mládež a rodinu.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

Opatrenie 6.1.5 B		Výstavba nájomného bývania.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba nájomného bývania 3x6 b.j. nižšieho štandardu ako projektu prestupného bývania.	3000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
C Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.						
Cieľ 6.1 C 1		Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie MRK a rizikových skupín obyvateľov mesta.				
Opatrenie 6.1.1 C		Podpora uplatnenia sa na trhu práce osôb ohrozených sociálnym vylúčením.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spolupráca s podnikateľmi mesta a okolia zameraná na využitie pracovného potenciálu osôb ohrozených sociálnym vylúčením.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Brezno, ÚPSVaR
	Spolupráca s UPSVR zameraná na vyhľadávanie potenciálnych uchádzačov najmä z radov absolventov.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.2 C		Podpora klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva, posudzovanie individuálnych schopností a rozvoj celoživotného vzdelávania.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšiť intenzitu skupinového poradenstva a rozšírenie tematických okruhov zameraných najmä na rozvoj individuálnych schopností.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Brezno
Cieľ 6.1. C 2						
Zlepšiť kvalitu života MRK a zlepšiť spolunažívanie s majoritným obyvateľstvom						
Opatrenie 6.1.3 C		Zariadenie zastrešujúce sociálne služby krízovej intervencie a podporné služby.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba komunitného centra.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	V rámci komunitného centra zriadiť stredisko osobnej hygieny a práčovňu.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.4 C		Zapájanie mesta do opatrení na podporu integrácie Rómov.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Pokračovanie realizácie terénnej sociálnej práce.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zapojenie sa do projektu podpory komunitných centier.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Využívanie drobných grantov na realizáciu a materiálne zabezpečenie aktivít.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Prezentácia pozitívnych príkladov z radov MRK.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
Cieľ 6.1. C 3						
Zlepšiť podmienky bývania a starostlivosti o zdravie.						
Opatrenie 6.1.5 C		Zlepšenie podmienok bývania.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Mapovanie čiernych skládok a aktivity spojené s ich likvidáciou.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno

	Osveta zameraná na zvýšenie zodpovednosti pri nakladaní s odpadom a znečisťovaní životného prostredia.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Osveta zameraná na zlepšenie finančnej gramotnosti, využívanie inštitútu osobitného príjemcu.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.6 C	Zvýšenie povedomia o potrebe starostlivosti o svoje zdravie a zdravie detí.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zintenzívnenie zdravotníckej osvetly na aktuálne témy.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Zabezpečenie primárnej zdravotnej prevencie prostredníctvom propagácie.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Koordinácia preventívnych aktivít v oblasti predchádzania chorôb, spolupráca s organizáciou Zdravé regióny.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
	Prevenčia vzniku a prehlbovania závislostí.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný, tretí sektor	vysoký	mesto Brezno
Ciel 6.1.C 4	Zlepšiť situáciu v oblasti vzdelávania detí a mládeže MRK.					
Opatrenie 6.1.7 C	Prevenčia záškoláctva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spolupráca so základnými školami v súvislosti s plnením povinnej školskej dochádzky.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Dôsledná spolupráca všetkých zainteresovaných pri predchádzaní a riešení problému záškoláctva.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno, ZŠ, SŠ
	Realizácia preventívnych aktivít pre rodičov a deti.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
D Osoby ohrozené sociálnym vylúčením.						
Ciel 6.1. D	Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť podmienky na rozšírenie možností dočasného ubytovania. Pomoc osobám ohrozených domácim násilím.					
Opatrenie 6.1.1 D	Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spolupráca s obchodnými reťazcami pri zabezpečení základných potravín aj nepotravinových výrobkov pre sociálne odkázaných.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Brezno
	Zriadenie miesta pre zber použitého ošatenia.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Mapovanie a systematická vyhľadávacia činnosť osôb ohrozených bezdomovectvom.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Výstavba útulku, vrátane možnosti ubytovania jednotlivca s dieťaťom.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 6.1.2 D	Pomoc osobám, na ktorých je páchané násilie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Osveta zameraná na prevenciu domáceho násillia a možnosti jeho	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ,	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

	riešenia.		MPSVaR SR, ESF			
	Spolupráca s koordinátorom ochrany detí pred násilím.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

Podprogram 6.2. Zdravotnícke služby						
Ciel 6.2.	Zlepšiť úroveň poskytovania zdravotníckych služieb					
Opatrenie 6.2.1	Zlepšenie úrovne poskytovania domácej ošetrovateľskej starostlivosti					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšenie kvality poskytovaných služieb.	podľa potreby	ZP	verejný sektor	žiadny	súkromné subjekty
Opatrenie 6.2.2	Podpora poradenskej činnosti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov a personálnych kapacít	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nízky	mesto Brezno
Opatrenie 6.2.3	Podpora následnej paliatívnej a ošetrovateľskej starostlivosti					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora vybavenia existujúcich a nových Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti ADOS.	podľa potreby	Minister. zdravotníctva	verejný sektor	nízky/1	NO, súkromný sektor
	Podpora zriadenia mobilných hospicov.	podľa potreby	Minister. zdravotníctva	verejný sektor	nízky/1	mesto Brezno
	Zriadenie hospicu	podľa potreby	Minister. zdravotníctva	verejný sektor	nízky/1	mesto Brezno
Opatrenie 6.2.4	Zabezpečovať komplexnú zdravotnú starostlivosť o obyvateľov mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora zriaďovania odborných ambulancií.	podľa potreby	Nemocnica Brezno, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Brezno, a. s.
	Podpora rozvoja zdravotníckych služieb na území mesta.	podľa potreby	Nemocnica Brezno, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Brezno, a. s.
	Podpora zriadenia stomatologickej pohotovosti.	podľa potreby	Nemocnica Brezno, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Brezno, a. s.
	Podpora zriaďovania všeobecných a špecializovaných ambulancií pre deti a dospelých.	podľa potreby	Nemocnica Brezno, a. s., ŠF EÚ	verejný sektor/súkromný sektor	žiadny/1	Nemocnica Brezno, a. s.

Podprogram 6.3. Služby zamestnanosti						
Ciel 6.3	Zlepšenie zamestnanosti a sociálnej inklúzie rizikových skupín obyvateľov mesta.					
Opatrenie 6.3.1	Realizácia vzdelávacích kurzov v oblasti malého podnikania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora sprostredkovania kurzov rizikovým skupinám obyvateľov.	podľa potreby	-	verejný, tretí sektor	nízky/2	mesto Brezno, súkromný sektor
Opatrenie 6.3.2	Podpora klientov formou individuálneho poradenstva, posudzovania individuálnych schopností a vypracovávanie individuálnych akčných plánov a rozvoj celoživotného poradenstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
Opatrenie 6.3.3	Podpora poradensko-vzdelávacích aktivít zameraných na získavanie sociálnych zručností pri hľadaní si zamestnania a komunikácie s potenciálnym zamestnávateľom pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorov na uskutočňovanie poradenských služieb.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.
	Personálne zabezpečenie poradenstva.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	tretí sektor	nízky/2	mesto, n.o.

8.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Strategický zámer						
Zabezpečenie všestranného rozvoja detí a mládeže. Zlepšenie technického stavu a vybavenia materských a základných škôl ako aj zariadení stredoškolského vzdelávania. V športe umožniť ponuku čo najširšej palety služieb, zabezpečiť čo najefektívnejšie a transparentné využitie verejných financií ku prospechu všetkých občanov mesto. Podpora existujúcich športových podujatí, ako aj vytváranie vhodných podmienok pre rozvoj rôznych druhov športu nielen pre obyvateľov mesto.						
Podprogram 7.1. Vzdelávanie						
Cieľ 7.1.		Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v meste.				
Opatrenie 7.1.1		Obnova a modernizácia zariadení predškolskej výchovy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia budov MŠ (interiér a exteriér)..	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Revitalizácia školských dvorov a príľahlých plôch.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.2		Obnova a modernizácia zariadení základného školstva.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia budov ZŠ (interiér a exteriér).	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Revitalizácia školských dvorov a príľahlých plôch.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.3		Rekonštrukcia a dostavba areálov ZŠ a MŠ.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia a modernizácia areálov ZŠ a MŠ..	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	nízky	mesto Brezno
	Výstavba relaxačno oddychovej zóny v blízkosti ZŠ a MŠ.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Vybudovanie hracích prvkov pre ŠKD.	100	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.4		Podpora záujmovej činnosti.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia priestorov pre vzdelávacie a záujmové aktivity cieľových skupín obyvateľstva (seniori, ženy, slabozrakí obyvatelia, ženy v núdzi, atď..).	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Rekonštrukcia a modernizácia Základnej umeleckej školy (ZUŠ).	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.5		Rekonštrukcia a modernizácia stravovacích zariadení vzdelávacích inštitúcií.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia školských jedální.	3 000	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.6		Rekonštrukcia a modernizácia školskej športovej infraštruktúry.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia a modernizácia športových areálov.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.1.7		Obnova a modernizácia zariadení stredoškolského vzdelávania.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora činnosti gymnázií.	podľa potreby	rozpočet zriaďovateľa, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	žiadny/2	zriaďovateľ
	Podpora činností SOŠ.	podľa potreby	rozpočet zriaďovateľa, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	žiadny/2	zriaďovateľ
Podprogram 7.2. Šport						
Cieľ 7.2.		Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.				
Opatrenie 7.2.1		Výstavba a rekonštrukcia športovej infraštruktúry.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Dostavba a rozvoj športovej infraštruktúry	podľa potreby	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Výstavba otvoreného kúpaliska so	podľa potreby	rozpočet mesta,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

	sociálnym zázemím, atrakciami a potrebným zázemím pre komerčné služby.		MŠ SR, EÚ,			
	Výstavba krytej multifunkčnej haly.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Výstavba uzavretého detského parku.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
	Rekonštrukcia detských a športových ihrísk v intraviláne.	podľa potreby	rozpočet mesta, MŠ SR, EÚ,	verejný sektor	vysoký/2	mesto Brezno
	Dostavba športovej infraštruktúry v areáli krytej plavárne.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MŠ SR	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 7.2.2	Vytváranie materiálnych a finančných podmienok na rozvoj výkonnostného a rekreačného športu v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, MŠ SR	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
Opatrenie 7.2.3	Podpora organizácie športových podujatí regionálneho významu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.4	Podpora športových aktivít zdravotne postihnutých občanov.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.5	Podporovať talentovanú mládež.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie materiálno-technického a finančného vybavenia.	podľa možností	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 7.2.6	Spolupracovať s občianskymi združeniami, inými právnickými a fyzickými osobami, pôsobiacimi v oblasti telesnej kultúry.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie personálnych kapacít.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný, tretí sektor	nizky/2	mesto Brezno
Opatrenie 7.2.7	Rozvoj mimoškolskej činnosti – športové kluby, turistika, kultúrne krúžky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zabezpečenie priestorového a materiálno-technického vybavenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské subjekty	verejný, tretí sektor	stredný/2	mesto Brezno

8.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Strategický zámer						
Trvalé pôsobenie na kultúrne povedomie obyvateľov širokou paletou kultúrnych aktivít organizovaných externými subjektami. Zabezpečenie dôstojných priestorov pre kultúrne aktivity je povinnosť mesta. Prieběžná a kreatívna propagácia podujatí má vplyv na imidž mesto tým aj na cestovný ruch.						
Podprogram 8.1. Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky.						
Cieľ 8.1	Kultúrna infraštruktúra, kultúrne a technické pamiatky					
Opatrenie 8.1.1	Základná kultúrna infraštruktúra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Revitalizácia budovy MsDK – Kreatívne a inovačné centrum.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný	mesto Brezno
	Výstavba nových kultúrnych budov.	2000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Sprístupnenie priestorov CVČ pre externé subjekty aktívne v oblasti kultúry a aktívneho trávenia voľného času.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

	Rekonštrukcia mestskej knižnice.	5000	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
Opatrenie 8.1.2	Múzeá a archeologické lokality.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Rozširovanie expozícií.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 8.1.3	Kultúrno-historické pamiatky.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Rekonštrukcia kultúrnych, technických, sakrálnych a vojenských pamiatok.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR, súkromné zdroje,	verejný sektor/súkromný sektor	vysoký/1	mesto Brezno
Opatrenie 8.1.4	Organizovanie pravidelných kultúrnych podujatí.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Podpora kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MK SR	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Rekonštrukcia pódia na námestí.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Vstavba menšieho amfiteátra na nábrežie Hrona.	70	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Výstavba otvoreného amfiteátra v okrajovej časti mesta v styku s prírodným prostredím.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

Podprogram 8.2. Organizačné zabezpečenie						
Cieľ 8.2	Organizačne zabezpečiť ponuku kultúrnych podujatí v meste.					
Opatrenie 8.2.1	Spracovať kalendár kultúrnych podujatí na celý rok, tento priebežne aktualizovať. Rozšíriť žánrovú ponuku s orientáciou na hodnotný kultúrny prínos.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Spracovanie kalendára kultúrnych podujatí.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno

Podprogram 8.3. Propagácia v oblasti kultúry						
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu mesta v oblasti kultúry.					
Opatrenie 8.3.1	Spracovať globálnu koncepciu „propagácie“ histórie mesta v multimediálnej forme.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Spracovanie koncepcie v multimediálnej forme.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
Opatrenie 8.3.2	Propagácia kultúry na Internete prostredníctvom www stránky mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Finančné zabezpečenie.	1	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta	verejný sektor	nizky/2	mesto Brezno

8.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Strategický zámer						
Budovať goodwill mesta dosiahnuť, aby sa stala strediskom cestovného ruchu v oblasti športu, kultúry a turistiky.						
Podprogram 9.1. Propagácia mesta						
Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu mesta.					
Opatrenie 9.1.1	Aktualizácia www stránky mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadateľa
Aktivita	Obsahová analýza www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta, podnikateľské	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno

			subjekty			
	Priebežná aktualizácia www stránky.	podľa potreby	rozpočet mesta,	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
Opatrenie 9.1.2	Podpora budovania informačných tabúl v meste.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie a inštalácia tabúl informujúcich o atraktivitách mesto.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nizky/1	mesto, podnikateľské subjekty
	Budovanie a inštalácia tabúl propagujúcich kultúrne hodnoty mesta.	3	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nizky/1	mesto, podnikateľské subjekty
Opatrenie 9.1.3	Podpora spolupráce verejného a súkromného sektora pri propagovaní atraktivít regiónu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Budovanie partnerstiev.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MH SR	verejný sektor	nizky/1	mesto, podnikateľské subjekty

Podprogram 9.2. Rekreačno - relaxačné zázemie mesta.						
Cieľ 9.2	Budovanie relaxačno – rekreačného zázemia mesta					
Opatrenie 9.2.1	Modernizácia a výstavba zariadení cestovného ruchu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Výstavba oddychových priestorov a náučných chodníkov v intraviláne a extraviláne mesta.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký/1	mesto Brezno

Podprogram 9.3. Cestovný ruch.						
Cieľ 9.3	Podporovať podnikateľské aktivity v cestovnom ruchu.					
Opatrenie 9.3.1	Uzavrieť s podnikateľmi dohody o poskytovaní služieb v agroturistike a cestovnom ruchu a o propagovaní ich služieb obcami.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia aktivít potrebných na uzavretie dohôd.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
Opatrenie 9.3.2	Podporovať podnikateľské subjekty, neziskové organizácie a inštitúcie pri získavaní finančných prostriedkov z grantov a fondov EÚ.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia aktivít potrebných na zvýšenie povedomia o možnostiach čerpania prostriedkov EÚ.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno

8.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Strategický zámer						
Vytvoriť podmienky na efektívnu prácu mestského úradu. Vytvoriť vyhovujúce podmienky na poskytovania verejných služieb, estetizácia a funkčnosť miesta kontaktu so zákazníkmi mestského úradu, vytváranie vhodných technických a pracovných podmienok na mestskom úrade. Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.						
Podprogram 10.1. Administratíva						
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v meste					
Opatrenie 10.1.1	Rekonštrukcia infraštruktúry miestnej samosprávy a štátnej správy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Rekonštrukcia budov mestského úradu.	1500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno
	Výstavba administratívno - správneho centra.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vysoký	mesto Brezno

Podprogram 10.2. Bezpečnosť						
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v meste a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v meste.					

Opatrenie 10.2.1		Rozšírenie a modernizácia kamerového systému.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Doplnenie kamier do častí mesta, kde absentujú	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	mesto Brezno
	Modernizácia zastaralých kamier, ich výmena za modernejšie a efektívnejšie	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	vyšoký	mesto Brezno
Opatrenie 10.2.2		Zvyšovanie bezpečnosti v meste.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zvýšenie frekvencie policajných hliadok.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zvýšenie monitoringu hliadok mestskej polície.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Zvýšenie monitorovania priestoru	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nizky	mesto Brezno
	Realizácia bezpečného pešieho prepojenia Starého a Nového Mazomíka.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nizky	mesto Brezno
	Organizovanie spoločných seminárov a prednášok na školách v rámci prevencie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	vyšoký	mesto Brezno

8.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Strategický zámer						
Zabezpečenie technických podmienok pre rozvoj informačnej spoločnosti. Umožniť obyvateľom využívať on-line elektronické služby samosprávy. Vytvoriť vhodné podmienky na prechod na e-government na lokálnej úrovni (e-vote, e-services, ...). Umožniť obyvateľom mesto a pracovníkom samosprávy zvyšovať svoje počítačové vedomie a zručnosti.						
Podprogram 11.1. Budovanie a rozvoj informačnej infraštruktúry, efektívna verejná správa.						
Cieľ 11.1		Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.				
Opatrenie 11.1.1		Rozvoj infraštruktúry informačných systémov samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Technické zabezpečenie IS.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	stredný/1	mesto Brezno
	Vybudovanie bezplatného pripojenia Wifi (vybudovanie prístupových bodov) na verejných priestranstvách v meste Brezno.	Podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	verejný sektor	nizky/1	mesto Brezno
	Vybudovať a rozšíriť novú telekomunikačnú sieť v intraviláne a extraviláne mesta.	Podľa potreby	Telekom. operátor, ŠF EÚ, úvery, iné grantové schémy	súkromný sektor	žiadny/1	Telekom. operátor
Opatrenie 11.1.2		Zavádzanie efektívnych elektronických služieb poskytovaných na úrovni samosprávy.				
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora tvorby aplikačného softwaru na zabezpečenie užitočných e – služieb v meste.	15	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Brezno
	Podpora tvorby SW na realizáciu "e-vote" na miestnej úrovni (miestne referendá, atď).	5	rozpočet mesta	verejný sektor	stredný/2	mesto Brezno

Podprogram 11.2. Počítačová gramotnosť.						
Cieľ 11.2	Zvýšenie počítačovej gramotnosti obyvateľov a pracovníkov samosprávy.					
Opatrenie 11.2.1	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u pracovníkov samosprávy.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Podpora priebežných kurzov v oblasti nových SW pre pracovníkov miestnej samosprávy.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	žiadny/1	mesto Brezno
Opatrenie 11.2.2	Podpora zvyšovania počítačového vedomia u obyvateľov mesta.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie počítačového vedomia u obyvateľov mesta (seniori, sociálne odkázaní).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nizky/1	mesto, n.o.
	Priebežná realizácia kurzov na obsluhu a používanie mestského informačného a komunikačného systému (seniori, sociálne odkázaní).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nizky/1	mesto, n.o.
Opatrenie 11.2.3	Podpora vzdelávacích aktivít zameraných na zvyšovanie zručností a vedomostí o internete a motiváciu k používaniu internetu a elektronických služieb.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet/priorita	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Realizácia kurzov na zvyšovanie vedomostí o internete (seniori, sociálne odkázaní).	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, zdroje neziskových organizácií	verejný sektor	nizky/1	mesto, n.o.

**Finančná časť Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Brezno
2023 – 2032**

9 FINANČNÝ PLÁN PROGRAMU

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu programu rozvoja je schopnosť mesta v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností mestského rozpočtu atď.

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia

tis. €	Rok										
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Spolu
I. Hospodárska politika	5557,9	7309,1	10757,6	10757,6	8076,4	6512,6	3062,6	3062,6	187,6	0,1	55284,0
PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO.....	2448,8	2448,8	4598,8	4598,8	2150,0	2150,0					18395,0
PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE	1811,3	1811,3	2983,8	2983,8	1172,5	1172,5					11935,0
PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	161,3	1242,5	1370,0	1370,0	4083,8	3190,0	3062,5	3062,5	187,5		17730,0
PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH	1,6	666,6	665,1	665,1	665,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	2664,0
PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ	1125,0	1125,0	1125,0	1125,0							4500,0
PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA	10,0	15,0	15,0	15,0	5,0						60,0
II. Sociálna politika	8562,6	10154,4	10279,4	10279,4	1716,9	125,0	0,0	0,0	0,0	0,0	41117,5
PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTN.	2137,5	2403,8	2403,8	2403,8	266,3						9615,0
PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT	4095,0	5008,0	5133,0	5133,0	1038,0	125,0					20532,0
PROGRAM 8. KULTÚRA	2330,1	2742,6	2742,6	2742,6	412,6						10970,5
III. Environmentálna politika	2906,0	5732,3	5952,3	5952,3	3081,3	255,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23879,0
PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	2865,8	2865,8	2865,8	2865,8							11463,0
PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	40,3	2866,5	3086,5	3086,5	3081,3	255,0					12416,0
Zdroj: vlastné spracovanie											

Vychádzajúc z vyššie zadefinovaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v réžii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľov, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Pravidlá financovania cieľa investovanie do zamestnanosti a rastu – pre prijímateľov v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a pre prijímateľov kohézneho fondu

K podielu EFRR, ESF+, FST a KF vo výške 85,00 % (70,00 % pre technickú pomoc) z celkových oprávnených výdavkov je priradené spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu v závislosti od kategórie prijímateľa a miesta realizácie/implementácie operácií (platí len pre základné pravidlá financovania pre KF).

Prehľad pravidiel financovania v rámci menej rozvinutých regiónov a KF podľa jednotlivých zdrojov financovania a kategórie prijímateľov sú v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre EFRR, ESF+ a FST

Zdroj financovania	Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Základné pravidlá financovania pre KF

Zdroj financovania	Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis celé územie SR s výnimkou okresu Bratislava	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	15,00 %	7,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Podiel prijímateľa vykonávajúceho hospodársku činnosť, t. j. podniky podľa čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ v platnom znení bez ohľadu na právny status, v rámci schém pomoci de minimis/štátnej pomoci resp. podľa pravidiel pomoci de minimis/štátnej pomoci (subjekt v zmysle časti 1 písm. c)) sa stanovuje v súlade s aplikovanou výškou intenzity pomoci definovanou v príslušnej schéme resp. pravidlách pomoci de minimis/štátnej pomoci. V prípade, ak intenzita pomoci presahuje maximálnu výšku finančného príspevku z EÚ, bude tento rozdiel dofinancovaný zo štátneho rozpočtu.

Národné verejné zdroje zahŕňajú zdroje štátneho rozpočtu a zdroje prijímateľa zo sektora verejnej správy.

Prijímateľ, ktorý je podľa § 3 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. zapísaný a zaradený v registri organizácií, alebo v zozname subjektov verejnej správy vedenom Štatistickým úradom SR medzi subjekty verejnej správy v súlade s jednotnou metodikou platnou pre EÚ (ESA 2010), vykazuje vlastné zdroje na spolufinancovanie ako verejné zdroje. Ostatní prijímatelia vykazujú vlastné zdroje na spolufinancovanie ako súkromné zdroje.

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu pre najodkázanejšie osoby z ESF+ (čl. 10 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	90,00 %	90,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	10,00 %	2,00 %	y,yy %
	Prijímateľ ⁶	0,00 %	8,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania pre podporu oblasti sociálnej inovácie z ESF+ (čl. 14 nariadenia (EÚ) 2021/1057)

Zdroj financovania	Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis ⁴
Zdroje EÚ	ESF+	95,00 %	95,00 %	x,xx %
Národné zdroje ⁵	Štátny rozpočet	5,00 %	0,00 %	y,yy %

	Prijímateľ ⁶	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Tabuľka Pravidlá financovania technickej pomoci v rámci menej rozvinutých regiónov (všetky kraje SR s výnimkou Bratislavského kraja) a KF

Zdroj financovania	Katégoria prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis ⁴
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	70,00 %	70,00 %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	30,00 %	22,00 %
	Prijímateľ	0,00 %	8,00 %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %

V rámci projektov vybraných prijímateľov kategórie 1b) sa aplikujú špecifické pravidlá financovania (nasledujúca tabuľka). Ide o:

- verejné vysoké školy/univerzity a verejné výskumné inštitúcie, ktoré realizujú operácie národného významu, t. j. projekty implementované v rámci špecifického cieľa RSO1.1 Rozvoj a rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívanie pokročilých technológií a špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko zameraných na podporu vedy, výskumu a inovácií, ktoré budú špecifikované a doplnené do tohto materiálu na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov územnej samosprávy – obce/mestá, ktoré sú identifikované v aktuálnom vydaní Atlasu rómskych komún s prítomnosťou rómskych osídlení, pričom konkrétny zoznam oprávnených žiadateľov, zostavený na základe vybraných objektívnych kritérií zaostávania a marginalizácie, bude určený výzvou/vyzvaním vyhlásenou/vyhláseným poskytovateľom. Kritéria budú určené v závislosti od obsahového zamerania výzvy/vyzvania. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko, v rámci vyčlenenej indikatívnej alokácie pre marginalizované rómske komunity, bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov projektov zameraných na financovanie aktivít so 100 % koeficientom na výpočet podpory poskytovanej na ciele v oblasti zmeny klímy. Zoznam vybraných špecifických cieľov/opatrení/aktivít Programu Slovensko bude špecifikovaný a do tohto materiálu doplnený na základe finálnej verzie Programu Slovensko;
- prijímateľov v rámci projektov ESF+, ktorí sú registrovaní ako poskytovatelia sociálnych služieb podľa Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení Zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Ide o projekty v rámci cieľa politiky 4/priorita 5 Programu Slovensko;
- prijímateľov, školy a školské zariadenia zaradené do siete škôl a školských zariadení SR, ktoré majú oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa Zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v rámci projektov ESF+.

Tabuľka Špecifické pravidlá financovania pre EFRR, ESF+, FST a KF

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	EFRR ESF+ FST KF	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	15,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	0,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Pravidlá financovania v rámci projektov cieľa politiky 4/priority 5/špecifického cieľa k) zlepšovanie rovného a včasného prístupu ku kvalitným, udržateľným a cenovo dostupným službám vrátane služieb, ktoré podporujú prístup k bývaniu a individualizovanú starostlivosť vrátane zdravotnej starostlivosti; modernizácia systémov sociálnej ochrany, vrátane podpory prístupu k sociálnej ochrane, s osobitným zameraním na deti a znevýhodnené skupiny; zlepšovanie prístupnosti, a to aj pre osoby so zdravotným postihnutím, účinnosti a odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti a služieb dlhodobej starostlivosti Programu Slovensko pre subjekty vykonávajúce opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Zdroj financovania	Kategória prijímateľa	1 a) vybrané subjekty štátnej správy	1 b) ostatné subjekty mimo pravidiel štátnej pomoci a pomoci de minimis	1 c) subjekty, ktorým sa poskytuje štátna pomoc alebo pomoc de minimis
Zdroje EÚ	ESF+	85,00 %	85,00 %	x,xx %
Národné zdroje	Štátny rozpočet	15,00 %	10,00 %	y,yy %
	Prijímateľ	0,00 %	5,00 %	z,zz %
Celkové oprávnené výdavky	Spolu	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Integrovaný územný rozvoj bude podporovaný z fondov Európskej únie v súlade s článkom 22 Návrhu nariadenia o EFRR, ESF+, KF a ENFR. Podpora bude:

- určená pre rozvoj jasne zadefinovaného územia (bez obmedzenia od lokálnej, cez sub-regionálnu až po regionálnu úroveň),
- vychádzať z integrovanej stratégie jeho rozvoja, tzv. Integrovanej územnej stratégie,
- založená na integrácii rôznorodých operácií v rámci investičných balíkov.

Komplementarity s vnútroštátnymi nástrojmi podpory

K napĺňaniu cieľov jednotlivých priorít SPR budú komplementárne prispievať aj zdroje z rôznych vnútroštátnych nástrojov. V súčasnosti existujúce vnútroštátne nástroje podpory majú obmedzenú platnosť, tzn. nie je možné potvrdiť, že budú využívané počas celého obdobia 2021 – 2027. Ide napr. o nasledovné komplementárne zdroje:

CP 3 – dotácie na podporu cyklo dopravy a cykloturistiky (Zákon č. 151/2019 Z. z. o podpore **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, trvalý finančný mechanizmus na implementáciu Národnej stratégie **rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**, Zákon č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu, Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, ako aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,

CP 4 – programy realizované Ústredím práce sociálnych vecí a rodiny alebo úradom práce (prístup k zamestnaniu), dotácia v pôsobnosti Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, dotácie a programy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (dotácie na rozvoj,

sociálna podpora žiakov, vedecké činnosti, **regionálne školstvo**), dotácia na podporu rozvoja **sociálnych služieb a v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately**, dotácia na obstaranie nájomných bytov, určených na sociálne bývanie, dotácia na podporu **rozvoja sociálnych služieb** a pod.,

CP 5 – Zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, Fond na podporu športu a **príspevky a dotácie na rozvoj športu** v zmysle Zákona o športe č. 440/2015 Z. z., program **Ministerstva kultúry SR „Obnovme si svoj dom“**, **Fond na podporu umenia**. Dotácie MIRRI SR v zmysle Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov.

Komplementárnosť a synergie medzi fondmi, na ktoré sa vzťahuje Partnerská dohoda, AMIF, ISF, BMVI, a inými nástrojmi Únie

V rámci **Cieľa politiky 3** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti železničnej infraštruktúry (TEN-T, ako aj regionálne trate), synergie budú nastavené na úrovni projektov.

Horizont Európa v oblasti udržateľnej a inteligentnej mobility.

Nástroj na prepájanie Európy v oblasti financovania dopravnej infraštruktúry a v oblasti nízkouhlíkovej mobility.

Ciele v oblasti modernizácie a výstavby infraštruktúry vnútrozemskej vodnej dopravy sa budú realizovať prostredníctvom tohto nástroja.

V rámci **Cieľa politiky 4** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Plán obnovy a odolnosti SR v oblasti zdravotnej starostlivosti (dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť a starostlivosť o duševné zdravie) a zároveň v oblasti vzdelávania (inkluzívne vzdelávanie na všetkých stupňoch, zmena kurikula, dobudovanie školskej infraštruktúry).

Erasmus+ v oblasti investícií do vzdelávania a odbornej prípravy, vrátane inklúzie a celoživotného vzdelávania.

EU4Health v oblasti zlepšenia kvality a dostupnosti zdravotnej starostlivosti.

Fond pre azyl, migráciu a integráciu v oblasti zvyšovania sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných skupín a štátnych príslušníkov tretích krajín.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti predchádzania a boja proti drogovej kriminalite, ale aj predchádzania a boja proti radikalizácii.

V rámci **Cieľa politiky 5** sa predpokladá komplementarita s nástrojom, programom resp. fondom:

Horizont Európa v oblasti zvýšenia bezpečnosti obyvateľov a návštevníkov miest a obcí, a to v oblastiach ochrany zdravia, života a majetku občanov a prevencie kriminality.

Kreatívna Európa v oblasti rozvoja kultúrneho dedičstva.

Erasmus+ v oblasti podpory rozvoja menej rozvinutých regiónov prostredníctvom vzdelávania a odbornej prípravy.

Fond pre vnútornú bezpečnosť v oblasti zabezpečenia bezpečnosti pre občanov.

9.1 PROGRAM 1. HOSPODÁRSTVO A VEDECKO-TECHNICKÝ ROZVOJ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 1.1	Finančne, legislatívne a technicky podporovať malé a stredné podnikanie zo strany obce.								
Opatrenie 1.1.4	2 500	2 500	2 125	375	175	0	200	0	0
Cieľ 1.2	Zabezpečiť rozvoj tradičných remesiel v obci.								
Opatrenie 1.2.1	250	250	213	38	18	0	20	0	0
Opatrenie 1.2.2	8 600	4 300	3 225	1 075	1 075	0	0	4 300	0
Cieľ 1.4	Zvýšenie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike.								
Opatrenie 1.4.1	7 045	7 045	5 988	1 057	493	0	564	0	0
Spolu	18 395	14 095	11 551	2 544	1 761	0	784	4 300	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	2448,75	2449	2081	367	171	0	196	0	0
2024	2448,75	2449	2081	367	171	0	196	0	0
2025	4598,75	3524	2888	636	440	0	196	1075	0
2026	4598,75	3524	2888	636	440	0	196	1075	0
2027	2150,00	1075	806	269	269	0	0	1075	0
2028	2150,00	1075	806	269	269	0	0	1075	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	18395,00	14095	11551	2544	1761	0	784	4300	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
Digitálne a podnikateľské zručnosti	
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh	
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznamenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.2 PROGRAM 2. DOPRAVA A KOMUNIKÁCIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 2.1	Rozvoj dopravnej infraštruktúry								
Opatrenie 2.1.1	3 350	3 350	2 848	503	235	0	268	0	3 350
Opatrenie 2.1.3	4 690	4 690	3 987	704	328	0	375	0	4 690
Opatrenie 2.1.4	665	665	565	100	47	0	53	0	665
Opatrenie 2.1.5	495	495	421	74	35	0	40	0	495
Opatrenie 2.1.6	1 000	1 000	850	150	70	0	80	0	1 000

Cieľ 2.2	Zabezpečenie dopravného spojenia hromadnou autobusovou dopravou, prípadne železničnou dopravou.								
Opatrenie 2.1.1	1 735	1 735	1 475	260	121	0	139	0	1 735
Spolu	11 935	11 935	10 145	1 790	835	0	955	0	11 935

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
2023	1811,25	1811	1540	272	127	0	145	0	1811,25
2024	1811,25	1811	1540	272	127	0	145	0	1811,25
2025	2983,75	2984	2536	448	209	0	239	0	2983,75
2026	2983,75	2984	2536	448	209	0	239	0	2983,75
2027	1172,50	1173	997	176	82	0	94	0	1172,50
2028	1172,50	1173	997	176	82	0	94	0	1172,50
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0,00
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0,00
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0,00
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0,00
Spolu	11935,00	11935	10145	1790	835	0	955	0	11935,00

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.3 PROGRAM 3. TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Ciel 3	Zabezpečiť rozvoj a rekonštrukciu technickej infraštruktúry v meste.								
Opatrenie 3.2	645	645	548	97	45	0	52	0	0
Opatrenie 3.4	750	750	638	113	53	0	60	0	0
Opatrenie 3.5	510	510	434	77	36	0	41	0	0
Opatrenie 3.6	1 010	1 010	859	152	71	0	81	0	0
Opatrenie 3.7	11 500	11 500	9 775	1 725	805	0	920	0	0
Opatrenie 3.8	3 315	3 315	2 818	497	232	0	265	0	0
Spolu	17 730	17 730	15 071	2 660	1 241	0	1 418	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	161,25	161	137	24	11	0	13	0	0
2024	1242,50	1243	1056	186	87	0	99	0	0
2025	1370,00	1370	1165	206	96	0	110	0	0
2026	1370,00	1370	1165	206	96	0	110	0	0
2027	4083,75	4084	3471	613	286	0	327	0	0
2028	3190,00	3190	2712	479	223	0	255	0	0
2029	3062,50	3063	2603	459	214	0	245	0	0
2030	3062,50	3063	2603	459	214	0	245	0	0
2031	187,50	188	159	28	13	0	15	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	17730,00	17730	15071	2660	1241	0	1418	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Ciel politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť

	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
	Digitálne a podnikateľské zručnosti
	2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa
Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov	
Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e	
Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám	
Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd	
Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo	
Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,	
Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží	
Zlepšenie kvality ovzdušia	
Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility	
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.4 PROGRAM 4. ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 4	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 4.3	50	50	43	8	4	0	4	0	0
Opatrenie 4.4	1 510	1 510	1 284	227	106	0	121	0	0
Opatrenie 4.5	202	202	172	30	14	0	16	0	0
Opatrenie 4.6	8 150	8 150	6 928	1 223	571	0	652	0	0
Opatrenie 4.7	1 515	1 515	1 288	227	106	0	121	0	0
Spolu	11 427	11 427	9 713	1 714	800	0	914	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	2856,75	2857	2428	429	200	0	229	0	0
2024	2856,75	2857	2428	429	200	0	229	0	0
2025	2856,75	2857	2428	429	200	0	229	0	0
2026	2856,75	2857	2428	429	200	0	229	0	0

2027	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	11427,00	11427	9713	1714	800	0	914	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznamenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.5 PROGRAM 5. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 5.2	Nakladanie s komunálnym a drobným stavebným odpadom								
Opatrenie 5.2.2	6 300	6 300	5 355	945	441	0	504	0	0
Opatrenie 5.2.3	2 550	2 550	2 168	383	179	0	204	0	0
Cieľ 5.4.	Ochrana a racionálne využívanie vôd, ochrana pred povodňami.								
Opatrenie 5.4.1	1 020	1 020	867	153	71	0	82	0	0
Opatrenie 5.4.2	2 450	2 450	2 083	368	172	0	196	0	0
Opatrenie 5.4.3	21	21	18	3	1	0	2	0	0
Opatrenie 5.4.4	70	70	60	11	5	0	6	0	0
Opatrenie 5.4.5	5	5	4	1	0	0	0	0	0
Spolu	12 416	12 416	10 554	1 862	869	0	993	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	40,25	40	34	6	3	0	3	0	0
2024	2866,50	2867	2437	430	201	0	229	0	0
2025	3086,50	3087	2624	463	216	0	247	0	0
2026	3086,50	3087	2624	463	216	0	247	0	0
2027	3081,25	3081	2619	462	216	0	247	0	0
2028	255,00	255	217	38	18	0	20	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	12416,00	12416	10554	1862	869	0	993	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
2. Ekologickejšia nízkouhlíková Európa	Podpora opatrení na zlepšovanie energetickej efektívnosti a zníženia emisií skleníkových plynov
	Podpora využívania energie z obnoviteľných zdrojov
	Rozvoj inteligentných energetických systémov, sietí a uskladnenia mimo TEN-e
	Podpora adaptácie na zmenu klímy, prevencie rizík a odolnosti voči katastrofám
	Zlepšenie kvality vôd a stavu v zásobovaní vodou a čistení odpadových vôd
	Prechod na obehové hospodárstvo s dôrazom na odpadové hospodárstvo
	Zlepšenie ochrany prírody, krajiny, biodiverzity a ekosystémových služieb,
	Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
	Zlepšenie kvality ovzdušia
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility
	Prioritné oblasti podpory z ENRAF: podpora udržateľného rybárstva a ochrany vodných biologických zdrojov, podpora udržateľných akvakultúrnych činností, ako aj spracovania produktov rybolovu a akvakultúry a uvádzania týchto produktov na trh
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.6 PROGRAM 6. SOCIÁLNE SLUŽBY A ZDRAVOTNÍCTVO

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

	A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH
Cieľ 6.1.A 1	Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.								
Opatrenie 6.1.1.A	700	700	595	105	49	0	56	0	0
Opatrenie 6.1.2.A	460	460	391	69	32	0	37	0	0
Opatrenie 6.1.3.A	650	650	553	98	46	0	52	0	0
Opatrenie 6.1.5.A	250	250	213	38	18	0	20	0	0
Opatrenie 6.1.6.A	150	150	128	23	11	0	12	0	0
Opatrenie 6.1.1.B	460	460	391	69	32	0	37	0	0
Opatrenie 6.1.4.B	50	50	43	8	4	0	4	0	0
Opatrenie 6.1.5.B	5 870	5 870	4 990	881	411	0	470	0	0
Opatrenie 6.1.3.C	665	665	565	100	47	0	53	0	0
Opatrenie 6.1.1.D	310	310	264	47	22	0	25	0	0
Opatrenie 6.1.2.D	50	50	43	8	4	0	4	0	0
Spolu	9 615	9 615	8 173	1 442	673	0	769	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	2137,50	2138	1817	321	150	0	171	0	0
2024	2403,75	2404	2043	361	168	0	192	0	0
2025	2403,75	2404	2043	361	168	0	192	0	0
2026	2403,75	2404	2043	361	168	0	192	0	0
2027	266,25	266	226	40	19	0	21	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	9615,00	9615	8173	1442	673	0	769	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých

	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
	Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.7 PROGRAM 7. VZDELÁVANIE A ŠPORT

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 7.1.	Zabezpečiť rozvoj a údržbu infraštruktúry vzdelávania a zabezpečenie podmienok pre efektívnu vzdelávaciu činnosť v obci.								
Opatrenie 7.1.1	2 060	2 060	1 751	309	144	0	165	0	0
Opatrenie 7.1.2	950	950	808	143	67	0	76	0	0
Opatrenie 7.1.3	652	652	554	98	46	0	52	0	0
Opatrenie 7.1.4	2 175	2 175	1 849	326	152	0	174	0	0
Opatrenie 7.1.5	3 000	3 000	2 550	450	210	0	240	0	0
Opatrenie 7.1.6	500	500	425	75	35	0	40	0	0
Cieľ 7.2.	Zabezpečiť trvalé skvalitňovanie vyváženej ponuky výkonnostného a rekreačného športu.								
Opatrenie 7.2.1	11 195	11 195	9 516	1 679	784	0	896	0	0
Spolu	20 532	20 532	17 452	3 080	1 437	0	1 643	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	4095,00	4095	3481	614	287	0	328	0	0
2024	5008,00	5008	4257	751	351	0	401	0	0
2025	5133,00	5133	4363	770	359	0	411	0	0
2026	5133,00	5133	4363	770	359	0	411	0	0
2027	1038,00	1038	882	156	73	0	83	0	0
2028	125,00	125	106	19	9	0	10	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	20532,00	20532	17452	3080	1437	0	1643	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií
	Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji
	Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj
	Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore
	Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády
	Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť
	Modernizácia poskytovania verejných služieb
	Podpora budovania inteligentných regiónov a miest
	Podpora digitálnej pripojiteľnosti
	Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií
	Podpora malého a stredného podnikania
	Internacionalizácia malého a stredného podnikania
	Podpora sieťovania podnikateľských subjektov
	Rozvoj zručnosti pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ
	Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh
Digitálne a podnikateľské zručnosti	
4. Sociálnejšia Európa	Adaptabilný a prístupný trh práce
	Kvalitné inkluzívne vzdelanie
	Záruka pre mladých
	Aktívne začlenenie a dostupné služby
	Potravinová a materiálna deprivácia
	Sociálne inovácie a experimenty
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.8 PROGRAM 8. KULTÚRA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 8.1	Zachovanie kultúrno-historického potenciálu obce a rozvoj kultúrnych, informačných a voľnočasových aktivít v nadväznosti na rozvoj cestovného ruchu na regionálnej a miestnej úrovni.								
Opatrenie 8.1.1	9 050	9 050	7 693	1 358	634	0	724	0	0
Opatrenie 8.1.2	150	150	128	23	11	0	12	0	0

Opatrenie 8.1.3	1 500	1 500	1 275	225	105	0	120	0	0
Opatrenie 8.1.4	270	270	230	41	19	0	22	0	0
Cieľ 8.3	Vytvorenie podmienok na efektívnu propagáciu obce v oblasti kultúry.								
Opatrenie 8.3.2	2	2	1	1	0	0	1	0	0
Spolu	10 971	10 972	9 325	1 647	768	0	879	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
2023	2330,10	2330	1981	350	163	0	187	0	0
2024	2742,60	2743	2331	411	192	0	220	0	0
2025	2742,60	2743	2331	411	192	0	220	0	0
2026	2742,60	2743	2331	411	192	0	220	0	0
2027	412,60	413	351	62	29	0	33	0	0
2028	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	10971,00	10971	9325	1647	768	0	879	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 iné

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.9 PROGRAM 9. PROPAGÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		

Cieľ 9.1	Zabezpečiť účinnú propagáciu obce.								
Opatrenie 9.1.1	1	1	0	1	0	0	1	0	1
Opatrenie 9.1.3	3	3	0	3	0	0	3	0	3
Cieľ 9.2	Rekreačno- relaxačné zázemie obce.								
Opatrenie 9.2.1	2 660	2 660	2 261	399	186	0	213	0	0
Spolu	2 664	2 664	2 261	403	186	0	217	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	1,60	2	0	2	0	0	2	0	0
2024	666,60	667	565	101	47	0	55	0	0
2025	665,10	665	565	100	47	0	53	0	0
2026	665,10	665	565	100	47	0	53	0	0
2027	665,10	665	565	100	47	0	53	0	0
2028	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,10	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	2664,00	2664	2261	403	186	0	217	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
 Plán obnovy a odolnosti
 Nórske fondy
 ...

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
5. Európa bližšie k občanom	Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov
	Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov
	Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch
	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznamenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.10 PROGRAM 10. ADMINISTRATÍVA A BEZPEČNOSŤ

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 10.1.	Zabezpečiť rozvoj administratívnej infraštruktúry a podmienok na výkon samosprávnych funkcií v obci								
Opatrenie 10.1.1	4 050	4 050	3 443	608	284	0	324	0	0
Cieľ 10.2.	Vytvorenie podmienok na znižovanie kriminality v obci a ochranu majetku obyvateľov a ostatných subjektov v obci.								
Opatrenie 10.2.1	450	450	383	68	32	0	36	0	0
Spolu	4 500	4 500	3 825	675	315	0	360	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	1125,00	1125	956	169	79	0	90	0	0
2024	1125,00	1125	956	169	79	0	90	0	0
2025	1125,00	1125	956	169	79	0	90	0	0
2026	1125,00	1125	956	169	79	0	90	0	0
2027	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2028	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	4500	4500	3825	675	315	0	360	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko
Plán obnovy a odolnosti

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti

<p>5. Európa bližšie k občanom</p> <p>Fond spravodlivej transformácie (FST)</p>	<p>Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií</p> <p>Podpora malého a stredného podnikania</p> <p>Internacionalizácia malého a stredného podnikania</p> <p>Podpora sieťovania podnikateľských subjektov</p> <p>Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ</p> <p>Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh</p> <p>Digitálne a podnikateľské zručnosti</p> <p>Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov</p> <p>Prevenia negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov</p> <p>Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas</p> <p>Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch</p> <p>Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody</p>
---	---

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

9.11 PROGRAM 11. INFORMATIZÁCIA MESTA

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 11.1	Zabezpečiť technické podmienky na prechod samosprávy na nový typ vládnutia - e - government.								
Opatrenie 11.1.1	40	40	34	6	3	0	3	0	0
Opatrenie 11.1.2	20	20	17	3	1	0	2	0	0
Spolu	60	60	51	9	4	0	5	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2023	10,00	10	8	3	2	0	1	0	0
2024	15,00	15	11	4	3	0	1	0	0
2025	15,00	15	11	4	3	0	1	0	0
2026	15,00	15	11	4	3	0	1	0	0
2027	5,00	5	4	1	1	0	0	0	0
2028	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2029	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2030	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2031	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
2032	0,00	0	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	60,00	60	45	15	12	0	3	0	0

Zdroje financovania EÚ

Operačný program Slovensko Plán obnovy a odolnosti

Ciele PD SR

Cieľ politiky	Oblasť podpory
1. Inteligentnejšia Európa	Podpora opatrení na rozšírenie výskumných a inovačných kapacít a využívania pokročilých technológií Podpora budovania ľudských zdrojov vo výskume a vývoji Podpora budovania a modernizácie centrálnej infraštruktúry pre výskum a vývoj Podpora účasti slovenských subjektov v Európskom výskumnom a inovačnom priestore Využívanie výhod digitalizácie pre občanov, podniky a vlády Podpora rozvoja digitálneho a údajového hospodárstva a digitálna transformácia širšej ekonomiky, výskum a vývoj a aplikovanie moderných technológií s cieľom zvyšovať inovatívnu výkonnosť Slovenska a eliminovanie negatívneho dopadu digitalizácie na spoločnosť Modernizácia poskytovania verejných služieb Podpora budovania inteligentných regiónov a miest Podpora digitálnej pripojiteľnosti Posilnenie rastu a konkurencieschopnosti najmä malých a stredných podnikov, vrátane produktívnych investícií Podpora malého a stredného podnikania Internacionalizácia malého a stredného podnikania Podpora sieťovania podnikateľských subjektov Rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie – ľudské zdroje pre inovatívne Slovensko a EÚ Podpora kvality terciárneho vzdelávania orientovaného na pracovný trh Digitálne a podnikateľské zručnosti Adaptabilný a prístupný trh práce Kvalitné inkluzívne vzdelanie Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
4. Sociálnejšia Európa	Záruka pre mladých Aktívne začlenenie a dostupné služby Potravinová a materiálna deprivácia Sociálne inovácie a experimenty Budovanie administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov Prevenca negatívnych spoločenských javov a vytváranie bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov Regionálna a miestna infraštruktúra pre pohybové aktivity a voľný čas Zlepšovanie manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich kultúrne dedičstvo, komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
5. Európa bližšie k občanom	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody
Fond spravodlivej transformácie (FST)	Umožniť regiónom a ľuďom riešiť sociálne, zamestnanecké, hospodárske a environmentálne vplyvy prechodu k cieľu Únie v oblasti klímy a klimaticky neutrálneho hospodárstva do roku 2050 na základe Parížskej dohody

Zdroj: Oznámenie o strategickom dokumente, Partnerská dohoda 2021 - 2027, s.7 - 8, 2020.

FINANČNÉ ZABEZPEČENIE PHRSR

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj mesta. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektami.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a úloh PHRSR sú:

- vlastné zdroje – rozpočet mesta,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,

- dotácie z výťažku lotérií,
- financie z Národných Projektov (MPSVR, úrady práce sociálnych vecí a rodiny),
- štrukturálne a fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR (holandské, americké, kanadské,...),
- Svetová banka,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry, atď.,

Štruktúra uvedených zdrojov bude závisieť na aktuálnej finančnej situácii mesta ako aj na spoločensko-ekonomických podmienkach.

10 ZÁVER

PHRSR mesta Brezno je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja mesta, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života mesta.

PHRSR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach mestského zastupiteľstva podľa potreby.

Predmetný PHRSR mesta Brezno bol schválený na zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Brezne dňa:

13. decembra 2023 uznesením MsZ č. 235/2023 s účinnosťou od 15. decembra 2023.

pečiatka mesta

primátor mesta v.r.

11 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Partnerská dohoda 2021 - 2027
2. Zmluva o fungovaní Európskej únie
3. Operačný program Slovensko
4. Plán obnovy a odolnosti
5. Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1994)
6. Kjótsky protokol k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
7. Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj
8. Ciele politiky EÚ v programovom období 2021 – 2027
9. Programové vyhlásenie vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2020 – 2024
10. Národná stratégia regionálneho a územného rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 (2017)
11. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 – v znení KURS 2011 – zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
12. Národný infraštruktúrny plán Slovenskej republiky na roky 2018 – 2030, (2017) 11
13. Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)
14. Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 (2016)
15. Akčný plán rozvoja elektromobility v Slovenskej republike (2019)
16. Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020
17. Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020
18. Integrovaný regionálny operačný program „IROP“
19. IÚS POSK
20. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHSR BBSK),
21. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania
22. Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
23. CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
24. CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
25. CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
26. CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
27. CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+,
28. CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
29. Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení neskorších predpisov.
30. Zákon č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov.
31. Zákon č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách, v znení neskorších predpisov.
32. Zákon č. 482/2003 Z.z. o štátnej pokladnici.
33. Zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov,
34. Zákon č. 156/2003 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.
35. VEDA. Encyklopédia Slovenska. VI zv. Veda, Bratislava, 1982.
10. JAROŠ, J. Tectonic styles of the homelands of superficial nappes. Rozpravy ČASV, Řada matematických a přírodných věd, roč. 81, seš. 6, Academia Praha, 1971.
11. LUKNIŠ, M. A KOL. Slovensko – Príroda. Vyd. Obzor, Bratislava, 1972.

12. MAZÚR, M., LUKNIŠ, M. Regionálne geomorfologické členenie SSR, Geogr. Čas., 30, 2, Bratislava, 1978.
13. UPSVAR. Štatistiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny
14. Interné materiály
15. Sociologický ústav Slovenskej akadémie vied, REGIONÁLNY ROZVOJ SLOVENSKA VÝCHODISKÁ A SÚČASNÝ STAV , Editori: Mgr. Ľubomír Falťan, CSc., Doc. PhDr. Ján Pašiak, PhD. 2004, 88 s.
16. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky. Národná stratégia ISPA Slovenskej republiky: životné prostredie, Október 2000.
17. BIELY, A. et al. Geologická stavba. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
18. LUKNIŠ, M. Reliéf. In LUKNIŠ, M. et al. Slovensko 2 : Príroda. 1972.
19. HRAŠNA, M., KLUKANOVÁ, A. Inžinierskogeologická rajonizácia. In Atlas krajiny Slovenskej republiky [online]. 2004.
20. MAZÚR, E., LUKNIŠ, M.. Geomorfologické jednotky. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
21. MAZÚR, E., ČINČURA, J., KVIŤKOVIČ, J. Geomorfológia. Mapa 1:500 000. In Atlas SSR. 1980.
22. <http://www.statistics.sk/mosmis/run.html>
23. <http://www.fns.uniba.sk/zp/knihy/index.htm>
24. Jozef Jakál, Geografický ústav SAV, Štefánikova 49, 814 73 Bratislava, Slovensko KRASOVÉ FORMY A ICH VÄZBA NA VLASTNOSTI RELIÉFU A KLÍMY V ZÁPADNÝCH KARPATOCH
25. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/cernozem.htm>
26. <http://www.agroporadenstvo.sk/rv/poda/fluvizem.htm>
27. Nábělek, F. (1979): Encyklopédia Slovenska, SAV, Bratislava
28. Kolektív, 2000: Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. VÚPOP, Societas
29. Pedologica Slovaca, Bratislava, s. 74
30. <http://www.minerally.sk/>
31. Bizudová, M. 1993. Geomorfológia. 1. vyd. Bratislava: UK Bratislava, 1993. 228 s. -
32. Lukniš, M. 1972. Slovensko príroda. 1. vyd. Bratislava: Obzor, 1972. 920 s. -
33. Ciesarik, M. 1994. Geológia. Vysokoškolské skriptá. 1. vyd. Ž. n . Hronom: LF: Katedra prírodného prostredia, 1994. 255 s. ISBN 80-228-0345-6 -
34. Čerman, R. 2003. Zemepisný atlas SR. 1. vyd. Bratislava: Mapa Slovakia Bratislava, s.r.o. , 2003. 96 s. ISBN 80-8067-006- 4 –
35. Kolník P., 2001, Cestovný lexikón Slovenskej republiky, Bratislava, Vydavateľstvo Astor Slovakia, 212,
36. Plesník P., a kol. 1989, Malá slovenská vlastiveda, Bratislava, Vydavateľstvo Obzor, 91, 135, 222, 223,
37. Jurko, A., 1958: Pôdne ekologické pomery a lesné spoločenstvá Podunajskej nížiny. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 264 s.
38. Lukniš, M. (ed.), Bako, J., Berta, J., Ferianc, O., Feriancová-Masárová, Z., Fusán, O., Futák, J., Hejný, S., Jurko, A., Kurpelová, M., Mičian, L., Michalko, J., Petrovič, Š., Schmidt, Z., Šimo, E., Vilček, F., Zaťko, M., 1972: Slovensko 2. Príroda. Obzor, Bratislava, 920 s.
39. Lukniš, M., Plesník, P., 1961: Nížiny, kotliny a pohoria Slovenska. Osveta, Bratislava, s. 7-50.
40. Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Geomorfologické jednotky. In: Mazúr, E. et al., 1980: Atlas SSR. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, s. 55.

41. Michalko, J., Magic, D., Berta, J., 1986: Geobotanická mapa ČSSR, textová časť. Vydavateľstvo SAV, Bratislava, 160 s.
42. Plesník, P. et al., 1989: Malá slovenská vlastiveda. Vydavateľstvo Obzor, Bratislava, s. 296-297.
43. Ružičková, H., Halada, E., Jedlička L., Kalivodová, E., 1996: Biotopy Slovenska. Ústav krajinej ekológie Slovenskej akadémie vied, Bratislava, s. 104 - 109.
44. Vyhláška MŽP SR č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
45. Vyhláška MŽP SR č. 492/2006 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.
46. Zákon NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
47. Slovensko II. (Príroda), kol. autorov, Obzor Bratislava, 1972
48. www.krasy-slovenska.sk
49. Alojz Čaputa, Juraj Holčík a kol., 1982, www.szap.sk,
50. http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261
51. <http://tlacovespravy.wordpress.com/2012/06/01/prieskum-sport-v-zivote-mladych-europanov>
52. <http://www.nocka.sk/uploads/fd/c5/fdc56b5295544adb7e3625632921405f/4-monitoring-vysledkov-kp-2005-2008-no6-7-2009.pdf>
53. <http://www.tophotelierstvo.sk/domaci-cestovny-ruch/turizmus/hotelierstvo-v-e-a-na-slovensku/>
54. <http://www.sopsr.sk/>
55. naseobce.sk
56. Štatistický úrad, DataCubes,
57. Encyklopédia Slovenska, Veda 1983.,
58. Kraje a okresy Slovenska, Q111 1997.,
59. <http://www.sodbtn.sk/>
60. www.agro-poradenstvo.sk, 12.8.2021
61. <https://sk.wikipedia.org/>
62. <http://geografia-sk.blogspot.com/>
63. PHSR Brezno,
64. ÚPN-M Brezno, 2020
65. KPSS Brezno
66. www.sahy.sk
67. <https://sk.wikipedia.org/wiki/Sahy>
68. <https://www.slovensko.sk/sk/lokality>
69. RÚSES Okr. Brezno, 2019
70. <https://my.meteoblue.com/visimage>
71. <https://www.spp-distribucia.sk/o-spolocnosti/co-robime/mapa-distribucnej-siete/>
72. <https://www.cdb.sk/sk/Vystupy-CDB/Mapy-cestnej-siete-SR/>
73. [https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_\(Slovensko\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Cesta_I._triedy_66_(Slovensko))
74. Správa o kvalite ovzdušia a stave jeho znečistenia v 2018, 2019
75. <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>
76. <https://www.eea.europa.eu/sk/articles/ortut-trvala-hrozba-pre-zivotne>
77. https://www.shmu.sk/File/Hydrologia/Publikacna_cinnost/Publikacie_kvality_PzV/KvPzV_2019_kvalita_rocenka_SR.pdf
78. <https://www.shmu.sk/File/Hydrologia>

79. [http://www.zmos.sk/strategia-zmos-v-oblasti-protipovodnovej-prevencie-a-ochrany-uzemia-miest-a-obci-pred-povodnami-.phtml?id3=32161&module_action__72644__id_art=14043,](http://www.zmos.sk/strategia-zmos-v-oblasti-protipovodnovej-prevencie-a-ochrany-uzemia-miest-a-obci-pred-povodnami-.phtml?id3=32161&module_action__72644__id_art=14043)
80. ÚPN-M, 2001
81. <https://www.slovensko.sk>
82. <http://www.vuvh.sk/>
83. <http://www.podnemapy.sk>
84. <http://apl.geology.sk/atlaskrajiny/>
85. <https://sk.wikipedia.org>
86. <https://www.shmu.sk>
87. <http://www.hospodarenieobci.sk/>
88. Krízový plán zariadenia Nocľaháreň "Nádej"
89. Program rozvoja mesta Brezna 2016 - 2022
90. Komplexná stratégia riešenia rómskej problematiky 2016 - 2022
91. Komunitný plán sociálneho rozvoja
92. Stratégia cyklodopravy mesta Brezno
93. Plán dopravného značenia a organizácia dopravy v meste Brezno

Zoznam skratiek

EK	Európska komisia
ESF	Európsky sociálny fond
EŠIF	Európske a štrukturálne investičné fondy
EÚ	Európska únia
FST	Fond spravodlivej transformácie
MPSVaR	Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny
MZ	Mestské zastupiteľstvo
MŽP	Ministerstvo životného prostredia
PD	Partnerská dohoda
PHRSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
SR	Slovenská republika
IUS	Integrovaná územná stratégia
RO	Rozpočtová organizácia
PO	Príspevková organizácia
UMR	udržateľný mestský rozvoj
VÚC	Vyšší územný celok
NO	nezisková organizácia
IÚS	Integrovaná územná stratégia
ŠÚJ	Štatistická územná jednotka
EÚ	Európska únia
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
EP	Európskeho parlamentu
OSN	Organizácia spojených národov
ENRAF	Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond
MsÚ	Mestský úrad
ÚPN-M	Územný plán mesta
PRMB	Program rozvoja mesta Brezna
LNN	Ložisko nevyhradeného nerastu
BPEJ	Bonitované Pôdno-Ekologické Jednotky
RD	Rodinných domov
BD	Bytových domov
ÚPD	Územnoplánovacia dokumentácia
SCZT	Systémy centralizovaného zásobovania teplom
k.ú.	Katastrálne územie
CR	Cestovný ruch

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
Mesta Brezno
Programovacie obdobie 2023 - 2032
2022

SCARABEO-SK, s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 Banská Bystrica

e-mail: hronec.scarabeus@gmail.com
tel.: 0907 439 224
0911 439 224